

**УСТАВНИ СУД
РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ**

Б И Л Т Е Н

26

ДРУГИ ТОМ

БАЊА ЛУКА, 2022.

БИЛТЕН
УСТАВНОГ СУДА РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ
БРОЈ: 26/2021.

Издавач:
УСТАВНИ СУД РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ
Бања Лука, Краља Алфонса XIII број 11

За издавача:
Мр Џерард Селман, предсједник
Уставног суда Републике Српске

Припремио и уредио:
Др Љубомир Ожеговић, секретар
Уставног суда Републике Српске

Лектор:
Милена Столић

Коректор:
Др Љубомир Ожеговић, секретар
Уставног суда Републике Српске

Штампа:
Графопатир д.о.о. Бања Лука

За штампу:
Петар Вукелић, дипл. граф. инж.

Тираж:
200 примјерака

**РЕПУБЛИКА СРПСКА
УСТАВНИ СУД
БАЊА ЛУКА**

Б И Л Т Е Н
УСТАВНОГ СУДА РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ
26/2021.

БАЊА ЛУКА, 2022.

САДРЖАЈ

Рјешење број У-37/20 од 23. јуна 2021. године
„Службени гласник Републике Српске“ број 61/21..... 333

Рјешење број У-52/20 од 23. јуна 2021. године
„Службени гласник Републике Српске“ број 61/21..... 347

Рјешење број У-58/20 од 23. јуна 2021. године
„Службени гласник Републике Српске“ број 61/21..... 356

ИРЕНА МОЈОВИЋ, судија

ИЗДВОЈЕНО МИШЉЕЊЕ на Рјешење Уставног суда
број: У-58/20..... 366

Рјешење број У-68/20 од 23. јуна 2021. године
„Службени гласник Републике Српске“ број 61/21..... 369

Одлука број У-27/20 од 14. јула 2021. године
„Службени гласник Републике Српске“ број 69/21..... 375

Одлука број У-65/20 од 14. јула 2021. године
„Службени гласник Републике Српске“ број 69/21..... 385

Рјешење број У-72/20 од 14. јула 2021. године
„Службени гласник Републике Српске“ број 69/21..... 394

Рјешење број У-73/20 од 14. јула 2021. године
„Службени гласник Републике Српске“ број 69/21..... 402

Одлука број У-76/20 од 14. јула 2021. године
„Службени гласник Републике Српске“ број 69/21..... 406

Рјешење број У-39/20 од 8. септембра 2021. године
„Службени гласник Републике Српске“ број 84/21..... 414

Одлука број У-62/20 од 29. септембра 2021. године
„Службени гласник Републике Српске“ број 91/21..... 422

Одлука број У-66/20 од 29. септембра 2021. године
„Службени гласник Републике Српске“ број 91/21..... 433

Рјешење број У-88/20 од 29. септембра 2021. године
„Службени гласник Републике Српске“ број 91/20..... 440

Рјешење број У-10/21 од 29. септембра 2021. године
„Службени гласник Републике Српске“ број 91/20..... 448

Рјешење број У-75/20 од 27. октобра 2021. године
„Службени гласник Републике Српске“ број 101/21..... 456

Рјешење број У-78/20 од 27. октобра 2021. године
„Службени гласник Републике Српске“ број 101/21..... 463

Одлука број У-95/20 од 27. октобра 2021. године
„Службени гласник Републике Српске“ број 101/21..... 470

Рјешење број У-93/20 од 24. новембра 2021. године..... 481
„Службени гласник Републике Српске“ број 109/21..... 481

Рјешење број У-99/20 од 24. новембра 2021. године
„Службени гласник Републике Српске“ број 109/21..... 487

Одлука број У-101/20 од 24. новембра 2021. године
„Службени гласник Републике Српске“ број 101/21..... 490

Рјешење број У-106/20 од 24. новембра 2021. године
„Службени гласник Републике Српске“ број 101/21..... 499

Рјешење број У-87/20 од 22. децембра 2021. године
„Службени гласник Републике Српске“ број 119/21..... 508

Одлука број У-91/20 од 22. децембра 2021. године
„Службени гласник Републике Српске“ број 119/21..... 514

Рјешење број У-102/20 од 22. децембра 2021. године
„Службени гласник Републике Српске“ број 119/21..... 522

Рјешење број У-105/20 од 22. децембра 2021. године
„Службени гласник Републике Српске“ број 119/21..... 528

Рјешење број У-1/21 од 22. децембра 2021. године
„Службени гласник Републике Српске“ број 119/21..... 534

Рјешење број У-3/21 од 22. децембра 2021. године
„Службени гласник Републике Српске“ број 119/21..... 542

Рјешење број У-13/21 од 22. децембра 2021. године
„Службени гласник Републике Српске“ број 119/21..... 551

II

ОДЛУКЕ ВИЈЕЋА ЗА ЗАШТИТУ ВИТАЛНОГ ИНТЕРЕСА УСТАВНОГ СУДА РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ

Одлука број: УВ-1/21 од 27. септембра 2021. године
„Службени гласник Републике Српске“ број 87/21..... 561

Одлука број: УВ-2/21 од 27. септембра 2021. године
„Службени гласник Републике Српске“ број 87/21..... 571

Одлука број: УВ-3/21 од 23. новембра 2021. године
„Службени гласник Републике Српске“ број 107/21..... 580

СУПРОТНО ИЗДВОЈЕНО МИШЉЕЊЕ

судије Златка Куленовића у предмету Вијећа за заштиту
виталног интереса Уставног суда Републике Српске ... 598

Рјешење број: УВ-4/21 од 13. децембра 2021. године
„Службени гласник Републике Српске“ број 114/21..... 602

III ПРЕДМЕТНИ РЕГИСТАР 609

ПРЕДСЈЕДНИК РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ611

НАРОДНА СКУПШТИНА РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ.....614

ВЛАДА РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ619

МИНИСТАРСТВА И ДРУГИ

РЕПУБЛИЧКИ ОРГАНИ 620

ОПШТИНА – ГРАД622

ЈАВНЕ УСТАНОВЕ, ПРИВРЕДНА ДРУШТВА625

УДРУЖЕЊА, ОРГАНИЗАЦИЈЕ, ФОНДАЦИЈЕ.....626

СУКОБ НАДЛЕЖНОСТИ.....	627
РАДНИ ОДНОСИ.....	627
ВИТАЛНИ НАЦИОНАЛНИ ИНТЕРЕС КОНСТИТУТИВНИХ НАРОДА	628

Рјешење
Број У-37/20 од 23. јуна 2021. године
„Службени гласник Републике Српске“ број 61/21

Уставни суд Републике Српске, на основу члана 115. Устава Републике Српске, члана 37. став 1. тачка а), члана 40. став 5. и члана 61. став 1. тач. г) и д) Закона о Уставном суду Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“ бр. 104/11 и 92/12), на сједници одржаној 23. јуна 2021. године, д о н и о ј е

Р Ј Е Ш Е Њ Е

Не прихвата се иницијатива за оцјењивање уставности члана 11, члана 12, члана 54 став 1. тачка 5, члана 57, члана 70 став 1. тачка 26. и став 2, члана 71. став 1. тач. 1) и 2) и став 2. и члана 72. Закона о оружју и муницији ("Службени гласник Републике Српске" бр. 26/16, 18/17 31/18 и 58/19).

Не прихвата се иницијатива за покретање поступка за оцјењивање сагласности члана 6. тач. 9. и 11. Закона о оружју и муницији ("Службени гласник Републике Српске" бр. 26/16, 18/17, 31/18 и 58/19) са чланом 50. Закона о ловству ("Службени гласник Републике Српске" бр. 60/09 и 50/13).

О б р а з л о ж е њ е

Владо Јованић из Бање Луке дао је Уставном суду Републике Српске иницијативу за покретање поступка за оцјењивање уставности члана 6. тач. 9. и 11, те чл. 11, 12, 54, 57, 70, 71. и 72. Закона о оружју и муницији ("Службени гласник Републике Српске" бр. 26/16, 18/17, 31/18 и 58/19) и члана 50. Закона о ловству ("Службени гласник Републике Српске" бр. 60/09 и 50/13). Из садржине иницијативе, која је

прецизирана на захтјев Суда, произлази да су дати конкретни разлози оспоравања члана 6. тач. 9. и 11, члана 54. став 1. тачка 5, члана 70. став 1. тачка 26. и став 2. и члана 71. став 1. тач. 1) и 2) и став 2. Закона о оружју и муницији, док се за остале оспорене одредбе овог закона (чл. 11, 12, 57. и 72) уопштено наводи да се њима повређује право на имовину. Као разлог оспоравања одредаба члана 6. тач. 9. и 11. Закона о оружју и муницији давалац иницијативе наводи да су те одредбе непотпуне, нејасне и недоречене у погледу категоризације оружја, као и података који се уносе у оружни лист, те указује на међусобну неусаглашеност одредаба овог закона, али и на њихову неусаглашеност са одредбама Закона о ловству, што је навео и као разлог оспоравања члана 50. Закона о ловству. Поред тога, давалац иницијативе наводи да оспорене одредбе Закона о оружју и муницији, из којих произлази да се власнику одузима његово оружје због тога што у прописаном року није поднио захтјев за издавање новог оружног листа, односно због тога што није продужио важење оружног листа, доводе у питање право на имовину која, како наводи, има одређену материјалну вриједност и у вези с тим указује на члан 68. тачка 6. Устава Републике Српске, члан II/3 к) Устава Босне и Херцеговине и члан 1. Протокола број 1. уз Европску конвенцију за заштиту људских права и основних слобода. Образлажући наведено давалац иницијативе указује на рјешења ове материје у сусједним државама, као и на посљедице које настају примјеном оваквих законских рјешења, односно немогућности грађана да, због оваквих прекршаја, прођу безбједносно провјеру, односно да испуне услове из члана 11. Закона о оружју и муницији, па самим тим ни да набаве или наслиједи оружје за које су емотивно везани. У иницијативи је, такође, затражено од Суда да одговори на одређена питања, односно да се изјасни о разлозима којима се руководио законодавац приликом усвајања оспорених законских рјешења, као и да заузме став којим ће уклонити све

недоречености како би се заштитили грађани и њихова имовина од могућих злоупотреба.

У одговору на наводе из иницијативе, који је Суду доставила Народна скупштина Републике Српске, наводи се прије свега да је иницијатива непотпуна и неуредна, те да не стоје наводи изнесени у њој. Образлажући овакав став наводе да давалац иницијативе оспорава уставност члана 6. тач. 9. и 11, и чланове 11, 12, 54, 57, 70, 71. и 72. Закона о оружју и муницији, као и члан 50. Закона о ловству, али да се из поднесеног образложења не може извући такав закључак, јер исти у потпуности пропушта да оспорене одредбе доведе у корелацију са Уставом, односно не наводи који је конкретно члан Устава повријеђен у овом случају, те се законодавац доводи у незахвалну позицију да се о закону тј. оспораваним одредбама истог, очитује начелно и уопштено, као и то да мора претпоставити који су чланови Устава наводно повријеђени. У одговору су, између осталог, као неосновани оспорени наводи даваоца иницијативе да одузимање оружја, на начин како је то прописано одредбама члана 54. Закона о оружју и муницији, представља повреду грађанских права у вези са личном имовином и посједовањем одређене ствари, јер је, како се наводи, у случају одузимања законом предвиђена правична накнада власницима оружја који су оружје набавили у складу са законским одредбама, те у вези с тим указују на члан 56. Устава и закључују да су оспорене одредбе Закона у оквиру Уставом датих ограничења. У одговору се, такође, указује да према Закону одузето оружје не постаје власништво Министарства, већ Републике Српске, те да све обавезе Министарства везано за наведено оружје произлазе из законом утврђене надлежности, а сва евентуална корист која се може остварити стицањем власништва над одузетим оружјем припада Републици. Надаље, у одговору се наводи да је оружје опасна ствар која често представља средство извршења кривичних дјела и прекршаја, средство за рад појединих категорија запослених особа, као и средство за бављење

појединим спортским категоријама и као такво оно има карактер ствари ограничене у правном промету будући да се ради о предмету којим се мора поступати с посебном пажњом, за шта постоје јасна законска правила у погледу чувања, правилне и стручне употребе, ношења, преношења, држања, итд. С тим у вези, како се наводи у одговору, прописивање рестриктивних услова везаних за набавку, ношење, посједовање и коришћење оружја указује на опредјељење законодавца у погледу степена сигурности, како опште, тако и личне коју жели на својој територији. Уз то, у одговору је наглашено да органи за доношење прописа могу прописивати прекршајне санкције за повреде прописа које они доносе у оквиру своје надлежности утврђене Уставом и законом, те да је наведени принцип испоштован код доношења предметног закона, као и да је општа сврха прописивања и изрицања прекршајних санкција сузбијање противправних дјеловања којима се угрожавају или повређују вриједности заштићене прекршајним законодавством те је, у том смислу, сврха прописивања и изрицања прекршајних санкција због понашања супротно одредбама Закона сузбијање незаконитог набављања, држања и ношења оружја и генерално поступања ван законом прописаних оквира. У одговору су, такође, оспорени и остали наводи даваоца иницијативе и наглашено је да је законодавац, доносећи предметни закон, остао у границама Уставом зајемчених овлашћења те се, руководећи разлозима цјелисходности и заштите општег интереса при усвајању истог, ставио у функцију очувања његових темељних начела, као и да није у надлежности Уставног суда да разматра наводе о међусобној неусаглашености закона, имајући у виду да се ради о актима истог доносиоца који су исте правне снаге.

Одредбама Закона о оружју и муницији ("Службени гласник Републике Српске" бр. 26/16, 31/18 и 58/19), које су оспорене иницијативом, прописано је: чланом 6. да је ловачко оружје ватрено оружје са којим се смије ловити дивљач у складу са прописима о ловству (тачка 9), а спортско оружје

ватрено, ваздушно и хладно оружје и оружје са тетивом или опругом које се користи у стрељаштву и другим спортовима (тачка 11); чланом 11. да се оружје из категорије Б може набављати само на основу одобрења надлежног органа (став 1), да се одобрење за набављање оружја из категорије Б издаје физичком лицу које испуњава опште и посебне услове (став 2), да опште услове за издавање одобрења за набављање оружја испуњава лице које: 1) има навршену 21 годину - за оружје за личну безбједност, а за спортско и ловачко оружје - навршених 18 година, 2) има оправдан разлог за набављање оружја, 3) није осуђивано за кривично дјело за које се гони по службеној дужности прописано Кривичним законом Републике Српске и Кривичним законом Босне и Херцеговине, осим за кривична дјела против безбједности јавног саобраћаја, 4) против кога се не води кривични поступак за кривично дјело за које се гони по службеној дужности прописано Кривичним законом Републике Српске и Кривичним законом Босне и Херцеговине, осим за кривична дјела против безбједности јавног саобраћаја, 5) није кажњавано, односно оглашено одговорним за прекршај против јавног реда и мира са обиљежјима насиља, прекршај прописан овим законом или прекршај са обиљежјима насиља прописан другим законом и 6) да не постоје околности које негативно утичу на интересе безбједности, као што су: чешће и прекомјерно уживање алкохола, конзумирање опојних дрога или других омамљујућих средстава, изражено поремећени породични односи, сукоби са околином, агресивно и експесно понашање и друге околности које лице чине неподобним за посједовање оружја (став 3), да посебне услове за издавање одобрења за набављање оружја испуњава лице које је: 1) здравствено способно за држање и ношење ватреног оружја и 2) обучено за руковање ватреним оружјем (став 4), да лице које поднесе захтјев за издавање одобрења и набављање оружја исте врсте на основу важећег оружног листа не доказује испуњеност услова из става 2. овог члана (став 5), да захтјев за издавање одобрења за набављање оружја цијени надлежни

орган (став 6) и да начин утврђивања оправданости захтјева из става 6. овог члана подзаконским актом детаљније прописује министар (став 7); чланом 12. да физичко лице има оправдан разлог из члана 11. став 3. тачка 2) овог закона, за набављање оружја за личну безбједност, уколико учини вјероватним да би му могла бити угрожена лична безбједност или због других околности (став 1), да физичко лице има оправдан разлог из члана 11. став 3. тачка 2) овог закона за набављање ловачког оружја уколико има положен ловачки испит и члан је ловачког удружења које газдује одређеном територијом и има одобрење надлежног министарства, што доказује увјерењем о чланству у ловачком удружењу и положеном ловачком испиту (став 2), да изузетно од става 2. овог члана закона, физичко лице има оправдан разлог за набављање ловачког оружја уколико је оружје: 1) неопходно ради заштите стада стоке (више од 20 грла крава и јуница и/или више од 40 грла оваца и коза) и 2) ако се ради о оружју стеченом по основу наслеђа (став 3), да физичко лице има оправдан разлог за набављање спортског оружја из члана 11. став 3. т. 4) и 6) овог закона уколико је члан спортске стрелачке организације, што доказује увјерењем (став 4), да се постојање услова из члана 11. став 3. тачка 4) овог закона доказује увјерењем о невођењу кривичног поступка, издатог од надлежног суда (став 5), да постојање услова из члана 11. став 3. т. 3) и 5) овог закона (казнена и прекршајна евиденција) утврђује надлежни орган по службеној дужности, а у случају да надлежни орган није у могућности службеним путем извршити наведену провјеру због различито регулисане материје другим законодавствима, лице ће се упутити да тражене податке достави лично (став 6), да се постојање услова, односно околности из члана 11. став 3. т. 2) и 6) и став 3. овог члана утврђује надлежни орган (став 7), те да је у случају престанка чланства у ловачком удружењу, ловачко удружење дужно у року од осам дана од дана престанка чланства да достави надлежном органу доказ о престанку чланства (став 8); чланом 54. да ће надлежна

полицијска управа одузети оружје, муницију и исправе о оружју физичком лицу ако не поступи у складу са чланом 27. став 5. овог закона (став 1. тачка 5); чланом 57. да ће надлежни орган привремено одузети оружје, муницију и исправе о оружју у случају вођења поступка: 1) за кривично дјело које се гони по службеној дужности прописано Кривичним законом Републике Српске и Кривичним законом Босне и Херцеговине, осим за кривична дјела против безбједности јавног саобраћаја, и 2) за прекршај против јавног реда и мира са обиљежјима насиља, прекршај прописан овим законом или прекршај са обиљежјима насиља прописан другим законом (став 1), да за одузето оружје, муницију и исправе о оружју надлежни орган издаје потврду о привременом одузимању (став 2) и да се оружје, муниција и исправе о оружју из става 1. овог члана депонују у надлежној организационој јединици Министарства која ју је привремено одузела, а уколико се у поступку утврди да власник није прекршајно, односно кривично одговоран враћа се власнику (став 3); чланом 70. став 1. овог закона да ће се новчаном казном од 1.200 КМ до 1.500 КМ казнити за прекршај физичко лице ако до 30. јуна 2017. године не поднесе захтјев за замјену неважећег оружног листа, односно издавање оружног листа (члан 75) (тачка 26), те да се за прекршај из став 1. овог члана, поред новчане казне изриче заштитна мјера одузимања оружја, муниције, битних дијелова оружја, као и исправе о оружју (став 2); чланом 71. да ће се новчаном казном од 800 КМ до 1.200 КМ казнити за прекршај физичко лице ако: у прописаном року не поднесе захтјев за издавање оружног листа (члан 25. став 1) (тачка 1) и најкасније 30 дана прије истека рока важења оружног листа не поднесе захтјев за издавање новог оружног листа (члан 27. став 5) (тачка 2), те да се за прекршај из става 1. овог члана, поред новчане казне, изриче и заштитна мјера одузимања оружја, битних дијелова оружја, као и исправа о оружју (став 2); чланом 72. да ће се новчаном казном од 500 КМ до 1.000 КМ казнити за прекршај физичко лице ако: 1) не обавијести надлежни орган о промјени

здравственог стања, а које може утицати на способност за држање и ношење оружја (члан 14. став 1), 2)) у прописаном року не обавијести надлежни орган у случају замјене оружја (члан 26. став 3)) у прописаном року не обавијести надлежни орган у случају продаје оружја (члан 37. став 2), 4)), не пријави трајно онеспособљено оружје (члан 38. став 3), 5)), у прописаном року не пријави промјену пребивалишта (члан 39), 6)), преноси спортско оружје без исправе стрелачке организације (члан 49. став 2), 7)), у случају смрти власника оружја у прописаном року не преда оружје надлежном органу (члан 51), 8)), у року од шест мјесеци од дана правоснажности рјешења о насљеђивању не поступи у складу са овим законом (члан 52. став 1) и 9)), у случају напуштања мјеста пребивалишта дуже од 60 дана не преда оружје надлежном органу, овлашћеном продавцу оружја, овлашћеном сервисеру оружја или физичком лицу (члан 53), те да се за прекршај из става 1. овог члана поред новчане казне изриче и заштитна мјера одузимања оружја, муниције, као и исправа о оружју (став 2).

Оспореним чланом 50. Закона о ловству ("Службени гласник Републике Српске" бр. 60/09 и 50/13) прописано је да је одстрел дивљачи дозвољен само ловачком пушком кугларом са изолученом цијеви и пушком сачмарицом (став 1), да се пушком кугларом лови дивљач високог лова, а пушком сачмарицом дивљач ниског лова (став 2), да је одстрел јелена, срне, дивокозе, муфлона, медвједа и великог тетријеба дозвољен пушком кугларом са изолученим цијеви, одређеног калибра (став 3), те да је изузетно од става 2. овог члана лов дивље свиње дозвољен пушком сачмарицом, метком са једном куглом (став 4).

У поступку разматрања навода из иницијативе Суд је имао у виду да је Уставом Републике Српске утврђено: да се уставно уређење Републике темељи, поред осталог, на гарантовању и заштити људских слобода и права у складу са међународним стандардима, те на владавини права (члан 5.

став 1. ал. 1. и 4), да је живот човјека неприкосновен (члан 11. став 1), да су слобода и лична безбједност неповредиви (члан 12. став 1), да су људско достојанство, тјелесни и духовни интегритет, човјекова приватност, лични и породични живот неповредиви (члан 13. став 1), да се слободе и права остварују, а дужности испуњавају непосредно на основу Устава, осим када је Уставом предвиђено да се услови за остваривање појединих од њих утврђују законом, те да се законом може прописати начин остваривања појединих права и слобода само када је то неопходно за њихово остваривање (члан 49. ст. 1. и 2), да се законом може ограничити или одузети право својине, уз правичну накнаду (члан 56), да Република уређује и обезбјеђује, поред осталог, безбједност, остваривање и заштиту људских права и слобода, те својинске и облигационе односе и заштиту свих облика својине (тач. 2, 5. и 6. Амандмана XXXII на Устав Републике Српске, којим је замијењен члан 68. Устава), те да Народна скупштина доноси законе, друге прописе и опште акте (члан 70. став 1. тачка 2).

Приликом разматрања уставности оспорених одредаба Закона о оружју и муницији Суд је имао у виду да право на имовину ужива заштиту и члана 1. Протокола број 1. уз Европску конвенцију за заштиту људских права и основних слобода, којим је утврђено да свако физичко и правно лице има право на неометано уживање своје имовине и да нико не може бити лишен своје имовине, осим у јавном интересу и под условима предвиђеним законом и општим начелима међународног права (став 1), те да претходне одредбе, међутим, ни на који начин не утичу на право државе да примјењује законе које сматра потребним да би регулисала коришћење имовине у складу с општим интересима или да би обезбиједила наплату пореза или других дацбина или казни (став 2).

Такође, Суд је имао у виду да се Законом о оружју и муницији уређују набављање, држање, ношење и одузимање оружја, битних дијелова оружја, муниције, издавање и

одузимање исправа о оружју, промет и превоз оружја и муниције, поправљање и преправљање оружја, колекционарство, посредништво, као и цивилна стрелишта и вођење евиденција о оружју и муницији (члан 1), те да је овим законом, између осталог, прописано да физичка лица могу набављати, држати и носити оружје и муницију само по одредбама овог закона (члан 2. став 1), да је оружни лист исправа на основу које се држи, односно носи оружје у складу са овим законом и садржи податке о оружју, битним дијеловима оружја и власнику оружја (члан 6. тачка 42), да физичко лице коме је издато одобрење за набављање оружја из члана 20. став 1. овог закона подноси надлежном органу захтјев за издавање оружног листа, у року од осам дана од дана набављања оружја (члан 25. став 1), да се оружни лист за оружје за личну безбједност издаје са роком важења од 10 година, изузев за лица старија од 65 година живота којима се оружни лист издаје са трајним важењем, те да је власник оружја за личну безбједност обавезан најкасније 30 дана прије истека рока важења оружног листа поднијети захтјев за издавање новог оружног листа, уз доказе из члана 11. став 3. тачка 4 (члан 27. ст. 1. и 5), да су власници оружја за личну безбједност који на дан ступања на снагу овог закона држе оружје на основу оружног листа којем је истекао рок важења обавезни да до 31. децембра 2018. године поднесу захтјев за издавање оружног листа уз испуњеност услова из члана 11. став 3. и став 4. тачка 1. овог закона (члан 75. став 2).

Уз то, Суд је имао у виду да је Законом о прекршајима Републике Српске ("Службени гласник Републике Српске" бр. 63/14, 110/16 и 100/17) прописано, између осталог: да су прекршаји противправна дјела која представљају кршење јавног поретка или прописа о економском и финансијском пословању утврђена законом или другим прописом, за која су одређена обиљежја и за која су прописане санкције (члан 2. став 1), да се прекршаји и прекршајне санкције могу прописивати законом, уредбом или одлуком Владе, одлуком

скупштине града и одлуком скупштине општине (члан 4. став 1), да су прекршајне санкције, поред осталог, казне и заштите мјере, те да прекршајне санкције може изрећи суд у прекршајном поступку који је покренут и спроведен у складу са овим законом, као и да овлашћени орган може изрећи прекршајну санкцију путем издавања прекршајног налога, у складу са поступком који је прописан овим законом (члан 36. став 1. тач. 1) и 4), те ст. 3. и 4), да се за прекршај може прописати заштитна мјера, поред осталог, одузимање предмета (члан 59. став 1. тачка 1)), да након правоснажности и извршности рјешења о прекршају којим је изречена заштитна мјера или мјера, суд рјешење о прекршају са клаузулом правоснажности и извршности доставља надлежном органу за извршење изречене заштитне мјере, уколико суд није овлашћен да изврши такву мјеру, те да је орган надлежан за извршење заштитне мјере или мјера дужан да извршену заштитну мјеру или мјеру евидентира у Регистар и обавијести суд који је заштитну мјеру или мјеру изрекао, да ли је заштитна мјера или мјера извршена и ако није образложити зашто није извршена (члан 239).

Полазећи од наведеног Суд је оцијенио да оспорене одредбе Закона о оружју и муницији нису у несагласности са Уставом. Приликом овакве оцјене Суд је, прије свега, имао у виду да Устав не садржи одредбе које непосредно уређују питања у вези са оружјем и муницијом. Поред тога, Суд је имао у виду да Република Српска има право и дужност да обезбједи безбједност Републике и њених грађана, као и да она обезбјеђује заштиту људских права и слобода, па и право на личну и имовинску сигурност. Такође, Суд је имао у виду да су живот, физички и психички интегритет, те безбједност Уставом зајемчене и заштићене вриједности. Имајући у виду наведено, као и природу ватреног оружја као опасне ствари којом се могу угрозити наведене вриједности Суд је оцијенио да је законодавац био овлашћен да Законом о оружју и муницији уреди, поред осталог, питања која се тичу услова под

којима физичко лице може набављати оружје из категорије Б (члан 11. и 12), као и да пропише случајеве у којима се физичком лицу одузима оружје (члан 54. став 1). Сврха прописивања из оспорене одредбе члана 54. ст. 1. тачка 5. Закона је, по оцјени Суда, оправдана и легитимна, а одузимање оружја за које је власнику истекла важност оружног листа је у интересу безбједности грађана и њихових уставних права. Наиме, због своје природе оружје и муниција нису у слободном промету, већ је промет ових ствари ограничен и својина на њима се може стећи само на начин и под условима предвиђеним Законом о оружју и муницији. Тако је чланом 36. Закона о оружју и муницији прописано да се оружје може продати само лицу које има одобрење за набављање оружја, а муниција се може продати само за врсту оружја за које лице има важећу исправу о оружју. Из наведеног дакле произлази да је постојање одобрења надлежног органа услов стицања својине на оружју, те се одузимањем овог одобрења губи законски основ за посједовање оружја.

По оцјени овог суда, оспорена мјера одузимања оружја, муниције и исправа, уколико су испуњени услови прописани законом, је предвиђена законом, у служби је легитимног циља – контроле набавке и држања ових предмета као нарочито опасних ствари; у јавном је интересу очувања безбједности грађана, а пропорционална је наведеном циљу – у сврху је успоставе правичне равнотеже између права појединца да набави и држи оружје и муницију и за то оружје исходи оружни лист и општег јавног интереса обезбјеђења безбједности грађана.

Имајући у виду да се уставно јемство својине односи само на право својине стечено сагласно закону, Суд је оцијенио да је оспорено прописивање из члана 54. став 1. тачка 5. Закона о оружју и муницији у границама уставног овлашћења законодавца из тачке 6. Амандмана XXXII на Устав, којим је замијењен члан 68. Устава. У оквиру уставног овлашћења законодавца је, по оцјени Суда, и да одреди

санкције за повреде законом утврђених обавеза, што се у конкретном случају односи на одређивање рока у коме је лице коме је издат оружни лист за оружје за личну безбједност обавезно да поднесе захтјев надлежном органу за издавање новог оружног листа, а које ће се повреде закона сматрати прекршајем и коју ће санкцију прописати за ту повреду ствар је законодавне политике и о томе према члану 115. Устава није надлежан да одлучује Уставни суд.

Одредбе члана 57. и 72. Закона о оружју и муницији, с обзиром на то да нису наведени посебни разлози због којих се оспоравају као ни одредбе Устава са којима би наведене одредбе евентуално биле несагласне, већ су разлози дати начелно у контексту разлога којима се оспоравају остале одредбе Закона о оружју и муницији, такође, нису, по оцјени Суда, у несагласности са Уставом.

Цијенећи наводе и разлоге оспоравања уставности одредаба члана 6. тач. 9. и 11. Закона о оружју и муницији Суд је утврдио да се ради о питањима изван надлежности Уставног суда утврђене чланом 115. Устава, с обзиром на то да Уставни суд није надлежан да оцјењује уставност појединих одредаба закона са становишта њихове међусобне усаглашености, примјене, јасности и прецизности. Такође, ни остали наводи и разлози који се износе у иницијативи нису основ за утврђивање неуставности оспорених одредаба Закона о оружју и муницији.

Уставни суд, такође, није надлежан да даје објашњења о разлозима којима се руководи законодавац приликом усвајања оспорених законских рјешења, нити да заузима ставове којима би се, како је то наведено у иницијативи, уклониле све недоречености у оспореном закону и тако заштитили грађани и њихова имовина од могућих злоупотреба.

Према члану 115. Устава Уставни суд није надлежан да оцјењује међусобну сагласност одредаба два закона, у овом случају одредаба Закона о оружју и муницији са одредбама члана 50. Закона о ловству, а нити са одредбама члана П/3 к) Устава Босне и Херцеговине.

Како је у току претходног поступка правно стање потпуно утврђено и прикупљени подаци пружају поуздан основ за одлучивање, Суд је, на основу члана 40. став 5. Закона о Уставном суду Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“ број 104/11 и 92/12), у овом предмету одлучио без доношења рјешења о покретању поступка.

На основу изложеног Суд је одлучио као у изреци овог рјешења.

Ово рјешење Уставни суд је донио у саставу: предсједник Суда мр Џерард Селман и судије: Миленко Араповић, Војин Бојанић, Златко Куленовић, проф. др Душко Медић, Ирена Мојовић, проф. др Марко Рајчевић и академик проф. др Снежана Савић.

Број: У-37/20
23. јун 2021. године

ПРЕДСЈЕДНИК
УСТАВНОГ СУДА

Мр Џерард Селман

Нема повреде уставног права на имовину, јер је оспорена мјера одузимања оружја, муниције и исправа предвиђена законом, у служби је легитимног циља – контроле набавке и држања ових предмета као нарочито опасних ствари; у јавном је интересу очувања безбједности грађана, а пропорционална је наведеном циљу – у сврху је успоставе правичне равнотеже између права појединца да набави и држи оружје и муницију и за то оружје исходи оружни лист, и општег јавног интереса очувања безбједности грађана.

Рјешење
Број У-52/20 од 23. јуна 2021. године
„Службени гласник Републике Српске“ број 61/21

Уставни суд Републике Српске, на основу члана 115. Устава Републике Српске, члана 40. став 5. и члана 61. став 1. тачка г) Закона о Уставном суду Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“ бр. 104/11 и 92/12), на сједници одржаној 23. јуна 2021. године, д о н и о ј е

Р Ј Е Ш Е Њ Е

Не прихвата се иницијатива за оцјењивање уставности и законитости члана 30. ст. 3. и 4. и члана 43. Одлуке о водоводу и канализацији („Службени гласник Града Добој“ број 1/16).

О б р а з л о ж е њ е

Александар Алаџић из Бањалуке дао је Уставном суду Републике Српске (у даљем тексту: Суд) иницијативу за покретање поступка за оцјењивање уставности и законитости члана 30. ст. 3. и 4. и члана 43. Одлуке о водоводу и канализацији („Службени гласник Града Добој“ број 1/16), сматрајући да наведени чланови нису у сагласности са Уставом Републике Српске (у даљем тексту: Устав), Законом о комуналним дјелатностима („Службени гласник Републике Српске“ бр. 124/11 и 100/17) и Законом о заштити потрошача („Службени гласник Републике Српске“ број 6/12). Упућујући на прописивање из члана 3. тачка б), члана 5. тачка в), те чл. 6. и 16. а став 1. Закона о комуналним дјелатностима, давалац иницијативе наводи да њима није утврђена обавеза станара стамбених објеката у којима не постоје индивидуални водомјери, да воду и канализацију плаћају сразмјерно броју

чланова домаћинства, нити је прописана њихова обавеза да ове инструменте истовремено уграде, те истиче да се пружање и коришћење комуналних услуга врши на основу уговора закљученог између даваоца услуге и корисника. Указујући на прописивање из члана 46. став 2. и члана 49. ст. 1, 2. и 5. Закона о заштити потрошача, давалац иницијативе истиче да наведене обавезе станара нису прописане ни у том закону. Оспореним прописивањем се потрошачи, који су поднијели захтјев за уградњу водомјера, онемогућавају да остваре право да плаћају воду према потрошњи, те да закључе уговор са даваоцем комуналне услуге, чиме се етажним власницима намеће обавеза да плаћају туђу потрошњу, а не цијену за стварну испоруку воде. Надаље, наводећи да је Скупштина Града Добој пропустила да оспорену одлуку, сагласно члану 6. став 2. Закона о измјенама и допунама Закона о комуналним дјелатностима („Службени гласник Републике Српске“ број 100/17), усклади са измијењеним чланом 16. став 1. Закона о комуналним дјелатностима, давалац иницијативе сматра да ова одлука није у сагласности са тим законом те чланом 108. став 2. Устава.

У одговору који је Суду доставила Скупштина Града Добој се истиче да је Одлука о водоводу и канализацији („Службени гласник Града Добој“ број 1/16) донесена сагласно одредбама члана 6. тач. б) и д) и члана 5. став 2. тачка в) Закона о комуналним дјелатностима, као и да Закон о заштити потрошача не забрањује наплату услуге водовода и канализације на начин како је то регулисано оспореном одлуком. Истиче се да је уградња водомјера могућа у новим зградама, а у готово свим старим зградама не постоје технички услови за уградњу појединачних водомјера, већ је то могуће у случају сагласности свих станара зграде или улаза који чине заједницу етажних власника. Предлаже се да Суд не прихвати дату иницијативу.

Одлуку о водоводу и канализацији број: 01-013-50/16 („Службени гласник Града Добој“ број 1/16) донијела је, на сједници одржаној 29. фебруара 2016. године, Скупштина Града Добој, позивајући се на члан 6. Закона о комуналним дјелатностима („Службени гласник Републике Српске“ број 124/11), члан 30. став 1. алинеја 2. Закона о локалној самоуправи („Службени гласник Републике Српске“ бр. 101/04, 42/05, 118/05 и 93/13) и члан 33. Статута Града Добој („Службени гласник Града Добој“ број: 9/12). Оспореном одлуком уређује се изградња, одржавање, коришћење и управљање водоводним, канализационим и хидрантским уређајима и начин образовања цијена комуналних услуга (члан 1).

Оспореним чланом 30. ст. 3. и 4. Одлуке је прописано: да се у стамбеним објектима старе градње гдје не постоје индивидуални водомјери потрошња воде мјери главним (заједничким) водомјером, те да станари накнаду за утрошену воду и за канализацију плаћају сразмјерно броју чланова домаћинства, као и да потрошачи у објектима старе градње могу самостално уграђивати водомјере уз техничке услове прописане од стране Водовода а.д. Добој, да би тако уграђени водомјери били евидентирани као стални, потребно је да сви потрошачи у једној згради истовремено уграде појединачне водомјере, да за те потрошаче важе сви услови наведени у ставовима 1. и 2. овог члана.

Оспореним чланом 43. Одлуке прописано је: да се у стамбеним објектима са два или више станова, гдје се утрошак воде мјери и фактурише једним водомјером, накнада за утрошену воду и канализацију плаћа сразмјерно броју чланова домаћинства.

Суд констатује да је ст. 1. и 2. оспореног члана 30. Одлуке, а на које упућује оспорени став 4. истог члана, прописано: да се у новоизграђеним стамбеним објектима са више стамбених јединица – станова потрошња воде мјери главним (заједничким) водомјером за сваку ламелу или улаз, који чини самосталну грађевинску или функционалну цјелину

и индивидуалним водомјером за сваку стамбену јединицу – стан, да се главни водомјери уграђују у прикључни шахт објекта, а да се индивидуални водомјери уграђују у стубишту објекта на мјесту приступачном за одржавање и читавање водомјера, да се у стамбеним објектима старе градње гдје не постоје индивидуални водомјери потрошња воде мјери главним (заједничким) водомјером, те станари накнаду за утрошену воду и канализацију плаћају сразмјерно броју чланова домаћинства.

У поступку разматрања иницијативе Суд је имао у виду да је Уставом утврђено да општина преко својих органа, у складу са законом, уређује и обезбјеђује обављање комуналних дјелатности, извршава законе, друге прописе и опште акте Републике, чије извршавање је повјерено општини, те да се систем локалне самоуправе уређује законом (члан 102. став 1. тач. 2. и 6. и став 2), као и да закони, статuti, други прописи и општи акти морају бити у сагласности са Уставом, а прописи и други општи акти морају бити у сагласности са законом (члан 108).

Закон о локалној самоуправи ("Службени гласник Републике Српске" бр. 101/04, 42/05, 118/05 и 98/13), који је назначен као правни основ за доношење оспорене одлуке, престао је да важи ступањем на снагу Закона о локалној самоуправи ("Службени гласник Републике Српске" број 97/16 и 36/19). Чланом 12. став 1. тачка б) алинеја 2. ранијег, односно чланом 18. тачка 2) подтачка 2. важећег закона прописано је да самосталне надлежности општине обухватају, између осталог, уређење и обезбјеђивање обављања комуналних дјелатности. Према члану 30. став 1. алинеја 2. ранијег, односно чланом 39. став 1. и став 2. тачка 2) важећег закона, скупштина је представнички орган, орган одлучивања и креирања политике јединице локалне самоуправе, који је, у смислу овог закона, надлежан да доноси одлуке и друге опште акте и даје њихово аутентично тумачење.

Такође, Суд је узео у обзир да су Законом о комуналним дјелатностима ("Службени гласник Републике Српске" бр. 124/11 и 100/17) утврђени комуналне дјелатности од посебног јавног интереса и начин обезбјеђивања посебног јавног интереса, организација обављања комуналних дјелатности и начин њиховог финансирања (члан 1). С тим у вези, овим законом је прописано: да се као комунална дјелатност од посебног јавног интереса, у смислу овог закона, сматра производња и испорука воде, те пречишћавање и одвођење отпадних вода (члан 2. став 1. тач. а) и б)), да производња и испорука воде обухватају сакупљање, пречишћавање и испоруку воде корисницима за пиће и друге потребе, водоводном мрежом до мјерног инструмента корисника, укључујући и мјерни инструмент, а пречишћавање и одвођење отпадних вода обухватају сакупљање искоришћених вода од прикључка корисника на заједничку канализациону мрежу, одвођење канализационом мрежом, пречишћавање и испуштање из мреже, као и чишћење септичких јама (члан 3. тач. б) и в)), да су јединице локалне самоуправе, даваоци комуналних услуга и корисници комуналних услуга дужни да примјењују дугорочне мјере, као минималне захтјеве који се односе на смањење коришћења енергије и прелажење на коришћење енергије из обновљивих извора, те стварају услове за енергетски ефикасно коришћење зграда, побољшавање енергетских карактеристика зграда и смањивање утицаја на животну средину, према начелима и роковима утврђеним прописима о енергетској ефикасности и заштити животне средине у Републици Српској, да се као минималан захтјев и дугорочна мјера из става 1. овог члана сматра, између осталог, обавезна уградња мјерних уређаја комуналних производа за сваког појединачног етажног власника за све нове зграде, а код постојећих зграда да се то обезбједи приликом вршења веће реконструкције, ако то техничке карактеристике зграде дозвољавају и када је то економски прихватљиво (члан 5. ст. 1. и 2. тачка в)), да јединица локалне самоуправе обезбјеђује организовано обављање комуналних

дјелатности, те да својом одлуком детаљније прописује услове и начин обављања комуналних дјелатности, материјалне, техничке и друге услове за финансирање, развој, изградњу и одржавање комуналних објеката, услове за функционисање и техничко-технолошко јединство система и уређаја, опште услове које садржи уговор између даваоца и корисника комуналне услуге, услове за коришћење и престанак коришћења комуналне услуге, могућност за субвенционисану цијену комуналне услуге, категорије корисника и услове субвенционисања и јединицу обрачуна за сваку врсту комуналне услуге и начин наплате комуналних услуга, те да одлуку из става 1. овог члана доноси скупштина јединице локалне самоуправе (члан 6), да се пружање и коришћење комуналних услуга врши на основу уговора закљученог између даваоца комуналне услуге и корисника (члан 16. став 1). У члану 8. став 2. Закона о измјенама и допунама Закона о комуналним дјелатностима („Службени гласник Републике Српске“ број 100/17) прописано је да су јединице локалне самоуправе дужне да у року од шест мјесеци од дана ступања на снагу овог закона ускладе одлуку из члана 6. став 2. овог закона са одредбама овог закона.

Законом о заштити потрошача у Републици Српској ("Службени гласник Републике Српске" бр. 6/12, 63/14 и 18/17) је прописано: да је услуга од општег економског интереса, између осталог, и услуга снабдијевања водом, да се пружање економске услуге потрошачу заснива на уговорном односу између потрошача и трговца (члан 46. ст. 1. и 2), да потрошња електричне енергије, топлотне енергије, гаса, воде и слично треба да буде обрачуната потрошачу на основу стварних испорука, читаних на мјерном уређају потрошача, да, ако се потрошња из става 1. овог члана не обрачунава на основу мјерења на мјерном уређају, на захтјев потрошача испоручилац услуге је дужан да потрошачу омогући уградњу одговарајућег мјерног уређаја, на основу пројекта о техничкој изводљивости и у складу са општим условима за испоруку и снабдијевање, да

крајњи потрошач који се налази на мјестима заједничке потрошње, као што је: заједница етажних власника, има право да захтијева испоруку електричне енергије и воде у складу са ст. 1. и 2. овог члана (члан 49. ст. 1, 2. и 5).

На основу наведених законских одредаба Суд је утврдио да је јединица локалне самоуправе овлашћена да уређује обављање комуналних дјелатности и да својом одлуком детаљно пропише услове и начин на који се грађанима пружа ова услуга, материјалне, техничке и друге услове за финансирање, развој, изградњу и одржавање комуналних објеката, као и услове за функционисање и техничко-технолошко јединство система и уређаја, али исто тако и да је обавезана да усклади своје опште акте са важећим законским рјешењима у овој области.

Оспореним чланом 30. став 3. и чланом 43. Одлуке прописани су критеријуми за обрачун накнаде за канализацију и утрошену воду за кориснике у објектима у којима нису уграђени индивидуални мјерни уређаји за читавање утрошка воде. По оцјени Суда начин на који је ово питање уређено, тј. прописивањем критеријума према којем се накнада у наведеном случају плаћа сразмјерно броју чланова сваког индивидуалног домаћинства у старијој стамбеној згради, није супротан Закону о комуналним дјелатностима. Приликом ове оцјене Суд је прије свега узео у обзир чињеницу да овај закон не уређује предметно питање, већ је законодавац дао овлашћење јединицама локалне самоуправе да својим актом детаљно пропишу услове и начин обављања комуналне дјелатности, услове за коришћење и престанак коришћења комуналне услуге и јединицу обрачуна за сваку врсту комуналне услуге, те начин наплате комуналних услуга. Када се има у виду овакво законско овлашћење, Суд је оцијенио да оспореним прописивањем из члана 30. ст. 3. и члана 43. Одлуке њен доносилац није изашао из законских оквира, већ је, са циљем спровођења у пракси релевантних законских норми, детаљније уредио начин обрачуна и наплате канализације и

утрошене воде за кориснике у објектима у којима нису уграђени мјерни уређаји за читавање тог утрошка.

Надаље, према становишту Суда, Скупштина Града Добој је чланом 30. став 4. Одлуке извршила прописивање сагласно захтјеву из члана 5. став 1. Закона о комуналним дјелатностима, који обавезује како јединице локалне самоуправе, тако и даваоце комуналних услуга, али и кориснике истих. Мјере и захтјеви из наведене законске одредбе подразумијевају обавезу да се код постојећих зграда обезбиједи уградња индивидуалних мјерних уређаја комуналних производа, али само приликом вршења веће реконструкције и ако то техничке карактеристике зграде дозвољавају, те када је то економски прихватљиво (члан 5. ст. 1. и 2. тачка в). Стога, у смислу члана 5. ст. 1. и 2 тачка в), те члана 6. Закона о комуналним дјелатностима, Скупштина Града Добој није поступила супротно својим овлашћењима када је предвидјела могућност, не и обавезу, да потрошачи, под одређеним техничким условима, а зависно од евентуалне реконструкције зграде, могу самостално уграђивати сталне водомјере.

Предметно прописивање је, према мишљењу Суда, сагласно и захтјеву из члана 49. Закона о заштити потрошача, према којем крајњи потрошач, који се налази на мјестима заједничке потрошње, има право да захтијева испоруку, између осталог, и воде у складу са ст. 1. и 2. ове законске одредбе. Такође, оспореним прописивањем није искључена обавеза даваоца комуналне услуге из члана 49. наведеног закона да на основу пројекта о техничкој изводљивости и у складу са општим условима за испоруку и снабдијевање потрошачу омогући уградњу одговарајућег мјерног уређаја.

Додатно, члан 16. став 1. Закона о комуналним дјелатностима и члан 46. став 2. Закона о заштити потрошача, а на чију повреду указује давалац иницијативе, регулишу обавезу уговорног уређења односа између потрошача и даваоца комуналне услуге, док ти односи нису предмет подзаконске разраде у смислу оспорених чланова 30. ст. 3. и 4. и члана 43.

Одлуке, због чега се, према становишту Суда, не могу доводити у везу са поменутиим законским одредбама, те наводи из иницијативе, у овом смислу, нису од значаја за одлучивање у конкретној уставноправној ствари.

С обзиром на изложено, Суд је становишта да оспореним прописивањем није нарушено ни начело законитости и уставности из члана 108. Устава.

Како је у току претходног поступка правно стање потпуно утврђено и прикупљени подаци пружају поуздан основ за одлучивање, Суд је, на основу члана 40. став 5. Закона о Уставном суду Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“ бр. 104/11 и 92/12), у овом предмету одлучио без доношења рјешења о покретању поступка.

На основу изложеног Суд је одлучио као у изреци овог рјешења.

Ово рјешење Уставни суд је донио у саставу: предсједник Суда мр Џерард Селман и судије: Миленко Араповић, Војин Бојанић, Златко Куленовић, проф. др Душко Медић, Ирена Мојовић, проф. др Марко Рајчевић и академик проф. др Снежана Савић.

Број: У-52/20
23. јун 2021. године

ПРЕДСЈЕДНИК
УСТАВНОГ СУДА

Мр Џерард Селман

Будући да закон не уређује услове и начин обављања комуналне дјелатности, услове за коришћење и престанак коришћења комуналне услуге и јединицу обрачуна за сваку врсту комуналне услуге, те начин наплате комуналних услуга, већ је дао овлашћење јединицама локалне самоуправе да својим актом детаљно регулишу ова питања, доносилац оспореног акта није изашао из законских оквира.

Рјешење
Број У-58/20 од 23. јуна 2021. године
„Службени гласник Републике Српске“ број 61/21

Уставни суд Републике Српске, на основу члана 115. Устава Републике Српске, члана 37. став 1. тачка г), члана 40. став 5. и члана 61. став 1. тач. г) и д) Закона о Уставном суду Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“ бр. 104/11 и 92/12), на сједници одржаној 23. јуна 2021. године, д о н и о је

Р Ј Е Ш Е Њ Е

Не прихвата се иницијатива за оцјењивање уставности члана 70. тачка б) Закона о пензијском и инвалидском осигурању ("Службени гласник Републике Српске" бр. 134/11, 82/13 и 103/15).

Не прихвата се иницијатива за покретање поступка за оцјењивање уставности члана 70. тачка а) Закона о пензијском и инвалидском осигурању ("Службени гласник Републике Српске" бр. 134/11, 82/13 и 103/15).

О б р а з л о ж е њ е

Бојан Блитвић из Источног Сарајева дао је Уставном суду Републике Српске иницијативу за покретање поступка за оцјењивање уставности члана 70. тач. а) и б) Закона о пензијском и инвалидском осигурању ("Службени гласник Републике Српске" бр. 134/11, 82/13 и 103/15). Из садржине иницијативе произлази да су оспорене законске одредбе, којим се ванбрачном супружнику признаје статус члана породице умрлог осигураника, односно корисника пензије само ако му је правоснажном пресудом Суда досуђено право на издржавање, у супротности са чланом 10. Устава Републике Српске, чланом

П/3 к) Устава Босне и Херцеговине и чланом 14. Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода. Образлажући наведено давалац иницијативе истиче да се оспореним прописивањем дискриминише ванбрачни супружник у односу на брачног, који има право на породичну пензију без икаквих услова, те износи мишљење да би правоснажна пресуда Суда којом је утврђено постојање ванбрачне заједнице требало да представља довољан основ за утврђивање да је ванбрачни супружник био члан породице умрлог осигураника, односно корисника пензије. Осим тога, давалац иницијативе сматра да су оспорене законске одредбе у супротности са одредбама члана 1. Протокола број 1. уз Европску конвенцију, а као разлог наводи то што ванбрачни супружник после смрти другог ванбрачног супружника нема право на породичну пензију и поред тога што је умрли ванбрачни супружник испуњавао услове за инвалидску пензију или је био корисник старосне или инвалидске пензије, те му је на тај начин повријеђено право на имовину, а самим тим и на егзистенцију. У вези са наведеним давалац иницијативе указује на члан 12. став 1. Породичног закона ("Службени гласник Републике Српске" бр. 54/02, 41/08, 63/14), а позива се и на Одлуку о допустивости и меритуму Уставног суда Босне и Херцеговине број: АП 4207/13 од 30. септембра 2016. године ("Службени гласник Босне и Херцеговине" број 83/16) и предлаже Суду да утврди да оспорени члан 70. тачка а) у дијелу који гласи: "брачни" и тачка б) у дијелу који гласи „ванбрачни“ Закона о пензијском и инвалидском осигурању нису у сагласности са Уставом, а као разлог оваквог приједлога наводи то што би се чланом породице умрлог осигураника, односно корисника пензије сматрао супружник који сагласно одредбама Породичног закона може бити и брачни и ванбрачни, дакле на тај начин отклонила би се поменута дискриминација ванбрачног супружника.

Народна скупштина Републике Српске је дала одговор на наводе из иницијативе истичући да давалац иницијативе на искривљен и произвољан начин тумачи члан 10. Устава, који штити равноправност грађана. У одговору се истиче да је одредбом члана 70. тачка б) Закона о пензијском и инвалидском осигурању ванбрачни супружник изједначен са разведеним брачним супружником, што значи, како се наводи, да у случају престанка брачне или ванбрачне заједнице право на породичну пензију може да оствари само брачни или ванбрачни супружник коме је правоснажном пресудом досуђено право на издржавање. Поред тога, у одговору се указује на Одлуку Уставног суда Републике Српске број У-22/13 од 19. марта 2014. године ("Службени гласник Републике Српске" број 25/14) којом је одбијен приједлог за утврђивање неуставности члана 70. тачка а) и члана 71. став 1. тачка а) Закона о пензијском и инвалидском осигурању, те закључује да оспорена законска одредба није дискриминаторска с обзиром на то да се ради о лицима која су у идентичним ситуацијама, те им припадају иста права по основу Закона, као и да је законодавац тај који процјењује да ли објективна различитост оправдава и у којој мјери различито третирање у, иначе, истој или сличној ситуацији, а да није у надлежности Уставног суда да цијени цјелисходност оваквог рјешења. Надаље, у одговору се истиче да могуће другачије уређење предметне материје није уставноправно релевантно јер, само по себи, не подразумијева да је позитивно законодавство у супротности са Уставом, те да незадовољство одређеним законским рјешењем може бити само предмет законодавне процедуре, а не предмет оцјене уставности.

Чланом 70. Закона о пензијском и инвалидском осигурању ("Службени гласник Републике Српске" бр. 134/11, 82/13 и 103/15), у дијелу који је оспорен иницијативом, прописано је да се члановима породице умрлог осигураника, односно корисника пензије сматрају: брачни супружник (удовица, односно удовац) (тачка а), те разведени брачни

супружник или ванбрачни супружник ако му је правоснажном пресудом досуђено право на издржавање (тачка б).

Чланом 10. Устава у односу на који је оспорена уставност одредаба члана 70. тач. а) и б) Закона о пензијском и инвалидском осигурању утврђено је да су грађани Републике равноправни у слободама, правима и дужностима, једнаки су пред законом и уживају исту правну заштиту без обзира на расу, пол, језик, националну припадност, вјероисповијест, социјално поријекло, рођење, образовање, имовно стање, политичко и друго увјерење, друштвени положај или друго лично својство.

Устав, у другим одредбама које су, по оцјени Суда, од значаја за оцјену уставности оспорених законских одредаба, утврђује: да се слободе и права остварују, а дужности испуњавају непосредно на основу Устава, осим када је Уставом предвиђено да се услови за остваривање појединих од њих утврђују законом, те да се законом може прописати начин остваривања појединих права и слобода само када је то неопходно за њихово остваривање (члан 49. ст. 1. и 2), да Република уређује и обезбјеђује, између осталог, социјално осигурање и друге облике социјалне заштите (тачка 12. Амандмана XXXII на Устав Републике, којим је замијењен члан 68. Устава) и да закони, статути, други прописи и општи акти морају бити у сагласности са Уставом (члан 108. став 1).

Приликом оцјењивања основаности навода даваоца иницијативе Суд је имао у виду и одредбе Закона о пензијском и инвалидском осигурању ("Службени гласник Републике Српске" бр. 134/11, 82/13 и 103/15) којим је прописано: да се овим законом уређује обавезно пензијско и инвалидско осигурање на основу међугенерациске солидарности (у даљем тексту: обавезно осигурање) и добровољно пензијско и инвалидско осигурање за лица која нису обавезно осигурана по овом закону (у даљем тексту: добровољно пензијско осигурање), као и права и обавезе по основу тих осигурања (члан 1), да се обавезним и добровољним осигурањем, на

начелима узајамности и солидарности, осигураницима обезбјеђују права у случају старости и инвалидности, а у случају смрти осигураника, односно корисника пензије право се обезбјеђује члановима њихових породица (члан 2), да је једно од права из пензијског и инвалидског осигурања у складу са овим законом и право за случај смрти осигураника, односно корисника старосне или инвалидске пензије - породична пензија (члан 40. тачка в), да право на породичну пензију имају чланови породице умрлог осигураника који је на дан смрти испуњавао услове за инвалидску пензију и чланови породице умрлог корисника старосне или инвалидске пензије (члан 69), да право на породичну пензију под условима из чл. 71. и 72. овог закона има и супружник из разведеног брака или ванбрачне заједнице, ако му је правоснажном пресудом досуђено право на издржавање (члан 73).

Такође, Суд је имао у виду одредбе Породичног закона ("Службени гласник Републике Српске" бр. 54/02, 41/08 и 63/14) којим је прописано да се овим законом уређују породичноправни односи између брачних супружника, родитеља и дјеце, усвојиоца и усвојеника, староца и штићеника и односи између сродника у брачној, ванбрачној или усвојеничкој породици, те поступци надлежних органа у вези са породичним односима и старатељством (члан 1), да је заједница живота жене и мушкарца која није правно уређена на начин прописан овим законом (ванбрачна заједница) изједначена са брачном заједницом у погледу права на међусобно издржавање и других имовинскоправних односа, под условима и на начин прописан овим законом (члан 12. став 1) и да, ако је престала ванбрачна заједница која је трајала три године и дуже, лице које из те заједнице испуњава услове из члана 241. овог закона има право на издржавање од другог лица (члан 248. став 1).

Поред наведених одредаба Устава и закона Суд је имао у виду да је, у раније вођеном поступку, оцјењивао уставност члана 70. тачка а) Закона о пензијском и инвалидском

осигурању ("Службени гласник Републике Српске" бр. 134/11 и 82/13), те донио Одлуку број: У-22/13 од 3. априла 2014. године ("Службени гласник Републике Српске" број 25/14) којом је одбио приједлог за утврђивање неуставности, поред осталих, члана 70. тачка а) Закона о пензијском и инвалидском осигурању јер је оцијенио: "да је законодавац сагласно овлашћењу из тачке 12. Амандмана XXXII на Устав Републике Српске, којим је замијењен члан 68. Устава да уреди систем у области социјалног осигурања и других облика социјалне сигурности, а у оквиру тога и систем пензијског и инвалидског осигурања, прописао услове и начин остваривања права и обавеза по основу овог осигурања, међу којима је и право на породичну пензију; да је законом, сагласно члану 36. ст. 1. и 2, члану 49. ст. 1. и 2. Устава и тачки 12. Амандмана XXXII на Устав Републике Српске, којим је замијењен члан 68. Устава, одређен круг лица која имају право на породичну пензију, међу којима је, поред осталих, ванбрачни супружник, ако му је правоснажном пресудом Суда досуђено право на издржавање; да је начин на који ће ова питања бити уређена одраз цјелисходне процјене законодавца у уређивању пензијског и инвалидског осигурања, а оцјена оправданости и цјелисходности законског рјешења, према члану 115. Устава, није у надлежности Уставног суда, као и да оспореним прописивањем није повријеђено начело једнакости и равноправности из члана 10. Устава, будући да се оспорене законске одредбе односе једнако, под истим условима, на сва лица која се налазе у истој правној ситуацији прописаној овим одредбама".

Полазећи од изложеног Суд је оцијенио да ни одредба члана 70. тачка б) Закона о пензијском и инвалидском осигурању ("Службени гласник Републике Српске" бр. 134/11, 82/13 и 103/15) није у несагласности са Уставом. Приликом овакве оцјене Суд је, прије свега, имао у виду да право на породичну пензију није зајемчено Уставом, те да је законодавац сагласно овлашћењу из тачке 12. Амандмана

XXXII на Устав Републике Српске, којим је замијењен члан 68. Устава, надлежан да уреди, између осталог, и право на породичну пензију, које се стиче по основу смрти осигураника, односно корисника пензије, али и став изражен у наведеној одлуци. Имајући у виду наведено Суд је оцијенио да је законодавац прописујући оспореним одредбама Закона ко се сматра чланом породице умрлог осигураника/корисника пензије поступао сагласно овлашћењима прописаним Уставом. Ко се све може сматрати чланом породице умрлог осигураника/корисника пензије ствар је законодавне политике коју овај суд није надлежан да оцјењује.

Разматрајући наводе даваоца иницијативе који се односе на несагласност оспореног законског прописивања са начелом равноправности из члана 10. Устава Суд је утврдио да давалац иницијативе не тврди да је оспорена одредба несагласна са наведеним уставним начелом због оних лица која због наведеног прописивања могу остварити право на породичну пензију, већ у суштини због тога што су тим одредбама обухваћени само ванбрачни супружници који имају правоснажну пресуду Суда којом им је досуђено право на издржавање, односно због тога што је то, како се наводи, једини начин да се отклони дискриминација ванбрачног супружника, дакле да се и ванбрачни супружник који нема правоснажну пресуду Суда којом му је досуђено право на издржавање, под једнаким условима као и брачни, сматра чланом породице умрлог осигураника, односно корисника пензије. С обзиром на то да је Суд у раније вођеном поступку оцијенио да прописивањем из члана 70. тачка а) Закона о пензијском и инвалидском осигурању није дошло до повреде начела једнакости и равноправности из члана 10. Устава, Суд је оцијенио да се ни одредба члана 70. тачка б) овог закона не може довести у питање у односу на уставно начело равноправности, јер се свако лице које дође у правну ситуацију да на њега буде примијењена наведена одредба не ставља у неједнак - повољнији положај у односу на сва друга лица, на

које се те одредбе односе. Наиме, Уставом зајемчена једнакост подразумијева једнакост права и обавеза у истовјетном правном положају, па се питање стицања права на породичну пензију брачном супружнику, сагласно оспореним одредбама Закона, не може довести у међусобни однос с ванбрачним супружником, коме та права нису утврђена, односно одређена само ванбрачним супружницима који имају правоснажну пресуду Суда којом им је досуђено право на издржавање.

Како је овим утврђено да оспореним законским прописивањем нису повријеђена Уставом зајемчена права, Суд сматра да не постоји основ за разматрање евентуалне забрањене дискриминације у уживању ових права из члана 14. Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода којим је утврђено да се уживање права и слобода предвиђених у овој конвенцији обезбјеђује без дискриминације по било ком основу, као што су пол, раса, боја коже, језик, вјероисповијест, политичко или друго мишљење, национално или социјално поријекло, веза с неком националном мањином, имовно стање, рођење или други статус.

Суд је, такође, оцијенио да одредбом члана 70. тачка б) Закона о пензијском и инвалидском осигурању није дошло до повреде члана 1. Протокола број 1 уз Европску конвенцију којим је утврђено да свако физичко и правно лице има право на неометано уживање своје имовине и да нико не може бити лишен своје имовине, осим у јавном интересу и под условима предвиђеним законом и општим начелима међународног права (став 1), те да претходне одредбе, међутим, ни на који начин не утичу на право државе да примјењује законе које сматра потребним да би регулисала коришћење имовине у складу с општим интересима или да би обезбиједила наплату пореза или других доприноса или казни (став 2). Наиме, право на имовину не постоји до тренутка стицања одређене имовине и то право не подразумијева и право на стицање имовине. Имајући у виду да је у конкретном примјеру управо такав случај, односно да имовина чија се заштита тражи још није стечена, не може се

сматрати да је дошло до повреде наведеног права предвиђеног Конвенцијом.

Према члану 115. Устава Уставни суд није надлежан да оцјењује сагласност оспорених одредаба Закона о пензијском и инвалидском осигурању са одредбама члана II/3 к) Устава Босне и Херцеговине.

Суд је утврдио да је Одлуком број У-22/ 13 од 3. априла 2014. године ("Службени гласник Републике Српске" број 25/14) одбио приједлог за утврђивање неуставности члана 70. тачка а) Закона о пензијском и инвалидском осигурању ("Службени гласник Републике Српске" бр. 134/11 и 82/13).

Имајући у виду наведено, Суд, на основу члана 37. став 1. тачка г) Закона о Уставном суду Републике Српске ("Службени гласник Републике Српске" бр. 104/11 и 92/12) није прихватио иницијативу за покретање поступка за оцјењивање уставности члана 70. тачка а) Закона о пензијском и инвалидском осигурању ("Службени гласник Републике Српске" бр. 134/11, 82/13 и 103/15) јер је већ одлучивао о истој ствари.

Како је у току претходног поступка правно стање потпуно уређено и прикупљени подаци пружају поуздан основ за одлучивање, Суд је, на основу члана 40. став 5. Закона о Уставном суду Републике Српске, у овом предмету одлучио без доношења рјешења о покретању поступка.

На основу изложеног Суд је одлучио као у изреци овог рјешења.

Ово рјешење Уставни суд је донио у саставу: председник Суда мр Церард Селман и судије: Миленко Араповић, Војин Бојанић, Златко Куленовић, проф. др Душко Медић, Ирена Мојовић, проф. др Марко Рајчевић и академик проф. др Снежана Савић.

Број: У-58/20
23. јун 2021. године

ПРЕДСЈЕДНИК
УСТАВНОГ СУДА

Мр Церард Селман

Ко се све може сматрати чланом породице умрлог осигураника/корисника пензије ствар је законодавне политике коју Уставни суд није надлежан да оцјењује.

Уставом зајемчена једнакост подразумијева једнакост права и обавеза у истовјетном правном положају, па се питање стицања права на породичну пензију брачном супружнику, сагласно оспореним одредбама Закона, не може довести у међусобни однос с ванбрачним супружником, коме та права нису утврђена.

Пошто право на имовину не подразумијева и право на стицање имовине, не може се сматрати да је дошло до повреде наведеног права заштићеног Уставом и Конвенцијом у случају када право на породичну пензију није остварено у законито проведеном поступку.

ИРЕНА МОЈОВИЋ, судија

**ИЗДВОЈЕНО МИШЉЕЊЕ
на Рјешење Уставног суда број: У-58/20**

Након гласања против Рјешења Уставног суда број: У-58/20, донијетог на редовној сједници Суда одржаној дана 23. јуна 2021. године, сагласно одредбама члана 14. став 2. Закона о Уставном суду Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“ број 104/11 и 92/12) и члана 31. став 5. и 6. Пословника Уставног суда („Службени гласник Републике Српске“ број 114/12, 29/13 и 90/14), издвајам своје мишљење, како слѣди:

Рјешењем Суда није прихваћена иницијатива за оцјењивање уставности одредбе члана 70. тачка а. и б. Закона о пензијском и инвалидском осигурању („Службени гласник Републике Српске“ бр. 134/11, 82/13 и 103/15). Нисам сагласна са другим ставом Рјешења Суда у односу на одредбу члана 70. тачка а. Закона, којим је прописано да се чланом породице умрлог осигураника, односно корисника пензије сматра брачни супружник (удовица или удовац). Напомињем да сам имала у виду правило да Суд поштује свој став изражен у ранијој одлуци, ако тај став не измијени, али уједно истичем да нисам сагласна ни са ставом Суда израженим у ранијем рјешењу овог суда у предмету бр. У- 22/13, у којем се одлучило о истом правном питању и истовремено сматрам да је било мјеста промјени става Суда.

У погледу оцјене уставности одредбе тачке б. члана 70. Закона, према којој право на породичну пензију има и разведени брачни супружник или ванбрачни супружник, ако му је правоснажном пресудом досуђено право на издржавање, сагласна сам са Рјешењем и сматрам да је ова одредба јасно прописана, имајући у виду да је исто питање прецизирано и чланом 73. Закона, тако да право на породичну пензију под

условима из члана 71. и 72. овог закона има и супружник из разведеног брака или ванбрачне заједнице, ако му је правоснажном пресудом досуђено право на издржавање, дакле, пошто је заједница живота престала.

Иницијативом се основано указује на неуставност оспорене законске одредбе члана 70. тачка а. у односу на члан 10. Устава Републике Српске којим је, између осталог, грађанима дата гаранција равноправности у правима без обзира на лично својство. Одредба члана 10. Устава се у овом случају требала сагледати као забрана дискриминације у односу на право из одредбе члана 36. став 1. Устава којом се пружа заштита породици, укључујући супружнике, а у овом случају из наведене уставне одредбе произлази и једнакост код законског прописивања права на породичну пензију, без могућности искључивања из овог права удовца или удовице из брачне или ванбрачне заједнице. Уважавајући правну природу и сврху породичне пензије у систему пензијског осигурања, сматрам да би чланом 70. тачка а. Закона о пензијском и инвалидском осигурању требао бити утврђен статус члана породице са становишта права на породичну пензију не само брачним удовицама, односно удовцима, него и ванбрачним удовицама, односно удовцима.

У Републици Српској породица представља заштићено уставно добро и Устав не разликује породицу коју заснивају брачни или ванбрачни супружници.

Мишљења сам да је прописивањем као у члану 70. Закона да се члановима породице умрлог осигураника, односно корисника пензије сматрају брачни супружник (удовица или удовац) (тачка а), направљена дискриминација према ванбрачном супружнику (удовцу или удовици) у односу на брачног супружника (удовица или удовац), као и у односу на разведеног брачног супружника или ванбрачног супружника, ако му је правоснажном пресудом досуђено право на издржавање, и то само по основу чињенице што је удовац или удовица из ванбрачне, а не из брачне заједнице.

Треба имати у виду и чињеницу да је правни статус ванбрачне заједнице жене и мушкарца уређен Породичним законом („Службени гласник Републике Српске“ бр. 54/02, 41/08 и 63/14), чије су релевантне одредбе и цитиране у Рјешењу Суда, те да је Законом о наслеђивању („Службени гласник Републике Српске“ бр.1/09, 55/09, 91/16 и 82/19), између осталог, прописао да се ванбрачно сродство изједначава у погледу наслеђивања са брачним (члан 4. став 1). Иако Уставни суд није надлежан за оцјењивање међусобне сагласности закона, наведене законске одредбе дају могућност сагледавања питања статуса ванбрачног супружника у правном систему Републике Српске у смислу да је законодавац овим законима отклонио разликовање брачног и ванбрачног супружника у великој мјери.

Мишљења сам да је из наведених разлога било потребно Рјешењем Суда утврдити неуставност дијела оспорене законске одредбе, у члану 70. тачка а) у дијелу ријечи „брачни“, јер би на овакав начин нормирање било досљедно и равноправно би омогућило право на породичну пензију свим супружницима, а тиме и ванбрачном супружнику удовцу или удовици, с тим да је у надлежности законодавца да пропише одређене услове.

Бања Лука, 23. 6. 2021.

ИРЕНА МОЈОВИЋ, судија

Рјешење
Број У-68/20 од 23. јуна 2021. године
„Службени гласник Републике Српске“ број 61/21

Уставни суд Републике Српске, на основу члана 115. Устава Републике Српске, члана 37. став 1. тачка д) и члана 61. став 1. тачка д) Закона о Уставном суду Републике Српске (“Службени гласник Републике Српске” бр. 104/11 и 92/12), на сједници одржаној 23. јуна 2021. године, д о н и о ј е

Р Ј Е Ш Е Њ Е

Одбацује се приједлог за утврђивање неуставности и незаконитости Одлуке о приступању изради Регулационог плана дијела централног подручја Приједора између десне обале Сане и дијелова улица Краља Петра I Ослободиоца, Радничке и Српских великана – Радни назив „Сана Б – 1“ („Службени гласник Града Приједора“ број 14/19).

О б р а з л о ж е њ е

Омладинска организација „Чувари Сане“ Приједор, са сједиштем у Приједору, коју заступа пуномоћник Немања Шикман, адвокат из Приједора, поднијела је Уставном суду Републике Српске приједлог за оцјењивање уставности и законитости Одлуке о приступању изради Регулационог плана дијела централног подручја Приједора између десне обале Сане и дијелова улица Краља Петра I Ослободиоца, Радничке и Српских великана – Радни назив „Сана Б – 1“ („Службени гласник Града Приједора“ број 14/19). У приједлогу се наводи да је оспорена одлука у супротности са чл. 5. ал. 1. и 4. и чл. 108. Устава Републике Српске, као и одредбама чл. 40. ст. 3. тач. д), 45. ст. 1. и 50. ст. 1. Закона о уређењу простора и грађењу („Службени гласник Републике Српске“ бр. 40/13,

106/15, 3/16 и 84/19). Као разлоге побијања оспорене одлуке предлагач наводи да оспорена одлука, супротно чл. 40. ст. 3. тач. д) Закона о уређењу простора и грађењу, не садржи рок израде документа просторног уређења, као и да је Скупштина Града Приједора, нормирајући као у члану 6. ст. 5. оспорене одлуке, прекорачила своја овлашћења, јер је супротно одредби члана 50. ст. 1. Закона о уређењу простора и грађењу, овластила и градоначелника да по одржаној јавној расправи утврди приједлог регулационог плана. Такође се наводи да је члан 8. ст. 2. оспорене одлуке, који прописује да ће носилац израде документа просторног уређења бити одређен на приједлог заинтересованог лица, у супротности са чланом 45. ст. 1. Закона о уређењу простора и грађењу. Истиче се да инвеститор сагласно члану 39. ст. 3. наведеног закона може, изузетно, својим средствима финансирати израду документа просторног уређења, али не може сам изабрати носиоца израде плана, нити заобићи прописе везане за јавне набавке, због чега су по мишљењу предлагача прекршене и одредбе Закона о јавним набавкама Босне и Херцеговине („Службени гласник Босне и Херцеговине“ број 39/14). Истичући да је поступак доношења документа просторног уређења строго формалан поступак, који је детаљно уређен Законом о уређењу простора и грађењу, предлагач предлаже да Суд утврди да је због оспореног нормирања предметна одлука неуставна и незаконита.

У одговору на приједлог који је Суду доставио доносилац оспореног акта се наводи да оспореном одлуком није одређен укупан рок израде плана, али су рокови за извршење појединих фаза на припреми, изради и доношењу документа просторног уређења, дефинисани кроз поједине чланове предметне одлуке, у складу са Законом. У погледу оспореног нормирања у члану 6. ст. 5. предметне одлуке, у одговору се указује на овлашћење градоначелника из члана 59. ст. 1. тач. 3. Закона о локалној самоуправи, а везано за разлоге оспоравања члана 8. ст. 2. предметне одлуке, наводи се

да у конкретном случају приватно – правно лице финансира комплетан поступак, да се на њега не односе одредбе Закона о јавним набавкама, те се изражава становиште да није могуће да Град Приједор спроведе поступак јавне набавке за избор носиоца израде Плана и изабраног носиоца израде наметне заинтересованом лицу које финансира цијели поступак. Такође, доносилац оспореног акта се у одговору на приједлог изјаснио да је у досадашњем току поступка припреме, израде и доношења предметног документа просторног уређења, разматран преднацрт предметног документа просторног уређења на стручној расправи, да је утврђен нацрт овог документа просторног уређења од стране носиоца припреме документа просторног уређења и извршено оглашавање и излагање нацрта на јавни увид, да је носилац израде предметног документа просторног уређења размотрио све примједбе, приједлоге и мишљења који су достављени током јавног увида, о њима заузео став, и о истом у писменој форми обавијестио сва лица која су доставила своје приједлоге, примједбе и мишљења, као и да је оглашена и одржана јавна расправа 13. октобра 2020. године. У одговору се предлаже да Суд приједлог одбије.

Оспорену Одлуку о приступању изради Регулационог плана дијела централног подручја Приједора између десне обале Сане и дијелова улица Краља Петра I Ослободиоца, Радничке и Српских великана – Радни назив „Сана Б – 1“ („Службени гласник Града Приједора“ број 14/19), донијела је Скупштина Града Приједора на основу члана 40. Закона о уређењу простора и грађењу („Службени гласник Републике Српске“ бр. 40/13, 106/15, 3/16 и 84/19), члана 39. Закона о локалној самоуправи („Службени гласник Републике Српске“ бр. 97/16 и 36/19) и члана 39. Статута Града Приједора („Службени гласник Града Приједора“ број 12/17).

Овом одлуком је утврђено да се приступа изради Регулационог плана дијела централног подручја Приједора између десне обале Сане и дијелова улица Краља Петра I

Ослободиоца, Радничке и Српских великана – Радни назив „Сана Б – 1“ (у даљем тексту: План), те су одређене границе подручја за које се документ доноси (члан 1), плански период (члан 2), смјернице за израду Плана (члан 3), рок за израду преднацрта Плана, као и да ће након одржавања јавне расправе на нацрт Плана која се мора одржати у прописаном року, приједлог Плана утврдити носилац припреме Плана и градоначелник и доставити га Скупштини Града Приједора на одлучивање најдуже у року од 60 дана од дана одржавања јавне расправе (члан 4), садржај Плана (члан 5), да ће носилац припреме Плана након спроведене процедуре из чл. 46. Закона утврдити нацрт Плана и мјесто, вријеме и начин излагања Плана на јавни увид, трајање јавног увида, јавна расправа, као и да ће у складу са закључцима утврђеним на јавној расправи носилац припреме Плана и градоначелник утврдити приједлог Плана и доставити га Скупштини Града на усвајање (члан 6), да средства за израду Плана и трошкове у поступку његовог доношења обезбјеђује заинтересовани инвеститор (члан 7), да је носилац припреме Плана Градска управа – Одјељење за просторно уређење, а да ће носилац израде Плана бити одређен на приједлог заинтересованог инвеститора, који је обавезан носиоцу припреме из става 1. доставити доказ о избору носиоца израде Плана (члан 8), органи и правна лица од којих је обавезно прибавити мишљење на приједлоге планских рјешења (члан 9), израда елабората Плана (члан 10), да све стручне, административне и друге послове у вези са припремом и доношењем Плана обавља Одјељење за просторно уређење Градске управе Града Приједора (члан 11), именовање савјета Плана (члан 12), као и да ова одлука ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Града Приједор“ (члан 13).

У поступку разматрања оспорене одлуке Суд је прије свега утврдио да поступак припреме, израде и доношења предметног документа просторног уређења није окончан, јер из изјашњења доносиоца оспорене одлуке произлази да је

последња реализована активност у поступку припреме и израде овог документа просторног уређења била одржавање јавне расправе о ставу носиоца израде документа просторног уређења, према достављеним примједбама, приједлозима и мишљењима на тај нацрт.

Разматрајући наведени приједлог као и оспорени акт, Суд је оцијенио да је предметна одлука акт темпоралног карактера, са временски ограниченим дејством, које се исцрпљује извршењем радњи њиме одређеним. Одлука о приступању изради, односно измјени или допуни документа просторног уређења, коју доноси надлежна скупштина, је први, почетни акт у поступку припреме, израде и доношења документа просторног уређења, за чију оцјену уставности и законитости је, када буде усвојен, надлежан Уставни суд, а у тој оцјени и за евентуалну оцјену уставности и законитости и наведене одлуке, као једне од фаза овог поступка. По свом садржају, то је прије свега технички, процесни акт, којим се прописује извршење конкретних радњи, те стога, као такав, у овој фази поступка, без доношења завршног акта у овом поступку, не подлијеже контроли овог суда у смислу његових надлежности из члана 115. Устава Републике Српске.

С обзиром на наведено, Суд је оцијенио да је предметни приједлог за оцјену уставности и законитости Одлуке о приступању изради Регулационог плана дијела централног подручја Приједора између десне обале Сане и дијелова улица Краља Петра I Ослободиоца, Радничке и Српских великана – Радни назив „Сана Б – 1“ („Службени гласник Града Приједора“ број 14/19), имајући у виду надлежности Уставног суда, преураћен, с обзиром на чињеницу да тек предстоји поступак, чији је циљ доношење регулационог плана, односно доношење одговарајуће одлуке надлежне скупштине о приједлогу овог документа просторног уређења.

С обзиром на наведено, Суд је на основу члана 37. став 1. тачка д) Закона о Уставном суду Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“ бр. 104/11 и 92/12) одлучио да приједлог одбаци јер, по оцјени Суда, не постоје процесне претпоставке за вођење поступка и одлучивање по закону.

На основу изложеног Суд је одлучио као у изреци овог рјешења.

Ово рјешење Уставни суд је донио у саставу: предсједник Суда Џерард Селман и судије: Миленко Араповић, Војин Бојанић, Златко Куленовић, проф. др Душко Медић, Ирена Мојовић, проф. др Марко Рајчевић и академик проф. др Снежана Савић.

Број: У-68/20
23. јун 2021. године

ПРЕДСЈЕДНИК
УСТАВНОГ СУДА

Мр Џерард Селман

Када је оспорени акт по свом садржају процесни акт којим се прописује извршење конкретних радњи, без доношења завршног акта у овом поступку, он не подлијеже контроли уставности и законитости у смислу уставносудских надлежности.

Одлука
Број У-27/20 од 14. јула 2021. године
„Службени гласник Републике Српске“ број 69/21

Уставни суд Републике Српске, на основу члана 115. Устава Републике Српске, члана 40. став 5. и члана 60. став 1. тачка а) Закона о Уставном суду Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“ бр. 104/11 и 92/12), на сједници одржаној дана 14. јула 2021. године, д о н и о ј е

О Д Л У К У

Утврђује се да члан 9. став 2. Уредбе са законском снагом о Фонду солидарности за обнову Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“ бр. 37/20 и 53/20) није у сагласности са Уставом Републике Српске.

О б р а з л о ж е њ е

Милан Благојевић из Бањалуке дао је Уставном суду Републике Српске иницијативу за оцјењивање уставности Уредбе са законском снагом о Фонду солидарности за обнову Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“ број 37/20). У иницијативи се наводи да је оспорена уредба у супротности с Амандманом СІХ на Устав Републике Српске, јер за њено доношење није био испуњен један од услова који прописује тај амандман, и то да су институције Босне и Херцеговине прогласиле ванредно стање. По мишљењу даваоца иницијативе, чињеница да је Народна скупштина Републике Српске донијела Одлуку о проглашењу ванредног стања за територију Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“ број 31/20), као и чињеница да је Савјет министара Босне и Херцеговине одлуком од 17. марта 2020. године („Службени гласник Босне и Херцеговине“ број 18/20) прогласио стање природне или друге несреће на територији

Босне и Херцеговине, не представља уставно овлашћење председници за доношење оспорене уредбе са законском снагом. Због наведеног, по мишљењу даваоца иницијативе, оспорена уредба са законском снагом у супротности је са чл. 5. ал. 4. Устава Републике Српске и чл. 81. Устава Републике Српске који је измијењен Амандманом СІХ. У иницијативи се предлаже да, уколико Суд не прихвати иницијативу за оцјену уставности оспорене уредбе са законском снагом из наведених разлога, утврди да њен члан 9. став 2. није у сагласности са Уставом Републике Српске. У вези са разлозима оспоравања наведене одредбе указује се на садржај одредби чл. 49. и 111. Устава Републике Српске, те истиче да се само законом или уредбом са законском снагом може прописати ко је корисник одређеног права, под којим условима и у каквом поступку ће оно бити остваривано. Стога је, по мишљењу даваоца иницијативе, чл. 9. ст. 2. оспорене уредбе, који прописује да ће Влада Републике Српске својим подзаконским актима прописати ко има право на коришћење средстава за санацију штете, под којим условима и у ком поступку, у супротности са чл. 5. ал. 4. и чл. 108. Устава Републике Српске, јер се наведена питања искључиво морају уредити законом, а не подзаконским актом. Такође се наводи да је из садржаја предметне уредбе више него јасно да се њоме желе уредити одређени друштвени односи на начин који треба да важи и кад прође тренутно стање пандемије вируса корона, јер члан 2. оспорене уредбе прописује обнову Републике Српске не само од посљедица актуелног вируса корона, већ и од свих будућих посљедица изазваних елементарним непогодама, природним, техничко-технолошким и еколошким катастрофама, епидемијама и другим ванредним приликама које узрокују штету у Републици. Предлаже се да Суд иницијативу прихвати.

У одговору на иницијативу, који је Суду доставила председница Републике Српске, оспоравају се наводи иницијативе, те наводи да се члан 81. ст. 1. Устава не може тумачити одвојено од члана 68. став. 3. Устава, којим је

одређено да Република Српска уређује и обезбјеђује, између осталог, и мјере из своје надлежности за случај ратног и ванредног стања које прогласе институције Босне и Херцеговине, као и мјере за случај ванредног стања које прогласе институције Републике Српске. С тим у вези се истиче да је Народна скупштина Републике Српске, на сједници од 28. марта 2020. године, на основу чл.70. Устава Републике Српске донијела Одлуку о проглашењу ванредног стања за територију Републике Српске, те да наводи иницијативе да наведена одлука не може представљати уставно овлашћење председнику за доношење оспорене уредбе представљају погрешно и парцијално тумачење Устава. Истиче се да одредбе из члана 81. став 1. Устава, које реферишу на проглашење ратног или ванредног стања од стране институција Босне и Херцеговине, представљају резултат амандманског дјеловања високог представника за Босну и Херцеговину на Устав Републике Српске и да се, с обзиром на то да је ријеч о дјеловању на енглеском језику, може закључити да је ријеч о лингвистичкој непрецизности, те да се кованица "БХ Институтионс" у овом контексту користи као генерички термин за институције у Босни и Херцеговини, које су Уставом и законом овлашћене да донесу одлуку о проглашењу, у конкретном случају, ванредног стања. Позивање на одредбе чл. 81. ст. 1. Устава при доношењу уредби са законском снагом резултат је искључиво чињенице да се ова врста правног акта помиње само у наведеном члану, али то свакако не одузима право Републике Српске и њених институција из члана 68. став 3. Устава да одговарајућим мјерама уређује питања из своје надлежности и у условима ванредног стања које прогласе институције Републике Српске. Поред тога, у одговору се истиче да су све уредбе са законском снагом, па и предметна, донијете на приједлог Владе Републике Српске, а након прибављеног мишљења председника Народне скупштине Републике Српске, који је у вријеме доношења оспорених аката обављао и функцију председника Одбора Народне

скупштине Републике Српске за уставна питања. У одговору је, такође, наведено да су приликом израде и утврђивања приједлога уредби са законском снагом у оквиру Владе Републике Српске учествовала сва надлежна тијела и службе, у складу са својом улогом и овлашћењима, укључујући и Републички секретаријат за законодавство Републике Српске - у контексту усклађености предметних аката са правним системом и правним поретком Републике Српске, те Министарство за европске интеграције и међународну сарадњу Републике Српске - у контексту давања мишљења о усклађености предметних аката са релевантном легислативом Европске уније и правним инструментима Савјета Европе. Уз то, како се наводи у одговору, предсједник Републике Српске је, након запримања приједлога уредби са законском снагом, организовао консултативне састанке на којима су учествовали предсједник Народне скупштине, предсједник Владе, ресорно надлежни министри и руководиоци релевантних органа управе и управних организација, као и представници релевантних тијела у оквиру Народне скупштине Републике Српске, на којима је додатно, прије доношења сваке, па и предметне уредбе са законском снагом, разматрана потреба хитности њеног доношења, као и рјешења која су њом предвиђена. Надаље, све уредбе са законском снагом, па и предметна, су, према наводима из одговора, достављене Народној скупштини на потврђивање, а Народна скупштина их је потврдила на сједници одржаној 21. маја 2020. године.

У погледу оспоравања уставности одредбе чл. 9. ст. 2. Уредбе са законском снагом о Фонду солидарности за обнову Републике Српске, у одговору се наводи да је њена рјешења неопходно посматрати у контексту ситуације која је без преседана и која ниједном законодавцу на овим просторима није била раније позната, као што су још мање познати евентуално трајање и све посљедице епидемиолошке ситуације изазване вирусом корона, односно све будуће мјере које ће бити неопходно донијети како би се превазишли негативни

ефекти постојеће ситуације и остварили циљеви предметне уредбе, који подразумевају обнову Републике Српске усљед штете изазване елементарним непогодама, природним, техничко-технолошким и еколошким катастрофама, епидемијама и другим ванредним приликама које проузрокују штету у Републици. Такође се наводи да се оспореном уредбом, између осталог, уређује појам обнове Републике Српске, санација штете, појам штете, те дефинише појам Јединственог регистра штета у Републици Српској и управљање тим фондом, као и да су оспореном уредбом са законском снагом прописани сви битни елементи, који су у екстремно непредвидивим околностима проузрокованим епидемиолошком ситуацијом у Републици Српској могли бити прописани, а само оно што је из наведених разлога било немогуће предвидјети и на потпуно прецизан начин дефинисати, дато је овлашћење Влади да пропише својим актима, на приједлог Управног одбора Фонда солидарности. Предлаже се да Суд иницијативу не прихвати.

Оспорену Уредбу са законском снагом о Фонду солидарности за обнову Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“ број 37/20) донијела је предсједница Републике Српске, на основу Амандмана ЦИХ и Амандмана XXXV тачка 2. на члан 81. ст. 1. и 2. Устава Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“ бр. 21/92, 28/94, 8/96, 13/96, 15/96, 16/96, 21/96, 21/02, 26/02, 30/02, 31/02, 69/02, 31/03, 98/03, 115/05, 117/05 и 48/11) на приједлог Владе Републике Српске, а након мишљења предсједника Народне скупштине Републике Српске.

Оспореним чланом 9. став 2. је прописано да услове, начин, кориснике, поступак, облик и обим коришћења средстава за санацију штете из члана 3. став 2. ове уредбе прописује Влада својим актима, на приједлог Управног одбора Фонда солидарности.

Суд констатује да је Народна скупштина Републике Српске, на основу члана 70. став 1. тачка 2. и члана 81. став 2. Устава Републике Српске и члана 182. и 186. став 1. Пословника Народне скупштине Републике Српске ("Службени гласник Републике Српске" бр. 31/11 и 34/17), донијела одлуку којом је потврдила предметну уредбу са законском снагом („Службени гласник Републике Српске“ број 53/20).

У поступку разматрања предметне иницијативе, а везано за разлоге оспоравања предметне уредбе са законском снагом у погледу испуњености Уставом предвиђених услова за њено доношење, Суд је утврдио да рјешењем овог суда број: 29/20 од 23. јуна 2021. године („Службени гласник Републике Српске“ број 61/21) није прихваћена иницијатива за оцјењивање уставности, поред осталих уредби са законском снагом, и Уредбе са законском снагом о Фонду солидарности за обнову Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“ број 37/20), јер је Суд оцијенио да су за доношење оспорених уредби са законском снагом, па и предметне, били испуњени сви услови из члана 81. Устава, који је означен као њихов правни основ.

Приликом разматрања предметне иницијативе у дијелу у којем се оспорава члан 9. став 2. предметне уредбе са законском снагом, Суд је имао у виду да је Уставом Републике Српске утврђено да се уставно уређење Републике темељи, између осталог, на владавини права те парламентарној демократији и подјели власти (члан 5. ал. 4. и 7), да Република јамчи минимум социјалне сигурности грађана и обезбјеђује функционисање јавних служби, у складу са законом (члан 61), да Република уређује и обезбјеђује, између осталог, својинске и облигационе односе и заштиту свих облика својине, као и друге односе од интереса за Републику, у складу са Уставом (тач. 6. и 18. Амандмана XXXII којим је замијењен члан 68. Устава), да се државна власт у Републици организује на начелу подјеле власти, да уставотворну и законодавну власт остварује

Народна скупштина, да Републику представља и њено државно јединство изражава предсједник Републике, да извршну власт врши Влада (члан 69. ст. 1. и 2, те Амандман XXXII, којим је замијењен став 3. овог члана), да Влада обезбјеђује спровођење и извршава законе, друге прописе и опште акте, доноси уредбе, одлуке и друга акта за извршавање закона (члан 90. ст. 3. и 4), да закони, статuti, други прописи и општи акти морају бити у сагласности са Уставом, док прописи и други општи акти морају бити у сагласности са законом (члан 108).

Такође, Суд је имао у виду да је Уредбом са законском снагом о Фонду солидарности за обнову Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“ бр. 37/20) уређен статус, дјелатност, организација Фонда солидарности за обнову Републике Српске, извори средстава, управљање и располагање намјенским средствима, успостављање Јединственог регистра штета и начин санација штета (члан 1); да је циљ ове уредбе обнова Републике Српске усљед штете изазване елементарним непогодама, природним, техничко-технолошким и еколошким катастрофама, епидемијама и другим ванредним приликама које узрокују штету у Републици (члан 2); да обнова Републике подразумијева санацију штете изазване елементарним непогодама, природним, техничко-технолошким и еколошким катастрофама, епидемијама и другим ванредним приликама које узрокују штету у Републици, а да се штетом у смислу ове уредбе сматрају директна материјална штета на стамбеним објектима, привредним објектима, опреми, механизацији, усјевима и засадама, сточном фонду, саобраћајној инфраструктури, објектима водоснабдијевања и канализације, објектима водозаштите и хидромелиорационим објектима, као и објектима јавних институција, као и директна материјална и друга штета настала као посљедица ограничења усљед проглашења ванредне ситуације и ванредног стања (члан 3); да је Фонд солидарности правни сљедбеник Фонда солидарности за обнову Републике Српске, који је основала Република 2014.

године, а да права и одговорности оснивача из става 1. овог члана врши Влада Републике Српске (члан 4. ст. 1. и 2); да је надлежност Фонда солидарности управљање и располагање намјенским средствима за обнову Републике, као и успостављање и вођење Јединственог регистра штета (члан 6. ст. 1). Чланом 7. ове уредбе прописано је обезбјеђивање средстава за санацију штете из чл. 3. ст. 2. ове уредбе, а чланом 9. да се средства из члана 7. ове уредбе користе за обнову Републике, односно санацију штете из члана 3. став 2. ове уредбе, финансијске и друге помоћи правним лицима, предузетницима и физичким лицима ради превазилажења потешкоћа изазваних случајевима из члана 3. ст. 1. ове уредбе, те да услове, начин, кориснике, поступак, облик и обим коришћења средстава за санацију штете из члана 3. став 2. ове уредбе прописује Влада својим актима, на приједлог Управног одбора Фонда солидарности (члан 9).

Оцјењујући уставност оспореног члана 9. став 2. предметне уредбе са законском снагом, Суд је утврдио да су, у конкретном случају, одредбама Уредбе са законском снагом о Фонду солидарности за обнову Републике Српске уређена сљедећа питања: обнова Републике усљед штете изазване елементарним непогодама, природним, техничко-технолошким и еколошким катастрофама, епидемијама и другим ванредним приликама које узрокују штету у Републици, те појам штете у смислу наведене уредбе (члан 3), статус, дјелатност, организација Фонда солидарности за обнову Републике Српске (члан 4. и 5), извори средстава и управљање и располагање намјенским средствима Фонда, као и успостављање и вођење Јединственог регистра штета (чл. 6. 7, 8), намјена средстава (члан 9), надзор над прикупљањем и расподјелом средстава из ове уредбе (члан 11). Из наведеног произлази да оспорена уредба са законском снагом не садржи одредбе којима се уређују услови, начин, корисници и поступак за коришћење средстава за санацију штете из члана 3. став. 2. предметне уредбе са законском снагом. По оцјени Суда овлашћење дато

Влади у члану 9. ст. 2. оспорене уредбе са законском снагом да ове елементе уреди својим актом, на приједлог Управног одбора Фонда солидарности, по својој суштини излази изван оквира уставне надлежности извршне власти (Владе), да својим општим актом, ради извршавања закона, ближе уреди питања која су садржана у закону и представља, по оцјени Суда, овлашћење за самостално уређивање наведених питања. С обзиром на наведено, Суд је оцијенио да је доносилац предметне уредбе са законском снагом, нормирајући као у оспореној одредби члана 9. ст. 2, повриједио уставни принцип подјеле власти из члана 69. Устава Републике Српске, јер је овлашћење Републике из члана 61. Устава, као и овлашћења из тачки 6. и 18. Амандмана XXXII којим је замијењен члан 68. Устава пренио на Владу Републике Српске, која за то није надлежна.

Имајући у виду изложено, Суд је оцијенио да је оспореним нормирањем повријеђено начело владавине права, парламентарне демократије и подјеле власти из члана 5. ал. 4. и 7. Устава Републике Српске, као и начело уставности из члана 108. Устава Републике Српске, на што основано указује иницијатива.

С обзиром на то да је у току претходног поступка правно стање потпуно утврђено и да прикупљени подаци пружају поуздан основ за одлучивање, Суд је на основу члана 40. став 5. Закона о Уставном суду Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“ бр. 104/11 и 92/12) одлучио без доношења рјешења о покретању поступка.

На основу изложеног Суд је одлучио као у изреци ове одлуке.

Ову одлуку Уставни суд је донио у саставу: председник Суда мр Церард Селман и судије: Миленко Араповић, Војин Бојанић, Златко Куленовић, проф. др Душко Медић, Ирена Мојовић, проф. др Марко Рајчевић и академик проф. др Снежана Савић.

Број: У-27/20
14. јул 2021. године

ПРЕДСЈЕДНИК
УСТАВНОГ СУДА

Мр Церард Селман

Овлашћење дато Влади оспореном нормом општег акта по својој суштини излази изван оквира уставом прописаних надлежности егzekутиве чиме је повријеђено уставно начело подјеле власти.

Одлука
Број У-65/20 од 14. јула 2021. године
„Службени гласник Републике Српске“ број 69/21

Уставни суд Републике Српске, на основу члана 115. Устава Републике Српске, члана 60. став 1. тач. а) и б) Закона о Уставном суду Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“ бр. 104/11 и 92/12), на сједници одржаној 14. јула 2021. године, д о н и о ј е

О Д Л У К У

Утврђује се да Посебни колективни уговор о измјенама и допуни Посебног колективног уговора за запослене у области локалне самоуправе Републике Српске ("Службени гласник Републике Српске" број 21/20), који су закључили Министарство управе и локалне самоуправе и Синдикат локалне самоуправе, управе и јавних служби Републике Српске, није у сагласности са Уставом Републике Српске и Законом о раду ("Службени гласник Републике Српске" бр. 1/16 и 66/18).

О б р а з л о ж е њ е

Синдикат управе Републике Српске поднио је Уставном суду Републике Српске приједлог за оцјењивање уставности и законитости Посебног колективног уговора о измјенама и допуни Посебног колективног уговора за запослене у области локалне самоуправе Републике Српске ("Службени гласник Републике Српске" број 21/20). Предлагач сматра да наведени акт није у сагласности са чланом 108. став 2. Устава Републике Српске и члановима 242, 255. и 256. став 1. Закона о раду ("Службени гласник Републике Српске" број 1/16 и 66/18). У приједлогу се наводи да су оспореним актом, који су закључили Синдикат локалне самоуправе, управе и

јавних служби и Министарство управе и локалне самоуправе, извршене измјене и допуна Посебног колективног уговора за запослене у области локалне самоуправе Републике Српске ("Службени гласник Републике Српске" број 20/17), који су закључили Синдикат управе Републике Српске и Министарство управе и локалне самоуправе. Образлажући разлоге оспоравања, предлагач прије свега наводи да су оспорени акт закључила лица која нису уговорне стране у закључивању основног текста Посебног колективног уговора за запослене у области локалне самоуправе Републике Српске из 2017. године, односно да једна од њих није уговорна страна овлашћена за вршење измјена и допуна и с тим у вези указује на члан 38. Посебног колективног уговора за запослене у области локалне самоуправе Републике Српске ("Службени гласник Републике Српске" број 20/17), којим је прописано да колективни уговор могу споразумно измијенити уговорне стране на начин и у поступку у којем је закључен. Поред тога, предлагач наводи да, прије закључења оспореног акта, није формиран одбор за преговоре, те да није испоштована процедура у погледу регистрације и објављивања колективног уговора. С обзиром на изложено предлаже да Суд утврди да оспорени акт није у сагласности са Уставом и законом.

Министарство управе и локалне самоуправе Републике Српске доставило је одговор на наводе из приједлога у коме истиче да је са Синдикатом управе Републике Српске закључило Посебни колективни уговор за запослене у области локалне самоуправе Републике Српске ("Службени гласник Републике Српске" број 20/17), те да је у вријеме закључивања наведеног уговора овај синдикат био једини репрезентативни синдикат за област управе. У одговору се, такође, наводи да је након закључивања наведеног уговора ступио на снагу Закон о измјенама и допунама Закона о раду ("Службени гласник Републике Српске" број 66/18), који на другачији начин уређује поступак обрачуна плате и који је налагао да се изврши усклађивање подзаконских аката са прописима више правне

снаге због чега је било неопходно приступити преговорима за закључење измјена и допуна Посебног колективног уговора из 2017. године. Поред тога, у одговору се наводи да је, у међувремену, статус репрезентативног синдиката за област управе стекао и Синдикат локалне самоуправе, управе и јавних служби Републике Српске, те да је Министарство преговарало и са овим синдикатом, иако исти није био уговорна страна у закључивању основног уговора. С обзиром на то да на страни репрезентативних синдиката није постојала спремност да се формира одбор за преговоре, Министарство је, како се даље наводи, закључило 12. септембра 2018. године Посебни колективни уговор о измјенама и допунама Посебног колективног уговора за запослене у области локалне самоуправе Републике Српске са оба синдиката, у истовјетном тексту, и ови уговори су објављени у "Службеном гласнику Републике Српске" бр. 85/18 и 86/18. На исти начин ово министарство је, према наводима из одговора, поступило и 5. марта 2020. године, те поново, са оба синдиката, у истовјетном тексту, закључило Посебни колективни уговор о измјенама и допуни Посебног колективног уговора за запослене у области локалне самоуправе Републике Српске, и оба ова уговора су објављена у "Службеном гласнику Републике Српске" број 21/20.

У одговору који је доставио Синдикат локалне самоуправе, управе и јавних служби Републике Српске наводи се да су Посебни колективни уговор за запослене у области локалне самоуправе Републике Српске ("Службени гласник Републике Српске" број 20/17) закључили Синдикат управе Републике Српске и Министарство управе и локалне самоуправе Републике Српске, као и да је у вријеме закључења овог уговора Синдикат управе Републике Српске био у саставу Савеза синдиката Републике Српске као равноправна чланица и једини репрезентативни синдикат за област управе. У међувремену је, како се даље наводи, формиран Синдикат локалне самоуправе, управе и јавних служби Републике Српске

коме је Рјешењем Министарства рада и борачко-инвалидске заштите Републике Српске број:16-40/2-12-290/18 од 5. септембра 2018. године утврђена репрезентативност. Имајући у виду наведено, надлежно министарство је, како се даље наводи, преговарало о измјенама и допуни Посебног колективног уговора за запослене у области локалне самоуправе са оба репрезентативна синдиката из ове области, те је након усаглашеног текста измјена и допуна Посебног колективног уговора, са оба репрезентативна синдиката закључило измјене и допуну Посебног колективног уговора, дакле и оспорени Посебни колективни уговор о измјенама и допуни Посебног колективног уговора за запослене у области локалне самоуправе Републике Српске, који је објављен у "Службеном гласнику Републике Српске" број 21/20. На исти начин је, како се наводи, 12. септембра 2018. године потписан Посебни колективни уговор о измјенама и допуни Посебног колективног уговора за запослене у области локалне самоуправе ("Службени гласник Републике Српске" број 86/18). Осим тога, у одговору се наводи да је оспорени уговор престао да важи истеком рока на који је потписан, дакле 20. марта 2021. године те да, по њиховом мишљењу, нема потребе да се оцјењује његова уставност и законитост.

Оспорени Посебни колективни уговор о измјенама и допуни Посебног колективног уговора за запослене у области локалне самоуправе Републике Српске ("Службени гласник Републике Српске" број 21/20) закључили су Министарство управе и локалне самоуправе и Синдикат локалне самоуправе, управе и јавних служби, на основу члана 7. став 3. Закона о службеницима и намјештеницима у органима јединице локалне самоуправе ("Службени гласник Републике Српске" број 97/16). Овим актом врше се измјене и допуна одредби Посебног колективног уговора за запослене у области локалне самоуправе ("Службени гласник Републике Српске" бр. 20/17 и 85/18).

У поступку разматрања навода из приједлога Суд је имао, прије свега, у виду да је одредбом члана 108. став 2. Устава, у односу на коју је тражена оцјена уставности, утврђено да прописи и други општи акти морају бити у сагласности са законом.

Поред тога, Суд је имао у виду да је одредбама Закона о раду ("Службени гласник Републике Српске" број 1/16 и 66/18), у односу на које је тражена оцјена законитости, прописано: ако у закључивању колективног уговора учествује више репрезентативних синдиката или репрезентативних удружења послодаваца, односно синдикати или удружења послодаваца који су закључили споразум о удруживању из члана 241. овог закона, образује се одбор за преговоре, чије чланове одређују синдикати, односно удружења послодаваца, сразмјерно броју чланова, а колективни уговор у чијем закључивању учествује одбор закључују лица која овласти тај одбор (члан 242), да се колективни уговори, као и њихове измјене и допуне, региструју код министарства, а садржину и поступак регистрације колективних уговора правилником прописује министар (члан 255) и да се након регистрације код министарства општи и посебни колективни уговори објављују у "Службеном гласнику Републике Српске", а начин објављивања колективних уговора код послодавца утврђује се тим колективним уговором (члан 256).

У другим одредбама Закона о раду које су, по оцјени Суда, од значаја за оцјену законитости оспореног акта прописано је: да се овим законом уређују радни односи, права, обавезе и одговорности из радног односа и други односи по основу рада у Републици Српској, ако посебним законима није другачије одређено, те да се права, обавезе и одговорности из радног односа уређују и колективним уговором, а правилником о раду и уговором у раду само када је то овим законом одређено (члан 1. ст. 1. и 4), да се колективним уговором закљученим између синдиката и послодавца у складу са законом уређују права, обавезе и одговорности из радног

односа, начин и поступак њиховог остваривања и међусобни односи учесника колективног уговора (члан 3. став 1), да је колективни уговор, у смислу овог закона, општи колективни уговор, посебни колективни уговор и колективни уговор код послодавца, којим се ближе уређују права по основу рада, обим права и начин и поступак њиховог остваривања, међусобни односи учесника у закључивању колективних уговора и друга питања од значаја за уређивање односа између радника и послодавца који је обавезујући за послодавца и раднике који су код њега запослени, а у чијем је закључивању послодавац непосредно учествовао, или је овластио другог послодавца да то учини у његово име, или је накнадно приступио колективном уговору (члан 7. став 1), да се колективним уговором, у складу са законом и другим прописом, уређују права, обавезе и одговорности из радног односа, поступак измјена и допуна колективног уговора, међусобни односи учесника колективних уговора и друга питања од значаја за уређивање односа између радника и послодавца, те да се колективни уговор закључује у писаном облику (члан 238), да се колективни уговор закључује као општи, посебни и колективни уговор код послодавца (члан 239), да посебни колективни уговор за одређено подручје, област или грану закључују репрезентативно удружење послодаваца и репрезентативни синдикат основан за подручје, област или грану на територији Републике Српске (члан 240. став 1), да је у поступку преговарања ради закључивања колективног уговора код послодавца репрезентативни синдикат дужан да сарађује са синдикатом у који је учлањено најмање 10% запослених код послодавца, ради изражавања интереса запослених који су учлањени у тај синдикат (члан 243), да се колективни уговори закључују на период од три године (члан 252. став 1), да важење колективног уговора из члана 252. овог закона може престати споразумом свих учесника или отказом на начин утврђен тим уговором (члан 253. став 1), те да су у року од 30 дана од дана ступања на снагу овог закона

доносиоци свих подзаконских аката донесених на основу овог закона дужни ускладити њихове одредбе са одредбама чл. 121. и 123. овог закона (члан 2716).

Поред тога, Суд је имао у виду одредбу члана 7. Закона о службеницима и намјештеницима у органима јединице локалне самоуправе ("Службени гласник Републике Српске" број 97/16), којом је прописано да Посебни колективни уговор закључују Министарство управе и локалне самоуправе (у даљем тексту: Министарство) и репрезентативни синдикат, у складу са општим прописима о раду (став 3).

Уз то, Суд је имао у виду Посебни колективни уговор за запослене у области локалне самоуправе Републике Српске ("Службени гласник Републике Српске" број 20/17), који су, на основу члана 7. став 3. Закона о службеницима и намјештеницима у органима јединице локалне самоуправе, закључили Министарство управе и локалне самоуправе и Синдикат управе Републике Српске. Овим уговором је, између осталог, чланом 38. став 1, прописано да овај колективни уговор могу споразумно измијенити уговорне стране на начин и у поступку у којем је закључен.

Из наведених законских одредби произлази да се права, обавезе и одговорности из радног односа уређују законом и колективним уговором, те да је колективни уговор, који може бити општи, посебни и колективни уговор код послодавца, писани споразум којим се уређују права, обавезе и одговорности из радног односа, поступак измјена и допуна колективног уговора, међусобни односи учесника колективних уговора и друга питања од значаја за уређивање односа између радника и послодавца. Такође, из наведених законских одредби произлази да колективни уговор обавезује стране које су га закључиле, те послодавце који су послерије закључења колективног уговора накнадно приступили удружењу послодавца које је потписало колективни уговор, као и да је законодавац дао овлашћење субјектима закључивања

колективног уговора да колективним уговором уреде, између осталог, поступак измјена и допуна колективног уговора.

Полазећи од тога да је одредбом члана 38. став 1. Посебног колективног уговора за запослене у области локалне самоуправе Републике Српске ("Службени гласник Републике Српске" број 20/17) прописано да овај колективни уговор могу споразумно измијенити уговорне стране на начин и у поступку у којем је закључен, Суд је оцијенио да је Посебни колективни уговор о измјенама и допуни Посебног колективног уговора за запослене у области локалне самоуправе Републике Српске ("Службени гласник Републике Српске" број 21/20), који су закључили Синдикат локалне самоуправе, управе и јавних служби и Министарство управе и локалне самоуправе, закључен супротно одредби члана 38. став 1. Посебног колективног уговора за запослене у области локалне самоуправе Републике Српске ("Службени гласник Републике Српске" број 20/17). С обзиром на то да је одредбом члана 238. Закона о раду, поред осталог, прописано да се колективним уговором, у складу са законом и другим прописом, уређују поступак измјена и допуна колективног уговора, те међусобни односи учесника колективног уговора, по оцјени Суда, оспорени Посебни колективни уговор о измјенама и допуни Посебног колективног уговора за запослене у области локалне самоуправе Републике Српске који није у сагласности са Посебним колективним уговором за запослене у области локалне самоуправе Републике Српске ("Службени гласник Републике Српске" број 20/17) није у сагласности ни са наведеном одредбом Закона о раду.

С обзиром на то да је оспорени Посебни колективни уговор за запослене у области локалне самоуправе Републике Српске, који су закључили Синдикат локалне самоуправе, управе и јавних служби и Министарство управе и локалне самоуправе, несагласан са законом, а да према одредби члана 108. став 2. Устава прописи и други општи акти морају бити у

сагласности са законом, Суд је оцијенио да оспорени уговор није у сагласности ни с Уставом.

На основу изложеног Суд је одлучио као у изреци ове одлуке.

Ову одлуку Уставни суд је донио у саставу: предсједник Суда мр Церард Селман и судије: Миленко Араповић, Војин Бојанић, Златко Куленовић, проф. др Душко Медић, Ирена Мојовић, проф. др Марко Рајчевић и академик проф. др Снежана Савић.

Број: У-65/20
14. јул 2021. године

ПРЕДСЈЕДНИК
УСТАВНОГ СУДА

Мр Церард Селман

Будући да су уговорне стране закључиле оспорени нормативни акт мимо начина и поступка који је одређен Посебним колективним уговором и релевантном одредбом закона, исти акт није у сагласности ни са Уставним начелом законитости.

Рјешење
Број У-72/20 од 14. јула 2021. године
„Службени гласник Републике Српске“ број 69/21

Уставни суд Републике Српске, на основу члана 115. Устава Републике Српске, члана 40. став 5. и члана 61. став 1. тачка г) Закона о Уставном суду Републике Српске ("Службени гласник Републике Српске" бр. 104/11 и 92/12), на сједници одржаној 14. јула 2021. године, д о н и о је

Р Ј Е Ш Е Њ Е

Не прихвата се иницијатива за оцјењивање уставности члана 115. став 3. Пословника Народне скупштине Републике Српске ("Службени гласник Републике Српске" број 66/20).

О б р а з л о ж е њ е

Стефан Мачкић из Бање Луке дао је Уставном суду Републике Српске (у даљем тексту: Суд) иницијативу за покретање поступка за оцјењивање уставности члана 115. став 3. Пословника Народне скупштине Републике Српске ("Службени гласник Републике Српске" број 66/20). У иницијативи се наводи да оспорена одредба овог пословника није у сагласности са чланом 5. ал. 1, 4, 6. и 7, члановима 10, 16, 25, 33, 45. став 2, 48. ст. 1. и 2, 76, 78, 111. и чланом 115. став 1. тач. 1. и 2. Устава Републике Српске, али се не износи образложење у чему се огледа повреда свих наведених уставних норми. Давалац иницијативе, наиме, сматра да предметна одредба Пословника омогућава да предсједник Народне скупштине Републике Српске и Колегиј Народне скупштине Републике Српске произвољно, без уставних овлашћења, одређују дневни ред сједница и тако ограничавају уставна права народних посланика да предлажу поједине тачке

дневног реда и расправљају о њима. Тиме се, како се даље наводи, ствара могућност злоупотребе, која се огледа у спречавању уврштавања одређених приједлога на дневни ред због наводне несагласности њихове припреме са Уставом, законом и Пословником. Оспорена норма је, по мишљењу даваоца иницијативе, нејасна и непрецизна, јер није прописано шта подразумева сагласност припреме приједлога аката са Уставом, законом и овим пословником, односно који су то критеријуми, нити је јасно који субјекти утврђују ту сагласност. Тиме се, како се даље наводи, залази у надлежност Уставног суда Републике Српске, који је, према члану 115. Устава, једини орган овлашћен да оцјењује уставност и законитост општих аката. Давалац иницијативе сматра да су оваквим прописивањем нарушена уставна начела владавине права, вишестраначког система, парламентарне демократије и подјеле власти. Поред тога, у иницијативи се износи став да оспорена норма овог пословника доводи до повреде члана 10. Устава, јер узрокује неравноправност и неједнакост пред законом посланика политичке мањине у Републици Српској, који у пракси не могу остварити уставно право да предлажу одређене акте, заговарају поједине ставове у скупштинској расправи и гласају о томе. Тиме су, како се истиче, истовремено нарушена и права ових народних посланика на слободу одређења и увјерења и јавног изражавања мишљења, те су онемогућени у обављању јавних послова и савјесном и одговорном вршењу повјерене јавне функције.

У одговору на иницијативу коју је доставила Народна скупштина Републике Српске наводи се да је иницијатива у цијелости неоснована, те да садржи погрешно и произвољно тумачење релевантних уставних одредби на које се позива давалац иницијативе, као и положаја и надлежности Народне скупштине Републике Српске. Доносилац оспореног пословника сматра да су у свим фазама усвајања приједлога дневног реда загарантована Уставом утврђена права свих народних посланика, како је то дефинисано члановима 34, 35,

103, 104, 126. и 127. овог пословника. Такође, истиче да је одредба члана 76. Устава, која се односи на предлагање аката и њихово уврштавање на дневни ред у Народној скупштини, директно примијењена у члану 185. Пословника, што указује на то да давалац иницијативе селективно и произвољно тумачи одредбе Пословника и Устава. Како се у одговору даље наводи, оспорена одредба Пословника обезбјеђује претходну заштиту уставности у правном поретку, а не оцјену уставности из искључиве надлежности Уставног суда Републике Српске, како то погрешно тумачи давалац иницијативе. Овом нормом је, по мишљењу Народне скупштине, непосредно загарантована заштита одредби Устава на које се позива давалац иницијативе. Надаље, у одговору се наводи да предметном одредбом није онемогућено право народним посланицима да предлажу законе и друге акте, јер је члановима 126, 127, 128, 129. и 130. Пословника уређено питање усвајања усаглашеног дневног реда, о којем гласају сви народни посланици, те је утврђено право предлагања и подношења приговора сваког народног посланика. Коначно, у вези са наводима иницијативе о привилегованом положају политичке већине у Народној скупштини указује се на одредбу члана 75. Устава, према којој Народна скупштина одлучује већином гласова народних посланика, ако Уставом није предвиђена посебна већина, те се истиче да је већински принцип одлучивања, као један од основних демократских принципа, кохерентан са начелом подјеле власти из члана 69. Устава. Ови наводи иницијативе, како се истиче, могу само бити предмет стручне расправе у вези са одређењем политичких принципа и политичког уређења у Републици, а нису релевантни у поступку оцјене уставности општег акта.

Пословник Народне скупштине Републике Српске ("Службени гласник Републике Српске" број 66/20) донијела је Народна скупштина Републике Српске на основу члана 78. Устава Републике Српске. Оспореним чланом 115. став 3. овог акта прописано је да се у приједлог дневног реда сједнице

Народне скупштине могу уврстити само они приједлози аката који су припремљени у складу са Уставом, законом и овим пословником.

У поступку оцјењивања уставности оспорене норме Пословника Народне скупштине Републике Српске Суд је имао у виду релевантне одредбе Устава Републике Српске, којим је утврђено: да Народна скупштина доноси законе, друге прописе и опште акте (члан 70. став 1. тачка 2), да Народна скупштина уређује свој рад и организацију и начин остваривања права и дужности посланика (члан 78), да Народна скупштина одлучује већином гласова свих народних посланика, ако Уставом није предвиђена посебна већина (Амандман XXXVII којим је замијењен члан 75. Устава), да право предлагања закона, других прописа и општих аката имају предсједник Републике, Влада, сваки народни посланик или најмање 3000 бирача (Амандман XXXVIII којим је замијењен члан 76. Устава).

Сагласно наведеним уставним одредбама, Народна скупштина Републике Српске је, по оцјени Суда, била овлашћена да донесе оспорени пословник, којим су уређени унутрашња организација и начин рада Народне скупштине, права и дужности народних посланика и свих других учесника, односи сарадње са највишим органима Републике Српске и Босне и Херцеговине, као и друга питања од значаја за рад и остваривање надлежности Народне скупштине. Тако је овим пословником, поред осталог, прописано: да предсједник Народне скупштине предлаже дневни ред сједнице Народне скупштине (члан 23. став 1. алинеја 4), да је Колегијум Народне скупштине посебно тијело Народне скупштине које сазива предсједник Народне скупштине, а има координирајућу, консултативну и оперативну функцију у раду Народне скупштине, те да су чланови овог колегијума предсједник и потпредсједници Народне скупштине и предсједници клубова посланика (члан 34. ст. 1. и 2), да Колегијум Народне скупштине утврђује усаглашен приједлог дневног реда, датум

и вријеме засједања Народне скупштине (члан 35. став 1. ал. 1), да народни посланик има право и дужност да, у оквиру надлежности Народне скупштине, покреће иницијативу, даје приједлоге и поставља посланичка питања (члан 106. став 1), да приједлог дневног реда сједнице Народне скупштине припрема предсједник Народне скупштине, те да се о припремљеном приједлогу дневног реда изјашњава и утврђује га Колегијум Народне скупштине (члан 115. ст. 1. и 2), да дневни ред сједнице утврђује Народна скупштина на основу усаглашеног приједлога дневног реда, који је предложио Колегијум Народне скупштине (члан 126. став 1), да народни посланици или други овлашћени предлагачи закона и одлука могу поднијети приговор у писаном облику на предложени дневни ред најкасније 24 часа прије заказивања сједнице Народне скупштине, те да о приговору одлучује Колегијум Народне скупштине при утврђивању усаглашеног дневног реда (члан 126. став 2), да уколико нико од народних посланика или других овлашћених предлагача закона не поднесе приговор у складу са ставом 2. члана 126. овог пословника, предложени дневни ред се сматра усаглашеним (члан 126. став 3), те да Народна скупштина утврђује дневни ред сједнице на основу усаглашеног приједлога дневног реда гласањем без претреса (члан 127. став 1). Уређујући питање припреме и сазивања сједнице Народне скупштине, оспореном одредбом члана 115. став 3. Пословника је прописано под којим условом приједлог акта може бити уврштен на дневни ред ове сједнице.

Имајући у виду наведено, Суд је оцијенио да прописивањем из оспорене норме овог пословника није дошло до повреде уставних одредаба на које се указује у иницијативи. Наиме, у складу са својим овлашћењима из члана 78. Устава, Народна скупштина је Пословником уредила, између осталог, питања која се односе на припрему и сазивање сједница, те у вези с тим и субјекте и поступак за утврђивање дневног реда. На основу истог уставног овлашћења Народна скупштина је прописала да се на дневни ред могу уврстити само приједлози

аката који су припремљени у складу са Уставом, законом и Пословником. Постављањем оваквог услова се, по оцјени Суда, не задира у право народних посланика да предлажу поједине тачке дневног реда и расправљају о њима, како то погрешно тумачи давалац иницијативе. У вези са наведеним, Суд сматра да прије свега треба указати на одредбу чл. 34. став 2. Пословника, према којој су чланови Колегијума Народне скупштине предсједник и потпредсједници Народне скупштине и предсједници клубова посланика, те да, према члану 126. став 1. овог акта, дневни ред сједнице утврђује Народна скупштина на основу усаглашеног приједлога дневног реда који је предложио Колегијум Народне скупштине. Поред тога, чланом 106. став 1. и чланом 185. Пословника је прописано да народни посланик има право и дужност да, у оквиру надлежности Народне скупштине, покреће иницијативу и даје приједлоге, односно да има право предлагања закона, других прописа и општих аката. Дакле, како из наведеног произлази, у поступку утврђивања дневног реда сједница су обухваћени сви релевантни субјекти који представљају народне посланике који учествују у одлучивању у овом законодавном тијелу, тако да народни посланици нису онемогућени да упуте иницијативу за стављање на дневни ред појединих тачака дневног реда, те касније расправљају о њима. Истовремено, оспорени пословник, по оцјени овог суда, свим народним посланицима обезбјеђује Уставом утврђено право да предлажу законе, друге прописе и опште акте.

Надаље, Суд је оцијенио неоснованим наводе даваоца иницијативе да се оспореним прописивањем задира у надлежност Уставног суда Републике Српске утврђену чланом 115. Устава. Наиме, претходна провјера сагласности припреме аката који се предлажу за сједницу са Уставом, законом и предметним пословником, коју врше стручни органи Народне скупштине се, по оцјени Суда, не може довести у везу са оцјењивањем уставности и законитости општих аката усвојених од стране Народне скупштине.

Поред тога, Суд је оцијенио неутемељеним и наводе иницијативе о повреди члана 10. Устава, у смислу неравноправности и неједнакости политичке мањине у Народној скупштини, која се огледа у њиховој немогућности да предлажу одређене прописе и акте и заговарају своје ставове. Оспорена норма, наиме, уређује питање које се односи на квалитет аката који се предлажу на дневни ред сједница, што, без дилеме, не утиче на право сваког народног посланика, без обзира на политичку припадност, да сходно члану 185. овог пословника и Амандману XXXVIII којим је замијењен члан 76. Устава, реализује своје право да предлаже законе, друге прописе и опште акте.

С обзиром на то да овај суд, према члану 115. Устава, није надлежан да оцјењује примјену општих аката, Суд није разматрао наводе иницијативе о могућности злоупотребе приликом примјене у пракси оспорене одредбе предметног пословника.

Како је у току претходног поступка правно стање потпуно утврђено и прикупљени подаци пружају поуздан основ за одлучивање, Суд је, на основу члана 40. став 5. Закона о Уставном суду Републике Српске, у овом предмету одлучио без доношења рјешења о покретању поступка.

На основу изложеног одлучено је као у изреци овог рјешења.

Ово рјешење Уставни суд је донио у саставу: предсједник Суда мр Церард Селман и судије: Миленко Араповић, Војин Бојанић, Златко Куленовић, проф. др Душко Медић, Ирена Мојовић, проф. др Марко Рајчевић и академик проф. др Снежана Савић.

Број: У-72/20
14. јул 2021. године

ПРЕДСЈЕДНИК
УСТАВНОГ СУДА

Мр Церард Селман

Пошто према пословнику народни посланик има право и дужност да покреће иницијативу и даје приједлоге, односно има право предлагања закона, других прописа и општих аката, нетачни су наводи да су народни посланици онемогућени да упуते иницијативу за стављање на дневни ред појединих тачака дневног реда, што исту иницијативу суштински чини неприхватљивом.

Рјешење
Број У-73/20 од 14. јула 2021. године
„Службени гласник Републике Српске“ број 69/21

Уставни суд Републике Српске, на основу члана 115. Устава Републике Српске, члана 37. став 1. тачка а) и члана 61. став 1. тачка д) Закона о Уставном суду Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“ бр. 104/11 и 92/12), на сједници одржаној 14. јула 2021. године, д о н и о ј е

Р Ј Е Ш Е Њ Е

Не прихвата се иницијатива за покретање поступка за оцјењивање уставности и законитости тачке 3, подтачка 3.2.2. Општих услова пословања „Блицнет“ д.о.о. Бања Лука бр. 5575/14, 9287/15, 383/16, 1979/16 и 1-3472/20 које је донио директор „Блицнет“ д.о.о. Бања Лука.

О б р а з л о ж е њ е

Сергеј Вујасиновић из Бање Луке дао је Уставном суду Републике Српске (у даљем тексту: Суд) иницијативу за покретање поступка за оцјењивање уставности и законитости, у суштини, тачке 3. подтачка 3.2.2. Општих услова пословања „Блицнет“ д.о.о. Бања Лука којом је прописано да ако је уговорен минимални период трајања уговора, а Претплатник тражи раскид уговора прије истека минималног периода његовог трајања, исти се може одобрити уз обавезу Претплатника да, поред евентуалних заосталих дуговања, једнократно уплати и укупан износ свих претплата за сваки преостали мјесец до истека уговореног минималног периода, према важећој цијени мјесечне претплате за постојећу уговорену врсту услуге /уговорна казна - пенали/. Обавеза уплате уговорне казне постоји и у случају раскида уговора од стране „Блицнета“ након потпуне суспензије услуге због непридржавања

уговорних обавеза. Овакво прописивање је, како се наводи, у супротности са чл. 11, 12, 13, 14, 15, 142, 143, 270. и 294. Закона о облигационим односима („Службени лист СФРЈ“ бр. 29/78, 39/85, „Службени гласник Републике Српске“ бр. 17/93, 3/96, 37/01 – и др. закон, 39/03 и 74/04), те чланом 108. Устава. Истиче да је, сагласно чл. 270. и 276. овог закона, за постојање обезбјеђења под називом уговорна казна потребно да се ради о неновчаном потраживању, као и да је то обезбјеђење одређено законским прописом, док наведени закон уређује искључиво предмет судских пенала. Позивајући се на одредбе чл. 142. и 143. Закона о облигационим односима, давалац иницијативе истиче да ниједна одредба оспореног општег акта не смије бити неправична или претјерано строга према другој уговорној страни, односно да није оправдано на њу превалити несразмјеран терет у случају раскида уговора. С обзиром на изложено, предлаже се да Суд утврди да оспорени акт није у сагласности са Уставом и Законом о облигационим односима.

У одговору који је Суду доставио „Блицнет“ д.о.о. се истиче да су оспорени Општи услови пословања донесени сагласно Закону о комуникацијама („Службени гласник Босне и Херцеговине“ бр. 31/03, 75/06, 32/10 и 98/12), те одређеном броју подзаконских аката који регулишу релевантну материју. Истиче се да наводи даваоца иницијативе нису основани, да је прописана уговорна казна предвиђена за неновчане обавезе корисника, да корисник сам одлучује хоће ли закључити уговор на одређени минимални период важења и преузети обавезу коришћења у одређеном периоду, да Закон о облигационим односима предвиђа могућност уговарања уговорне казне уз испуњење одређених услова који су у предметном случају испуњени.

Опште услове пословања „Блицнет“ д.о.о. Бања Лука донио је, без назначивања датума, директор „Блицнет“ д.о.о. Бања Лука на основу члана 20. Закона о комуникацијама Босне и Херцеговине, а у складу са Дозволом за обављење дјелатности даваоца фиксних јавних телефонских услуга. Дозволом за

обављање дјелатности даваоца приступа Интернету, Дозволом за дистрибуцију аудиовизуелних медијских услуга и медијских услуга радија и Рјешењем Регулаторне агенције за комуникације број 02-07-654/13 од 02.09.2013. године.

Оспореном тачком 3, подтачка 3.2.2, прописано је да ако је уговорен минимални период трајања уговора, а Претплатник тражи раскид уговора прије истека минималног периода његовог трајања, исти се може одобрити уз обавезу Претплатника да, поред евентуалних заосталих дуговања, једнократно уплати и укупан износ свих претплата за сваки преостали мјесец до истека уговореног минималног периода, према важећој цијени мјесечне претплате за постојећу уговорену врсту услуге /уговорна казна - пенали/. Обавеза уплате уговорне казне постоји и у случају раскида уговора од стране „Блицнета“ након потпуне суспензије услуге због непридржавања уговорних обавеза.

У поступку разматрања иницијативе Суд је имао у виду да према члану 115. ст. 1. и 2. Устава Уставни суд одлучује о сагласности закона, других прописа и општих аката са Уставом, те о сагласности прописа и општих аката са законом.

Анализирајући правну природу Општих услова пословања „Блицнет“ д.о.о. Бања Лука, Суд је утврдио да је њихов доносилац привредно друштво које нема јавна овлашћења. Оспорени акт, сам по себи, не садржи опште обавезујуће норме, већ, како би важио и како би се примјењивао, мора бити дио конкретног уговорног односа. Ово није општи правни акт, већ прије свега акт пословођења и то прије свега акт организационо-техничког карактера. Он је специфичан интерни акт који дјелује обавезујуће према његовом доносиоцу, а у односу на трећа лица овај акт дјелује као својеврсна „понуда“ једне уговорне стране која садржи конкретизоване услове за пружање и коришћење телекомуникационих услуга. Општи услови пословања „Блицнет“ д.о.о. Бања Лука не стварају, не мијењају, те не укидају правне односе општег карактера, већ, у складу са

пословном политиком тог друштва, утврђују услове под којима се потенцијалним корисницима нуди закључење уговора са друштвом. Овај акт не представља правни акт којим се прописују правила понашања за неодређени број субјеката и неодређени број случајева, већ је интерни акт једног тачно одређеног правног субјекта, односно конкретног послодавца.

Имајући у виду, дакле, да се оспорени акт примјењује искључиво на основу споразума странака, те да исти, без обзира на назив и форму, нема карактер општег правног акта, Суд је, на основу члана 37. став 1. тачка а) Закона о Уставном суду Републике Српске (“Службени гласник Републике Српске” бр. 104/11 и 92/12), одлучио да због ненадлежности не прихвати иницијативу.

На основу изложеног Суд је одлучио као у изреци овог рјешења.

Ово рјешење Уставни суд је донио у саставу: предсједник Суда мр Церард Селман и судије: Миленко Араповић, Војин Бојанић, Златко Куленовић, проф. др Душко Медић, Ирена Мојовић, проф. др Марко Рајчевић и академик проф. др Снежана Савић.

Број: У-73/20
14. јул 2021. године

ПРЕДСЈЕДНИК
УСТАВНОГ СУДА

Мр Церард Селман

Будући да општи услови пословања не представљају правни акт којим се прописују правила понашања за неодређени број субјеката и неодређени број случајева, већ се ради о акту пословођења организационо-техничког карактера, Уставни суд није прихватио иницијативу за оцјењивање уставности и законитости таквог акта због своје ненадлежности.

Одлука
Број У-76/20 од 14. јула 2021. године
„Службени гласник Републике Српске“ број 69/21

Уставни суд Републике Српске, на основу члана 115. Устава Републике Српске, члана 60. став 1. тачке а) и б) Закона о Уставном суду Републике Српске ("Службени гласник Републике Српске" бр. 104/11 и 92/12), на сједници одржаној 14. јула 2021. године, д о н и о ј е

О Д Л У К У

Утврђује се да Одлука о накнади трошкова превоза код доласка на посао и повратка са посла за запослене у Заводу за физикалну медицину и рехабилитацију „Др Мирослав Зотовић“ Бања Лука број 135-24-10295/20 од 30. јула 2020. године и Одлука о допуни Одлуке о накнади трошкова превоза код доласка на посао и повратка са посла за запослене у Заводу за физикалну медицину и рехабилитацију „Др Мирослав Зотовић“ Бања Лука број 135-24-12561/20 од 16. септембра 2020. године нису у сагласности са Уставом Републике Српске и Законом о платама запослених лица у јавним установама у области здравства Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“ број 66/18).

О б р а з л о ж е њ е

Струковни синдикат медицинских сестара и техничара Републике Српске поднио је Уставном суду Републике Српске приједлог за оцјењивање уставности и законитости Одлуке о накнади трошкова превоза код доласка на посао и повратка са посла за запослене у Заводу за физикалну медицину и рехабилитацију „Др Мирослав Зотовић“ Бања Лука број 135-24-10295/20 од 30. јула 2020. године и Одлуке о допуни Одлуке о

накнади трошкова превоза код доласка на посао и повратка са посла за запослене у Заводу за физикалну медицину и рехабилитацију „Др Мирослав Зотовић“ Бања Лука број 135-24-12561/20 од 16. септембра 2020. године, које је донио директор овог завода. Међутим, из садржаја приједлога и навода о повреди Устава и закона произлази да су, у суштини, оспорене норме члана 3. став 2. (у одлуци означено као тачка III подтачка 2), члана 4. став 3 (означено као тачка IV подтачка 3), члана 5. став 5. (означено као тачка V подтачка 5), члана 6. став 5. (означено као тачка VI подтачка 5). и члана 12. (означено као тачка XII) Одлуке о накнади трошкова превоза код доласка на посао и повратка са посла за запослене у Заводу за физикалну медицину и рехабилитацију „Др Мирослав Зотовић“ Бања Лука, те чланова 2. и 4. (у одлуци означено као тачке II и IV) Одлуке о допуни Одлуке о накнади трошкова превоза код доласка на посао и повратка са посла за запослене у Заводу за физикалну медицину и рехабилитацију „Др Мирослав Зотовић“ Бања Лука. У приједлогу се наводи да доносилац оспорених одлука није имао овлашћење за њихово доношење, имајући у виду одредбу члана 37. став 2. тачка 2. и став 2. Закона о платама запослених лица у јавним установама у области здравства Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“ број 66/18), којим је прописано да запослени има право на накнаду трошкова превоза приликом доласка на посао и повратка са посла, те да се висина ове накнаде одређује посебним колективним уговором. Поред тога, питање ових накнада је, по мишљењу предлагача, предметним одлукама уређено на другачији начин него што је то прописано релевантним одредбама Закона о раду, Закона о платама запослених лица у јавним установама у области здравства Републике Српске и Посебним колективним уговором за запослене у области здравства. Предлагач такође истиче да одредбе о ступању на снагу оспорених одлука нису у сагласности са чланом 109. Устава, те са начелом забране повратног дејства општих аката из члана 110. Устава. Слиједом

наведеног предлаже да Суд, након спроведеног поступка, утврди да оспорене одлуке нису у сагласности са Уставом и законом.

У одговору на иницијативу, који је доставио Завод за физикалну медицину и рехабилитацију „Др Мирослав Зотовић“ Бања Лука, наводи се да су оспорене одлуке у сагласности са начелима уставности и законитости, да су објављене на прописани начин, те да не доводе до повреде уставног начела забране ретроактивне примјене општих аката. Како би поткријепио своје наводе, доносилац ових одлука указује на одредбе члана 132. став 1. тачка 2) Закона о раду („Службени гласник Републике Српске“ бр. 1/16 и 66/18), члана 37. став 1. тачка 2) Закона о платама запослених лица у јавним установама у области здравства Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“ број 66/18) и члана 19. став 1. тачка 2) Посебног колективног уговора за запослене у области здравства („Службени гласник Републике Српске“ бр. 72/16, 111/16 и 19/19). Надаље, истиче да је Правилником о раду Завода за физикалну медицину и рехабилитацију „Др Мирослав Зотовић“ прописано да радник Завода има право на накнаду трошкова превоза код доласка на посао и повратка са посла у висини пуне цијене мјесечне карте у јавном саобраћају утврђене посебном одлуком директора, ако није организован превоз од стране Завода. Такође, Статутом овог завода број 102-30-12448/18 од 28. септембра 2018. године је предвиђено да директор доноси опште акте Завода, осим Статута и општих аката које доноси Управни одбор. На основу наведеног доносилац предметних одлука је, како се наводи, био овлашћен да овим општим актима разради законске одредбе које се односе на накнаду трошкова превоза радника код доласка на посао и повратка са посла. У том смислу, у одговору се износе аргументи за оспорено прописивање из тачке III став 2, тачке IV став 3, тачке V став 5, тачке VI став 5. и тачке XII Одлуке о накнади трошкова превоза код доласка на посао и повратка са посла за запослене у Заводу за физикалну медицину и рехабилитацију „Др Мирослав Зотовић“ Бања Лука, те тачке II и IV Одлуке о допуни Одлуке о

накнади трошкова превоза код доласка на посао и повратка са посла за запослене у Заводу за физикалну медицину и рехабилитацију „Др Мирослав Зотовић“ Бања Лука.

Одлуку о накнади трошкова превоза код доласка на посао и повратка са посла за запослене у Заводу за физикалну медицину и рехабилитацију „Др Мирослав Зотовић“ Бања Лука број 135-24-10295/20 од 30. јула 2020. донио је директор овог завода на основу члана 132. став 1. тачка 2) Закона о раду („Службени гласник Републике Српске“ бр. 1/16 и 66/18), члана 37. став 1. тачка 2) Закона о платама запослених лица у јавним установама у области здравства Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“ број 66/18), члана 19. став 1. тачка 2) Посебног колективног уговора за запослене у области здравства („Службени гласник Републике Српске“ бр. 72/16, 111/16 и 19/19) и члана 29. Статута Завода за физикалну медицину и рехабилитацију „Др Мирослав Зотовић“ Бања Лука. Оспореним нормама ове одлуке прописано је: да се запосленим лицима неће издавати појединачна рјешења за накнаду трошкова превоза, осим у изузетним случајевима на захтјев запосленог лица и по одобрењу директора Завода (члан 3. став 2), да запослена лица, која се превозе приватним моторним возилом, чије се мјесто становања налази на удаљености преко 50 км од мјеста рада, остварују право на накнаду трошкова превоза највише до износа који је утврђен цјеновником превозних карата усвојеним од стране превозника за релацију од 40 до 50 км (члан 4. став 3), ... да се запосленом лицу које се превози јавним превозом, а које није радило цијели обрачунски мјесец због било које врсте одсуства, неће исплатити накнада трошкова превоза за дати обрачунски мјесец (члан 5. став 5), да ће се давање неистинитих података или злоупотреба коришћења права на накнаду трошкова превоза због које би дошло до исплате накнаде у вишем износу од оне која припада запосленом лицу сматрати материјалном штетом, због чега се против запосленог лица може покренути одговарајући поступак за утврђивање одговорности (члан 6. став 5), те да ова одлука ступа на снагу даном

доношења, а примјењиваће се од обрачуна накнаде трошкова превоза за јули 2020. године (члан XII).

Одлуку о допуни Одлуке о накнади трошкова превоза код доласка на посао и повратка са посла за запослене у Заводу за физикалну медицину и рехабилитацију „Др Мирослав Зотовић“ Бања Лука број 135-24-12561/20 од 16. септембра 2020. године донио је директор овог завода на основу члана 132. став 1. тачка 2) Закона о раду („Службени гласник Републике Српске“ бр. 1/16 и 66/18), члана 37. став 1. тачка 2) Закона о платама запослених лица у јавним установама у области здравства Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“ број 66/18), члана 19. став 1. тачка 2) Посебног колективног уговора за запослене у области здравства („Службени гласник Републике Српске“ број 72/16, 111/16 и 19/19) и члана 29. Статута Завода за физикалну медицину и рехабилитацију „Др Мирослав Зотовић“ Бања Лука. Оспореним одредбама ове одлуке прописано је: да се у Одлуци о накнади трошкова превоза код доласка на посао и повратка са посла за запослене у Заводу за физикалну медицину и рехабилитацију „Др Мирослав Зотовић“ Бања Лука број 135-24-12561/20 од 16. септембра 2020. године допуњава тачка IV подтачком 6) (односно члан 4. ставом 6) која гласи: „Изузетно, запослени који у случајевима из тачке IV подтачка 5) (односно члан 4. став 5) имају трошкове доласка и одласка с посла, што се евидентира и пријавом у електронској евиденцији, имају право на накнаду трошкова превоза за дане доласка и одласка са посла, док се за остале дане трошкови превоза умањују сразмјерно броју дана за које запослени није радио, односно није долазио и одлазио с посла.“ (члан 2), те да ова одлука ступа на снагу даном доношења, а производи правно дејство и примјењује се од дана ступања на снагу Одлуке о накнади трошкова превоза код доласка на посао и повратка са посла за запослене у Заводу за физикалну медицину и рехабилитацију „Др Мирослав Зотовић“ Бања Лука број 135-24-12561/20 од 16. септембра 2020. године (члан 4).

У поступку оцјењивања уставности и законитости оспорених одлука Суд је имао у виду одредбе тач. 4, 11, 12. и 18. Амандмана XXXII, којим је замијењен члан 68. Устава, којим је утврђено да Република уређује и обезбјеђује, поред осталог, уставност и законитост, систем јавних служби, радне односе и друге односе од интереса за Републику, у складу са Уставом.

Сагласно наведеним уставним овлашћењима, Законом о раду („Службени гласник Републике Српске“ бр. 1/16 и 66/18) су уређени радни односи, права, обавезе и одговорности из радног односа и други односи по основу рада у Републици Српској, ако посебним законом није другачије одређено. Одредбама овог закона које су релевантне у конкретном случају прописано је: да радник има право на плату, накнаду плате и друга примања у складу са законом, општим актом и уговором о раду (члан 12. став 1. тачка 1), те да послодавац раднику исплаћује накнаду трошкова превоза код доласка на посао и повратка са посла, уколико превоз није организован од стране послодавца, а висина и начин остваривања овог примања се уређује колективним уговором (члан 132. став 1. тачка 2) и став 2)).

На основу истих уставних овлашћења, Законом о платама запослених лица у јавним установама у области здравства Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“ број 66/18) уређен је начин утврђивања плата запослених лица у јавним установама здравства у Републици Српској. Овим законом је, поред осталог, прописано: да се плата запослених састоји од основне плате, увећања плате и накнада прописаних овим законом (члан 3. став 1), да запослени имају право на накнаду трошкова превоза приликом доласка на посао и повратка са посла (члан 37. став 1. тачка 2), те да се висина накнаде из става 1. овог члана одређује посебним колективним уговором (члан 37. став 2).

Сходно овлашћењима из Закона о платама запослених лица у јавним установама у области здравства Републике Српске, који је *lex specialis* у овој области, Посебним

колективним уговором за запослене у области здравства („Службени гласник Републике Српске“ бр. 72/16, 111/16 и 19/19) разрађена су одређена питања, права и обавезе из рада и по основу рада, те тако, између осталог, и питање накнаде запосленим лицима трошкова превоза код доласка на посао и повратка са посла, на начин да је ова накнада одређена у висини пуне мјесечне карте у јавном саобраћају, ако није организован превоз од стране послодавца.

Имајући у виду наведено, а с обзиром на карактер садржаја оспорених аката, тј. чињеницу да није ријеч о актима техничке природе, Суд је оцијенио да је доносилац предметних одлука приликом оспореног прописивања изашао из оквира својих законских овлашћења, јер релевантне норме Закона о платама запослених лица у јавним установама у области здравства Републике Српске не дају могућност директору јавне здравствене установе да уређује питање предметне накнаде. Наиме, овим законом је децидно прописано која овлашћења има директор јавне здравствене установе приликом доношења општих аката, односно која питања може да уређује (чл. 9. став 2, члан 25, члан 29. и члан 30). Међу овим овлашћењима није предвиђено регулисање ниједне накнаде, па тако ни накнаде запосленима трошкова превоза приликом доласка на посао и повратка са посла. Законодавац је одредбом члана 37. став 1. тачка 2) овог закона предвидио право запослених на ову накнаду, те је ставом 2. истог члана прописао да се висина накнаде одређује Посебним колективним уговором. Сходно овом законском овлашћењу, чланом 19. тачка 2) Посебног колективног уговора за запослене у области здравства је прописан начин реализације права запослених на накнаду превоза, односно начин утврђивања висине ове накнаде. Чињеница да је ова норма евентуално недоречена или да није довољно разрађена не даје могућност директору јавне здравствене установе да уређује ово питање.

С обзиром на утврђено непостојање овлашћења за доношење предметних одлука, ове одлуке су, по оцјени Суда, у

цјелини незаконите, односно супротне начелу законитости из члана 108. Устава.

Надаље, доносилац оспорених одлука се, по оцјени Суда, неосновано позива на члан 83. Правилника о раду Завода за физикалну медицину и рехабилитацију „Др Мирослав Зотовић“ Бања Лука, којим је Управни одбор овог завода, као доносилац Правилника, дао овлашћење директору Завода да својом одлуком утврди накнаду трошкова превоза код доласка на посао и повратка са посла. Суд, наиме, сматра да питање овлашћења за уређивање накнада које произлазе из радног односа представља законску материју, тако да Управни одбор овог завода није надлежан да подзаконским актом прописује субјекте који могу регулисати предметну накнаду.

С обзиром на овакав став у погледу овлашћења за доношење оспорених одлука, Суд, као беспредметне, није разматрао остале наводе приједлога о неуставности и незаконитости појединих одредби ових аката.

На основу изложеног одлучено је као у изреци ове одлуке.

Ову одлуку Уставни суд је донио у саставу: предсједник Суда мр Церард Селман и судије: Миленко Араповић, Војин Бојанић, Златко Куленовић, проф. др Душко Медић, Ирена Мојовић, проф. др Марко Рајчевић и академик проф. др Снежана Савић.

Број: У-76/20
14. јул 2021. године

ПРЕДСЈЕДНИК
УСТАВНОГ СУДА
Мр Церард Селман

Пошто директору здравствене установе, као доносиоцу оспорених аката, релевантне законске одредбе не дају могућност да уређује питање предметне накнаде, нормирањем истог питања изашао је из оквира својих законских овлашћења чиме је дошло до повреде уставног начела законитости аката.

Рјешење
Број У-39/20 од 8. септембра 2021. године
„Службени гласник Републике Српске“ број 84/21

Уставни суд Републике Српске, на основу члана 115. Устава Републике Српске, члана 40. став 5. и члана 61. став 1. тачка г) Закона о Уставном суду Републике Српске ("Службени гласник Републике Српске" бр. 104/11 и 92/12), на сједници одржаној 8. септембра 2021. године, д о н и о је

Р Ј Е Ш Е Њ Е

Не прихвата се иницијатива за оцјењивање уставности и законитости члана 14. став 2. Правилника о дисциплинском поступку ("Службени гласник Републике Српске" број 8/17).

О б р а з л о ж е њ е

Дарио Сандић из Бање Луке дао је Уставном суду Републике Српске иницијативу за покретање поступка за оцјењивање уставности и законитости члана 14. Правилника о дисциплинском поступку ("Службени гласник Републике Српске" број 8/17), који је донио министар унутрашњих послова у Влади Републике Српске. Међутим, из садржаја иницијативе и навода о повреди Устава и закона произлази да је, у суштини, оспорен само став 2. овог члана. У иницијативи се наводи да оспорена одредба овог правилника није у сагласности са чланом 16. Устава Републике Српске, чл. 190, 196. и 209. Закона о општем управном поступку, као и чланом 6. Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода. Давалац иницијативе, наиме, истиче да је наведеним одредбама Закона о општем управном поступку прописана обавеза органа који поступа по правилима управног поступка да о захтјеву грађана одлучи у форми управног акта против којег је могуће

изјавити жалбу или други правни лијек. С обзиром на то да обавјештење из оспорене норме овог правилника не представља управни акт и против њега није могуће изјавити редовни или ванредни правни лијек, оспореним прописивањем су, по мишљењу даваоца иницијативе, нарушене гаранције о једнакој заштити права грађана и праву на жалбу у поступку пред судом или другим државним органом из члана 16. Устава и право на приступ суду из члана 6. Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода. Тиме је, како се наводи, остављена могућност за злоупотребу овлашћења од стране контролних органа Министарства унутрашњих послова. Поред тога, давалац иницијативе указује на повреду чл. 80. и 109. Устава, али не даје образложење у чему се, у конкретном случају, огледа повреда ових уставних одредаба. Како би поткријепио своје наводе, давалац иницијативе наводи конкретан примјер примјене у пракси члана 14. став 2. овог правилника. Слиједом наведеног, предлаже да Суд утврди да оспорена норма Правилника није у сагласности са Уставом и Законом.

У одговору на иницијативу, који је доставило Министарство унутрашњих послова, наводи се да је чланом 162. Закона о полицији и унутрашњим пословима Биро за представке грађана дефинисан као унутрашња организациона јединица у сједишту Министарства унутрашњих послова, која прати рад дисциплинских органа са циљем обезбјеђења законитости и правичности поступања приликом унутрашњег поступка иницираног на основу представке, те надгледа извршење дисциплинских мјера. У вези с тим, указује се на одредбу члана 11. оспореног правилника којим је прописано да се све представке и жалбе које су запримљене у овом министарству достављају Бироу за представке грађана ради обављања послова из његове надлежности. Доносилац Правилника такође наводи да је чланом 51. овог акта нормирано да се на питања која нису уређена овим правилником и Законом о полицији и унутрашњим пословима примјењују одредбе прописа којим је

уређен општи управни поступак. Сходно томе, истиче да оспорена норма члана 14. став 2. предметног правилника не искључује примјену прописа којим се уређује општи управни поступак у предметима по представи, пријави или захтјеву за спровођење унутрашњег поступка, него искључиво утврђује обавезу начелника јединице да о својој одлуци обавијести Биро. Слиједом наведеног сматра да су наводи иницијативе неосновани, те предлаже да Суд, након спроведеног поступка, не прихвати дату иницијативу.

Правилник о дисциплинском поступку ("Службени гласник Републике Српске" број 8/17) донесен је на основу члана 128. Закона о полицији и унутрашњим пословима („Службени гласник Републике Српске“ бр. 57/16 и 110/16) и члана 82. став 2. Закона о републичкој управи („Службени гласник Републике Српске“ бр. 118/08, 11/09, 74/10, 86/10, 24/12, 121/12, 15/16 и 57/16). Чланом 14. став 1. овог правилника прописано је да начелник Јединице за професионалне стандарде, након разматрања представке, пријаве, захтјева за спровођење унутрашњег поступка или другог обавјештења, може одлучити да се не спроводи унутрашњи поступак уколико утврди: да наводи не представљају незаконито и непрофесионално поступање и понашање полицијског службеника (тачка 1), да разлози сврсисходности, а имајући у виду садржај навода, не оправдавају спровођење унутрашњег поступка (тачка 2), да су наводи поновљени и без нових релевантних чињеница (тачка 3), да подносилац пријаве и представке у остављеном року није поступио по налогу Јединице у погледу отклањања недостатака достављеног писмена (тачка 4), да је наступила застара за покретање дисциплинског поступка (тачка 5), те да се наводи не односе на полицијског службеника (тачка 6). Оспореном нормом става 2. члана 14. овог правилника прописано је да се о одлуци из става 1. овог члана обавјештава Биро за представке грађана.

У поступку оцјењивања уставности и законитости оспорене норме члана 14. став 2. Правилника о дисциплинском поступку Суд је имао у виду одредбе тач. 10. и 18. Амандмана

XXXII, којим је замијењен члан 68. Устава, којим је утврђено да Република уређује и обезбјеђује, поред осталог, организацију, надлежности и рад државних органа и друге односе од интереса за Републику, у складу са Уставом.

Сагласно наведеном уставном овлашћењу, Законом о полицији и унутрашњим пословима („Службени гласник Републике Српске“ бр. 57/16, 110/16, 58/19 и 82/19) уређени су надлежност, дјелокруг, основи организације и руковођења у Министарству унутрашњих послова, и други унутрашњи послови из надлежности овог министарства, основни принципи у примјени полицијских овлашћења, дужности и права из радних односа, пријем у радни однос, чиновни и унапређења, дисциплинска и материјална одговорност полицијских службеника и друга питања од значаја за рад Министарства унутрашњих послова. Одредбама овог закона које су релевантне за оцјењивање оспореног правилника прописао је: да је полицијски службеник дисциплински одговоран за повреде дужности прописане овим законом, као и подзаконским актима којима се прописују права и дужности полицијских службеника (члан 115. став 1), да полицијски службеник није дисциплински одговоран за повреду дужности ако та повреда, или пропуст, није представљала повреду дужности у вријеме када је била учињена (члан 115. став 2), да су органи дисциплинског поступка министар, директор, руководилац основне организационе јединице, дисциплинска комисија, Јединица за професионалне стандарде и Полицијски одбор (члана 118. став 1), да се правилником, који доноси министар унутрашњих послова, на приједлог директора, уређује дисциплински поступак, орган за вођење дисциплинског поступка, начин рада, гласања и доношења одлука, дисциплинске мјере за лакше и теже повреде дужности, те покретање и трајање унутрашњег и дисциплинског поступка (члан 128), да Биро за представке грађана, као унутрашња организациона јединица у сједишту Министарства, прати рад дисциплинских органа у циљу

обезбјеђења законитости и правичности поступања ради тока унутрашњег поступка иницираног на основу представке, те надгледа извршења дисциплинских мјера (члан 162), да физичка и правна лица могу да подносе представке Бироу у вези са радом Министарства, а Биро је обавезан о исходу поступка обавијестити подносиоца (члан 163).

Законом о општем управном поступку („Службени гласник Републике Српске“ бр. 13/02, 87/07, 50/10 и 66/18) прописано је да су по овом закону дужни да поступају државни органи кад у управним стварима, непосредно примјењујући прописе, рјешавају о правима, обавезама или правним интересима појединца, правног лица или друге странке, као и кад обављају друге послове утврђене овим законом (члан 1. став 1), те да се у управним областима за које је законом прописан посебан поступак поступа по одредбама тог закона и те одредбе морају бити у сагласности са основним начелима утврђеним овим законом, а по одредбама овог закона се поступа у свим оним питањима која нису уређена посебним законом (члан 3). Одредбама овог закона у односу на које давалац иницијативе тражи оцјену законитости оспореног правилника прописано је: да орган надлежан за рјешавање у управном поступку доноси рјешење у управној ствари која је предмет поступка и да колегијални орган доноси рјешење већином гласова (члан 190), шта садржи диспозитив рјешења донесеног у управном поступку (члан 196), те доношење закључка у управном поступку (члан 209).

На основу цитираних одредаба Закона о полицији и унутрашњим пословима, министар унутрашњих послова је, по оцјени Суда био овлашћен да донесе оспорени правилник, којим је, са циљем спровођења релевантних одредаба овог закона, ближе уређен дисциплински поступак против полицијских службеника Министарства унутрашњих послова Републике Српске, органи за вођење дисциплинског поступка, начин рада, гласање и доношење одлука, дисциплинске мјере за лакше и теже повреде дужности, те покретање и трајање унутрашњег и

дисциплинског поступка. Овим правилником је, поред осталог, прописано: да је захтјев за спровођење унутрашњег поступка обавјештење у писаној форми поднесено Јединици за професионалне стандарде од непосредног, односно надређеног руководиоца радника о сумњи да је учињена тежа повреда радне дужности (члан 2. тачка 4), да „унутрашњи поступак“ подразумијева предузимање радњи припадника Јединице за професионалне стандарде, непосредног руководиоца или другог овлашћеног лица у циљу прикупљања доказа о повредама дужности, укључујући и повреде дужности са обиљежјем кривичног дјела, од сазнања за повреду дужности која се истражује до покретања дисциплинског поступка (члан 2. тачка 5), да се унутрашњи поступак иницира на основу представке, пријаве, захтјева за спровођење унутрашњег поступка или сазнања да је почињена повреда дужности путем средстава информисања, ширења гласина, кореспонденције између Министарства и других органа или на други начин путем којег произлазе основи сумње да је почињена повреда дужности (члан 10), да се све представке и жалбе које су запримљене у Министарству достављају, у складу са Законом о полицији и унутрашњим пословима, Бироу за представке грађана, ради обављања послова из надлежности Бироа (члан 11), да се унутрашњи поступак спроводи по службеној дужности, без обзира на то да ли је подносилац одустао од представке, пријаве или захтјева за спровођење унутрашњег поступка и да ли жели да сарађује (члан 12), да начелник Јединице за професионалне стандарде, након што да сагласност на извјештај о спроведеном унутрашњем поступку из којег произлази основана сумња да је полицијски службеник учинио тежу повреду дужности, предузима мјере и радње у циљу покретања и спровођења дисциплинског поступка (члан 17), те да се на питања која нису уређена овим правилником и Законом о полицији и унутрашњим пословима примјењују одредбе прописа којим се уређује општи управни поступак (члан 51).

Оцјењујући оспорену одредбу члана 14. став 2. овог правилника, Суд је утврдио да оваквим прописивањем нису нарушене уставне и законске одредбе наведене у иницијативи. Прије свега, Суд сматра да је потребно указати на то да се члан 14. Правилника односи на унутрашњи поступак, који претходи дисциплинском поступку и води се по службеној дужности, без обзира на то да ли је подносилац одустао од представке или пријаве. У унутрашњем поступку се предузимају радње са циљем прикупљања доказа о повредама дужности полицијског службеника. Ставом 1. овог члана су прописани услови под којима се неће спроводити унутрашњи поступак, док је оспореном нормом става 2. предвиђено да се о одлуци из става 1. обавијести Биро за представке грађана. Дакле, оспорени став 2. члана 14. предметног правилника се односи искључиво на обавезу обавјештавања Бироа за представке грађана о одлуци о неспровођењу унутрашњег поступка. Ова обавеза произлази из чињенице да, према члану 163. Закона о полицији и унутрашњим пословима, физичка и правна лица подnose овом бироу представке у вези са радом Министарства унутрашњих послова, а Биро је обавезан да о исходу обавијести подносиоца.

Како из наведеног произлази, оспорена норма не уређује питање могућности улагања правног лијека на одлуку из става 1. члана 14. Правилника, нити дефинише у којој форми се доноси ова одлука, како то погрешно сматра давалац иницијативе. Суд сматра да предметна одредба не искључује примјену Закона о општем управном поступку, тако да не утиче на могућност правно заинтересованог лица да, у складу са процесним правилима овог закона, изјави одговарајући правни лијек против одлуке из става 1. члана 14. оспореног акта. Евидентно је да се оспорени члан 14. став 2. Правилника не односи на питања на која указује иницијатива, те да се у конкретном случају ради о погрешном тумачењу ове норме, из чега је произашао и погрешан закључак о њеној неуставности и незаконитости. Евентуалне неправилности приликом примјене предметне одредбе у пракси, што се у иницијативи илуструје конкретним

примјером, према члану 115. Устава, овај суд није надлежан да оцјењује.

Надаље, Суд је оцијенио неоснованим и наводе иницијативе о повреди члана 6. став 1. Конвенције за заштиту људских права и основних слобода, јер се, по мишљењу Суда, оспорено прописивање не може довести у везу са гаранцијама о праву на приступ суду или другом органу, с обзиром на то да ова норма ни директно, ни индиректно не уређује ово питање.

Како је у току претходног поступка правно стање потпуно утврђено и прикупљени подаци пружају поуздан основ за одлучивање, Суд је, на основу члана 40. став 5. Закона о Уставном суду Републике Српске, у овом предмету одлучио без доношења рјешења о покретању поступка.

На основу изложеног одлучено је као у изреци овог рјешења.

Ово рјешење Уставни суд је донио у саставу: предсједник Суда мр Џерард Селман и судије: Миленко Араповић, Војин Бојанић, Амор Букић, Златко Куленовић, проф. др Душко Медић, Ирена Мојовић, проф. др Марко Рајчевић и академик проф. др Снежана Савић.

Број: У-39/20
8. септембар 2021. године

ПРЕДСЈЕДНИК
УСТАВНОГ СУДА

Мр Џерард Селман

Иако оспореном нормом није дата могућности улагања правног лијека на одлуку о неспровођењу унутрашњег дисциплинског поступка, нити се дефинише у којој форми се доноси ова одлука, њоме није искључена примјена Закона о општем управном поступку, према којем правно заинтересовано лице има могућност да изјави одговарајући правни лијек, те стога нема повреда уставних гаранција на које се позива давалац иницијативе.

Одлука
Број У-62/20 од 29. септембра 2021. године
„Службени гласник Републике Српске“ број 91/21

Уставни суд Републике Српске, на основу члана 115. Устава Републике Српске, члана 40. став 5. и члана 60. став 1. тачке а) и б) Закона о Уставном суду Републике Српске (“Службени гласник Републике Српске” бр. 104/11 и 92/12), на сједници одржаној 29. септембра 2021. године, д о н и о ј е

О Д Л У К У

Утврђује се да члан 8. став 2. Одлуке о привременим мјерама банкама за ублажавање негативних економских посљедица узрокованих вирусним обољењем „COVID-19“ („Службени гласник Републике Српске“ бр. 89/20 и 22/21) није у сагласности са Уставом Републике Српске и Законом о Агенцији за банкарство Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“ бр. 59/13 и 4/17).

О б р а з л о ж е њ е

Игор Сјериков из Бањалуке поднио је Уставном суду Републике Српске иницијативу за покретање поступка за оцјену уставности и законитости члана 9. ст. 2. Одлуке о привременим мјерама банкама за ублажавање негативних економских посљедица узрокованих вирусним обољењем „COVID-19“ („Службени гласник Републике Српске“ број 27/20). Међутим, давалац иницијативе је исту накнадно измијенио тако што, умјесто првобитно оспорене одлуке, сада оспорава члан 8. ст. 2. Одлуке о привременим мјерама банкама за ублажавање негативних економских посљедица узрокованих вирусним обољењем „COVID-19“ („Службени гласник Републике Српске“ број 89/20), коју је Управни одбор Агенције

за банкарство Републике Српске донио након подношења иницијативе и чијим ступањем на снагу је престала да важи претходно оспорена одлука. У иницијативи се наводи да је члан 8. ст. 2. оспорене одлуке у супротности са чл. 52, 54. и 56. Устава Републике Српске и чл. 6. ст. 1. Закона о Агенцији за банкарство Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“ бр. 59/13 и 4/17), као и одредбама Закона о привредним друштвима које одређују право акционара на исплату дивиденде кад тако одлучи Скупштина акционара. Наводи се да је нормирањем као у оспореном чл. 8. ст. 2. доносилац оспорене одлуке прекорачио законска овлашћења, с обзиром на то да Агенција за банкарство сходно члану 6. став 1. Закона о Агенцији за банкарство Републике Српске има овлашћење да уводи ограничавајуће мјере само за банке за које утврди да послују незаконито и неправилно, а не и за банке које послују солидно. Стога, одгода и/или отказивање исплате дивиденде, које прописује оспорена одредба, по мишљењу даваоца иницијативе представља незаконито уплитање државне агенције у питање приватних интереса акционара банака. Поред наведеног, истиче се да би Агенција имала право да забрани исплату одобрене дивиденде акционарима банака, искључиво уз исплату правичне накнаде, односно затезне камате, а што оспорена одредба не прописује. У иницијативи се предлаже да Суд утврди неуставност и незаконитост чл. 8. ст. 2. оспорене одлуке.

У одговору на иницијативу коју је Суду, по овлашћењу Управног одбора Агенције за банкарство Републике Српске, доставио директор Агенције за банкарство Републике Српске, оспоравају се наводи иницијативе и истиче да је Агенција за банкарство Републике Српске (у даљем тексту: Агенција) донијела оспорену одлуку у складу са својим овлашћењима из члана 5. Закона о Агенцији за банкарство Републике Српске. Наводи се да је Агенција, због ванредних околности била обавезна да донесе акт који се односи на све банке, а којим се осигурава стабилност и континуитет дјеловања субјеката

банкарског система, све у сврху ублажавања економских посљедица изазваних вирусним обољењем „COVID-19“. Истиче се да је предметна одлука привременог карактера, да представља и садржи привремене мјере које прописује Агенција у циљу што ефикаснијег одговора на новонасталу ситуацију изазвану пандемијом вируса корона. У вези са наведеним указује се на то да је Агенција донијела Одлуку о привременом начину извјештавања Агенције за банкарство Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“ број 30/20), којом су дефинисани посебни извјештаји и рокови за њихово достављање, што има за циљ одређивање приоритета код ефикасног управљања процесима у банкама у новонасталим околностима, те одређивање врсте привремених мјера које прописује Агенција у циљу што ефикаснијег одговора на новонасталу ситуацију. Истиче се да оспореном одредбом акционарима није одузето право на дивиденду, већ се њена исплата само одгађа, односно отказује за вријеме трајања одлуке, дакле привремено. Наводи се да је оспорена мјера у интересу банке, будући да омогућава одржавање адекватног нивоа и структуре капитала, те је стога и у јавном интересу, али несумњиво и у интересу акционара, будући да се њеним спровођењем чува и њихова имовина оличена у акцијама банке које посједују. У одговору се предлаже да Суд иницијативу не прихвати.

Оспорену Одлуку о привременим мјерама банака за ублажавање негативних економских посљедица узрокованих вирусним обољењем „COVID-19“ („Службени гласник Републике Српске“ бр. 89/20 и 22/21) донио је Управни одбор Агенције за банкарство Републике Српске на основу члана 5. став 1. тачка б, члана 20. став 2. тачка б) и члана 37. Закона о Агенцији за банкарство Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“ бр. 59/13 и 4/17) и члана 6. став 1. тачка б. и члана 19. тачка б. Статута Агенције за банкарство Републике Српске (Службени гласник Републике Српске“ број 63/17). Овом одлуком утврђују се привремене мјере са циљем

ублажавања негативних економских посљедица узрокованих пандемијом вирусног обољења „COVID-19“ и очувања стабилности банкарског сектора Републике Српске, а које се односе на одобравање олакшица клијентима банке који су директно или индиректно погођени негативним ефектима, посебна правила за управљање кредитним ризиком, која банка примјењује у случају да одобри посебне мјере клијенту и мјере с циљем очувања капитала банака, а одредбе ове одлуке примјењују се на банке са сједиштем у Републици Српској којима је Агенција за банкарство издала дозволу за рад (члан 1. ст. 1. и 3).

Чланом 8. став 1. наведене одлуке је прописано да је банка дужна са посебном пажњом пратити промјене у властитом пословном моделу, ликвидности и ризичном профилу, те у складу са тим предузети активности са циљем одржавања адекватног нивоа и структуре капитала за покриће свих ризика којима је или би могла бити изложена банка у насталим околностима пословања.

Оспореним чланом 8. ст. 2. је прописано да поступање банке у складу са ставом 1. овог члана подразумијева одгоду и/или отказивање исплате дивиденде за вријеме важења ове одлуке.

Одредбама Устава Републике Српске на које се указује у иницијативи као и одредбама које су по оцјени Суда битне за одлучивање у овој правној ствари је прописано: слободно предузетништво може се законом ограничити ради заштите интереса Републике, човјекове околине, здравља и безбједности људи, забрањени су монополи (члан 52); сви облици својине имају једнаку правну заштиту (члан 54); законом се може ограничити или одузети право својине уз правичну накнаду, за вријеме ратног стања, непосредне ратне опасности или ванредног стања законом се може ограничити располагање или утврдити посебан начин коришћења дијела средстава правних и физичких лица (члан 56); Република уређује и обезбјеђује, између осталог, својинске и облигационе односе,

банкарски систем и друге односе од интереса за Републику, у складу са Уставом (тач. 6, 7. и 18. Амандмана ХХХИИ на Устав Републике Српске, којим је замијењен члан 68. Устава); да закони, статuti, други прописи и општи акти морају бити у сагласности са Уставом, да прописи и други општи акти морају бити у сагласности са законом (члан 108).

У поступку разматрања предметне иницијативе Суд је имао у виду да је релевантним одредбама Закона о Агенцији за банкарство („Службени гласник Републике Српске“ бр. 59/13 и 4/17) прописано да се овим законом уређује статус, надлежност, организација, финансирање и рад Агенције за банкарство Републике Српске (члан 1); да основни циљ Агенције за банкарство јесте очување и јачање стабилности банкарског система, те унапређивање његовог сигурног, квалитетног и законитог пословања (члан 3); да је Агенција основана ради уређења и контроле банкарског система и при остваривању свог циља и извршавању задатака у складу са овим законом и другим законима самостално је и независно правно лице (члан 4. ст. 1); да су надлежности Агенције, поред осталих, утврђивање и спровођење активности и мјера ради очувања и јачања стабилности банкарског система, у складу са законом, доношење прописа којима се уређује рад банака, микрокредитних организација, штедно-кредитних организација, давалаца лизинга и других финансијских организација банкарског система, издавање и одузимање банкама дозволе за рад и других одговарајућих аката у складу са својим овлашћењима, посредни и непосредни надзор пословања банака, налагање мјера надзора и друге надлежности у складу са законом којим се уређују банке (члан 5. ст. 1. тач. а, б и в); д Агенција врши контролу и надзор рада и законитости пословања банака и других финансијских организација банкарског система, налаже и предузима мјере за отклањање утврђених незаконитости и неправилности у складу са овим законом и законима којима се уређују банке, микрокредитне организације, штедно-кредитне организације и друге

финансијске организације банкарског система (члан 6. ст. 1); да се организација, управљање и руковођење Агенцијом уређује овим законом, Статутом и другим актима Агенције (члан 18); да се у оквиру Агенције, у складу са овим законом и Статутом, за обављање послова надзора финансијских организација банкарског система успоставља унутрашња организациона јединица - Јединица за надзор (члан 18а. ст. 1); да је орган управљања Агенцијом Управни одбор (члан 19. ст. 1); да управни одбор Агенције предузима мјере за ефикасно и рационално обављање послова и задатака из надлежности Агенције, а у вршењу послова из своје надлежности Управни одбор доноси друге акте у складу са законом и Статутом Агенције (чл. 20. ст. 1. и ст. 2. тач. б); да директор Агенције представља Агенцију, руководи радом и одговоран је за рад Агенције (чл. 21. ст. 1), да директор у оквиру својих права и обавеза разматра приједлог Одбора за надзор и рјешењем одлучује о давању или одузимању дозволе за рад финансијских организација банкарског система и примјени мјера надзора, предузима прописане мјере према банкама и другим финансијским организацијама банкарског система, доноси акте у складу са овим законом и Статутом Агенције (чл. 22. ст. 1. тач. а, б и њ); да Одбор за надзор чине директор, замјеник директора, руководилац Јединице за надзор и два члана из реда запослених које у складу са Статутом одреди Управни одбор Агенције (чл. 22а ст.1); да се питања која се разматрају на сједницама Одбора за надзор утврђују овим законом и Статутом, а Одбор за надзор даје приједлог у вези са примјеном мјера надзора према финансијским организацијама банкарског система (чл. 22а. ст. тач. б); да Агенција доноси подзаконске акте из своје надлежности, у складу са овим и другим законима, те да се општи акти из става 1. овог члана објављују у „Службеном гласнику Републике Српске“, у складу са Статутом Агенције (члан 37. ст. 1. и 2).

Такође, Суд је узео у обзир да је Законом о банкама Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“ бр. 4/17 и 54/19) уређено оснивање, пословање, управљање, надзор, реструктурирање и престанак рада банака у Републици Српској, као и заштита корисника банкарских услуга (члан 1). Чланом 10. наведеног закона је прописано да се на питања која нису уређена овим законом, поред осталог, примјењују одредбе Закона о привредним друштвима које уређују акционарска друштва, док је чл. 11. ст. 1. и 3. прописано да је банка привредно друштво које се оснива у правној форми акционарског друштва, и сматра се отвореним акционарским друштвом независно од броја акционара. Одредбама члана 37. ст. 2. и ст. 6. је прописано да је банка дужна, у зависности од ризичног профила и системског значаја банке, да у сваком тренутку обезбиједи износ капитала адекватан врстама, обиму и сложености послова које обавља и ризицима којима је изложена или би могла да буде изложена у свом пословању, те да банка одржава заштитне слојеве капитала на начин прописан актима Агенције. Одредбама члана 181. до 221. овог закона прописан је надзор банака, те између осталог: да је Агенција овлашћена да врши надзор свих послова које банка обавља на територији и изван територије Републике Српске у складу са овим законом, законом којим се уређују статус, надлежност и овлашћења Агенције, другим законима и прописима донесеним на основу овог и других закона, правилима о управљању ризицима, као и стандардима и правилима струке (члан 181. став 1); да Агенција врши надзорну функцију посредним надзором, непосредним надзором, издавањем одговарајућих аката у складу са својим овлашћењима и налагањем мјера надзора, да Агенција доноси акт којим прописује поступак и начин обављања надзора, налагања мјера надзора, те обавезе банке и лица из члана 181. овог закона у току и након надзора Агенције, као и начин и поступак надзора банкарске групе на консолидованом нивоу (члан 183); ако Агенција утврди да је банка поступала

супротно одредбама овог закона, прописима Агенције, другим прописима или стандардима опрезног банкарског пословања, односно на други начин који угрожава пословање банке, према тој банци предузима једну или више мјера надзора, те поред осталих мјера, налаже отклањање неправилности и незаконитости у пословању (члан 196. став 1. тач. 2). У оквиру мјера за отклањање неправилности и незаконитости, у члану 200. став 1. тачка 14. овог закона је прописано да, ако је Агенција у пословању банке утврдила неправилности или незаконитости или пословање банке неће бити у складу са прописима у сљедећих 12 мјесеци, овлашћена је да предузме једну или више мјера, и то да привремено забрани или ограничи банци исплату дивиденде или било којег другог облика исплате добити. Изрицањем мјера из става 1. овог члана Агенција одређује рок и начин поступања банке ради отклањања утврђених неправилности и незаконитости, као и рок за достављање извјештаја Агенцији о спроведеним активностима са одговарајућим доказима да су неправилности и незаконитости отклоњене (члан 200. ст. 2); ако банка није поступила у складу са наложеним мјерама за отклањање незаконитости и неправилности или ако наложене мјере нису биле ефикасне за отклањање постојећих незаконитости и неправилности, Агенција може банци наложити нову мјеру (члан 200. став 4).

Полазећи од наведених законских одредаба, Суд је оцијенио да доносилац оспореног акта није био овлашћен да пропише као у оспореном члану 8. став 2. предметне одлуке, с обзиром на то да из члана 5. став 1. тачка б, Закона о Агенцији за банкарство Републике Српске, који је између осталог наведен као правни основ за доношење оспорене одлуке, не произлази овлашћење Агенције да својим актом налаже мјере, односно обавезује банке на одређена поступања која се тичу одгоде и/или отказивања исплате дивиденде. Приликом овакве оцјене Суд је узео у обзир да је према члану 5. ст. 1. тач. в) и чл. 6. ст. 1. Закона о Агенцији за банкарство Републике Српске,

Агенција овлашћена да врши посредни и непосредни надзор пословања банака, налаже мјере надзора и друге надлежности у складу са законом којим се уређују банке, односно да врши контролу и надзор рада и законитости пословања банака, налаже и предузима мјере за отклањање утврђених незаконитости и неправилности у складу са овим законом и законима којима се уређују банке. Такође, цитираним одредбама Закона о банкама Републике Српске уређена је надзорна функција Агенције за банкарство Републике Српске (члан 188. став 1), начин вршења надзора од стране Агенције (члан 183), овлашћење за предузимање мјера надзора према појединачној банци (члан 196), а у оквиру мјера за отклањање неправилности и незаконитости и овлашћење да, ако је у пословању банке утврдила неправилности или незаконитости или да пословање банке неће бити у складу са прописима у сљедећих 12 мјесеци, предузме једну или више мјера надзора, те између осталих мјера и да привремено забрани или ограничи банци исплату дивиденде или било којег другог облика исплате добити (члан 200. став 1. тачка 14), али уз одређивање рока и начина поступања банке ради отклањања утврђених неправилности и незаконитости, као и рока за достављање извјештаја Агенцији о спроведеним активностима са одговарајућим доказима да су неправилности и незаконитости отклоњене (члан 200. став 2). На основу наведеног Суд је оцијенио да доносилац оспореног акта није имао законско овлашћење да у оспореној одредби пропише обавезу банке да за вријеме важења оспорене одлуке одгоди и/или откаже исплату дивиденде, јер је, према цитираним законским одредбама, Агенција за банкарство Републике Српске овлашћена да само појединачној банци, код које у вршењу надзора утврди неправилности и незаконитости у пословању, у оквиру законом прописаних мјера за отклањање неправилности и незаконитости, изрекне мјеру да привремено забрани или ограничи банци исплату дивиденде или било којег другог облика исплате добити. Поред наведеног, према цитираним

одредбама чл. 22. ст. 1. тач. а) Закона о Агенцији за банкарство Републике Српске, директор Агенције разматра приједлог Одбора за надзор и рјешењем одлучује о давању или одузимању дозволе за рад финансијских организација банкарског система и примјени мјера надзора. С обзиром на наведено, Суд је оцијенио да је доносилац оспореног акта прекорачио овлашћења из закона, јер је оспореном одредбом на другачији начин уредио питање исплате дивиденде. Имајући у виду да законска одредба која је послужила као правни основ за доношење оспорене одлуке не садржи овлашћење за оспорено нормирање, Суд је оцијенио да је доносилац оспореног акта наведеним прописивањем изашао из прописаног законског оквира.

Наводи даваоца иницијативе који се односе на неслагласност оспорене одредбе са Законом о привредним друштвима и одредбама чл. 52, 54. и 56. Устава Републике Српске нису од утицаја у овој правној ствари, будући да је Суд оцијенио да је оспорена одредба Одлуке о привременим мјерама банкама за ублажавање негативних економских посљедица узрокованих вирусним обољењем „COVID-19“ („Службени гласник Републике Српске“ број 89/20 и 22/21), донесена прекорачењем овлашћења, а чињеница да није у сагласности са законом за чије извршење је донесена чини је неуставном са становишта члана 108. ст. 2. Устава, према којем прописи и други општи акти морају бити у складу са законом.

С обзиром на то да је у току претходног поступка правно стање потпуно утврђено и да прикупљени подаци пружају поуздан основ за одлучивање, Суд је на основу члана 40. став 5. Закона о Уставном суду Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“ бр. 104/11 и 92/12) одлучио без доношења рјешења о покретању поступка.

На основу изложеног Суд је одлучио као у изреци ове одлуке.

Ову одлуку Уставни суд је донио у саставу: председник Суда мр Церард Селман и судије: Миленко Араповић, Војин Бојанић, Амор Букић, Златко Куленовић, проф. др Душко Медић, Ирена Мојовић, проф. др Марко Рајчевић и академик проф. др Снежана Савић.

Број: У-62/20
29. септембар 2021. године

ПРЕДСЈЕДНИК
УСТАВНОГ СУДА

Мр Церард Селман

Када законска одредба која је правни основ за доношење подзаконског акта не садржи овлашћење за оспорено нормирање, таквим прописивањем доносилац нормативног акта изашао је из утврђеног законског оквира, чиме је учињена повреда уставног начела законитости.

Одлука
Број У-66/20 од 29. септембра 2021. године
„Службени гласник Републике Српске“ број 91/21

Уставни суд Републике Српске, на основу члана 115. Устава Републике Српске, члана 40. став 5. и члана 60. став 1. тачка а) Закона о Уставном суду Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“ бр. 104/11 и 92/12), на сједници одржаној 29. септембра 2021. године, д о н и о ј е

О Д Л У К У

Утврђује се да члан 179. став 3. тачка 5) Закона о раду („Службени гласник Републике Српске“ бр. 1/16 и 66/18) није у сагласности са Уставом Републике Српске.

О б р а з л о ж е њ е

Марко Кеџман из Приједора дао је иницијативу Уставном суду Републике Српске (у даљем тексту: Суд) за покретање поступка за оцјењивање уставности члана 179. став 3. тачка 5) Закона о раду („Службени гласник Републике Српске“ бр. 1/16 и 66/18), сматрајући да исти није у сагласности са чл. 5. став 1. алинеја 4. Устава, те чл. 10, 18, 20, 69, 121. и 122. Устава. У иницијативи се наводи да оспореним прописивањем законодавац овлашћује послодавца да самостално цијени да ли одређено понашање радника представља радњу извршења кривичног дјела учињеног на раду или у вези са радом, без обзира на то да ли се против радника води кривични поступак, при чему раднику нису обезбијеђене уставне гаранције (нити гаранције из кривичног законодавства), које имају за циљ да осигурају да нико невин не буде осуђен. Истиче се да је Закон о раду истовремено регулисао два случаја престанка радног односа, који су посљедица извршења кривичног дјела, а то је престанак радног

односа по сили закона на основу осуде на безусловну казну затвора или на васпитну или заштитну мјеру у трајању дужем од шест мјесеци са даном почетка извршења казне, односно мјере (члан 176. став 2. Закона о раду) и факултативни престанак по вољи послодавца у случају да је радник правоснажно осуђен за кривично дјело на раду или у вези са радом (члан 179. став 1. тачка 2. Закона о раду). За разлику од ова два разлога за престанак радног односа гдје постојање кривичног дјела утврђује Суд, код оспорене законске одредбе послодавац је тај којега законодавац овлашћује да самостално цијени да ли понашање радника представља радњу извршења кривичног дјела учињеног на раду или у вези са радом, без обзира на то да ли се против радника уопште води кривични поступак, за шта нема утемељења у Уставу Републике Српске. Осим тога, давалац иницијативе истиче да оспореном законском одредбом није утврђено које су то радње извршења кривичног дјела на раду или у вези са радом, због чега, такође, ова правна норма није јасна ни одређена. Имајући у виду изложено, давалац иницијативе предлаже да Суд утврди неуставност оспорене законске одредбе.

У одговору на иницијативу који је доставила Народна скупштина Републике Српске наводи се, између осталог, да је уставни основ Закона чија одредба је оспорена садржан у Амандману XXXII на Устав Републике Српске, као и да давалац иницијативе на непотпун начин тумачи одредбе Устава и одредбе Закона о раду. Оспоравајући наводе из иницијативе, у одговору се наводи да је законодавац оспореним прописивањем остао у границама својих уставних овлашћења, те да законодавац има пуну надлежност да, уређујући радне односе, уреди и питање престанка радног односа. Наводи се да је оспорено законско рјешење израз законодавне политике, те да није у надлежности Суда да цијени његову оправданост. У одговору се предлаже да Суд иницијативу не прихвати.

Оспореним чланом 179. став 3. тачка 5) Закона о раду („Службени гласник Републике Српске“ бр. 1/16 и 66/18) прописано је да послодавац може да откаже уговор о раду раднику који не поштује радну дисциплину, ако његово понашање представља радњу извршења кривичног дјела учињеног на раду и у вези са радом, независно од тога да ли је против радника покренут кривични поступак за кривично дјело.

Разматрајући предметну иницијативу Суд је имао у виду одредбе Устава које су од значаја за оцјену уставности оспорене законске одредбе, те одредбе Устава на чију повреду указује давалац иницијативе, а којима је утврђено: да се уставно уређење Републике, између осталог, темељи на владавини права, те парламентарној демократији и подјели власти (члан 5. став 1. ал. 4. и 7), да су грађани Републике равноправни у слободама, правима и дужностима, једнаки пред законом и уживају исту правну заштиту без обзира на расу, пол, језик, националну припадност, вјероисповијест, социјално поријекло, рођење, образовање, имовно стање, политичко и друго увјерење, друштвени положај или друго лично својство (члан 10), да се лицу оптуженом за кривично дјело јамчи праведно суђење, да оптужено лице мора бити у најкраћем законском року обавијештено о разлозима оптужбе (члан 18), да нико не може бити кажњен за дјело које, прије него што је учињено, није било законом предвиђено као кажњиво дјело, нити му се може изрећи казна која за то дјело није законом била предвиђена, те да нико не може бити сматран кривим за кривично дјело док то не буде утврђено правоснажном судском одлуком (члан 20), да свако има право на рад и слободу рада, да запосленима може престати радни однос противно њиховој вољи на начин и под условима који су утврђени законом и колективним уговором (члан 39. став 1. и 4.), да Република уређује и обезбјеђује, поред осталог, радне односе, заштиту на раду и запошљавање (тачка 12. Амандмана XXXII на Устав Републике Српске којим је замијењен члан 68. Устава), да се

државна власт у Републици организује на начелу подјеле власти (члан 69. став 1), да Народна скупштина доноси законе, друге прописе и општа акта (члан 70), да закони, статuti, други прописи и општи акти морају бити у сагласности са Уставом (члан 108. став 1), да судску власт врше судови (члан 121. став 1).

Поред тога, Суд је приликом разматрања навода из иницијативе имао у виду да је чланом 175. тачка 4. Закона о раду („Службени гласник Републике Српске“ бр. 1/16 и 66/18) прописано да радни однос престаје отказом уговора о раду од стране радника или послодавца (члан 175. тачка 4), те да је одредбама ставова 1, 2. и 3. члана 179. овог закона утврђено да послодавац може раднику да откаже уговор о раду ако за то постоји оправдан разлог, као и уколико радник својом кривицом учини тежу повреду радне обавезе, или не поштује радну дисциплину.

С обзиром на садржину оспорене законске одредбе, као и разлоге њеног оспоравања изнесене у иницијативи, Суд је приликом оцјене уставности предметних законских одредаба имао у виду и одредбе Кривичног законика Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“ бр. 64/17 и 15/21) којима је прописано: да се кривична дјела и кривичне санкције прописују само законом, те да нико не може бити кажњен за дјело које, прије него што је учињено, није било законом предвиђено као кажњиво дјело, нити му се може изрећи казна која за то дјело није законом била предвиђена (члан 2), да основ кривичне одговорности представља извршено кривично дјело са свим својим обиљежјима прописаним у закону, као и да нико не може бити кажњен, нити се према њему могу изрећи алтернативне мјере ако није утврђено да је кривично одговоран за учињено кривично дјело (члан 3), да је кривично дјело противправно дјело којим се повређују или угрожавају заштићене вриједности и које је због своје опасности или штетности у закону одређено као кривично дјело и за њега прописана кривична санкција (члан 17).

Такође, Законом о кривичном поступку Републике Српске („Службени гласник Републике Српске”, бр. 53/12, 91/17, 66/18 и 15/21) је прописано: да се свако сматра невиним за кривично дјело док се правоснажном пресудом не утврди његова кривица (члан 3. став 1).

С обзиром на изложено, Суд је утврдио да је нормирајући на начин као у члану 179. став 3. тачка 5. Закона о раду, Народна скупштина Републике Српске прописала супротно јемствима садржаним у Уставу Републике Српске.

Овлашћујући послодавца да цијени да ли понашање радника представља радњу извршења кривичног дјела учињеног на раду или у вези са радом, а независно од тога да ли је против радника покренут кривични поступак за кривично дјело, законодавац је, према оцјени Суда, на послодавца пренио овлашћења која, сагласно Уставу, имају редовни судови у кривичном поступку, а што је у супротности са чланом 121. Устава, те начелом подјеле власти из члана 5. став 1. алинеја 7. Устава, те члана 69. став 1. Устава. Такође, овлашћење послодавцу да утврђује да ли понашање радника представља радњу кривичног дјела учињеног на раду или у вези са радом у супротности је са уставним јемствима према којима нико не може бити сматран кривим за кривично дјело док то не буде утврђено правоснажном судском одлуком, као и да нико не може бити кажњен за дјело које, прије него што је учињено, није било законом предвиђено као кажњиво дјело (члан 20. Устава). Суд је утврдио да је радницима, адресатима оспорене законске одредбе, ускраћено Уставом зајемчено право да могу процијенити посљедице свог понашања, јер не могу унапријед знати које је то њихово противправно понашање за које послодавац може утврдити да представља радњу извршења кривичног дјела, односно отказни разлог у смислу члана 179. став 3. тачка 5. Закона о раду. У ствари, према оспореној законској одредби послодавац самостално процјењује да ли је неко чињење или нечињење радника радња извршења кривичног дјела на раду или у вези са радом, па ако

закључи да јесте, тада доноси рјешење о отказу уговора о раду и то због непоштовања радне дисциплине. Суд је оцијенио да оспорена норма не омогућава раднику да унапријед има сазнање о томе какво ће његово понашање послодавац сматрати радњом извршења кривичног дјела у одређеном случају, јер такве радње нису унапријед утврђене. Осим тога, према оспореној законској норми, није одлучујуће да ли је радник заиста учинио кривично дјело и да ли је или није дошло до кривичног гоњења. Суд је утврдио да је законодавац оспореним прописивањем дао послодавцу овлаштење које у складу са Уставом имају искључиво судови. Законодавац је препустио послодавцу да самостално утврђује да ли понашање радника представља непоштовање радне дисциплине услед наводно извршене радње извршења кривичног дјела и то без вођења поступка у коме би се раднику обезбиједиле све уставне гаранције које се односе на правну сигурност у вези са радом. Тиме су, такође, повријеђене гаранције из члана 39. став 1. и 4. Устава да свако има право на рад и слободу рада, те да запосленима може престати радни однос противно њиховој вољи на начин и под условима који су утврђени законом и колективним уговором, с тим да је Суд имао у виду да према члану 108. став 1. Устава закон мора бити у складу са Уставом. Суд је, имајући у виду несагласност оспорене законске одредбе са цитираним уставним одредбама, утврдио да је Народна скупштина Републике Српске поступила супротно начелу уставности из члана 108. став 1. Устава.

Имајући у виду да принцип владавине права, односно правна сигурност и извјесност, између осталог, подразумијевају да правна норма мора бити јасна и одређена како би њено дејство било предвидиво, а то у конкретној ствари није случај, као и да оспорена законска одредба није сагласна са цитираним уставним одредбама, Суд је утврдио да је прописивање из одредбе члана 179. став 3. тачка 5) Закона о раду у супротности и са принципом владавине права из члана 5. став 1. алинеја 4. Устава.

С обзиром на то да је у току претходног поступка правно стање потпуно утврђено и прикупљени подаци пружају поуздан основ за одлучивање, Суд је, на основу члана 40. став 5. Закона о Уставном суду Републике Српске, у овом предмету донио одлуку без доношења рјешења о покретању поступка.

На основу изложеног Суд је одлучио као у изреци ове одлуке.

Ову одлуку Уставни суд је донио у саставу: предсједник Суда мр Церард Селман и судије: Миленко Араповић, Војин Бојанић, Амор Букић, Златко Куленовић, проф. др Душко Медић, Ирена Мојовић, проф. др Марко Рајчевић и академик проф. др Снежана Савић.

Број: У-66/20
29. септембар 2021. године

ПРЕДСЈЕДНИК
УСТАВНОГ СУДА

Мр Церард Селман

Одредбом закона којом је прописано да послодавац може да откаже уговор о раду раднику који не поштује радну дисциплину, ако његово понашање представља радњу извршења кривичног дјела учињеног на раду и у вези са радом, независно од тога да ли је против радника покренут кривични поступак за кривично дјело, законодавац је на послодавца пренио овлашћења која имају редовни судови у кривичном поступку, а што је у супротности са уставним начелима о самосталности и независности судства, подјеле власти и владавине права.

Рјешење
Број У-88/20 од 29. септембра 2021. године
„Службени гласник Републике Српске“ број 91/20

Уставни суд Републике Српске, на основу члана 115. Устава Републике Српске, члана 40. став 5. и члана 61. став 1. тачка г) Закона о Уставном суду Републике Српске ("Службени гласник Републике Српске" бр. 104/11 и 92/12), на сједници одржаној 29. септембра 2021. године, д о н и о је

Р Ј Е Ш Е Њ Е

Не прихвата се иницијатива за оцјењивање уставности члана 3. и члана 6. став 1. Закона о накнадама за вршење услуга премјера и коришћења података катастра непокретности и катастра земљишта („Службени гласник Републике Српске“ број 92/09).

О б р а з л о ж е њ е

Адвокатска комора Републике Српске дала је Уставном суду Републике Српске иницијативу за покретање поступка за оцјењивање уставности члана 3. и члана 6. став 1. Закона о накнадама за вршење услуга премјера и коришћења података катастра непокретности и катастра земљишта („Службени гласник Републике Српске“ број 92/09). У иницијативи се наводи да су оспорене законске одредбе супротне начелу владавине права из члана 5. алинеја 4. као и начелу подјеле власти из члана 69. Устава Републике Српске. Давалац иницијативе, наиме, сматра да је предметним нормама оспореног закона извршној власти дозвољено да прописује накнаде за вршење услуга премјера и коришћење података катастра непокретности на начин да се ове накнаде не заснивају на прецизно дефинисаним објективним критеријумима који би се могли довести у везу са њиховом сврхом и

правном природом. Због тога се, како се даље истиче, не може утврдити да ли прописана висина накнаде заиста представља новчани еквивалент за вршење предметних услуга. У вези са наведеним, давалац иницијативе указује на Одлуку овог суда број У-12/19 од 24. јуна 2020. године, којом је Суд заузео став да су трошкови уписа у Именик адвоката Адвокатске коморе Републике Српске новчани израз стварних утрошака појединих елемената поступка, укључујући и средства за рад, те да не могу представљати приход Адвокатске коморе у паушалном износу. Позивајући се на ставове Суда изнесене у овој одлуци, давалац иницијативе закључује да су оспореним законским одредбама накнаде за вршење услуга премјера и коришћење података катастра непокретности прописане као приход Републичке управе за геодетске и имовинско-правне послове у паушалном износу, иако исте не представљају стварни новчани еквивалент услуга премјера и коришћења података катастра непокретности. Поред тога, давалац иницијативе сматра да је оспореним нормирањем законодавна власт препустила извршној власти уређивање законске материје, чиме је нарушено уставно начело подјеле власти. Слиједом наведеног, у иницијативи се предлаже да Суд, након спроведеног поступка, утврди да оспорене законске норме нису у сагласности са Уставом Републике Српске.

У одговору на иницијативу који је доставила Народна скупштина Републике Српске износи се став да су наводи иницијативе неосновани, да садрже непотпуно тумачење Устава Републике Српске, те да, у суштини, одражавају незадовољство даваоца иницијативе оспореним законским рјешењем. Давалац иницијативе, како се у одговору истиче, погрешно покушава да направи корелацију Одлуке Уставног суда Републике Српске број У-12/19 од 24. јуна 2020. године са наводима своје иницијативе, како би исту поткријепио, занемарујући при томе чињеницу да је оспореним чланом 3. предметног закона прописано да се накнада за вршење услуга премјера и коришћење података катастра непокретности плаћа

према одлуци коју доноси Влада Републике Српске, на приједлог Министарства правде. Народна скупштина такође указује на одредбе члана 173. ст. 1. и 2. Закона о премјеру и катастру Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“ број 6/12, 110/16 и 62/18), којим је прописано да се за коришћење података и за услуге које пружа Републичка управа за геодетске и имовинско-правне послове плаћа накнада у складу са посебним законом, те да висину ове накнаде утврђује Влада на приједлог ове управе. У вези с тим истиче да је Одлуком овог суда број У-67/13 од 22. децембра 2014. године утврђено да је члан 173. Закона о премјеру и катастру Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“ број 6/12) у сагласности са Уставом Републике Српске. На основу ових законских овлашћења је, како се даље наводи, донесена Одлука о висини накнада за коришћење података и пружање услуга Републичке управе за геодетске и имовинско-правне послове, која је у складу са начелом законитости.

Оспореним одредбама Закона о накнадама за вршење услуга премјера и коришћења података катастра непокретности и катастра земљишта („Службени гласник Републике Српске“ број 92/09) прописано је: да се накнада за вршење услуга премјера и коришћење података катастра непокретности и катастра земљишта плаћа према Одлуци о висини накнаде за вршење услуга премјера и коришћење података катастра непокретности и катастра земљишта (члан 3. став 1), те да одлуку из става 1. овог члана доноси Влада Републике Српске (члан 3. став 2). Чланом 6. став 1. овог закона прописано је да су средства прикупљена од накнада за вршење услуга премјера и коришћење података катастра непокретности и катастра земљишта приход Републичке управе за геодетске и имовинско-правне послове и користе се за: вршење послова предвиђених средњорочним програмом и годишњим планом послова премјера и успостављања катастра непокретности, одржавање премјера, катастра непокретности и катастра земљишта, имплементацију, развој и одржавање

информационог и геоинформационог система, трошкове успостављања архива у електронском облику и трошкове за вођење поступка експропријације и утврђивање граница шума у државној својини.

У поступку оцјењивања уставности и законитости оспорених законских одредаба Суд је, прије свега, имао у виду одредбе тач. 10, 17. и 18. Амандмана XXXII, којим је замијењен члан 68. Устава, којим је утврђено да Република уређује и обезбјеђује, поред осталог, организацију, надлежност и рад државних органа, финансирање остваривања права и дужности Републике и друге односе од интереса за Републику, у складу са Уставом.

Одредбама Устава у односу на које давалац иницијативе тражи оцјену уставности оспорених норми утврђено је да се уставно уређење Републике темељи на владавини права (члан 5. алинеја 4), те да се државна власт у Републици организује на начелу подјеле власти, при чему уставотворну и законодавну власт остварује Народна скупштина, извршну власт врши Влада, а судска власт припада судовима (члан 69).

Сагласно наведеним уставним овлашћењима, Законом о накнадама за вршење услуга премјера и коришћења података катастра непокретности и катастра земљишта („Службени гласник Републике Српске“ број 92/09) уређени су услови, начин плаћања накнада и начин утврђивања висине накнада за вршење услуга премјера и коришћење података катастра непокретности и катастра земљишта. Овим законом су, поред осталог, одређени обвезници предметне накнаде (члан 2), настанак обавезе плаћања (члан 4. став 1), субјекти који су ослобођени обавезе плаћања ове накнаде (члан 8), као и друга питања од значаја за уређивање ове материје. Оспореним нормама члана 3. и члана 6. став 1. овог закона дато је овлашћење Влади Републике Српске да донесе Одлуку о висини накнаде за вршење услуга премјера и коришћење података катастра непокретности и катастра земљишта, те је

прописано у које сврхе се користе средства прикупљена од ове накнаде.

Са циљем цјеловитог сагледавања оспорених законских одредаба, Суд је, у конкретном случају, имао у виду и члан 90. тачка 4. Устава, којим је утврђено да Влада доноси, поред осталог, одлуке и друга акта за извршавање закона.

Надаље, чланом 6. Закона о катастру и премјеру Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“ бр. 6/12, 110/16 и 62/18) прописано је да су премјер Републике Српске, катастар непокретности, катастар водова, основни геодетски радови, Централни адресни регистар, регистар просторних јединица, Геоинформациони систем Републичке управе за геодетске и имовинско-правне послове Републике Српске и Инфраструктура геопросторних података Републике Српске од општег интереса за Републику Српску.

Поред тога, чланом 2. став 1. тачка г) Закона о финансирању послова премјера и успостављања катастра непокретности („Службени гласник Републике Српске“ број 20/07) прописано је да се за финансирање послова премјера и успостављања катастра непокретности из Програма послова премјера и успостављања катастра непокретности за период од десет година обезбјеђују средства, поред осталог, од накнада за коришћење података премјера и катастра непокретности и вршења услуга у области премјера и катастра непокретности.

Одредбама члана 2. став 1, члана 33. и члана 126. Закона о републичкој управи („Службени гласник Републике Српске“ бр. 118/08, 11/09, 74/10, 86/10, 24/12, 121/12, 15/16, 57/16 и 31/18), који је био на снази у вријеме доношења оспореног закона, прописано је да је републичка управа дио извршне власти Републике Српске која врши послове у оквиру права и дужности Републике Српске, дефинисани су послови које обавља Републичка управа за геодетске и имовинско-правне послове, те је одређено да орган управе може остваривати одређене приходе својом дјелатношћу, у складу са законом. Идентичне норме садрже и чланови 2. став 1, 33. и

120. важећег Закона о републичкој управи („Службени гласник Републике Српске“ број 115/18).

Полазећи, прије свега, од наведених уставних одредаба, Суд је оцијенио да је законодавац овлашћен да на цјеловит начин уреди област премјера и катастра непокретности и катастра водова, те да у оквиру овлашћења из тач. 10. и 17. Амандмана XXXII, којим је замијењен члан 68. Устава, законом уреди и питање накнада за вршење услуга и коришћење података Републичке управе за геодетске и имовинско-правне послове, као намјенских средстава у оквиру буџета ове управе. По оцјени Суда, када се има у виду Уставом дефинисан положај и надлежности Владе Републике Српске, прописивање из оспорене норме члана 3. предметног закона, којом се даје овлашћење Влади да донесе Одлуку о висини накнаде за вршење услуга премјера и коришћење података катастра непокретности и катастра земљишта, у цијелости је сагласно Уставу и у функцији је спровођења њене извршне власти у области која је од општег интереса. Законодавац је, дакле, оспореним законом уредио сва темељна питања која се односе на ову накнаду, као што су обвезници, настанак обавезе и начин плаћања, ослобађање од обавезе плаћања и друго, а Влади Републике Српске је дао овлашћење да подзаконским актом одреди висину накнаде. У вези са наведеним, Суд је оцијенио да дефинисање намјене средстава прикупљених од наведене накнаде, како је то прописано оспореним чланом 6. став 1. Закона, такође није супротно начелу уставности, јер се ради о приходима републичког органа управе, чије коришћење законодавац може аутономно уредити у складу са својим уставним овлашћењима и усвојеном законодавном политиком у овој области. Оцјена цјелисходности и оправданости предметног законског рјешења, према члану 115. Устава, није у надлежности овог суда.

Сходно наведеном, оспореним одредбама члана 3. и члана 6. став 1. предметног закона, по оцјени Суда, нису нарушена начела из члана 5. алинеја 4. и члана 69. Устава, како

то сматра давалац иницијативе, јер законодавац приликом оспореног прописивања није изашао из оквира релевантних уставних овлашћења, те није довео у питање уставне гаранције о владавини права и подјели власти. Наиме, како из иницијативе произлази, давалац иницијативе се, оспоравајући предметне одредбе Закона о накнадама за вршење услуга премјера и коришћења података катастра непокретности и катастра земљишта, погрешно позива на Одлуку овог суда број У-12/19 од 24. јуна 2020. године, којом је утврђено да тачка И Одлуке о висини трошкова уписа у Именик адвоката Адвокатске коморе Републике Српске број ИО-09-12-01/2018 од 19. јануара 2018. године није у сагласности са Уставом Републике Српске и Законом о адвокатури, доводећи у везу трошкове уписа у Именик адвоката Адвокатске коморе са накнадом за вршење услуга премјера и коришћења података катастра непокретности. Међутим, Суд сматра да се ради о потпуно различитим новчаним давањима, различите правне природе, који се не могу поредити, посебно када се има у виду правни положај Адвокатске коморе, која је самостална и независна професионална организација адвоката и Републичке управе за геодетске и имовинско-правне послове, која је републички орган управе и дио извршне власти Републике Српске.

С обзиром на то да оспореним законом није утврђена висина предметне накнаде, већ је ово питање уређено Одлуком о висини накнаде за вршење услуга премјера и коришћење података катастра непокретности и катастра земљишта, коју доноси Влада Републике Српске, Суд је мишљења да су беспредметни наводи даваоца иницијативе да, према оспореним законским нормама, ова накнада не представља стварни новчани еквивалент за вршење услуга премјера и коришћења података катастра непокретности.

Како је у току претходног поступка правно стање потпуно утврђено и прикупљени подаци пружају поуздан основ за одлучивање, Суд је, на основу члана 40. став 5. Закона

о Уставном суду Републике Српске, у овом предмету одлучио без доношења рјешења о покретању поступка.

На основу изложеног одлучено је као у изреци овог рјешења.

Ово рјешење Уставни суд је донио у саставу: предсједник Суда мр Церард Селман и судије: Миленко Араповић, Војин Бојанић, Амор Букић, Златко Куленовић, проф. др Душко Медић, Ирена Мојовић, проф. др Марко Рајчевић и академик проф. др Снежана Савић.

Број: У-88/20
29. септембар 2021. године

ПРЕДСЈЕДНИК
УСТАВНОГ СУДА

Мр Церард Селман

С обзиром на то да оспореним законом није утврђена висина накнаде за вршење услуга премјера и коришћење података катастра непокретности и катастра земљишта, већ је ово питање уређено одлуком Владе, беспредметни су наводи даваоца иницијативе да ова накнада не представља стварни новчани еквивалент за вршење услуга премјера и коришћења података катастра непокретности.

Рјешење
Број У-10/21 од 29. септембра 2021. године
„Службени гласник Републике Српске“ број 91/20

Уставни суд Републике Српске, на основу члана 115. Устава Републике Српске, члана 37. став 1. тачка д) и члана 61. став 1. тачка д) Закона о Уставном суду Републике Српске ("Службени гласник Републике Српске" бр. 104/11 и 92/12), на сједници одржаној 29. септембра 2021. године, д о н и о ј е

Р Ј Е Ш Е Њ Е

Одбацује се приједлог за оцјењивање уставности и законитости члана 64. Статута Борачке организације Републике Српске број: I-01/I-04-350-О-6/19 од 4. септембра 2019. године, те Правилника о платама, накнадама и другим примањима у Борачкој организацији Републике Српске број: I-01/II-04-186-7/17 од 3. маја 2017. године и Правилника о рачуноводству и рачуноводственим политикама у Борачкој организацији Републике Српске број: I-02/II-04-378.6/17 од 17. октобра 2017. године.

О б р а з л о ж е њ е

Борачка организација Републике Српске (у даљем тексту: Борачка организација) коју заступа предсједник Миломир Савчић, поднијела је Уставном суду Републике Српске приједлог за оцјењивање уставности и законитости члана 64. Статута Борачке организације Републике Српске број: I-01/I-04-350-О-6/19 од 4. септембра 2019. године (у даљем тексту: Статут), који је донијела Скупштина Борачке организације Републике Српске (у даљем тексту: Скупштина), те Правилника о платама, накнадама и другим примањима у Борачкој организацији Републике Српске, број: I-01/II-04-186-7/17 од 3. маја 2017. године и Правилника о рачуноводству и

рачуноводственим политикама у Борачкој организацији Републике Српске, број: I-02/II-04-378.6/17 од 17. октобра 2017. године, које је донијело Предсједништво Скупштине Борачке организације (у даљем тексту: Предсједништво). Предлагач истиче да је оспорени члан Статута несагласан с чланом 5. став 2, чланом 7. став 2. и чл. 32. и 270. Закона о раду ("Службени гласник Републике Српске" бр. 1/16 и 66/18), те чланом 15. став 4. и чл. 16. и 17. Закона о удружењима и фондацијама Републике Српске ("Службени гласник Републике Српске" бр. 52/01 и 42/05) и самим тим с чланом 108. став 2. Устава. Наиме, предлагач сматра да оспорени члан Статута није у сагласности са наведеним законским одредбама јер овлашћује Предсједништво Скупштине, као извршно-оперативни орган, да доноси одређене опште акте и с тим у вези указује на члан 47. алинеја 18. Статута према којем Скупштина доноси остала акта битна за Борачку организацију Републике Српске. Поред тога, предлагач оспорава Правилник о платама, накнадама и другим примањима у Борачкој организацији Републике Српске због, како наводи, несагласности с чл. 5, 7, 32. и 270. Закона о раду, те чл. 15, 16. и 17. Закона о удружењима и фондацијама Републике Српске, као и Правилник о рачуноводству и рачуноводственим политикама у Борачкој организацији Републике Српске због несагласности с чланом 7. ст. 1. и 2. Закона о рачуноводству и ревизији Републике Српске ("Службени гласник Републике Српске" број 94/15). С обзиром на изложено предлаже да Суд утврди несагласност оспорених аката са Уставом и наведеним законима.

Предсједник Предсједништва Скупштине Борачке организације Републике Српске доставио је одговор на наводе из приједлога у коме се, прије свега, оспорава овлашћење предсједнику Борачке организације да, без одлуке Скупштине, оспорава уставност и законитост општих аката Борачке организације, односно аката које су донијели њени органи и то Скупштина, као највиши орган, и Предсједништво, као

извршно-оперативни орган. Поред тога, у одговору се наводи да је Статут, као и све његове измјене и допуне, достављен надлежном регистарском суду у Бањалуци, те да је исти прихваћен као правно ваљан документ, односно да Основни суд у Бањалуци није ставио никакву примједбу на овај документ који је донијела Скупштина, као највиши орган Борачке организације. У одговору је, такође, указано на начин настанка Борачке организације и начин рада органа ове организације, као и на одређена поступања њеног садашњег председника која, како се наводи, нису у складу са актима Борачке организације. Уз то, детаљно су оспорени наводи из приједлога који се односе на несагласност оспорених аката са Законом о раду, Законом о удружењима и фондацијама Републике Српске, те Законом о рачуноводству и ревизији и предложено је да се приједлог одбаци као недопуштен, односно да се одбије као неоснован.

Скупштина Борачке организације Републике Српске, с позивом на чл. 16. и 31. Закона о удружењима и фондацијама Републике Српске ("Службени гласник Републике Српске" бр. 52/01 и 42/05) донијела је Статут Борачке организације Републике Српске, број I-01/I-04-350-O-6/19 од 4. септембра 2019. године. Према члану 1. Статутом се уређују питања назива и сједишта Борачке организације, правни положај и заступање, вријеме на које се оснива организација, права, обавезе и овлашћења Борачке организације, програмски циљеви и задаци, чланство, питања организације органа и њихов правни положај, права и обавезе, организација Стручне службе, оснивање профитних организација, престанак рада, финансирање и остала питања од интереса за рад Борачке организације. Оспореним чланом 64. Статута прописано је да се за обављање административно-техничких, рачуноводствених, информативних, аналитичко-правних и других послова оснива Стручна служба Борачке организације Републике Српске (став 1), те да одлуку о оснивању Стручне службе и доношење Правилника о унутрашњој организацији и

систематизацији радних мјеста врши Предсједништво Скупштине Борачке организације Републике Српске (став 2).

Правилник о платама, накнадама и другим примањима у Борачкој организацији Републике Српске број: I-01/II-04-186-7/17 од 3. маја 2017. године донијело је Предсједништво Скупштине Борачке организације Републике Српске на основу Закона о раду ("Службени гласник Републике Српске" број 1/16), члана 50. Статута Борачке организације Републике Српске број: I-01/I-04-287-О-10/16 и Одлуке о утврђивању увећања плате, висине примања по основу рада и висине помоћи раднику Владе Републике Српске број 04/1-012-2-1406/16 од 29. јуна 2016. године ("Службени гласник Републике Српске" број 53/16). Овим правилником уређује се начин утврђивања и висина плата, накнада и других примања радника, изабраних, именованих лица и чланова органа и тијела у Борачкој организацији Републике Српске (члан 1).

Правилник о рачуноводству и рачуноводственим политикама у Борачкој организацији Републике Српске број: I-02/II-04-378.6/17 од 17. октобра 2017. године донијело је Предсједништво Скупштине Борачке организације Републике Српске позивајући се на члан 50. Статута Борачке организације Републике Српске, те Закон о рачуноводству и ревизији Републике Српске и Међународне стандарде финансијског извјештавања. Овим правилником уређују се организација система књиговодства и рачуноводства, рачуноводствене политике и процедуре, те друга питања од значаја за успостављање ефикасног система књиговодства и рачуноводства у Борачкој организацији Републике Српске (члан 1).

Имајући у виду да је приједлог којим се оспоравају члан 64. Статута Борачке организације Републике Српске, те Правилник о платама, накнадама и другим примањима у Борачкој организацији Републике Српске и Правилник о рачуноводству и рачуноводственим политикама у Борачкој организацији Републике Српске поднијела Борачка

организација Републике Српске, коју заступа предсједник Миломир Савчић, те да су наведене опште акте донијели органи Борачке организације Републике Српске (Скупштина и Предсједништво Скупштине), Суд је, прије свега, размотрио питање постојања овлашћења Борачке организације да, у својству предлагача, оспорава уставност и законитост аката које су донијели њени органи, дакле да оспорава уставност и законитост сопствених аката што, по оцјени Суда, представља претходно питање од којег зависи постојање процесних претпоставки за разматрање овог приједлога у поступку пред Уставним судом.

С тим у вези, Суд је имао у виду да је Законом о Уставном суду Републике Српске ("Службени гласник Републике Српске" бр. 104/11 и 92/12) прописано, поред осталог, да поступак пред Судом приједлогом могу покренути: општина, град, предузеће, политичка организација, односно удружење грађана и друге организације, ако је повријеђено њихово право утврђено Уставом или законом (члан 4. став 2. тачка е), те да су учесници у поступку, поред осталих, органи и организације овлашћени за покретање поступка из члана 4. став 2. овог закона, доносилац закона, другог прописа и општег акта (у даљем тексту: општи акт) чија се уставност, односно законитост, оцјењује, политичка организација или удружење грађана чији се општи акт оцјењује (члан 24. тач. а),в) и г).

Такође, Суд је имао у виду да је Законом о удружењима и фондацијама Републике Српске ("Службени гласник Републике Српске" бр. 52/01 и 42/05) прописано, поред осталог, да статут удружења садржи одредбе којима се уређују, поред осталог, назив и сједиште удружења, циљеви и дјелатност удружења, права и обавезе чланова удружења, органи удружења, начин њиховог избора и опозива, овлашћења, кворум и правила гласања, укључујући и специфична питања о којима се одлучује квалификованом већином, трајање њиховог мандата, поступак за сазивање скупштине, заступање (члан 12. ал. 1, 2, 3, 5. и 10), да је

скупштина обавезан орган удружења, те да се статутом удружења могу предвидјети и други органи (члан 15. ст. 1. и 3), да скупштина удружења доноси, поред осталог, статут, његове измјене и допуне и друге акте одређене статутом, те одлучује о другим питањима која нису у надлежности другог органа (члан 16. ал. 1. и 5).

Уз то, Суд је имао у виду да је Статутом Борачке организације Републике Српске прописано, између осталог, да Борачка организација има својство правног лица, с правима и обавезама утврђеним законом и овим статутом (члан 7. став 1), да Борачку организацију представља и заступа председник Скупштине Борачке организације Републике Српске, који је истовремено и председник Борачке организације Републике Српске (члан 8. став 1), да је Скупштина Борачке организације Републике Српске највиши орган Борачке организације (члан 46), да Скупштина Борачке организације Републике Српске, поред осталог, доноси Статут Борачке организације Републике Српске, бира председника Скупштине Борачке организације Републике Српске, бира Председништво Скупштине из састава Скупштине Борачке организације Републике Српске, те доноси остала акта битна за Борачку организацију Републике Српске (члан 47. ал. 1, 13, 14. и 18), да председник Скупштине Борачке организације Републике Српске, поред осталог, сазива Скупштину Борачке организације и њој предједава, стара се о организацији и раду органа Борачке организације, потписује акта Скупштине, заступа Борачку организацију, предлаже Скупштини разматрање одређених питања из дјелокруга њеног рада, предлаже сазивање сједнице Председништва у складу са Пословником о раду Скупштине, врши и друге послове утврђене овим статутом и Пословником о раду Скупштине (члан 48. ал. 1, 6, 10, 13, 14. и 15), да је Председништво извршно-оперативни орган Скупштине БОРС-а (члан 49. став 1), да је Статут Борачке организације основни акт организације, који доноси Скупштина Борачке организације Републике Српске двотрећинском већином укупног броја

чланова Скупштине, те да сва акта која доносе органи Борачке организације морају бити у складу са овим статутом (члан 67).

Полазећи од изложеног Суд је утврдио да нису испуњене процесне претпоставке за разматрање овог приједлога у поступку пред Уставним судом. Наиме, Борачка организација Републике Српске је, у конкретном случају, истовремено подносилац приједлога за оцјену уставности и законитости и доносилац оспорених аката, односно субјект чији органи су донијели оспорене акте. С обзиром на то да је у питању субјект који је акте донио, односно субјект чији органи су акте донијели, он је овлашћен и да их путем својих органа измијени уколико сматра да би спорно питање требало другачије уредити. Поред тога, доносилац аката има и обавезу да исте усагласи са Уставом и законом, односно да их непосредно уклони из правног поретка Републике Српске уколико сматра да су неуставни и незаконити.

С тим у вези, Суд је имао у виду да је предсједник Борачке организације, који је у име Борачке организације поднио наведени приједлог, истовремено и предсједник Скупштине, која је највиши орган Борачке организације. Такође, Суд је имао у виду да предсједник сазива Скупштину и њој предједава, да се стара о организацији и раду органа Борачке организације, као и да предлаже Скупштини разматрање одређених питања из дјелокруга њеног рада па и евентуалну потребу усаглашавања оспорених аката с Уставом и законом.

С обзиром на наведено, Суд је, на основу члана 37. став 1. тачка д) Закона о Уставном суду Републике Српске ("Службени гласник Републике Српске" бр. 104/11 и 92/12), приједлог за оцјену уставности и законитости који је поднијела Борачка организација Републике Српске одбацио, јер не постоје процесне претпоставке за вођење поступка и одлучивање по закону.

На основу изложеног одлучено је као у изреци овог рјешења.

Ово рјешење Уставни суд је донио у саставу: предсједник Суда мр Церард Селман и судије: Миленко Араповић, Војин Бојанић, Амор Букић, Златко Куленовић, проф. др Душко Медић, Ирена Мојовић, проф. др Марко Рајчевић и академик проф. др Снежана Савић.

Број: У-10/20
29. септембар 2021. године

ПРЕДСЈЕДНИК
УСТАВНОГ СУДА

Мр Церард Селман

Нису испуњене процесне претпоставке за разматрање приједлога за оцјењивање уставности и законитости нормативног акта када је подносилац приједлога за оцјену истовремено и доносилац оспореног акта.

Рјешење
Број У-75/20 од 27. октобра 2021. године
„Службени гласник Републике Српске“ број 101/21

Уставни суд Републике Српске, на основу члана 115. Устава Републике Српске, члана 40. став 5, члана 61. став 1. тачка г) Закона о Уставном суду Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“ бр. 104/11 и 92/12), на сједници одржаној дана 27. октобра 2021. године, донио је

Р Ј Е Ш Е Њ Е

Не прихвата се иницијатива за оцјењивање уставности и законитости члана 25. Правилника о поступању у земљишнокњижним стварима („Службени гласник Републике Српске“ бр. 105/03 и 23/07).

О б р а з л о ж е њ е

Арсеније Балтић из Бањалуке дао је Уставном суду Републике Српске иницијативу за покретање поступка за оцјењивање уставности и законитости члана 25. Правилника о поступању у земљишнокњижним стварима („Службени гласник Републике Српске“ бр. 105/03 и 23/07), који је донио министар правде. У иницијативи се наводи да је прописивањем као у оспореној одредби доносилац оспореног акта прекорачио овлашћења која су му дата законом, јер законске одредбе које су наведене као правни основ за доношење оспореног правилника не дају министру овлашћење да подзаконским актом уређује питање издавања списа из збирке исправа трећим лицима. Такође се наводи да је оспореним нормирањем супротно члану 2. став 1. Закона о земљишним књигама ограничена јавност збирке исправа, као дијела земљишне

књиге, јер је њиме искључена могућност грађана да добију копије списка из збирке исправа. Због наведеног, по мишљењу даваоца иницијативе, оспорена одредба у супротности је и са чланом 4. и чланом 14. став 2. Закона о слободи приступа информацијама („Службени гласник Републике Српске“ број 20/01). У иницијативи се предлаже да Суд утврди да је оспорена одредба у супротности са чланом 108. став 2. Устава Републике Српске и законом.

Доносилац оспореног акта није Суду доставио одговор на иницијативу. У спис Суду запримљен је акт Републичке управе за геодетске и имовинско-правне послове Републике Српске означен као „одговор на иницијативу“, у којем се, између осталог, наводи да је тај орган, ступањем на снагу Закона о премјеру и катастру Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“ бр. 6/12, 110/16 и 62/18) преузео надлежност над вођењем и одржавањем земљишних књига, те се оспоравају наводи иницијативе у цијелости.

Правилник о поступању у земљишнокњижним стварима („Службени гласник Републике Српске“ бр. 105/03 и 23/07) донио је министар правде на основу члана 27. став 2. и члана 34. Закона о земљишним књигама („Службени гласник Републике Српске“ бр. 67/03, 46/04 и 109/05) и члана 58. Закона о министарствима („Службени гласник Републике Српске“ бр. 70/02, 33/04, 118/05 и 33/06). Овим правилником ближе се прописују питања у вези са радом земљишнокњижних канцеларија судова, и то: изгледом и чувањем земљишних књига, поступком уписа, излагања и утврђивања права, подацима о носиоцу права, међусобном сарадњом земљишнокњижних канцеларија и служби надлежних за послове катастра и др. (члан 1).

Оспореним чланом 25. наведеног правилника је прописано: Списи из збирке исправа не могу се издавати (став 1); изузетно од забране из става 1. овог члана, списи из збирке исправа могу се издавати државним органима ради вођења кривичног поступка, у осталим случајевима државним

органима могу се издати копије списка из збирке исправа (став 2); у случају уступања списка, земљишнокњижни суд ће водити рачуна о враћању списка (став 3).

У поступку оцјењивања уставности и законитости оспорене одредбе Правилника Суд је имао у виду да је Уставом Републике Српске утврђено да Република Српска уређује и обезбјеђује, између осталог, својинске и облигационе односе и заштиту свих облика својине, те организацију, надлежност и рад државних органа (тач. 6. и 10. Амандмана XXXII на Устав Републике Српске којим је мијењан члан 68. Устава), као и да закони, статuti, други прописи и општи акти морају бити у сагласности са Уставом, да прописи и други општи акти морају бити у сагласности са законом (члан 108. Устава Републике Српске).

Приликом разматрања предметне иницијативе Суд је имао у виду да је чланом 198. Закона о премјеру и катастру Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“ бр. 6/12, 110/16 и 62/18) прописано да ступањем на снагу овог закона одредбе Закона о одржавању премјера и катастра земљишта („Службени гласник Републике Српске“ бр. 19/96 и 15/10), Закона о премјеру и катастру непокретности („Службени гласник Републике Српске“ бр. 34/06, 110/08 и 15/10) и Закона о земљишним књигама Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“ бр. 67/03, 46/04, 109/05 и 119/08) престају да важе, осим одредаба тих закона које се односе на коришћење и одржавање евиденција из члана 189. овог закона. Чланом 189. наведеног закона је прописано да ће се до дана оснивања катастра непокретности користити и одржавати, поред осталих евиденција о некретнинама, и земљишна књига у складу са одредбама Закона о земљишним књигама Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“ бр. 67/03, 46/04, 109/05 и 119/08). Одредбама чл. 191. ст. 2. наведеног закона прописано је да коришћење и одржавање евиденције у преузетим земљишним књигама врше службена лица подручних организационих јединица Управе

примјеном одредаба Закона о земљишним књигама које се односе на коришћење и одржавање евиденције у земљишним књигама, а одредбама чл. 192. овог закона је прописано да се по успостављању катастра непокретности за одговарајућу катастарску општину, односно дио катастарске општине или једну парцелу у складу са чланом 76. став 3. овог закона, не могу вршити промјене нити одржавање евиденције у земљишним књигама за подручје за које је успостављен катастар непокретности. Земљишне књиге, техничка документација, судска рјешења и уговори на основу којих се успоставља катастар непокретности треба трајно да се чувају и адекватно архивирају због евентуалних спорова предвиђених законом.

Релевантним одредбама Закона о земљишним књигама Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“ бр. 67/03, 46/04, 109/05 и 119/08) је прописано: Земљишна књига, у смислу овог закона, је јавна књига и јавни регистар стварних права на некретнинама и других права, која су законом предвиђена за упис, као и осталих законом предвиђених чињеница од значаја за правни промет (члан 2. ст. 1); поступак уписа у земљишну књигу покреће се подношењем захтјева за упис, уз захтјев за упис треба приложити и доказну документацију на којој се захтјев заснива (члан 3. ст. 1. и 2); земљишна књига се састоји од главне земљишне књиге, збирке исправа и помоћних регистара, главна земљишна књига се састоји од земљишнокњижних уложака, главна књига се води за једну катастарску општину (члан 15); земљишне књиге трајно се чувају у архиву суда, забрањено их је премјештати на друго мјесто уколико закон другачије не прописује, начин вођења архива и услове које архив мора да испуни прописује министар правде (члан 27. став 1. и 2); захтјев за упис који је приспио у земљишнокњижну канцеларију се неодложно региструје у дневну књигу и нумерише на основу времена приспијећа захтјева, у упису се наводи подносилац захтјева, министар правде доноси упутство о поступку пријема и

регистравања захтјева за упис (члан 34); увид у земљишне књиге, припадајуће акте, исправе и помоћне исправе је слободан, уз присуство службеног лица из земљишнокњижне канцеларије, ако посебним законом за појединачне податке није другачије одређено (члан 77); министар правде прописаће поступак из члана 27. став 2. и члана 34. овог закона у року од 60 дана од дана ступања на снагу овог закона (члан 92. став 2).

Одредбама Закона о слободи приступа информацијама („Службени гласник Републике Српске“ број 20/01), на који указује иницијатива, прописано је да свако физичко и правно лице има право приступа информацијама које су под контролом јавног органа, а сваки јавни орган има одговарајућу обавезу да објави такве информације. Ово право приступа подлијеже само формалним радњама и ограничењима како је то утврђено у овом закону (члан 4); ако се одобри приступ информацији, било дјелимичној или цијелој информацији, надлежни јавни орган дописом о томе обавјештава подносиоца захтјева. Дописом се: обавјештава подносилац захтјева о могућности личног приступа информацијама у просторијама надлежног јавног органа (а), обавјештава подносилац захтјева о могућности умножавања, процијењеним трошковима умножавања, те да се умножавање подносиоцу захтјева обезбјеђује након извршене уплате. Кад је умножавање информације веома сложено или дуготрајно, умножавање се обезбјеђује подносиоцу захтјева у вријеме које је прихватљиво и за подносиоца захтјева и за надлежни јавни орган; и/или прилаже копија тражене информације када се она обезбјеђује бесплатно у смислу члана 16. овог закона (б) (члан 14. став 2).

Оцјењујући оспорени члан 25. Правилника о поступању у земљишнокњижним стварима („Службени гласник Републике Српске“ бр. 105/03 и 23/07), са становишта навода и разлога оспоравања изнијетих у иницијативи, Суд је оцијенио да је нормирањем као у оспореном члану доносилац оспореног акта поступио у складу са овлашћењима из члана 27. ст. 2. и чл. 92. Закона о земљишним књигама. По оцјени Суда, наводи

даваоца иницијативе да министар није имао законско овлашћење да оспореном члану 25. прописује издавање списа из збирке исправа нису основани и израз су погрешног тумачења оспорене одредбе. Полазећи од садржаја цитираног члана 27. Закона о земљишним књигама, који између осталог прописује да се земљишне књиге трајно чувају, па према томе и збирка исправа, као дио земљишне књиге, како је то прописано чланом 15. наведеног закона, Суд је оцијенио да је доносилац оспореног акта нормирајући као у оспореној одредби поступио у складу са законским овлашћењима. По оцјени Суда давалац иницијативе очигледно погрешно изједначава појам списа са појмом аката (писмена) и других прилога који се обухватају једним омотом списа предмета, јер је општепознато да се спис предмета не издаје из службених просторија, осим прописаних изузетака. Оспорена одредба не уређује питање издавања копије аката и других докумената из збирке исправа, већ издавање списа из збирке исправа, а појам акта, предмета, архивираних предмета и архиве, као и појам списа и поступања са списима разјашњени су релевантним прописима којима је уређена област канцеларијског пословања. С обзиром на наведено, Суд је оцијенио да су неосновани наводи иницијативе да је оспореним прописивањем ограничена јавност збирке исправа као дијела земљишне књиге супротно одредбама чл. 2. став 1. Закона о земљишним књигама и чл. 4. и 14. ст. 2. Закона о слободи приступа информацијама, нарочито када се има у виду да је чланом 77. Закона о земљишним књигама Републике Српске прописано да је увид у земљишне књиге, припадајуће акте, исправе и помоћне исправе слободан, уз присуство службеног лица из земљишнокњижне канцеларије, ако посебним законом за појединачне податке није другачије одређено.

Имајући у виду изложено, Суд је утврдио да су неосновани и наводи даваоца иницијативе према којима је оспорено прописивање у супротности са чланом 108. став 2. Устава Републике Српске.

С обзиром на то да је у току претходног поступка правно стање потпуно утврђено и да прикупљени подаци пружају поуздан основ за одлучивање, Суд је на основу члана 40. став 5. Закона о Уставном суду Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“ бр. 104/11 и 92/12) одлучио без доношења рјешења о покретању поступка.

На основу изложеног Суд је одлучио као у изреци овог рјешења.

Ово рјешење Уставни суд је донио у саставу: предсједник Суда мр Церард Селман и судије: Миленко Араповић, Војин Бојанић, Амор Букић, Златко Куленовић, проф. др Душко Медић, Ирена Мојовић, проф. др Марко Рајчевић и академик проф. др Снежана Савић.

Број: У-75/20
27. октобар 2021. године

ПРЕДСЈЕДНИК
УСТАВНОГ СУДА

Мр Церард Селман

Неосновани су наводи иницијативе да је супротно одредбама закона оспореним прописивањем ограничена јавност збирке исправа као дијела земљишне књиге, нарочито када се има у виду законска одредба да је увид у земљишне књиге, припадајуће акте, исправе и помоћне исправе слободан, уз присуство службеног лица из земљишнокњижне канцеларије, ако посебним законом за појединачне податке није другачије одређено.

Рјешење
Број У-78/20 од 27. октобра 2021. године
„Службени гласник Републике Српске“ број 101/21

Уставни суд Републике Српске, на основу члана 115. Устава Републике Српске, члана 40. став 5. и члана 61. став 1. тачка г) Закона о Уставном суду Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“ бр. 104/11 и 92/12), на сједници одржаној дана 27. октобра 2021. године, д о н и о ј е

Р Ј Е Ш Е Њ Е

Не прихвата се иницијатива за оцјењивање уставности члана 12. став 3. Закона о основном васпитању и образовању („Службени гласник Републике Српске“ бр. 44/17, 31/18, 84/19, 35/20 и 63/20).

О б р а з л о ж е њ е

Сташа Ђуричић из Добоја дао је Уставном суду Републике Српске иницијативу за оцјењивање уставности члана 12. став 3. Закона о основном васпитању и образовању („Службени гласник Републике Српске“ бр. 44/17, 31/18, 84/19, 35/20 и 63/20). У иницијативи се наводи да је оспорена законска одредба у супротности са Уставом Републике Српске и чланом 9. став 1. Европске конвенције о људским правима и основним слободама, јер је, по мишљењу даваоца иницијативе, оспореним прописивањем повријеђено право дјецe на слободу мисли, савјести и вјероисповијести. Даље се наводи да из садржаја оспорене законске одредбе произлази да уколико се родитељи дјецe при упису дјецe у школу не изјасне против похађања вјеронауке, дјецa су исту принуђена похађати до краја школовања, тј. од другог до деветог разреда основне

школе, чиме је дјецџ заправо онемогућено да у том периоду, промијене своја вјерска и духовна увјерења, конфесију или да спознају да су атеисти или агностици. Истичући да се ради о наставном предмету чији се предмет изучавања односи на вјерска увјерења која су склона промјенама, давалац иницијативе предлаже да Суд утврди да је оспорена одредба у супротности са чланом 9. ст. 1. Европске конвенције о људским правима и слободама којим је, између осталог, прописано да право на слободу мисли, савјести и вјероисповијести укључује и слободу промјене вјере или увјерења, као и са Уставом Републике Српске.

У одговору на иницијативу који је Суду доставила Народна скупштина Републике Српске оспоравају се наводи иницијативе и истиче да је у истој присутно непотпуно и произвољно тумачење оспорене законске одредбе, као непрецизно и непотпуно тумачење Европске конвенције о људским правима и слободама и Устава Републике Српске. Наводи се да је законодавац у потпуности остао у оквиру својих ингеренција, када је доносећи предметни закон у првом ставу оспореног члана прописао да се у основном васпитању и образовању штите вјерске слободе, развијају толеранција и култура дијалога, те у ставу 2. да ученици похађају часове вјеронауке према свом вјерском одређењу, ако је то у складу са убјеђењем њихових родитеља, старатеља или усвојитеља. Истиче се да су одредбе закона јасне и недвосмислено дају пуно право да родитељи као законски заступници дјецџ одлуче да ли ће њихова дјецџ похађати вјеронауку, као и да су оваквим нормирањем оспорене одредбе закона зајамчени слобода мисли и одређења, савјести и увјерења, као и јавног изражавања и мишљења утврђени чланом 25. Устава Републике Српске, те слобода вјероисповијести зајамчена чланом 28. став 1. Устава. Поред наведеног у одговору се истиче да предметни закон штити интересе дјецџ без дискриминације по било ком основу, јер је у члану 12. став 3. Закона јасно назначено да се родитељи на

почетку изучавања вјеронауке изјашњавању да ли ће дијете у току даљег школовања изучавати вјеронауку или не. Наводи се да је схватљиво да постоје родитељи који мијењају своја вјерска одређења у периоду школовања њиховог дјетета, али да се школе морају схватити као озбиљне установе, те да поред тога што би одустајање од појединих наставних предмета за собом повлачило многе недоумице у смислу уписивања и исписивања података у педагошку евиденцију, начина формирања одјељења, норме радника и слично, поставља се питање колико је то педагошки оправдано за дијете да једну годину изучава предмет вјеронауке, а другу не. Нормирањем предметних одредаба Закона није нарушено начело из члана 9. Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода, стога што је чланом 25. и 28. став 1. Устава Републике Српске на готово идентичан начин зајамчена слобода мисли и одређења, савјести и увјерења, као и јавног изражавања мишљења, те слобода вјероисповијести у погледу права која су гарантована Конвенцијом. Истиче се да незадовољство даваоца иницијативе одређеним законским рјешењем може бити само предмет законодавне процедуре, а не и предмет оцјене уставности и усклађености са Конвенцијом, те да могуће другачије уређење предметне материје није уставноправно релевантно, јер само по себи не подразумијева да је позитивно законодавство у супротности са Уставом.

Оспореним чланом 12. став 3. Закона о основном васпитању и образовању („Службени гласник Републике Српске“ бр. 44/17, 33/18, 84/19, 35/20 и 63/20) је прописано:

„Ученици који се, по захтјеву родитеља на почетку изучавања вјеронауке, у складу са наставним планом и програмом, изјасне да не желе да изучавају вјеронауку не могу бити доведени у неповољан положај у односу на друге ученике“.

Приликом разматрања предметне иницијативе Суд је имао у виду да је Уставом Републике Српске утврђено: зајамчена је слобода мисли и опредјељења, савјести и увјерења, као и јавног изражавања мишљења (члан 25); јамчи се слобода вјероисповијести, вјерске заједнице су једнаке пред законом, слободне у вршењу вјерских послова и вјерских обреда, могу оснивати вјерске школе и изводити наставу у свим школама свих степена образовања, бавити се привредним и другим дјелатностима, примати поклоне, стварати задужбине и њима управљати у складу са законом (члан 28. ст. 1. и 2); родитељи имају право и дужност да се старају о подизању и васпитању дјете (члан 36. ст. 4); слободе и права се остварују, а дужности испуњавају непосредно на основу Устава, осим када је Уставом предвиђено да се услови за остваривање појединих од њих утврђују законом, законом се може прописати начин остваривања појединих права и слобода само када је то неопходно за њихово остваривање (члан 49. ст. 1. и 2); Република уређује и обезбјеђује, између осталог, остваривање и заштиту људских права и слобода, правни положај предузећа и других организација, бригу о дјечи и омладини, образовање, културу и заштиту културних добара, физичку културу (члан 68. којим је замијењен Амандманом XXXII тач. 5, 6. и 12); да Народна скупштина доноси законе, друге прописе и опште акте (члан 70. тач. 2).

Чланом 9. став 1. Европске конвенције о заштити људских права и основних слобода је прописано: „Свако има право на слободу мисли, савјести и вјере: ово право укључује слободу да промијени вјеру или убјеђење и слободу, сам или заједно са другима јавно или приватно, да манифестује своју вјеру или убјеђење, обредом, проповиједањем и вршењем вјерских дужности и ритуала.“

Суд је такође узео у обзир да је Законом о основном васпитању и образовању („Службени гласник Републике Српске“ бр. 44/17, 31/18, 84/19, 35/20 и 63/20) уређена дјелатност основног васпитања и образовања као дио

јединственог васпитно-образовног система Републике Српске, оснивање и престанак рада установа основног васпитања и образовања, права, обавезе, дужности и одговорности ученика, родитеља и запослених у школи, наставни планови и програми, управљање и руковођење школом, обезбјеђивање средстава, вредновање квалитета васпитно-образовног рада, надзор над радом школе, признавање свједочанстава, те евиденција и јавне исправе (члан 1). Чланом 2. ст. 1. је прописано да је основно образовање дјелатност од општег друштвеног интереса, а у члану 3. да основно образовање које се стиче остваривањем наставног плана и програма прописаног у складу са овим законом обављају основне школе, основне школе за дјецу са сметњама у развоју, основне музичке и балетске школе. Одредбама чл. 5. и 6. прописани су циљеви и задаци основног васпитања и образовања, а чланом 12. да се у основном васпитању и образовању штите вјерске слободе, развија толеранција и култура дијалога (став 1), да ученици похађају часове вјеронауке према свом вјерском опредељењу, ако је то у складу са убјеђењима њихових родитеља, старатеља или усвојитеља (у даљем тексту: родитељ) (став 2), те да ученици који се по захтјеву родитеља на почетку изучавања вјеронауке, у складу са наставним планом и програмом, изјасне да не желе да изучавају вјеронауку не могу бити доведени у неповољан положај у односу на друге ученике (став 3). Према члану 38. ст. 1. и 2. наставни план и програм на основу којег се остварује васпитно-образовни процес доноси министар на приједлог Завода, а наставни план и програм за наставни предмет вјеронаука доноси министар на приједлог надлежног органа цркве или вјерске заједнице. Наставним планом и програмом утврђују се наставни предмети или наставна подручја и њихов распоред по разредима, као и годишњи и седмични број часова наставе и други облици васпитно-образовног рада (члан 39. ст. 1).

Полазећи од наведених уставних одредаба Суд је утврдио да је у њима садржано овлашћење Народне скупштине Републике Српске да уреди правни положај основних школа, образовање и бригу од дјечи и омладини, те да законом регулише дјелатност основног васпитања и образовања као дијела јединственог васпитно-образовног система Републике Српске. Наведена овлашћења подразумијевају и овлашћење законодавца да у оквиру прописивања права и обавеза, дужности и одговорности ученика, родитеља и запослених у школи, наставних планова и програма, предметним законом уреди изучавање вјеронауке у основним школама, у складу са наставним планом и програмом. Оцјењујући оспорени члан 12. став 3. Закона о основном васпитању и образовању, Суд је утврдио да оспореним нормирањем нису повријеђени уставни принципи из члана 25. и 28. став 1. Устава Републике Српске, који јамче слободу мисли и опредјељења, савјести и увјерења, јавног изражавања мишљења и слободу вјероисповијести, на које суштински иницијатива указује, јер оспорена законска одредба даје могућност родитељима да се као законски заступници малолетног дјетета, на почетку изучавања вјеронауке у складу са наставним планом и програмом, изјасне да не желе да њихово дијете изучава вјеронауку, те да због тога њихова дјеца не могу бити доведена у неповољан положај у односу на друге ученике. По оцјени Суда, оваквим нормирањем законодавац је приликом остваривања функција које је преузео у вези са образовањем и бригом о дјечи и омладини дао родитељима могућност изборности вјерског одгоја за дијете, односно испоштовао је право родитеља да обезбиједи образовање и васпитање њихове дјеце у складу са својим вјерским и филозофским увјерењима, штитећи при томе интересе дјеце без дискриминације по било ком основу. По оцјени Суда, прописивањем као у члану 12. наведеног закона, у потпуности су реализоване уставне гаранције из члана 25. и 28. став 1. Устава Републике Српске.

С обзиром на наведено, Суд је оцијенио да се оспореним прописивањем не доводе у питање гаранције из члана 9. ст. 1. Европске конвенције о заштити људских права и основних слобода. Наводи иницијативе у вези с оспореном одредбом нису основани и исти се, по оцјени Суда односе на примјену оспорене законске одредбе у пракси, о чему Уставни суд сагласно члану 115. Устава Републике Српске, није надлежан да одлучује.

Како је у току претходног поступка правно стање потпуно утврђено и да прикупљени подаци пружају поуздан основ за одлучивање, Суд је на основу члана 40. став 5. Закона о Уставном суду Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“ бр. 104/11 и 92/12), одлучио без доношења рјешења о покретању поступка.

На основу изложеног Суд је одлучио као у изреци овог рјешења.

Ово рјешење Уставни суд је донио у саставу: предсједник Суда мр Церард Селман и судије: Миленко Араповић, Војин Бојанић, Амор Букић, Златко Куленовић, проф. др Душко Медић, Ирена Мојовић, проф. др Марко Рајчевић и академик проф. др Снежана Савић.

Број: У-78/20
27. октобар 2021. године

ПРЕДСЈЕДНИК
УСТАВНОГ СУДА

Мр Церард Селман

Нису основани наводи иницијативе у вези с оспореном одредбом када се ти наводи односе на њену примјену у пракси, јер Уставни суд није надлежан да о томе одлучује.

Одлука
Број У-95/20 од 27. октобра 2021. године
„Службени гласник Републике Српске“ број 101/21

Уставни суд Републике Српске, на основу члана 115. Устава Републике Српске, члана 40. став 5. и члана 60. став 1. тачке а) и б) Закона о Уставном суду Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“ бр. 104/11 и 92/12), на сједници одржаној 27. октобра 2021. године, д о н и о ј е

О Д Л У К У

Утврђује се да тачка I Одлуке о висини трошкова уписа у Именик адвоката Адвокатске коморе Републике Српске број: ИО-11-07-4/2020 од 11. јула 2020. године није у сагласности са Уставом Републике Српске и Законом о адвокатури Републике Српске („Службени гласник Републике Српске” број 80/15).

О б р а з л о ж е њ е

Милош Ђурић из Модриче дао је Уставном суду Републике Српске иницијативу за покретање поступка за оцјењивање уставности и законитости Одлуке о висини трошкова уписа у Именик адвоката Адвокатске коморе Републике Српске број: ИО-11-07-4/2020, коју је 11. јула 2020. године донио Извршни одбор Адвокатске коморе Републике Српске сматрајући да је иста дискриминаторног карактера, као и да није у складу са чланом 39. став 1. и 3, чланом 108. став 2. и чланом 109. Устава, чл. 19. и 22. Закона о раду („Службени гласник Републике Српске“ бр. 1/16 и 66/18) и чланом 9. став 1. Закона о адвокатури Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“ број 80/15). Давалац иницијативе наводи да ова одлука није ступила на снагу сагласно члану 109. Устава Републике Српске (у даљем тексту: Устав), јер није објављена

у „Службеном гласнику Републике Српске“. Исто тако, истиче да се прописивањем износа трошкова за упис у Именик адвоката Адвокатске коморе Републике Српске у износу од 5.500 КМ (тачка I Одлуке даје прилика само ужем кругу лица да буду уписана у Именик адвоката, што представља непосредну дискриминацију по основу имовног стања, те спречава конкуренцију, јер се лицама која желе да се баве адвокатуром и испуњавају све законске услове за упис у Именик адвоката радна мјеста адвоката чине недоступним због непримјерено високог износа трошкова на име уписине.

С обзиром на то да се, сагласно Закону о адвокатури Републике Српске, право на бављење адвокатуром стиче доношењем одлуке о упису у Именик адвоката и полагањем адвокатске заклетве, које је условљено уплатом трошкова уписа у овај именик, давалац иницијативе сматра да је Адвокатска комора Републике Српске прекорачила повјерена јавна овлашћења, јер је полагање заклетве, а тиме и бављење адвокатуром, условила додатним условом тј. уплатом новчаног износа од 5.500 КМ, а не уплатом стварних трошкова уписа како је то прописано наведеним законом.

Истиче се да средства прикупљена на име трошкова уписа не могу служити за финансирање других дјелатности Адвокатске коморе, а како је доносилац оспорене одлуке пропустио да конкретизује који су стварни трошкови уписа, исти су одређени арбитрерно, те представљају ограничавајући услов за једнаку доступност обављања адвокатске професије. У овом смислу указује на одлуке овог суда број У-101/17 („Службени гласник Републике Српске“ број 104/18) и У-12/19 („Службени гласник Републике Српске“ број 64/20), којим су утврђене неуставност и незаконитост тачке I Одлуке о висини трошкова уписа у Именик адвоката Адвокатске коморе Републике Српске број: ИО АК РС 0401/2017 од 27. маја 2017. године, односно тачке I Одлуке о висини трошкова уписа у Именик адвоката Адвокатске коморе Републике Српске број: ИО-09-12-01/2018 од 19. јануара 2019. године, те на Основне

принципе о улози адвоката који су усвојени на VIII Конгресу Уједињених нација о превенцији криминала и поступку према учиниоцима кривичних дјела, као и на Препоруку Комитета министара Савјета Европе (2000) 21, од 25. октобра 2000. године.

У одговору на иницијативу, који је Уставном суду доставила Адвокатска комора Републике Српске, истиче се да је оспорена одлука објављена на огласној плочи и интернет страници Адвокатске коморе Републике Српске, као и да су наводи даваоца иницијативе да је оспорено прописивање дискриминаторног карактера, те да је Одлука донесена без постојања објективизираних критеријума, неосновани. Истиче се да законодавац није желио да Адвокатску комору ограничи у погледу одређивања висине уписнине јер Закон о адвокатури не садржи одредбу у овом смислу, због чега Одлука Извршног одбора о њеној висини не представља општи акт којим се уводи дискриминација грађана по основу материјалног положаја или ускраћивања права на слободан избор рада. Наводи се да је доносећи оспорени акт Адвокатска комора прописала у складу са становиштем Суда из одлуке у предмету У-12/19, те да је исти донесен на основу објективизираних критеријума, као и стварних трошкова уписа, чија је висина одређена у једнаком износу за све кандидате, а Уставни суд није надлежан да оцјењује оправданост и цјелисходност оспореног прописивања.

Исто тако, у одговору се истиче да формулација члана 96. Закона о адвокатури Републике Српске не значи да уписнина може и мора да обухвати само стварне трошкове уписа, те да не ограничава Комору да трошкове одреди и изнад стварних трошкова у вези са поступком уписа, те се објашњава да ни Устав, ни поменути закон, ни Статут Адвокатске коморе не ограничавају исту у погледу прописивања њихове висине, нити уређују да се приходи од уписа могу користити само за покривање стварних трошкова уписа, као и да су средства

прикупљена од уписнина један од важних извора финансирања Коморе.

Оспорена одлука је, како се наводи, утемељена на стручној и прецизној финансијској анализи трошкова уписа у Именик адвоката, извршеној на основу обрачуна стварних трошкова појединих елемената поступка уписа у периоду 2014-2019. година. Стварни трошкови уписа анализирани су кроз број уписаних кандидата у наведеном раздобљу, просјечан број уписаних адвоката за једну годину, податке о трошковима одржавања сједница Извршног одбора (накнада трошкова пута за долазак на сједницу појединих чланова Извршног одбора, израда одлуке, рјешења и издавање адвокатске легитимације, полагање свечане заклетве, рад једног запосленог за обраду захтјева, рад два запослена за припрему и одржавање сједнице, рад једног запосленог за израду одлуке Извршног одбора, рјешења и издавање адвокатске легитимације), те просјечан бруто трошак одржавања сједница у једној години и просјечан бруто трошак једне сједнице. Наглашава се да финансијска средства скупљена на име уписа у Именик адвоката нису намијењена само уско формалном поступку провјеравања испуњености законских услова за упис појединца у Именик адвоката који води Адвокатска комора, већ се њима финансира цјелокупна палета радњи повезаних са извођењем јавног овлашћења вођења Именика адвоката (одлучивање о испуњености услова за обављање адвокатског занимања, али и одлучивање о испуњености ових услова цијело вријеме трајања након уписа, а често и више од 30 година, ажурирање измјена након уписа у Именик, вођење дисциплинских поступака који могу утицати на испуњеност предметних услова, те послови у вези са брисањем из Именика). На основу наведеног предлаже се да Суд дату иницијативу не прихвати.

Оспорену одлуку је 11. јула 2020. године донио Извршни одбор Адвокатске коморе Републике Српске на основу члана 27. став 2. тачка 15. Статута Адвокатске коморе

Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“ број 34/16).

Одлуком је прописано: да се утврђује висина трошкова уписа за упис у Именик адвоката Адвокатске коморе Републике Српске у износу од 5.500 КМ (тачка I), да ступањем на снагу ове одлуке престаје да важи Одлука о висини трошкова уписа број: ИО 09-12-01/2018, од 19. јануара 2019. године (тачка II), да ова одлука ступа на снагу осмог дана од дана објављивања на огласној табли Адвокатске коморе Републике Српске (тачка III).

Уставом Републике Српске је утврђено: да се уставно уређење Републике темељи, између осталог, на владавини права, парламентарној демократији и подјели власти (члан 5. став 1. алинеје 4. и 7); да су грађани Републике равноправни у слободама, правима и дужностима, једнаки пред законом и да уживају исту правну заштиту без обзира на расу, пол, језик, националну припадност, вјероисповијест, социјално поријекло, рођење, образовање, имовно стање, политичко и друго увјерење, друштвени положај или друго лично својство (члан 10); да свако има право на рад и слободу рада, свако је слободан у избору занимања и запослења и под једнаким условима су му доступни радно мјесто и функција (члан 39. став 1. и 3); да Република уређује и обезбјеђује, поред осталог, правни положај предузећа и других организација, њихових удружења и комора (члан 68. Устава који је замијењен Амандманом XXXII тачка 6); да закони, статuti, други прописи и општи акти морају бити у сагласности са Уставом, да прописи и други општи акти морају бити у сагласности са законом (члан 108); закони, други прописи и општи акти ступају на снагу најраније осмог дана од дана објављивања, осим ако из нарочито оправданих разлога није предвиђено да раније ступе на снагу. Прије ступања на снагу, закони, други прописи и општи акти државних органа објављују се у одговарајућем службеном гласилу (члан 109); да је адвокатура самостална и независна дјелатност и служба која пружа правну

помоћ, а организација и рад адвокатури уређују се законом (члан 131).

Законом о адвокатури Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“ број 80/15) уређена је адвокатска служба, услови за бављење адвокатуром, облици рада адвоката, права, обавезе и одговорности адвоката, адвокатских стручних сарадника за правне послове и адвокатских приправника и организација и рад Адвокатске коморе Републике Српске (члан 1), те је прописано: да је адвокатура независна и самостална служба пружања правне помоћи физичким и правним лицима, да се самосталност и независност адвокатури остварују, поред осталог, организовањем адвоката у Адвокатску комору као самосталну и независну организацију адвоката у Републици Српској, доношењем општих аката Адвокатске коморе, одлучивањем о пријему у адвокатуру, одговорности адвоката и престанку права на бављење адвокатуром (члан 2. став 1. и став 2. тачка 3, 4. и 5); да је адвокат лице које је уписано у Именик адвоката Адвокатске коморе, које је положило адвокатску заклетву и бави се адвокатуром, а кандидат је лице које је поднијело захтјев Адвокатској комори за упис у Именик адвоката, све док није уписано у Именик адвоката и положило адвокатску заклетву (члан 4. тач. 1) и 2); да се право на бављење адвокатуром стиче уписом у Именик адвоката и полагањем адвокатске заклетве, а поступак за остваривање права на бављење адвокатуром покреће се захтјевом кандидата за упис у Именик адвоката, који се подноси Адвокатској комори (члан 5); да Адвокатска комора доноси одлуку о упису у Именик адвоката у року од 30 дана, ако кандидат испуњава услове из члана 6. став 1. овог закона (члан 8. став 2); да је Адвокатска комора дужна да у року од 30 дана од дана доношења одлуке о упису у Именик адвоката омогући кандидату полагање адвокатске заклетве, под условом да је уплатио трошкове уписа, а ако је ријеч о страном држављанину, и под условом да је поднио доказ о закљученом уговору о осигурању од професионалне одговорности у

Републици Српској (члан 9. став 1); да адвокат нема право да заснива радни однос, осим у адвокатском друштву (члан 23. став 3); да је Адвокатска комора самостална и независна професионална организација адвоката, основана у складу са законом и Статутом Адвокатске коморе, која је надлежна за вршење јавних овлашћења и обављање послова од општег интереса у складу са овим законом и Статутом Адвокатске коморе и има својство правног лица (члан 83); да поред осталих јавних овлашћења Адвокатске коморе, Адвокатска комора одлучује о захтјевима за упис у Именик адвоката, Именик заједничких адвокатских канцеларија, Именик адвокатских ортачких друштава, Уписник А и Б именика страних адвоката, Именик адвокатских стручних сарадника за правне послове и Именик адвокатских приправника, те одређује висину трошкова уписа и промјене уписа у Именик Адвокатске коморе (члан 85. став 1. тач. 1) и 15); да Адвокатска комора доноси Статут и друга општа акта Коморе (члан 86. тачка 1); да је Извршни одбор Адвокатске коморе извршни орган Адвокатске коморе, чији се надлежност и састав уређују Статутом Адвокатске коморе (члан 90); да су општи акти Адвокатске коморе Статут и други општи акти утврђени Статутом Адвокатске коморе (члан 93. тач. 1) и 5)); да Статут и други општи акти Адвокатске коморе морају бити у сагласности са овим законом (члан 94. став 1); да се Адвокатска комора финансира из властитих средстава, да су извори финансирања Адвокатске коморе приходи од уписа, чланарине и друга средства која се остварују у складу са законом, да висину чланарине, трошкова уписа и друге финансијске обавезе утврђује орган Адвокатске коморе одређен Статутом Адвокатске коморе, да одлуке и књиговодствени изводи Адвокатске коморе о висини дуга по основу чланарине, висини трошкова уписа и других редовних материјалних обавеза адвоката према Адвокатској комори имају својство вјеродостојне исправе у извршном поступку (члан 96).

Суд је имао у виду да је Законом о објављивању закона и других прописа Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“ бр. 67/05 и 110/08) прописано да се у „Службеном гласнику Републике Српске” објављују прописи и други акти које у оквиру своје надлежности доносе предсједник Републике Српске, Народна скупштина Републике Српске, Вијеће народа Републике Српске, Влада Републике Српске, Уставни суд Републике Српске и високи представник за Босну и Херцеговину, те да се у „Службеном гласнику Републике Српске” објављују и прописи и други акти које доносе министарства, републичке управе и републичке управне организације, Републичка изборна комисија, Уставни суд Босне и Херцеговине и други органи и институције Босне и Херцеговине и Републике Српске, ако је законом прописано објављивање њихових прописа (члан 3).

Имајући у виду да је Адвокатска комора самостална и независна организација адвоката, надлежна за вршење јавних овлашћења и обављање послова од општег интереса у складу са законом и Статутом Адвокатске коморе (члан 83. став 1. Закона о адвокатури), Суд је утврдио да доносилац оспорене одлуке, у смислу члана 109. став 2. Устава и члана 3. Закона о објављивању закона и других прописа Републике Српске, није имао обавезу да исту објави у „Службеном гласнику Републике Српске“. С обзиром на то да из одговора њеног доносиоца произлази да је иста објављена на начин како је то предвиђено у тачки III Одлуке, те на интернет страници Адвокатске коморе Републике Српске, Суд је оцијенио да наводи према којима иста није ступила на снагу сагласно члану 109. Устава Републике Српске нису основани.

Међутим, узимајући у обзир наведене одредбе Устава, Закона о адвокатури Републике Српске, као и наводе из одговора који је Суду доставила Адвокатска комора, Суд је утврдио да је доносилац оспореног акта уређујући на начин као у тачки I Одлуке поступао ван граница својих надлежности.

Одлучујући у предметима У-101/17 („Службени гласник Републике Српске“ број 104/18) и У-12/19 („Службени гласник Републике Српске“ број 64/20), овај суд је утврдио: да је Адвокатска комора Републике Српске, као самостална и независна организација адвоката, надлежна за вршење јавних овлашћења и обављање послова од општег интереса у складу са законом и Статутом Адвокатске коморе, те је овлашћена да одређује висину трошкова уписа и промјене уписа у Именик адвоката, да се, имајући у виду да упис у Именик адвоката представља вршење Законом утврђеног овлашћења Адвокатске коморе, трошкови уписа могу односити на стварне трошкове овог поступка, да ови трошкови морају одражавати стварни утрошак појединих елемената поступка уписа у Именик адвоката посматраних у протеклом времену, те да исти не могу представљати приход за финансирање осталих дјелатности Адвокатске коморе, као и да се морају заснивати на објективизираним критеријумима који одговарају природи и сврси ових трошкова.

Имајући у виду наведено, а да из одговора Адвокатске коморе произлази да финансијска средства прикупљена на име уписа у Именик адвоката не одражавају стварне трошкове овог поступка, већ да Адвокатска комора, приликом утврђивања висине трошкова уписа у Именик, узима у обзир и потребе финансирања других, па и будућих, неизвјесних, активности њених органа, Суд је оцијенио да је доносилац оспореног акта, нормирајући на начин као у тачки I оспорене одлуке, прописао супротно становишту Суда у наведеним предметима.

Како, дакле, предметни трошкови нису засновани на објективизираним показатељима, односно да не одражавају стварни утрошак елемената поступка уписа посматрано у протеклом времену, као и да представљају приход за финансирање других активности Коморе (нпр. будућих, евентуалних, дисциплинских поступака који могу утицати на испуњеност услова за бављење адвокатуром), Суд је утврдио да је у тачки I оспорене одлуке доносилац овог акта, поново,

утврдио додатни услов за бављење адвокатском професијом, јер је упис у Именик адвоката условио уплатом новчаног износа који по својој сврси и правној природи не одговара стварним трошковима тог уписа.

На овај начин Извршни одбор Адвокатске коморе Републике Српске је подзаконским актом уредио спорно питање несагласно одредбама члана 5. став 1. и члана 94. став 1. Закона о адвокатури Републике Српске, што је у супротности са начелом законитости из члана 108. став 2. Устава.

Такође, пропуштањем да на основу објективизираних показатеља утврди трошкове уписа у Именик адвоката, доносилац оспореног акта, супротно гаранцији владавине права из члана 5. став 1. алинеја Устава Републике Српске, доводи адресате оспорене одлуке у стање правне несигурности.

Према мишљењу Суда, с обзиром на напријед утврђене разлоге неуставности и незаконитости тачке I оспорене одлуке, разматрање навода о њеној несагласности са гаранцијама из чл. 10. и 39. ст. 1. и 3. Устава, као и одредбама Закона о раду, није од значаја за одлучивање у овој уставноправној ствари.

Како је у току претходног поступка правно стање потпуно утврђено и прикупљени подаци пружају поуздан основ за одлучивање, Суд је, на основу члана 40. став 5. Закона о Уставном суду Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“ бр. 104/11 и 92/12), у овом предмету одлучио без доношења рјешења о покретању поступка.

На основу изложеног Суд је одлучио као у изреци ове одлуке.

Ову одлуку Уставни суд је донио у саставу: председник Суда мр Церард Селман и судије: Миленко Араповић, Војин Бојанић, Амор Букић, Златко Куленовић, проф. др Душко Медић, Ирена Мојовић, проф. др Марко Рајчевић и академик проф. др Снежана Савић.

Број: У-95/20
27. октобар 2021. године

ПРЕДСЈЕДНИК
УСТАВНОГ СУДА

Мр Церард Селман

Будући да је спорном одредбом прописана висина трошкова уписа у Именик адвоката паушална и арбитрерна, то је супротно гаранцијама уставног начела владавине права, јер појам „трошкови“ мора да подразумева стварне трошкове поступка уписа који морају бити засновани на објективним показатељима.

Рјешење
Број У-93/20 од 24. новембра 2021. године
„Службени гласник Републике Српске“ број 109/21

Уставни суд Републике Српске, на основу члана 115. Устава Републике Српске, члана 37. став 1. тачка г), члана 40. став 5, члана 42. став 1. и члана 61. став 1. тачке г) и д) Закона о Уставном суду Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“ бр. 104/11 и 92/12), на сједници одржаној 24. септембра 2021. године, д о н и о је

Р Ј Е Ш Е Њ Е

Не прихвата се иницијатива за оцјењивање уставности и законитости члана 29. Посебног колективног уговора за запослене у области здравства („Службени гласник Републике Српске“ бр. 72/16, 111/16 и 19/19).

Не прихвата се иницијатива за покретање поступка за оцјењивање уставности и законитости чланова 23, 24, 25, 26, 27, 28, 30. и 31. Посебног колективног уговора за запослене у области здравства („Службени гласник Републике Српске“ бр. 72/16 и 111/16).

О б р а з л о ж е њ е

Рада Давидовић из Гацка дала је Уставном суду Републике Српске иницијативу за оцјењивање уставности и законитости чланова 23. до 31. Посебног колективног уговора за запослене у области здравства („Службени гласник Републике Српске“ број 72/16). У иницијативи се наводи да су оспорене одредбе, којима је регулисан дисциплински поступак и дисциплинска одговорност радника због повреде радних обавеза, у супротности са одредбама Закона о раду (“Службени гласник Републике Српске“ број 1/16). По мишљењу даваоца иницијативе, Закон о раду не прописује вођење дисциплинског

поступка, већ о одговорности радника одлучује послодавац кроз поступак утврђен законом, док је оспореним одредбама Посебног колективног уговора за запослене у области здравства прописано да о одговорности радника одлучује дисциплинска комисија у прописаном поступку, због чега су, како се наводи, оспорене одредбе у супротности са Законом о раду, као актом више правне снаге.

У одговору на иницијативу коју је Суду доставило Министарство здравља и социјалне заштите Републике Српске се предлаже да Суд иницијативу не прихвати, те се указује на Одлуку овог суда број: У-91/16 од 4. децембра 2017. године, којом је Суд утврдио неуставност и незаконитост члана 29. Посебног колективног уговора за запослене у области здравства („Службени гласник Републике Српске“ бр. 72/16 и 111/16) и није прихватио иницијативу за оцјену уставности и законитости чл. 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28. и 31. истог општег акта.

У одговору на иницијативу који је Суду доставио Синдикат здравља и социјалне заштите Републике Српске се оспоравају наводи иницијативе и истиче да оспореним одредбама Посебног колективног уговора за запослене у области здравства нису прекорачене границе законског овлашћења субјеката који су закључили уговор, јер се овим одредбама не мијењају рјешења у предметној области, већ се та рјешења само подробније разрађују. Такође се указује на Одлуку овог суда У-91/16 од 4. децембра 2017. године и истиче да је члан 29. оспореног колективног уговора, у складу са наведеном одлуком Суда, усаглашен са Уставом и законом кроз Измјене и допуне Посебног колективног уговора за запослене у области здравства (“Службени гласник Републике Српске“ бр. 72/16 и 111/16). У одговору се предлаже да Суд иницијативу не прихвати.

Посебни колективни уговор за запослене у области здравства (“Службени гласник Републике Српске” број 72/16, 111/16 и 19/19) закључили су Синдикат здравства и социјалне заштите Републике Српске с једне стране и Министарство

здравља и социјалне заштите Републике Српске с друге стране на основу члана 240. став 3. Закона о раду Републике Српске (“Службени гласник Републике Српске” број 1/16) и чл. 34. и 35. Закона о платама запослених лица у јавним установама у области здравства Републике Српске (“Службени гласник Републике Српске” број 11/09).

Оспореним одредбама чл. 23. до 31. Посебног колективног уговора за запослене у области здравства прописана је заштита права радника и у оквиру тога и дисциплински поступак, односно покретање, вођење и застарјелост дисциплинског поступка за утврђивање дисциплинске одговорности због повреде радних обавеза и друга питања од значаја за заштиту радне дисциплине, као и питања материјалне одговорности радника.

Суд је утврдио да је оспорена одредба члана 29. Посебног колективног уговора за запослене у области здравства („Службени гласник Републике Српске” број 72/16 и 11/16) престала да важи објављивањем Одлуке овог суда број У-91/16 од 4. децембра 2017. године. Измјенама и допунама Посебног колективног уговора за запослене у области здравства („Службени гласник Републике Српске“ број 19/19) у члану 2. додат је нови члан 29. којим је прописано да Дисциплинска комисија по спроведеном поступку и утврђеном чињеничном стању обуставља поступак ако је наступила застара за покретање и вођење поступка, ослобађа радника одговорности или изриче мјеру престанка радног односа ако је радник учинио тежу повреду радне обавезе или новчане казне у висини до 20% од основне плате радника у трајању до три мјесеца (став 1), као и да послодавац може мјеру престанка радног односа због теже повреде радне обавезе замијенити новчаном казном у висини до 20% од плате радника у трајању до три мјесеца, под условом да нису наступиле знатно теже последице за послодавца, да је степен одговорности радника несвјесни нехат и ако су утврђене олакшавајуће околности за радника, о чему доноси посебну одлуку на захтјев радника и Дисциплинске комисије (став 2).

Полазећи од наведеног Суд је, на основу члана 42. став 1. Закона о Уставном суду Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“ број 104/11 и 92/12) проширио поступак оцјењивања уставности и законитости и на ову одредбу.

Уставом Републике Српске сваком је гарантовано право на рад и слободу рада и право на зараду, у складу са законом и колективним уговором (члан 39. ст. 1. и 5.) и зајемчена слобода синдикалног организовања и дјеловања (члан 41), а тачком 12. Амандмана XXXII на Устав Републике Српске, којим је замијењен члан 68. Устава, утврђено је да Република, између осталог, уређује и обезбјеђује радне односе и заштиту на раду, док је чланом 108. став 2. утврђено да прописи и други општи акти морају бити у сагласности са законом.

Законом о раду (“Службени гласник Републике Српске” бр. 1/16 и 66/18) је прописано да се колективним уговором закљученим између синдиката и послодавца у складу са законом уређују права, обавезе и одговорности из радног односа, начин и поступак њиховог остваривања и међусобни односи учесника колективног уговора (члан 3. ст. 1), те да колективни уговор и правилник о раду и уговор о раду не могу да садрже одредбе којима се раднику дају мања права или утврђују неповољнији услови рада од права и услова утврђених законом, да се општим актом и уговором о раду могу да утврде друга, или пропишу повољнија права и повољнији услови рада од оних утврђених овим законом, осим ако то законом није изричито забрањено (члан 9). Одредбом члана 141. наведеног закона је прописано да послодавац може раднику за повреду радне обавезе или непоштовање радне дисциплине у смислу члана 179. ст. 2. и 3. овог закона да, ако сматра да постоје олакшавајуће околности или да повреда радне обавезе, односно непоштовање радне дисциплине, није такве природе да раднику треба да престане радни однос, умјесто отказа уговора о раду изрећи једну од слједећих мјера: новчану казну у висини до 20% основне плате радника за мјесец у коме је новчана

казна изречена, у трајању до три мјесеца, која се извршава обуставом од плате, на основу одлуке послодавца о изреченој мјери (тач. а), писмено упозорење са најавом отказа уговора о раду у којем се наводи да ће послодавац раднику отказати уговор о раду без поновног упозорења ако у наредном року од шест мјесеци учини повреду радне обавезе или непоштовање радне дисциплине (тач. б). Одредбом члана 238. ст. 1. прописано је да се колективним уговором, у складу са законом и другим прописима, уређују права, обавезе и одговорности из радног односа, поступак Измјена и допуна колективног уговора, међусобни односи учесника колективних уговора и друга питања од значаја за уређивање односа између радника и послодавца.

Полазећи од наведених уставних и законских одредаба, Суд је оцијенио да је члан 29. Посебног колективног уговора за запослене у области здравства („Службени гласник Републике Српске“ бр. 72/16, 11/16 и 19/19) у сагласности са одредбама Закона о раду, јер не прописује мањи обим права од оног који је прописан законом. Стога је Суд оцијенио да прописивањем као у овој оспореној одредби није повријеђен члан 108. став 2. Устава Републике Српске, на који суштински иницијатива указује.

У погледу захтјева за оцјењивање уставности и законитости чланова 23, 24, 25, 26, 27, 28, 30. и 31. Посебног колективног уговора за запослене у области здравства, Суд је утврдио да својом одлуком број У-91/16 од 4. децембра 2017. године („Службени гласник Републике Српске“ број 108/17) није прихватио иницијативу за оцјењивање уставности и законитости чланова 23, 24, 25, 26, 27, 28, 30. и 31. Посебног колективног уговора за запослене у области здравства („Службени гласник Републике Српске“ бр. 72/16 и 111/16), оцјењујући при томе да су наведене одредбе у сагласности са Законом о раду, као и да исте представљају неопходну разраду законских одредаба, са којима чине једну цјелину и обезбјеђују потребну правну сигурност у овој области.

Имајући у виду наведено, Суд је одлучио да, на основу члана 37. став 1. тачка г) Закона о Уставном суду Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“ број 104/11 и 92/12), у овом дијелу иницијативу не прихвати из разлога што је већ одлучивао о истој ствари.

Како је у току претходног поступка правно стање потпуно утврђено и прикупљени подаци пружају поуздан основ за одлучивање, Суд је, на основу члана 40. став 5. Закона о Уставном суду Републике Српске, у овом предмету одлучио без доношења рјешења о покретању поступка.

На основу изложеног одлучено је као у изреци овог рјешења.

Ово рјешење Уставни суд је донио у саставу: предсједник Суда мр Џерард Селман и судије: Миленко Араповић, Амор Букић, Златко Куленовић, проф. др Душко Медић, Ирена Мојовић, проф. др Марко Рајчевић и академик проф. др Снежана Савић.

Број: У-93/20
24. новембар 2021. године

ПРЕДСЈЕДНИК
УСТАВНОГ СУДА

Мр Џерард Селман

Полазећи од релевантних уставних и законских одредаба, оспорена одредба Посебног колективног уговора није у несагласности са одредбама закона, јер не прописује мањи обим права од оног који је прописан законом, те нема повреде уставног начела законитости аката на који суштински указује иницијатива.

Уставни суд неће прихватити иницијативу за покретање поступка за оцјењивање уставности и законитости одредбе у случају када је већ одлучивао о идентичној уставноправној ствари.

Рјешење
Број У-99/20 од 24. новембра 2021. године
„Службени гласник Републике Српске“ број 109/21

Уставни суд Републике Српске, на основу члана 115. Устава Републике Српске, члана 37. став 1. тачка б) и члана 61. став 1. тачка д) Закона о Уставном суду Републике Српске ("Службени гласник Републике Српске" бр. 104/11 и 92/12), на сједници одржаној 24. новембра 2021. године, д о н и о је

Р Ј Е Ш Е Њ Е

Не прихвата се иницијатива за покретање поступка за оцјењивање уставности и законитости Општинских и техничких услова за испоруку топлотне енергије број 04-8237/2005 од 27. децембра 2005. године, које је донио Надзорни одбор „Топлана“ а.д. Бања Лука.

О б р а з л о ж е њ е

Александар Чорни из Бање Луке дао је Уставном суду Републике Српске иницијативу за покретање поступка за оцјењивање уставности и законитости Општинских и техничких услова за испоруку топлотне енергије број 04-8237/2005 од 27. децембра 2005. године, које је донио Надзорни одбор „Топлана“ а.д. Бања Лука. У иницијативи се наводи да је Скупштина Града Бања Лука на сједницама одржаним 28. новембра, 2. децембра и 3. децембра 2013. године донијела нову Одлуку о општим условима за испоруку топлотне енергије („Службени гласник Града Бања Лука“ број 26/13), али да ни овом одлуком, нити неким другим актом оспорени Општи и технички услови за испоруку топлотне енергије нису стављени ван снаге, тако да су формално још на снази и примјењују се. Давалац иницијативе даље наводи да оспорени општи и технички услови нису објављени у „Службеном

гласнику Града Бања Лука“, већ на интернет страници предузећа „Топлана“ а.д. Бања Лука, чиме је дошло до повреде члана 109. Устава Републике Српске, те да градоначелник Града Бања Лука није дао сагласност на овај акт. Поред тога, по мишљењу даваоца иницијативе, предметне Опште и техничке услове је донио орган који, према Закону о локалној самоуправи и Закону о комуналним дјелатностима, није имао овлашћење за њихово доношење. Сходно наведеном, предлаже да Суд, након спроведеног поступка, утврди да оспорени Општи и технички услови за испоруку топлотне енергије нису у сагласности са Уставом и законом.

У одговору на иницијативу који је доставила „Топлана“ д.о.о. Бања Лука наводи се да је Скупштина Града Бања Лука чланом 9. Одлуке о вреловодној мрежи од 1. априла 2003. године пренијела овлашћење на ово предузеће и на градоначелника Града Бања Лука да својим актом уређују опште и техничке услове за испоруку топлотне енергије и режим гријања у Бањој Луци, из чега произлази да су неосновани наводи иницијативе да је оспорени акт донесен од стране неовлашћеног субјекта. Надаље се истиче да је након доношења Одлуке о општим условима за испоруку топлотне енергије, коју је Скупштина Града Бања Лука донијела на сједницама одржаним 28. новембра, 2. децембра и 3. децембра 2013. године, а која је ступила на снагу 14. децембра 2013. године, Надзорни одбор „Топлана“ д.о.о. Бања Лука својом одлуком број 04-4031/14 од 27. фебруара 2014. године ставио ван снаге оспорене Опште и техничке услове за испоруку топлотне енергије број 04-8237/2005 од 27. децембра 2005. године. Сходно наведеном, предлаже се да Суд не прихвати дату иницијативу.

Опште и техничке услове за испоруку топлотне енергије број 04-8237/2005 од 27. децембра 2005. године донио је Надзорни одбор „Топлана“ а.д. Бања Лука на основу члана 58. став 1. тачка 17. Статута овог предузећа и Одлуке о вреловодној мрежи од 13. марта 2003. године, коју је донијела

Скупштина Града Бања Лука. Овим актом уређен је начин испоруке топлотне енергије, технички услови за испоруку енергије, те су одређена узајамна права и обавезе испоручиоца, инвеститора и потрошача топлотне енергије.

Разматрајући наводе иницијативе и одговора на иницијативу са приложеном документацијом, Суд је утврдио да је доносилац оспорених Општих и техничких услова за испоруку топлотне енергије овај акт ставио ван снаге својом одлуком број 04-4031/14 од 27. фебруара 2014. године. С обзиром на чињеницу да је иницијатива за покретање поступка за оцјењивање оспореног акта поднесена 7. децембра 2020. године, а да је овај акт престао да важи 2014. године, Суд је, на основу одредбе члана 37. став 1. тачка б) Закона о Уставном суду Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“ бр. 104/11 и 92/12) одлучио да не прихвати дату иницијативу, јер је поднесена након истека године дана од дана престанка важења оспорених Општих и техничких услова за испоруку топлотне енергије.

Ово рјешење Уставни суд је донио у саставу: предсједник мр Џерард Селман и судије: Миленко Араповић, Амор Букић, Златко Куленовић, проф. др Душко Медић, Ирена Мојовић, проф. др Марко Рајчевић и академик проф. др Снежана Савић.

Број: У-99/20
24. новембар 2021. године

ПРЕДСЈЕДНИК
УСТАВНОГ СУДА

Мр Џерард Селман

Неће бити прихваћена иницијатив за покретање поступка за оцјењивање уставности акта када је поднесена након истека године дана од дана престанка њеног важења.

Одлука

Број У-101/20 од 24. новембра 2021. године
„Службени гласник Републике Српске“ број 101/21

Уставни суд Републике Српске, на основу члана 115. Устава Републике Српске, члана 40. став 5. и члана 60. став 1. тачка а) Закона о Уставном суду Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“ бр. 104/11 и 92/12), на сједници одржаној 24. новембра 2021. године, д о н и о ј е

О Д Л У К У

Утврђује се да члан 247. став 6. Закона о парничном поступку ("Службени гласник Републике Српске" бр. 58/03, 85/03, 74/05, 63/07, 49/09 и 61/13) није у сагласности с Уставом Републике Српске.

О б р а з л о ж е њ е

Марко Кеџман из Приједора дао је Уставном суду Републике Српске иницијативу за покретање поступка за оцјењивање уставности члана 247. став 6. Закона о парничном поступку ("Службени гласник Републике Српске" бр. 58/03, 85/03, 74/05, 63/07, 49/09 и 61/13) (у даљем тексту: Закон). У иницијативи се, као разлог оспоравања, наводи да се оспореном законском одредбом, која даје овлашћење Врховном суду Републике Српске да, у поступку одлучивања по ревизији, доноси одређене одлуке без ваљаног образложења, крше начела владавине права и једнаке правне заштите из члана 5. став 1. алинеја 4. и чл. 10. и 16. Устава Републике Српске, те доводи у питање остваривање уставне улоге Врховног суда који, у смислу одредбе члана 123. Устава, треба да обезбиједи јединствену примјен Закона. Образлажући наведено давалац иницијативе указује, између осталог, на значај ванредне ревизије која се, како наводи, може изјавити

само због материјалноправног или процесноправног питања због којег је допуштена, дакле због питања важног за осигурање јединствене примјене Закона и равноправности свих у његовој примјени (члан 237. став 3. овог закона) и с тим у везу доводи уставну надлежност Врховног суда да обезбјеђује јединствену примјену Закона, односно обавезу да својим одлукама уједначава судску праксу и на тај начин доприноси правној сигурности, као темељном принципу владавине права. Поред тога, давалац иницијативе указује да је подносилац ванредне ревизије из члана 237. став 3. Закона, а која се одбацује из разлога наведених у члану 247. ст. 4. и 5. Закона, оспореним прописивањем без било каквих објективних разлога, ускраћен за разлоге због којих се она одбацује, за разлику од подносиоца ванредне ревизије, која се одбацује из разлога наведених у ставу 1. истог члана Закона, будући да рјешење којим се та ревизија одбацује мора бити образложено. Давалац иницијативе, такође, указује и на друге разлоге који, по његовом мишљењу, доводе у питање остваривање начела владавине права, а указује и на члан 6. став 1. Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода (у даљем тексту: Европска конвенција) који, како наводи, обавезује судове да, између осталог, образложе своје одлуке, те предлаже да Суд утврди да оспорена одредба наведеног закона није у сагласности с Уставом.

У одговору на иницијативу, који је Суду доставила Народна скупштина Републике Српске, наводи се прије свега да је иницијатива неоснована, те да је у истој присутно погрешно и непотпуно тумачење Устава. Образлажући овакав став у одговору се наводи да је уставни основ за доношење Закона о парничном поступку садржан у тачки 10. Амандмана XXXII на Устав Републике Српске, којим је замијењен члан 68. Устава, те да је законодавац, сагласно наведеном уставном овлашћењу, дозволио ревизију и у случајевима када је вриједност побијане правоснажне пресуде мања од оне која је прописана у члану 237. став 2. овог закона, али само ако одлука

о спору зависи од рјешења неког материјалноправног или процесноправног питања важног за обезбјеђење јединствене примјене права и равноправност свих у његовој примјени. Међутим, законодавац је, како се даље наводи у одговору, дао могућност ревизионом суду да, уколико ревизија не садржи елементе који је чине допуштеном у овом случају, исту рјешењем одбаци те да исто буде образложено само навођењем одредаба којима се предвиђа одбацивање такве ревизије, с тим да Врховни суд, уколико сматра да би то било сврсисходно, може да образложи разлоге због којих је донио такво рјешење. У одговору се, такође, наводи да је овакав начин прописивања оправдан и да је у општем интересу, па је законодавац, цијенећи друштвено-економске прилике у контексту најшире друштвене заједнице, усвојио одговарајућа законска рјешења у овој области, која су у складу са, у иницијативи, наведеним одредбама Устава. Надаље, у одговору се тврди да је законодавац, доносећи предметни закон, остао у границама Уставом зајемчених овлашћења, руководећи се разлозима цјелисходности и заштите општег интереса при усвајању истог, чувајући његова темељна начела. Поред наведеног, оспорени су и наводи даваоца иницијативе о повреди члана 10. Устава, наводећи да се ради о непотпуном и погрешном тумачењу ове уставне одредбе, те је наглашено да се предметна норма односи на све адресате једнако и равноправно, не привилегујући било којег од њих. На основу изложеног у одговору се предлаже да се иницијатива не прихвати.

Оспореном одредбом члана 247. став 6. Закона о парничном поступку ("Службени гласник Републике Српске" бр. 58/03, 85/03, 74/05, 63/07, 49/09 и 61/13) прописано је: "У образложењу рјешења из ст. 4. и 5. овог члана Суд се позива само на одредбе наведених ставова које предвиђају одбацивање такве ревизије. Ако оцијени да би то било сврсисходно, Суд ће образложити разлоге због којих је донио такво рјешење."

Уставом Републике Српске утврђено је: да се уставно уређење Републике темељи, између осталог, на гарантовању и заштити људских слобода и права у складу са међународним стандардима и на владавини права (члан 5. став 1. ал. 1. и 4), да су грађани Републике равноправни у слободама, правима и дужностима, једнаки су пред законом и уживају исту правну заштиту без обзира на расу, пол, језик, националну припадност, вјероисповијест, социјално поријекло, рођење, образовање, имовно стање, политичко и друго увјерење, друштвени положај или друго лично својство (члан 10), да свако има право на једнаку заштиту својих права у поступку пред судом и другим државним органом и организацијом, те да је свакоме зајамчено право на жалбу или друго правно средство против одлуке којом се рјешава о његовом праву или на Законом заснованом интересу (члан 16), да се слободе и права остварују, а дужности испуњавају непосредно на основу Устава, осим када је Уставом предвиђено да се услови за остваривање појединих од њих утврђују Законом, те да се Законом може прописати начин остваривања појединих права и слобода само када је то неопходно за њихово остваривање (члан 49. ст. 1. и 2), да Република уређује и обезбјеђује, поред осталог, организацију, надлежности и рад државних органа (тачка 10. Амандмана XXXII на Устав Републике Српске, којим је замијењен члан 68. Устава), да Народна скупштина доноси законе, друге прописе и опште акте (члан 70), да се оснивање, надлежност, организација и поступак пред судовима утврђују Законом (члан 122) и да Врховни суд Републике, као највиши суд у Републици, обезбјеђује јединствену примјену Закона (члан 123).

Чланом 6. став 1. Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода утврђено је да свако, током одлучивања о његовим грађанским правима и обавезама, има право на правичну и јавну расправу у разумном року пред независним и непристрасним судом, образованим на основу Закона.

Поред наведеног, у поступку оцјењивања уставности оспореног члана 247. став 6. Закона о парничном поступку Суд је имао у виду и одредбе овог закона којима је прописано: члан 1. да се овим законом одређују правила поступка на основу којих основни судови, окружни судови, окружни привредни судови, Виши привредни суд и Врховни суд Републике Српске расправљају и одлучују у грађанскоправним споровима ако посебним законом није другачије одређено; члан 237. да странке могу изјавити ревизију против правоснажне пресуде донесене у другом степену у року од 30 дана од дана достављања преписа пресуде (став 1), да ревизија није дозвољена ако вриједност побијаног дијела правоснажне пресуде не прелази 30.000 КМ, а у привредним споровима 50.000 КМ (став 2), да у случајевима у којима ревизија није дозвољена према одредби става 2. овог члана странке могу поднијети ревизију против другостепене пресуде ако одлука о спору зависи од рјешења неког материјалноправног или процесноправног питања важног за обезбјеђење јединствене примјене права и равноправности свих у његовој примјени, а нарочито: 1) ако о том питању ревизијски суд још није заузео схватање одлучујући о појединим предметима или на сједници одјељења, а ријеч је о питању о којем постоји различита пракса другостепених судова, 2) ако је о том питању ревизијски суд већ заузео схватање, али је одлука другостепеног суда заснована на схватању које није подударно с тим схватањем, 3) ако је о том питању ревизијски суд већ заузео схватање и пресуда другостепеног суда се заснива на том схватању, али би, уважавајући разлоге изнесене током претходног првостепеног и жалбеног поступка због промјене у правном систему, условљене новим законодавством или међународним споразумима, те одлуком Уставног суда Босне и Херцеговине, Европског суда за људска права – требало да се преиспита судска пракса (став 3), да у ревизији из става 3. овог члана странка треба да јасно назначи правно питање због којег је поднијела ревизију, уз одређено навођење прописа и других

важећих извора права који се на њега односе, те изложи разлоге због којих сматра да је оно важно за обезбјеђење јединствене примјене права и равноправности свих у његовој примјени (став 4); члан 238. да о ревизији одлучује Врховни суд Републике Српске; члан 241. да по ревизији из члана 237. став 3. овог закона ревизијски суд испитује побијану пресуду само у дијелу у којем се побија ревизијом и само због питања које је важно за обезбјеђење јединствене примјене права и равноправности свих у његовој примјени, због којег је поднесена и које је у њој одређено назначено као такво, уз позивање на прописе и друге изворе права који се на то питање односе (став 2); члан 247. да ће недозвољену ревизију одбацити ревизијски суд рјешењем, као и неблаговремену или непотпуну ревизију ако то, у границама својих овлашћења, није учинио првостепени суд (став 1), да ће ревизију из члана 237. став 3. овог закона суд рјешењем одбацити као недопуштену и ако у ревизији не буде назначено правно питање због којег се подноси, уз одређено навођење прописа и других важећих извора права који се на њега односе, као и зато што у њој нису одређено изложени разлози због којих подносилац сматра да је то питање важно за осигурање јединствене примјене права и равноправности свих у његовој примјени (став 4), да ће ревизијски суд ревизију из члана 237. став 3. овог закона одбацити и ако оцијени да правно питање због којег је она изјављена није важно за обезбјеђење јединствене примјене права и равноправности свих у његовој примјени (став 5).

Полазећи од наведеног Суд је утврдио да је, сагласно члану 122. Устава, законодавац био надлежан да уреди поступак пред судом, што обухвата и овлашћење да пропише правне лијекове у том поступку и услове за њихово коришћење, а што даље подразумијева и ревизију као ванредни правни лијек и начин одлучивања Врховног суда Републике Српске по ревизији. Поред тога, Суд је утврдио да ревизија из члана 237. став 3. наведеног закона, дакле ревизија која је дозвољена и у случајевима у којима није испуњен услов

имовинског цензуса ако одлука о спору зависи од рјешења неког материјалноправног или процесноправног питања важног за обезбјеђење јединствене примјене права и равноправности свих у његовој примјени, има посебан значај будући да на тај начин Врховни суд, као највиши суд у Републици, обезбјеђује јединствену примјену права и равноправност свих у његовој примјени. С тим у вези Суд је утврдио и да из садржине оспореног законског рјешења произлазе двије различите правне ситуације у којима ревизијски суд не мора, осим ако то не сматра сврсисходним, образлагати разлоге због којих је донио рјешење којим одбацује ревизију из члана 237. став 3. Закона и то прва када је наведена ревизија непотпуна јер не испуњава формалне претпоставке да би се о њој одлучивало (члан 247. став 4) и друга када ревизија садржи све формалне претпоставке, али је ревизијски суд оцијенио да правно питање због којег је она изјављена није важно за обезбјеђивање јединствене примјене права и равноправности свих у његовој примјени (члан 247. став 5).

Имајући у виду да је Европска конвенција за заштиту људских права и основних слобода интегрални дио правног поретка Босне и Херцеговине и њених ентитета, те да право на правично суђење из члана 6. став 1. ове конвенције укључује и право на образложену судску одлуку, Суд је оцијенио да оспорена одредба члана 247. став 6. Закона о парничном поступку, коју је законодавац, како то произлази из одговора, прописао зарад ефикасности и економичности поступка, није у сагласности са чланом 6. став 1. Европске конвенције, а самим тим ни са чланом 5. став 1. алинеја 1. Устава према коме се уставно уређење Републике темељи, између осталог, на гарантовању и заштити људских слобода и права у складу са међународним стандардима.

Приликом овакве оцјене Суд је имао у виду да право на правично суђење, поред изричито предвиђених гаранција фер поступка као што су право на приступ Суду, право на

независан, непристрасан И Законом установљен суд, право на правичну и јавну расправу, те право на једнакост процесних средстава садржи и гаранције које су настале кроз праксу Европског суда за људска права, који је, као елемент права на правично суђење установио и право на образложену судску одлуку. Наиме, према ставовима Европског суда право на образложену судску одлуку подразумеје право странке да буде упозната са битним разлозима и јасно образложеним ставовима Суда о чињеничним и правним питањима на основу којих је одлука донесена, те има за циљ заштиту појединца од произвољног (арбитрарног) пресуђивања. Међутим, колико ће широка бити обавеза Суда да у писаном образложењу своје одлуке наведе разлоге којима се водио при њеном доношењу увијек зависи од посебних околности сваког појединачног случаја, али у сваком случају одлука треба да садржи разлоге који су довољни да одговоре на суштинске аспекте чињеничне и правне аргументације странака у спору. Стога, по оцјени Суда, рјешење којим ревизијски суд одбацује ревизију из члана 237. став 3. Закона из разлога наведених у члану 247. ст. 4. и 5. Закона мора бити образложено, односно у њему морају бити наведени разлози јер недостатак довољних и релевантних разлога упућује на произвољно судско одлучивање. Само на тај начин, дакле, образложеним рјешењем подносилац наведене ревизије ће бити у могућности да се упозна с разлозима због којих ревизијски суд његову ревизију одбацује, а посебно кад одбацује ревизију која испуњава све формалне разлоге, али је оцијенио да правно питање због којег је она изјављена није важно за обезбјеђење јединствене примјене права и равноправности свих у његовој примјени.

С обзиром на то да оспорена одредба Закона о парничном поступку није у сагласности с чланом 6. став 1. Европске конвенције, а самим тим ни с чланом 5. став 1. алинеја 1. Устава, Суд се није упуштао у оцјену оспорене законске одредбе с одредбама члан 5. став 1. алинеја 4, те

чланова 10, 16. и 123. Устава на које указује давалац иницијативе.

Како је у току претходног поступка правно стање потпуно утврђено и прикупљени подаци пружају поуздан основ за одлучивање, Суд је, на основу члана 40. став 5. Закона о Уставном суду Републике Српске о уставности оспорене одредбе Закона о парничном поступку одлучио без доношења рјешења о покретању поступка.

На основу изложеног Суд је одлучио као у изреци ове одлуке.

Ову одлуку Уставни суд је донио у саставу: председник Суда мр Џерард Селман и судије: Миленко Араповић, Амор Букић, Златко Куленовић, проф. др Душко Медић, Ирена Мојовић, проф. др Марко Рајчевић и академик проф. др Снежана Савић.

Број: У-101/20
24. новембар 2021. године

ПРЕДСЈЕДНИК
УСТАВНОГ СУДА

Мр Џерард Селман

Рјешење о одбацавању ревизије мора бити образложено посебно кад суд одбацује ревизију која испуњава све формалне разлоге, јер право на образложену судску одлуку, које је сегмент права на правично суђење, подразумијева право странке да буде упозната са битним разлозима и јасно образложеним ставовима суда о чињеничним и правним питањима на основу којих је одлука донесена, те има за циљ заштиту појединца од произвољног пресуђивања.

Рјешење
Број У-106/20 од 24. новембра 2021. године
„Службени гласник Републике Српске“ број 101/21

Уставни суд Републике Српске, на основу члана 115. Устава Републике Српске, члана 40. став 5. и члана 61. став 1. тачка г) Закона о Уставном суду Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“ бр. 104/11 и 92/12), на сједници одржаној 24. новембра 2021. године, д о н и о је

Р Ј Е Ш Е Њ Е

Не прихвата се иницијатива за оцјењивање уставности члана 147. тачка 8. и члана 148. тачка 12. Закона о основном васпитању и образовању („Службени гласник Републике Српске“ број 44/17).

Не прихвата се иницијатива за оцјењивање уставности и законитости тач. 35, 37, 38, 41. и 43. Упутства о начину реализације програма, пројеката и других активности у школама („Службени гласник Републике Српске“ број 2/18).

О б р а з л о ж е њ е

Жељко Бубић из Бање Луке дао је Уставном суду Републике Српске иницијативу за покретање поступка за оцјењивање уставности члана 147. тачка 8. и члана 148. тачка 12. Закона о основном васпитању и образовању („Службени гласник Републике Српске“ број 44/17), те уставности и законитости тач. 35, 37, 38, 41. и 43. Упутства о начину реализације програма, пројеката и других активности у школама („Службени гласник Републике Српске“ број 2/18) и то у односу на одредбе чл. 26, 39, 50, 52, 108. и 113. Устава Републике Српске. У иницијативи се образлаже на који начин оспорене одредбе Закона и Упутства онемогућавају дјецу и

родитеље у слободном избору школског часописа, а издавачима ограничавају право на рад, те како се ствара монополистички положај на тржишту за поједине издаваче, и то на штету осталих издавача који су, такође, уредно регистровани, те имају позитивно мишљење од стране надлежних педагошких институција. Поред тога, у иницијативи се образлаже на који начин процедура избора школског часописа онемогућава да сви издавачи часописа буду равноправни учесници у поступку, те наводи да су одлуке које доносе стручни актив и наставничко вијеће паушалне, јер не садрже разлоге који су утицали на то да се ови органи определијеле за једну издавачку кућу, а на штету друге издавачке куће. Давалац иницијативе, такође, наводи да су процедуре које се спроводе од стране наведених органа школе, а које се тичу избора школског часописа, у супротности с чланом 106. Закона о трговини ("Службени гласник Републике Српске" бр. 105/19), те да се њима ускраћује право на жалбу издавачима чији часописи нису изабрани од стране наведених органа будући да школе не доносе одлуке у вези са избором часописа, па самим тим нема ни акта на који би се могла изјавити жалба. Из наведених разлога предлаже да Суд утврди да оспорени акти нису у сагласности с Уставом.

У одговору на иницијативу који је доставила Народна скупштина Републике Српске поред констатације да је иницијатива неоснована и да се њоме погрешно тумаче одредбе Устава, као и Закона који се оспорава, наводи се да су оспореним одредбама Закона о основном васпитању и образовању, у складу с уставним овлашћењем из члана 68. Устава, који је мијењан Амандманом XXXII на Устав Републике Српске и члана 70. Устава, дефинисани послови који су у надлежности стручног актива наставника и наставничког вијећа. У одговору се указује на члан 54. ст. 7. и 8. наведеног закона, те наглашава да се оспореним прописивањем штити интерес дјеце, те обезбјеђује школовање без дискриминације по било којем основу, али и омогућава

једнообразан оквир и квалитет дјечјих часописа који се користе. Поред тога, у одговору су оспорени и остали наводи даваоца иницијативе те је наглашено да незадовољство одређеним законским рјешењем може бити само предмет законодавне процедуре, али не и оцјене уставности, као и да могуће другачије уређење предметне материје није уставноправно релевантно јер, само по себи, не подразумијева да је позитивно законодавство у супротности с Уставом. Предлажу да Суд иницијативу не прихвати.

У одговору на иницијативу који је доставило Министарство просвјете и културе Републике Српске оспорени су наводи даваоца иницијативе као нејасни и контрадикторни те је, између осталог, наведено да је Упутство, чије одредбе су оспорене, донесено у складу са законским овлашћењем, те да је оспорено прописивање из тач. 35, 37, 38, 41. и 43. овог акта у сагласности с одредбама члана 147. тачка 8. и члана 148. тачка 12. Закона о основном васпитању и образовању, а самим тим и с Уставом. Поред тога, у одговору су оспорени и остали наводи даваоца иницијативе те је предложено да се иницијатива не прихвати.

Одредбама Закона о основном васпитању и образовању („Службени гласник Републике Српске" бр. 44/17, 31/18, 84/19, 35/20 и 63/20), које су иницијативом оспорене, прописано је, и то чланом 147, да стручни актив наставника разматра и даје стручно мишљење о квалитету понуђених дјечјих часописа, те предлаже наставничком вијећу избор часописа који ће бити понуђени ученицима (тачка 8), а чланом 148. да наставничко вијеће доноси одлуку о избору часописа који ће бити понуђени ученицима (тачка 12).

Оспорено Упутство о начину реализације програма, пројеката и других активности у школама („Службени гласник Републике Српске" број 2/18) донио је министар просвјете и културе, позивајући се на члан 54. став 6. Закона о основном васпитању и образовању ("Службени гласник Републике Српске" број 44/12) и члан 82. став 2. Закона о републичкој

управи ("Службени гласник Републике Српске" бр. 118/08, 11/09, 74/10, 86/10, 24/12, 121/12 и 56/16). Упутством је, у дијелу који је оспорен иницијативом, прописано: да установе или организације које су издавачи дјечјих часописа, а које су уписане у Регистар издавача Републике Српске и Регистар јавних гласила Републике Српске које води Министарство, могу понудити школама дјечје часописе на разматрање најмање 30 дана прије почетка школске године (тачка 35), да директор школе понуђене часописе даје стручним активима наставника школе на разматрање, односно давање стручног мишљења о квалитету понуђених дјечјих часописа и приједлог наставничком вијећу школе (тачка 37), да на приједлог стручних актива наставника школе наставничко вијеће на почетку школске године доноси одлуку о избору дјечјих часописа које ће понудити ученицима (тачка 38), да су родитељи купци дјечјих часописа, а не школа (тачка 41), да родитељи ученика који донесу одлуку да ће куповати дјечје часописе потписују уговор са издавачем дјечјих часописа, односно овлашћеним лицем, којим се дефинишу начин и рокови плаћања и дистрибуције дјечјих часописа (тачка 43).

У поступку оцјењивања уставности оспорених одредаба Закона о основном васпитању и образовању Суд је имао у виду одредбе Устава којим је утврђено да Република уређује и обезбјеђује, између осталог, бригу о дјечи и омладини и образовање (тачка 12. Амандмана XXXII на Устав Републике Српске, којим је замијењен члан 68. Устава), те да Народна скупштина Републике Српске доноси законе, друге прописе и опште акте (члан 70. став 1. тачка 2. Устава).

Полазећи од наведених одредаба Устава, Суд је утврдио да је законодавни орган био овлашћен да Законом о основном васпитању и образовању уреди дјелатност основног образовања као дио јединственог васпитно-образовног система Републике Српске, оснивање и престанак рада установа основног васпитања и образовања, права, обавезе, дужности и одговорности ученика, родитеља и запослених у школи,

наставне планове и програме, управљање и руковођење школом, обезбјеђење средстава, vredновање kvaliteta васпитно-образовног рада, надзор над радом школе, признавање свједочанстава, те евиденције и јавне исправе. У оквиру наведеног законодавни орган је, по оцјени Суда, имао овлашћење да одредбама чл. 147. и 148. овог закона пропише послове који су у надлежности стручног актива наставника и наставничког вијећа, који се у школи формирају као стручни органи. По оцјени Суда, прописивање да стручни актив наставника разматра и даје стручно мишљење о квалитету понуђених дјечјих часописа, те предлаже наставничком вијећу избор часописа који ће бити понуђен ученицима, а да наставничко вијеће доноси одлуку о избору часописа који ће бити понуђени ученицима, како је то учињено оспореним одредбама члана 147. тачка 8. и члана 148. тачка 12. Закона, спада у домен законодавне политике, па Уставни суд, у смислу члана 115. Устава, није надлежан да цијени оправданост и цјелисходност таквих законских рјешења.

Приликом разматрања оспорених одредаба Упутства о начину реализације програма, пројеката и других активности у школама Суд је, поред раније наведених одредаба члана 147. тачка 8. и члана 148. тачка 12. Закона о основном васпитању и образовању, имао у виду и одредбе овог закона којима је прописано: члан 54. да се у основном васпитању и образовању обезбјеђују услови за остваривање друштвених, техничких, хуманитарних, спортских и културних активности које доприносе развоју личности ученика и промовисању једнаких шанси за све ученике, наставнике и остале запослене, уважавајући истовремено и право на различитост међу њима (став 1), да школа утврђује и спроводи програме који подржавају и његују различите културе, језике и вјероисповијести ученика и запослених (став 2), да програми, пројекти и друге активности из става 4. овог члана морају служити циљевима и задацима васпитања и образовања и не могу реметити редовно одвијање васпитно-образовног процеса

(став 5), да министар доноси упутство о начину реализације програма, пројеката и других активности у школама (став 6), да на приједлог стручних актива наставника школе, наставничко вијеће на почетку школске године доноси одлуку о избору дјечјих часописа које ће понудити ученицима (став 7), да часопис треба да буде примјерен узрасту ученика, да има васпитно-образовну вриједност, односно да служи циљевима и задацима васпитања и образовања (став 8), да дјечји часописи нису обавезна литература за ученике, да наставници не могу задавати ученицима задатке нити их оцјењивати на основу задатог рада из дјечјих часописа, те се у школи не може вршити притисак на ученике и њихове родитеље ради куповине дјечјих часописа (став 9); члан 145. да се у школи формирају стручни органи: 1) одјељенско вијеће, 2) стручни активи наставника и 3) наставничко вијеће (став 1) и да се Статутом школе уређују овлашћења и начин рада стручних органа (став 2); члан 180. тачка 1. да ће министар у року од шест мјесеци од дана ступања на снагу овог закона донијети упутство о начину реализације програма, пројеката и других активности у школама (члан 54. став 5).

Поред тога, Суд је имао у виду Закон о републичкој управи ("Службени гласник Републике Српске" број 115/18) којим је, између осталог, прописано: да органи управе доносе правилнике, наредбе, упутства и друге опште акте, те да се упутством одређује начин на који органи управе и носиоци јавних овлашћења извршавају поједине одредбе закона или другог прописа (члан 63. ст. 1. и 2), као и да органи управе могу доносити прописе из члана 63. овог закона само када су за то изричито овлашћени законом или прописом Владе (члан 64. став 1).

Полазећи од тога да је Законом о основном васпитању и образовању прописано да наставничко вијеће, на приједлог стручних актива наставника школе, доноси одлуку о избору дјечјих часописа које ће понудити ученицима, да часопис треба да буде примјерен узрасту ученика, да има васпитно-образовну

вриједност, односно да служи циљевима и задацима васпитања и образовања, те да дјечји часописи нису обавезна литература за ученике и да наставници не могу задавати ученицима задатке нити их оцјењивати на основу задатог рада из дјечјих часописа, као и да се у школи не може вршити притисак на ученике и њихове родитеље ради куповине дјечјих часописа, Суд је оцијенио да се оспореним прописивањем из тач. 35, 37, 38, 41. и 43. наведеног упутства не мијењају законска рјешења у овој области, већ се њиховом разрадом и конкретизацијом, у оквиру законских овлашћења, омогућава њихова примјена у пракси.

С обзиром на изложено Суд је оцијенио да оспорене одредбе Закона и Упутства нису несагласне ни са чланом 108. Устава.

Оспорене одредбе Закона и Упутства се, по оцјени Суда, не могу довести у питање с аспекта сагласности са уставним одредбама чл. 26, 39, 50, 52. и 113. Устава Републике Српске на које указује давалац иницијативе. Наиме, оспореним законским одредбама се, по оцјени Суда, не повређују Уставом зајемчена слобода штампе и других средстава јавног обавјештавања (члан 26), право на рад и слобода рада (члан 39), равноправност свих облика својине и слободно привређивање, те самосталност предузећа и других облика привређивања у стицању и расподјели добити и слободном кретању робе, рада и капитала у Републици као јединственом привредном простору (члан 50), слободно предузетништво и забрана монопола (члан 52), те право на жалбу против појединачних аката судова, управних и других државних органа, као и организација које врше јавна овлашћења, донесених у првом степену (члан 113), већ су прописани послови који су у надлежности стручних органа који се формирају у школи, у конкретном случају стручног актива наставника и наставничког вијећа.

У погледу захтјева за оцјену оспорених одредаба Упутства с чланом 106. Закона о трговини ("Службени гласник Републике Српске" број 105/19), којим је прописано да републички органи управе и органи јединица локалне самоуправе не могу својим актима, поступањем и пружањем подршке или на други начин ограничавати наступање на тржишту, нити се могу поједини трговци или потрошачи стављати у неравноправан положај на тржишту (став 1), да је забрањено ограничавање тржишта општим и појединачним актима и радњама надлежних органа из става 1. овог члана, трговаца и других правних лица којима се, супротно овом закону, ограничава слободна размјена робе и слободно наступање на тржишту или на други начин нарушава конкуренција (став 2), те да се актима и радњама из става 2. овог члана сматрају акти и радње којима се трговац доводи у неравноправан положај тако што му се онемогућава ширење продајне мреже, продаја робе или се присиљава на продају која није у складу са његовом пословном политиком (став 3), Суд је оцијенио да наведене законске одредбе нису од значаја за оцјену законитости оспорених одредаба Упутства којим се разрађују питања која се тичу избора дјечјих часописа од стране стручних органа школе, а које часописе купују дјеца, а не школа, односно родитељи ученика који донесу одлуку да ће куповати дјечје часописе и с тим у вези потписују уговор са издавачем дјечјих часописа.

Наводи којима се покреће питање практичне примјене оспорених одредаба Закона и Упутства, иницијатива излази из оквира Уставом утврђене надлежности Уставног суда, који, сагласно одредби члана 115. Устава, није надлежан да оцјењује примјену прописа.

Наводе даваоца иницијативе да је оспореним одредбама Закона и Упутства повријеђена Конвенција о правима дјетета Суд није разматрао из разлога што су ти наводи паушални и не садрже образложење у чему се, у конкретном случају, састоји повреда ове конвенције.

Како је у току претходног поступка правно стање потпуно утврђено и прикупљени подаци пружају поуздан основ за одлучивање, Суд је, на основу члана 40. став 4. Закона о Уставном суду Републике Српске, у овом предмету одлучио без доношења рјешења о покретању поступка.

На основу изложеног Суд је одлучио као у изреци овог рјешења.

Ово рјешење Уставни суд је донио у саставу: предсједник Суда мр Џерард Селман и судије: Миленко Араповић, Амор Букић, Златко Куленовић, проф. др Душко Медић, Ирена Мојовић, проф. др Марко Рајчевић и академик проф. др Снежана Савић.

Број: У-106/20
24. новембар 2021. године

ПРЕДСЈЕДНИК
УСТАВНОГ СУДА

Мр Џерард Селман

Полазећи од тога да је законом прописано да наставничко вијеће, на приједлог стручних актива наставника школе, доноси одлуку о избору и другим питањима у вези дјечјих часописа које ће понудити ученицима, оспореним прописивањем подзаконског акта не мијењају се законска рјешења у овој области, већ се њиховом разрадом и конкретизацијом омогућава њихова примјена у пракси.

Оспорене одредбе Закона и Упутства се не могу довести у питање с аспекта сагласности са уставним одредбама на које указује давалац иницијативе. јер се њима не повређују Уставом зајемчен вриједности, већ су њима прописани послови који су у надлежности стручних органа који се формирају у школи, у конкретном случају стручног актива наставника и наставничког вијећа.

Рјешење
Број У-87/20 од 22. децембра 2021. године
„Службени гласник Републике Српске“ број 119/21

Уставни суд Републике Српске, на основу члана 115. Устава Републике Српске, члана 40. став 5. и члана 61. став 1. тачка г) Закона о Уставном суду Републике Српске ("Службени гласник Републике Српске" бр. 104/11 и 92/12), на сједници одржаној 22. децембра 2021. године, д о н и о је

Р Ј Е Ш Е Њ Е

Не прихвата се иницијатива за оцјењивање уставности члана 2. Одлуке о висини накнаде која се плаћа за услуге Централног регистра хартија од вриједности а.д. Бања Лука („Службени гласник Републике Српске“ бр. 25/17, 29/17, 49/17, 90/18 и 63/21).

О б р а з л о ж е њ е

Адвокатска комора Републике Српске дала је Уставном суду Републике Српске иницијативу за покретање поступка за оцјењивање уставности члана 2. Одлуке о висини накнаде која се плаћа за услуге Централног регистра хартија од вриједности а.д. Бања Лука („Службени гласник Републике Српске“ бр. 25/17, 29/17, 49/17 и 90/18). У иницијативи се наводи да је оспорена одредба предметне одлуке супротна начелу владавине права из члана 5. алинеја 4. Устава Републике Српске. Давалац иницијативе, наиме, сматра да су накнаде прописане предметном нормом новчани еквивалент за радње Централног регистра хартија од вриједности, тако да не могу бити произвољно одређени, већ морају бити резултат прецизно дефинисаних објективних критеријума који се могу довести у везу са правном природом и сврхом ових накнада, те са

вриједношћу сваке предузете радње. Међутим, по мишљењу даваоца иницијативе, оспорени члан 2. предметне одлуке не садржи објективне параметре на основу којих је прописана свака појединачна накнада, тако да представља производ произвољне и паушалне процјене доносиоца Одлуке. У вези са наведеним, давалац иницијативе указује на Одлуку овог суда број У-12/19 од 24. јуна 2020. године, којом је Суд заузео став да су трошкови уписа у Именик адвоката Адвокатске коморе Републике Српске новчани израз стварних утрошака појединих елемената поступка, укључујући и средства за рад, те да не могу представљати приход Адвокатске коморе у паушалном износу. Слиједом наведеног, у иницијативи се предлаже да Суд, након спроведеног поступка, утврди да оспорена норма предметне одлуке није у сагласности са Уставом Републике Српске.

У одговору на иницијативу који је доставио Централни регистар хартија од вриједности а.д. Бања Лука наводи се да је оспорена одлука донесена у складу са одредбама Закона о тржишту хартија од вриједности („Службени гласник Републике Српске“ бр. 92/06, 34/09, 30/12, 59/13, 86/13, 108/13 и 4/17) и Статута овог друштва, те да је Комисија за хартије од вриједности, као регулатор и орган надзора на тржишту капитала и хартија од вриједности, дала сагласност на овај акт. Надаље, истиче се да је доносилац ове одлуке исту донио након систематичне финансијске анализе и процјене стварних трошкова заснованих на објективним показатељима, у складу са чланом 197. став 1. Закона о тржишту хартија од вриједности, којим је прописано да је цјеновник један од општих аката којим се уређује пословање Регистра, те да Комисија за хартије од вриједности даје сагласност на ове опште акте. Поред тога, у одговору се указује на то да Централни регистар хартија од вриједности за поједине услуге не наплаћује накнаде, узимајући у обзир степен развоја домаћег тржишта капитала, као и друштвену одговорност и подршку овог привредног друштва његовом даљем развоју.

Слиједом наведеног, у одговору се предлаже да Суд не прихвати дату иницијативу.

Одлуку о висини накнаде која се плаћа за услуге Централног регистра хартија од вриједности а.д. Бања Лука („Службени гласник Републике Српске“ бр. 25/17, 29/17, 49/17 и 90/18) донио је Управни одбор овог привредног друштва на основу члана 35. став 1. тачка 15. Статута Друштва („Службени гласник Републике Српске“ бр. 71/11, 93/11, 81/12 и 7/13). Оспореним чланом 2. ове одлуке прописане су висине накнада за услуге за емитенте, услуге за власнике хартија од вриједности, услуге за чланове Централног регистра, услуге обрачуна, поравнања и преноса хартија од вриједности, услуге преноса хартија од вриједности по основу других правних послова, упис и брисање права трећих лица на хартијама од вриједности, упис и брисање забране или ограничења права располагања и права из хартија од вриједности, услуге обављања послова депозитара и услуге у току поступка преобликовања по сили закона.

У поступку оцјењивања уставности оспорених одредаба предметне одлуке Суд је, прије свега, имао у виду одредбе тач. 6, 8. и 18. Амандмана XXXII, којим је замијењен члан 68. Устава, а којим је утврђено да Република уређује и обезбјеђује, поред осталог, правни положај предузећа и других организација, основне циљеве и правце привредног развоја и друге односе од интереса за Републику, у складу са Уставом.

Одредбом Устава у односу на коју давалац иницијативе тражи оцјену уставности оспорених норми члана 2. Одлуке утврђено је да се уставно уређење Републике темељи на владавини права (члан 5. алинеја 4).

Сагласно наведеним уставним овлашћењима, Законом о тржишту хартија од вриједности („Службени гласник Републике Српске“ бр. 92/06, 34/09, 30/12, 59/13, 86/13, 108/13, 4/17 и 63/21) уређено је, поред осталог, оснивање и пословање Централног регистра хартија од вриједности, те је прописано да је Централни регистар хартија од вриједности правно лице

које обавља послове јединствене евиденције о хартијама од вриједности и власницима хартија од вриједности, о правима из хартија од вриједности, о правима трећих лица на хартије од вриједности, послове обрачуна, поравнања и преноса хартија од вриједности и новчаних обавеза и потраживања насталих по основу послова са хартијама од вриједности (члан 2). Овим законом је такође прописано да су општи акти Регистра статут, правилници, цјеновник и други општи акти којима се уређује пословање Регистра, те да Комисија за хартије од вриједности даје сагласност на опште акте из става 1. члана 197. овог закона, као и на измјене и допуне тих аката (члан 197. ст. 1. и 2.), да Регистар општим актима утврђује висину накнаде за услуге које обавља (члан 198. тачка к)), да су органи Регистра скупштина, управни и надзорни одбор и директор (члан 201. став 1), те да се на послове Регистра, избор, надлежност и рад органа Регистра и доношење опшних аката примјењују одговарајуће одредбе закона којима се регулише оснивање и пословање акционарских друштава, осим ако овим законом није другачије одређено (члан 191).

Полазећи од наведених уставних и законских одредаба, Суд је оцијенио да је доносилац оспорене одлуке био овлашћен да, с циљем спровођења релевантних норми Закона о тржишту хартија од вриједности, овим актом уреди питање висине накнаде која се плаћа у поступку пред Централним регистром хартија од вриједности а.д. Бања Лука. Начин на који је уређено ово питање, односно висине накнада које су утврђене за радње које се спроводе у поступку пред овим регистром, а које су оспореним нормама детаљно разрађене за сваку поједину предузету радњу (висина накнада за услуге за емитенте, за власнике хартија од вриједности, услуге обрачуна, поравнања и преноса хартија од вриједности и др.), по ојени Суда, представљају ствар цјелисходне процјене доносиоца оспореног акта, те није у надлежности Уставног суда да оцјењује да ли је прописана висина накнаде за сваку поједину радњу правилно одмјерена. Суд је оцијенио да оваквим

прописивањем доносилац оспорене одлуке није изашао из оквира својих законских овлашћења, те није довео у питање уставне гаранције о владавини права, како то сматра давалац иницијативе. Наиме, како из иницијативе произлази, давалац иницијативе се, оспоравајући члан 2. предметне одлуке, како би поткријепио своје наводе, погрешно позива на Одлуку овог суда број У-12/19 од 24. јуна 2020. године, којом је утврђено да тачка I Одлуке о висини трошкова уписа у Именик адвоката Адвокатске коморе Републике Српске број ИО-09-12-01/2018 од 19. јануара 2018. године није у сагласности са Уставом Републике Српске и Законом о адвокатури, доводећи тако у везу трошкове уписа у Именик адвоката Адвокатске коморе са накнадом за вршење услуга Централног регистра хартија од вриједности а.д. Бања Лука. Међутим, Суд сматра да се ради о потпуно различитим новчаним давањима, различите правне природе, који се не могу поредити, посебно када се има у виду правни положај Адвокатске коморе, која је самостална и независна професионална организација адвоката и Централног регистра хартија од вриједности који је, према члану 188. став 1. Закона о тржишту хартија од вриједности, правно лице са јавним овлашћењима за послове које обавља.

Како је у току претходног поступка правно стање потпуно утврђено и прикупљени подаци пружају поуздан основ за одлучивање, Суд је, на основу члана 40. став 5. Закона о Уставном суду Републике Српске, у овом предмету одлучио без доношења рјешења о покретању поступка.

На основу изложеног одлучено је као у изреци овог рјешења.

Ово рјешење Уставни суд је донио у саставу: предсједник Суда мр Церард Селман и судије: Миленко Араповић, Војин Бојанић, Амор Букић, Златко Куленовић, Ирена Мојовић, проф. др Марко Рајчевић и академик проф. др Снежана Савић.

Број: У-8720
22. децембар 2021. године

ПРЕДСЈЕДНИК
УСТАВНОГ СУДА

Мр Церард Селман

Начин на који је уређено питање висине накнада које су утврђене за радње које се спроводе у поступку пред регистром, а које су оспореним нормама детаљно разрађене за сваку поједину предузету радњу, представљају ствар цјелисходне процјене доносиоца оспореног акта, те није у надлежности Уставног суда да оцјењује да ли је прописана висина накнаде за сваку поједину радњу правилно одмјерена.

Одлука

Број У-91/20 од 22. децембра 2021. године
„Службени гласник Републике Српске“ број 119/21

Уставни суд Републике Српске, на основу члана 115. Устава Републике Српске, члана 40. став 5, члана 42. став 1, члана 60. став 1. тачке а) и б) и члана 61. став 1. тачка г) Закона о Уставном суду Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“ бр. 104/11 и 92/12), на сједници одржаној 22. децембра 2021. године, д о н и о ј е

О Д Л У К У

Утврђује се да члан 29. тачка 2. Посебног колективног уговора за запослене у области образовања и културе Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“ број 70/19) у дијелу који гласи „у висини до пуне цијене мјесечне превозне карте у јавном саобраћају, што ће се ближе уредити Упутством о начину обрачуна накнаде трошкова превоза запослених у установама образовања и културе Републике Српске, које доноси министар, уз претходно прибављено мишљење Синдиката образовања, науке и културе“ није у сагласности са Уставом Републике Српске и Законом о раду („Службени гласник Републике Српске“ бр. 1/16 и 66/18).

Не прихвата се иницијатива за оцјењивање уставности и законитости члана 29. тачка 2. Посебног колективног уговора за запослене у области образовања и културе Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“ број 70/19) у дијелу који гласи “накнаду трошкова превоза код доласка на посао и повратка са посла раднику којем је мјесто становања удаљено од радног мјеста преко четири километра у једном правцу, а највише до 50 километара у једном правцу.“

Образложење

Дарио Сандић из Бањалуке дао је Уставном суду Републике Српске иницијативу за покретање поступка за оцјењивање уставности и законитости члана 29. тач. 2. Посебног колективног уговора за запослене у области образовања и културе Републике Српске. У иницијативи се наводи да је оспорена одредба у супротности са чл. 10, 27, 54. и 108. Устава Републике Српске, као и са чланом 132. ст. 1. Закона о раду. По мишљењу даваоца иницијативе, оспорена одредба, код прописивања права на накнаду трошкова превоза раднику код доласка на посао и повратка са посла, садржи и ограничење овог права, што је у супротности са чланом 132. Закона о раду и са чланом 108. Устава Републике Српске. Даље се наводи да се оспореним прописивањем врши и повреда права на имовину оних радника који станују на удаљености већој од 50 километара од мјеста рада, јер немају право на накнаду стварних трошкова превоза, што истовремено представља и повреду права на имовину грађана из чл. 27. и 54. Устава Републике Српске, као и члана 1. Првог Протокола 1. Европске конвенције о људским правима и слободама. Такође, наводи се да се оспореним прописивањем, супротно члану 10. Устава Републике Српске, врши дискриминација грађана по основу мјеста становања, јер право на трошкове превоза не могу остварити радници који станују на удаљености мањој од четири километра, односно не могу у потпуности остварити они радници који станују на удаљености већој од 50 километара, због чега су исти, по мишљењу даваоца иницијативе, дискриминисани у односу на раднике којима послодавац признаје трошак превоза у потпуности.

У одговору на иницијативу који је Суду доставило Министарство просвјете и културе Републике Српске оспоравају се наводи даваоца иницијативе о повреди Устава Републике Српске и наводи да је оспорена одредба у сагласности са чланом 132. став 1. тачка 2. Закона о раду.

Истиче се да одлазак на посао у удаљено мјесто од мјеста становања не значи да послодавац има законску обавезу да раднику исплати накнаду трошкова превоза за сваку удаљеност до мјеста рада, јер управо наведена законска одредба прописује да ће се начин и висина остваривања накнаде утврдити посебним колективним уговором. Такође се наводи да се код преговарања између потписника оспореног колективног уговора водило рачуна о томе колико радник може путовати, а да при томе може дати пун допринос раду, као и о томе да радници који су удаљени од мјеста становања до посла до четири километра могу и без коришћења превоза доћи на посао. Поред наведеног, у одговору на иницијативу се указује и на садржај одредаба чл. 114. ст. 1. и чл. 117. ст. 1. и 2. Закона о основном васпитању и образовању („Службени гласник Републике Српске“ бр. 44/17, 31/18, 84/19 и 63/20), те наводи да је законодавац прописао услове као у овим одредбама, управо из разлога да се смање трошкови превоза радника. У одговору на иницијативу се предлаже да Суд исту не прихвати.

Синдикат образовања науке и културе Републике Српске није доставио Суду одговор на иницијативу.

Посебни колективни уговор за запослене у области образовања и културе Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“ број 70/19) закључили су министар просвјете и културе у Влади Републике Српске, по овлашћењу Владе Републике Српске, и Синдикат образовања, науке и културе Републике Српске, на основу члана 240. став 3. Закона о раду („Службени гласник Републике Српске“ бр. 1/16 и 66/18), члана 18. став 2. Закона о платама запослених у основним и средњим школама и ђачким домовима у Републици Српској („Службени гласник Републике Српске“ број 11/19) и члана 15. став 2. Закона о платама запослених у области културе Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“ број 11/19).

Оспореним чланом 29. тачка 2. овог колективног уговора је прописано да послодавац исплаћује накнаду трошкова превоза код доласка на посао и повратка са посла раднику којем је мјесто становања удаљено од радног мјеста преко четири километра у једном правцу, а највише до 50 километара у једном правцу, у висини до пуне цијене мјесечне превозне карте у јавном саобраћају, што ће се ближе уредити Упутством о начину обрачуна накнаде трошкова превоза запослених у установама образовања и културе Републике Српске, које доноси министар, уз претходно прибављено мишљење Синдиката образовања, науке и културе.

Одредбама Устава Републике Српске на које се указује у иницијативи, као и одредбама које су по оцјени Суда битне у конкретном случају је прописано: да су грађани Републике равноправни у слободама, правима и дужностима, једнаки су пред законом и уживају исту правну заштиту без обзира на расу, пол, језик, националну припадност, вјероисповијест, социјално поријекло, рођење, образовање, имовно стање, политичко и друго увјерење, друштвени положај или друго лично својство (члан 10); да је научно, културно и умјетничко стварање слободно, као и да је зајамчена заштита моралних и имовинских права по основу научног, културног, умјетничког и другог интелектуалног стваралаштва (члан 27); да сви облици својине имају једнаку правну заштиту (члан 54): да свако има право на рад и слободу рада, као и да свако по основу рада има право на зараду, у складу са законом и колективним уговором (члан 39. ст 1. и ст. 5); да Република, између осталог, уређује и обезбјеђује радне односе и заштиту на раду (тачка 12. Амандмана XXXII на Устав Републике Српске, којим је замијењен члан 68. Устава); да закони, статuti, други прописи и општи акти морају бити у сагласности са Уставом, да прописи и други општи акти морају бити у сагласности са законом (члан 108).

Законом о раду („Службени гласник Републике Српске“ бр. 1/16 и 66/18) уређују се радни односи, права, обавезе и

одговорности из радног односа и други односи по основу рада у Републици Српској, ако посебним законом није другачије одређено, и прописује да се права, обавезе и одговорности из радног односа уређују и колективним уговором, а правилником о раду и уговором о раду само када је то овим законом одређено (члан 1. ст. 1. и 4). Релевантним одредбама овог закона је прописано: да се колективним уговором закљученим између синдиката и послодавца у складу са законом уређују права, обавезе и одговорности из радног односа, начин и поступак њиховог остваривања и међусобни односи учесника колективног уговора (члан 3. став 1); да колективни уговор и правилник о раду и уговор о раду не могу да садрже одредбе којима се раднику дају мања права или утврђују неповољнији услови рада од права и услова који су утврђени законом, да се општим актом и уговором о раду могу да утврде друга или пропишу повољнија права и повољнији услови рада од оних утврђених овим законом, осим ако то законом није изричито забрањено (члан 9); да су одредбе општег акта које утврђују неповољнија права или неповољније услове рада од права и услова утврђених овим законом незаконите и умјесто њих се примјењују одредбе овог закона (члан 10. став 1); да послодавац раднику исплаћује накнаду трошкова превоза код доласка на посао и повратка с посла уколико превоз није организован од стране послодавца, а висина и начин остваривања примања из става 1. овог члана уређују колективним уговором (члан 132. став 1. тачка 2. и став 2).

Полазећи од наведених уставних и законских одредаба, Суд је оцијенио да члан 29. тачка 2. Посебног колективног уговора за запослене у области образовања и културе Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“ број 70/19) у дијелу који прописује да ће се начин и висина остваривања накнаде трошкова превоза код доласка на посао и повратка са посла, у висини до пуне цијене мјесечне превозне карте у јавном саобраћају, ближе уредити Упутством о начину обрачуна накнаде трошкова превоза запослених у установама

образовања и културе Републике Српске, које доноси министар, уз претходно прибављено мишљење Синдиката образовања, науке и културе, није у складу са Уставом Републике Српске и Законом о раду. Приликом овакве оцјене Суд је имао у виду одредбе члана 1. став 4. Закона о раду, којим је прописано да се овим законом уређују радни односи, права, обавезе и одговорности из радног односа и други односи по основу рада у Републици Српској, ако посебним законом није другачије одређено, те да се права, обавезе и одговорности из радног односа уређују и колективним уговором, а правилником о раду и уговором о раду само када је то овим законом одређено. Како је одредбама члана 132. став 2. Закона о раду прописано да се висина и начин остваривања примања из става 1. овог члана уређују колективним уговором, Суд је оцијенио да члан 29. тачка 2. оспореног општег акта у дијелу који гласи „у висини до пуне цијене мјесечне превозне карте у јавном саобраћају, што ће се ближе уредити Упутством о начину обрачуна накнаде трошкова превоза запослених у установама образовања и културе Републике Српске, које доноси министар, уз претходно прибављено мишљење Синдиката образовања, науке и културе“, није у складу са Законом о раду, јер на другачији начин уређује висину и начин остваривања накнаде трошкова превоза код доласка на посао и повратка са посла, раднику. Наиме, како је наведеним одредбама Закона о раду јасно прописано да се, у конкретном случају, висина и начин остваривања права на накнаду трошкова превоза, уколико превоз није организован од стране послодавца, уређују колективним уговором, прописивање као у оспореној одредби, које даје овлашћење министру да додатно, својим актом, уређује висину и начин обрачуна трошкова превоза, у висини до пуне цијене мјесечне карте у јавном саобраћају, по оцјени Суда није у складу са Законом о раду, јер Закон јасно прописује да се ова накнада коју послодавац исплаћује раднику уређује искључиво колективним уговором. Како наведена одредба у цитираном дијелу није у

сагласности са законом, иста није у сагласности ни са чланом 108. став 2. Устава Републике Српске.

Оцјењујући оспорену одредбу с аспекта разлога оспоравања наведених у иницијативи, Суд је оцијенио да је члан 29. тачка 2. оспореног општег акта у дијелу који прописује да послодавац исплаћује накнаду трошкова превоза код доласка на посао и повратка са посла раднику којем је мјесто становања удаљено од радног мјеста преко четири километра у једном правцу, а највише до 50 километара у једном правцу, у сагласности са чланом 132. став 1. тачка 2. и став 2. Закона о раду. Стога је Суд оцијенио да оваквим прописивањем није повријеђено уставно начело законитости из члана 108. став 2. Устава Републике Српске. Такође, Суд је оцијенио да наведеним прописивањем није дошло до повреде гаранција из члана 10. Устава Републике Српске, јер се оспорена одредба, у овом дијелу, једнако односи на сва лица која се налазе у истој правној ситуацији, односно која остварују право на накнаду трошкова превоза према наведеној одредби. При томе, Суд указује на то да уставно начело равноправности не подразумијева једнакост у апсолутном смислу, већ гарантује једнак третман субјеката који се налазе у истим или истоврсним правним ситуацијама приликом реализације одређених права и обавеза.

С обзиром на овакву одлуку Суда, Суд је оцијенио да паушални наводи иницијативе о повреди чланова 27. и 54. Устава Републике Српске и члана 1. Првог Протокола 1. Европске конвенције о људским правима и слободама, нису од утицаја у овој правној ствари.

Како је у току претходног поступка правно стање потпуно утврђено и да прикупљени подаци пружају поуздан основ за одлучивање, Суд је на основу члана 40. став 5. Закона о Уставном суду Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“ бр. 104/11 и 92/12) одлучио без доношења рјешења о покретању поступка.

На основу изложеног одлучено је као у изреци ове одлуке.

Ову одлуку Уставни суд је донио у саставу: предсједник Суда мр Церард Селман и судије: Миленко Араповић, Војин Бојанић, Амор Букић, Златко Куленовић, Ирена Мојовић, проф. др Марко Рајчевић и академик проф. др Снежана Савић.

Број: У-91/20
22. децембар 2021. године

ПРЕДСЈЕДНИК
УСТАВНОГ СУДА

Мр Церард Селман

Дио оспорене норме која даје овлашћење министру да додатно својим актом уређује висину и начин остваривања права на накнаду трошкова превоза запослених, није у складу са законом којим је прописано да се висина и начин обрачуна ове накнаде уређује колективним уговором, што је супротно уставном начелу законитости општих аката.

Прописивањем да послодавац исплаћује накнаду трошкова превоза код доласка на посао и повратка са посла раднику којем је мјесто становања удаљено од радног мјеста преко четири километра у једном правцу, а највише до 50 километара, није дошло до повреде уставне гаранције равноправности грађана, јер се оспорена одредба једнако односи на сва лица која се налазе у истој правној ситуацији, односно која остварују право на накнаду трошкова превоза према наведеној одредби, имајући у виду да уставно начело равноправности не подразумева једнакост у апсолутном смислу, већ гарантује једнак третман субјеката који се налазе у истим или истоврсним правним ситуацијама приликом реализације одређених права и обавеза.

Рјешење
Број У-102/20 од 22. децембра 2021. године
„Службени гласник Републике Српске“ број 119/21

Уставни суд Републике Српске, на основу члана 115. Устава Републике Српске, члана 40. став 5. и члана 61. став 1. тачка г) Закона о Уставном суду Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“ бр. 104/11 и 92/12), на сједници одржаној 22. децембра 2021. године, донио је

Р Ј Е Ш Е Њ Е

Не прихвата се иницијатива за оцјењивање уставности члана 30. став 4. Породичног закона („Службени гласник Републике Српске“ бр. 54/02, 41/08 и 63/14), у дијелу који гласи „...трудноће жене с другим мушкарцем...“.

О б р а з л о ж е њ е

Данијел Јовановић из Приједора дао је Уставном суду Републике Српске иницијативу за покретање поступка за оцјењивање уставности одредбе члана 30. став 4. Породичног закона („Службени гласник Републике Српске“ бр. 54/02, 41/08 и 63/14), у дијелу којим је уређено да заблуда о битној особини супружника постоји, између осталог, у случају трудноће жене са другим мушкарцем, сматрајући да овакво прописивање није у сагласности са чл. 10. и 16. став 1. Устава Републике Српске, а у вези са одредбама члана 49. став 1, члана 36. став 2. и члана 108. став 1. Устава. Давалац иницијативе истиче да су оспореним прописивањем повријеђене гаранције из члана 10. Устава, јер је законодавац признао мушкарцу/супругу право да тражи поништење брака у случају кад је његова супруга, у вријеме закључења брака, била трудна са другим мушкарцем, о чему њен супруг није имао сазнања, док је пропустио да

жени/супрузи призна право да тражи поништење брака у случају када је друга жена, у вријеме закључења брака, била трудна са њеним супругом, а о чему супруга није имала сазнања. Овим је повријеђено право супружника на једнакост пред законом, те право на једнаку правну заштиту из члана 16. став 1. Устава. У иницијативи се појашњава да би жена/супруга, у случају да тражи поништење брака по наведеном основу, морала пред Судом доказати да би је сазнање о трудноћи друге жене са њеним супругом, у вријеме закључења брака, одвратило од закључења тог брака, док мушкарац/супруг не мора изводити овакве доказе пред судом, већ је довољно да се позове на прописивање из оспореног дијела члана 30. став 4. Породичног закона.

У одговору на иницијативу Народна скупштина Републике Српске наводи да је уставни основ за доношење Породичног закона садржан у члану 36. Устава, тач. 12. и 18. Амандмана XXXII којим је замијењен члан 68. и члан 70. став 1. тачка 2. Устава, те да се иницијативом произвољно и непотпуно тумаче уставне одредбе, као и да се, прописујући на оспорени начин, законодавац кретао у границама својих надлежности. Истиче се да су Породичним законом (члан 30) као сметње за закључење пуноважног брака наведене мане воље које могу бити од утицаја на закључење пуноважног брака, те да овај закон познаје и несвјесну несагласност између стварне и изјављене воље супружника, а која постоји када је лице било у заблуди о личности или битној особини брачног супружника. С обзиром на то да заблуда о битној особини брачног супружника постоји када се ради о особини, односно околности која би брачног супружника одвратила од закључења брака да је за њу знао, законодавац је у члану 30. став 4. навео неке од случајева које сматра нарочитим, а ова листа могућих особина брачног супружника или околности на његовој страни није коначна. Надаље се истиче да трудноћа жене са другим мушкарцем може бити квалификована као "битна особина" само када код лица са којим ступа у брак

постоји заблуда о томе, те брак може бити поништен због заблуде о овој особини, а никако због трудноће жене. Наводи се да само незадовољство одређеним законским рјешењем није уставноправно релевантно, као и да није у надлежности Уставног суда да цијени оправданост законодавне политике, те се предлаже да Суд не прихвати иницијативу.

Чланом 30. став 4. Породичног закона („Службени гласник Републике Српске“ бр. 54/02, 41/08 и 63/14) је прописано да заблуда о битној особини брачног супружника постоји кад се ради о особини, односно о околности која би другог брачног супружника одвратила од закључења брака да је за њу знао, а нарочито у случају крајње опасне или тешке болести, противприродне навике, полне немоћи, трудноће жене с другим мушкарцем, нечасног занимања и раније осуде због кривичног дјела учињеног из нечасних побуда.

У поступку оцјењивања уставности оспорене законске одредбе, Суд је имао у виду да је Уставом утврђено: да су грађани Републике равноправни у слободама, правима и дужностима, једнаки пред законом и уживају исту правну заштиту без обзира на расу, пол, језик, националну припадност, вјероисповијест, социјално поријекло, рођење, образовање, имовно стање, политичко и друго увјерење, друштвени положај или друго лично својство (члан 10), да свако има право на једнаку заштиту својих права у поступку пред судом и другим државним органом и организацијом (члан 16. став 1), да се брак и односи у браку и породици уређују законом (члан 36. став 2), да се слободе и права остварују, а дужности испуњавају непосредно на основу Устава, осим када је Уставом предвиђено да се услови за остваривање појединих од њих утврђују законом (члан 49. став 1), да Република уређује и обезбјеђује друге односе од интереса за Републику, у складу са Уставом (тачка 18. Амандмана XXXII на Устав којим је замијењен члан 68. Устава), да Народна скупштина доноси законе, друге прописе и опште акте (члан 70. став 1. тачка 2),

да закони, статuti, други прописи и општи акти морају бити у сагласности са Уставом (члан 108. став 1).

Сагласно Уставом утврђеним овлашћењима, Породичним законом („Службени гласник Републике Српске“ бр. 54/02, 41/08 и 63/14) (у даљем тексту: Закон) уређени су породичноправни односи између брачних супружника, родитеља и дјеце, усвојиоца и усвојеника, стараоца и штићеника и односи између сродника у брачној, ванбрачној или усвојеничкој породици, те поступци надлежних органа у вези са породичним односима и старатељством. Тако је овим законом, између осталог, прописано: да је брак законом уређена заједница живота мушкарца и жене, а заснива се на слободној одлуци мушкарца и жене да закључе брак, на равноправности брачних супружника, међусобном поштовању и узајамном помагању (члан 4), да брак није ваљан ако је на његово закључење брачни супружник пристао у заблуди о личности другог брачног супружника или о његовој битној особини (члан 30. став 1), да ће се брак поништити ако се утврди да је приликом његовог закључења постојала нека од брачних сметњи наведених у чл. 29. до 36. овог закона (члан 45), да право на тужбу за поништење брака из разлога наведених у чл. 29, 30, 31. и 34. овог закона припада брачним супружницима, сваком лицу које има правни интерес да брак буде поништен и органу старатељства (члан 47. став 1).

У складу са изложеним Суд је оцијенио да прописивање из члана 30. став 4. Закона, у оспореном дијелу, није у супротности са јемством једнакости из члана 10. Устава, а истим није повријеђено ни право грађана на једнаку правну заштиту у поступку пред судом или другим државним органом утврђено чланом 16. став 1. Устава, због чега наводи из иницијативе у овом смислу нису основани.

Дефинишући у члану 30. став 4. Закона појам заблуде о битној особини брачног супружника као особину, односно околност која би другог брачног супружника одвратила од закључења брака да је за њу знао, законодавац је посебно

апострофирао неке од поменутих особина и околности. При томе, законодавац није утврдио све особине, односно околности у којима се има сматрати да је постојала предметна заблуда, тј. оне нису таксативно прописане, већ је њихово утврђивање у свакој конкретној ситуацији остављено редовним судовима.

Предвиђајући, између осталог, трудноћу жене са другим мушкарцем као једну од ових особина, односно околности, законодавац није искључио могућност да и супруга, у случају да је нека друга жена у моменту закључења брака била трудна са њеним мужем, а о чему супруга није имала сазнања, тражи поништење таквог брака по основу постојања заблуде о битним особинама брачног супружника. Оспорена одредба Породичног закона, по оцјени Суда, не доводи до различитог третмана брачних супружника у погледу могућности подношења тужбе. Напротив, оваква могућност јасно произлази из прописивања члана 47. став 1. Закона према коме право на тужбу за поништење брака из разлога наведених, између осталог и у члану 30. овог закона, припада не само брачним супружницима, већ и сваком лицу које има правни интерес да брак буде поништен, као и органу старатељства, чимесу, према мишљењу Суда, свима, под истим условима, омогућени учешће и правна заштита у релевантним поступцима. Наводи према којима би овакав судски поступак био компликованији од поступка у коме би супруг на основу оспореног прописивања тражио поништење брака нису од уставноправног значаја, јер у складу са чланом 115. Устава овај суд није надлежан да цијени примјену права од стране редовних судова.

Опредјељење законодавца да посебно нагласи одређене случајеве у којима постоји заблуда о битној особини брачног супружника јесте ствар законодавне политике чију оправданост, сагласно члану 115. Устава, Суд није надлежан да цијени.

Цијенећи да је у току претходног поступка правно стање потпуно утврђено и да прикупљени подаци пружају поуздан основ за одлучивање, Суд је, на основу члана 40. став 5. Закона о Уставном суду Републике Српске, у овом предмету одлучио без доношења рјешења о покретању поступка.

На основу изложеног Суд је одлучио као у изреци овог рјешења.

Ово рјешење Уставни суд је донио у саставу: предсједник Суда мр Џерард Селман и судије: Миленко Араповић, Војин Бојанић, Амор Букић, Златко Куленовић, проф. др Душко Медич, Ирена Мојовић, проф. др Марко Рајчевић и академик проф. др Снежана Савић.

Број: У-102/20
22. децембар 2021. године

ПРЕДСЈЕДНИК
УСТАВНОГ СУДА

Мр Џерард Селман

Предвиђајући трудноћу жене са другим мушкарцем као једну од спорних особина, односно околности за поништење брака, законодавац није искључио могућност да и супруга, у случају да је нека друга жена у моменту закључења брака била трудна са њеним мужем, а о чему супруга није имала знања, тражи поништење таквог брака по основу постојања заблуде о битним особинама брачног супружника, што не доводи до различитог третмана брачних супружника у погледу могућности подношења тужбе.

Рјешење
Број У-105/20 од 22. децембра 2021. године
„Службени гласник Републике Српске“ број 119/21

Уставни суд Републике Српске, на основу члана 115. Устава Републике Српске, члана 37. став 1. тачка б), члана 40. став 5, члана 60. став 1. тачка а) и члана 61. став 1. тачке г) и д) Закона о Уставном суду Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“ бр. 104/11 и 92/12), на сједници одржаној 22. децембра 2021. године, донио је

О Д Л У К У

Утврђује се да члан 1. Закона о измјенама Закона о стварним правима („Службени гласник Републике Српске“ број 58/09) није у сагласности са Уставом Републике Српске.

Не прихвата се иницијатива за оцјењивање уставности члана 2. Закона о измјенама Закона о стварним правима („Службени гласник Републике Српске“ број 58/09“).

Не прихвата се иницијатива за покретање поступка за оцјењивање уставности члана 357. Закона о стварним правима („Службени гласник Републике Српске“ број 124/08), у дијелу који гласи „... а почеће се примјењивати дана 1. јула 2009. године“.

О б р а з л о ж е њ е

Заједничка адвокатска канцеларија Топић из Бање Луке дала је Уставном суду Републике Српске (у даљем тексту: Суд) иницијативу за покретање поступка за оцјењивање уставности члана 357. Закона о стварним правима („Службени гласник Републике Српске“ број 124/08), у дијелу који гласи „... а почеће се примјењивати дана 1. јула 2009. године“, те чл. 1. и

2. Закона о измјенама Закона о стварним правима („Службени гласник Републике Српске“ број 58/09).

Истиче се да одредба члана 357. Закона о стварним правима („Службени гласник Републике Српске“ број 124/08), у оспореном дијелу, те одредба члана 1. Закона о измјенама Закона о стварним правима нису у складу са чланом 109. Устава, јер праве разлику између дана ступања на снагу и дана почетка примјене закона, чиме је створена правна несигурност и правни вакуум у примјени Закона о стварним правима. С обзиром на то да Устав у члану 109. прописује да закони ступају на снагу најраније осмог дана од дана објављивања, то подразумијева да се исти почињу и примјењивати од тог датума, због чега нормирање према коме се почетак примјене закона не подудара са његовим ступањем на снагу није у складу са Уставом. Давалац иницијативе такође сматра да је и члан 2. Закона о измјенама Закона о стварним правима неуставан, јер уређује ступање на снагу неуставне одредбе члана 1. истог закона.

Народна скупштина Републике Српске Суду није доставила одговор на наводе из иницијативе.

Чланом 357. Закона о стварним правима („Службени гласник Републике Српске“ број 124/08) је прописано да овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Српске”, а да ће се почети примјењивати дана 1. јула 2009. године.

Оспореним чланом 1. Закона о измјенама Закона о стварним правима („Службени гласник Републике Српске“ број 58/09) је прописано да се у Закону о стварним правима („Службени гласник Републике Српске” број 124/08) у члану 357. ријечи: “1. јула 2009. године” замјењују ријечима: “1. јануара 2010. године”.

Оспореним чланом 2. Закона о измјенама Закона о стварним правима („Службени гласник Републике Српске“ број 58/09) је прописано да овај закон ступа на снагу осмог

дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Српске”.

Уставом Републике Српске је утврђено: да се уставно уређење Републике темељи на владавини права (члан 5. став 1. алинеја 4), да Република уређује и обезбјеђује уставност и законитост (тач. 4. Амандмана XXXII на Устав Републике Српске, којим је замијењен члан 68. Устава) да закони, други прописи и општи акти ступају на снагу најраније осмог дана од дана објављивања, осим ако из нарочито оправданих разлога није предвиђено да раније ступе на снагу, а да се прије ступања на снагу закони, други прописи и општи акти државних органа објављују у одговарајућем службеном гласилу (члан 109), да Уставни суд може оцјењивати уставност закона и уставност и законитост прописа и општих аката који су престали да важе, ако од престанка важења до покретања поступка није протекло више од једне године (тачка 2. Амандмана XLII којим је допуњен став 1. члана 115. Устава).

Имајући у виду наведене одредбе Устава, те да је, сагласно члану 357. Закона о стварним правима („Службени гласник Републике Српске“ бр. 124/08, 3/09, 58/09, 95/11, 60/15 и 107/19), овај закон ступио на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Српске“ број 124/08 од 27. децембра 2008. године, Суд је утврдио да је уређујући као у члану 1. Закона о измјенама Закона о стварним правима („Службени гласник Републике Српске“ број 58/09), законодавац прописао супротно члану 109. Устава, те начелу владавине права.

Узимајући у обзир да у складу са чланом 109. Устава закони, други прописи и општи акти ступају на снагу најраније осмог дана од дана објављивања у одговарајућем службеном гласилу, Суд је утврдио да појам „почетка примјене“ прописа није категорија утврђена Уставом. Устав Републике Српске познаје само институт ступања на снагу закона, али не и институт одгођене примјене закона који је ступио на снагу. Према оцјени Суда, из наведене уставне одредбе произлази да

уколико закони други пропис или општи акт ступа на снагу одређеног дана, он се од тог дана и примјењује, због чега прописивање којим се након ступања на снагу одгађа примјена, у конкретном случају Закона о стварним правима, није у сагласности са гаранцијама из члана 109. Устава. Овом уставном одредбом је за законе, друге прописе и опште акте, уколико не постоје нарочито оправдани разлози да раније ступе на снагу, утврђен само минималан вакацијски период, због чега њихов доносилац може одредити и дужи период који треба да протекне између објављивања и ступања на снагу истих. Ступање на снагу закона је временски одређен моменат од којег закон почиње правно дјеловати, обавезујући својим одредбама. Дакле, закон ступа на снагу тачно одређеног дана, што значи да се од тог дана мора почети и примјењивати. То је општи уставни захтјев којем мора удовољити сваки закон. Законске одредбе које прописују одгођени почетак примјене закона који је ступио на снагу не удовољавају захтјевима начела владавине права, а поготово начелу правне сигурности објективног правног поретка као његовом саставном дијелу.

Одсуство истовремености у ступању на снагу и почетку примјене закона, других прописа и општих аката, према становишту Суда, доводи до правне несигурности, јер узрокује стање упоредног постојања више прописа који регулишу исту материју, због чега може бити нејасно који ће се пропис примјењивати у раздобљу од дана ступања на снагу закона, другог прописа и општег акта, до дана почетка његове примјене.

С обзиром на изложено, Суд је утврдио да је прописујући на начин као у члану 1. Закона о измјенама Закона о стварним правима, законодавац поступио и супротно члану 5. став 1. алинеја 4. Устава, јер је проузроковао несигурност у примјени права, те нарушио хомогеност правног система.

У погледу навода даваоца иницијативе о неуставности члана 2. Закона о измјенама Закона о стварним правима, Суд је утврдио да исти нису основани, будући да је наведеном

законском одредбом законодавац, сагласно члану 109. Устава, уредио ступање на снагу овог закона осмог дана од дана његове објаве.

Надаље, Суд је утврдио да је члан 357. Закона о стварним правима („Службени гласник Републике Српске“ број 124/08), у оспореном дијелу, престао да важи ступањем на снагу Закона о измјенама Закона о стварним правима који је објављен у „Службеном гласнику Републике Српске“ број 58/09 од 30. јуна 2009. године, а који је ступио на снагу осмог дана од дана објављивања, тако што је чланом 1. овог закона, у оспореном дијелу, измијењена одредба члана 357. Закона о стварним правима („Службени гласник Републике Српске“ број 124/08).

С обзиром на то да је иницијатива дата Суду 24. децембра 2020. године, тј. по истеку рока из тачке 2. Амандмана ХЛП којом је допуњен став 1. члана 115. Устава, Суд је, на основу члана 37. став 1. тачка б) Закона о Уставном суду Републике Српске („Службени гласник Републике Српске” бр. 104/11 и 92/12), одлучио да иницијативу за покретање поступка не прихвати у дијелу којим је оспорена одредба члана 357. Закона о стварним правима („Службени гласник Републике Српске“ број 124/08), у дијелу који гласи „... а почеће се примјењивати дана 1. јула 2009. године“.

Како је у току претходног поступка правно стање потпуно утврђено и прикупљени подаци пружају поуздан основ за одлучивање, Суд је, на основу члана 40. став 5. Закона о Уставном суду Републике Српске, у овом предмету одлучио без доношења рјешења о покретању поступка.

На основу изложеног Суд је одлучио као у изреци ове одлуке.

Ову одлуку Уставни суд је донио у саставу: предсједник Суда мр Церард Селман и судије: Миленко Араповић, Војин Бојанић, Амор Букић, Златко Куленовић, проф. др Душко Медић, Ирена Мојовић, проф. др Марко Рајчевић и академик проф. др Снежана Савић.

Број: У-105/20
22. децембар 2021. године

ПРЕДСЈЕДНИК
УСТАВНОГ СУДА

Мр Церард Селман

Прописивање којим се након ступања на снагу одгађа примјена нормативног акта није у сагласности са гаранцијама Устава, имајући у виду да закон ступа на снагу тачно одређеног дана што значи да се од тог дана мора почети и примјењивати, тако да законске одредбе које прописују одгођени почетак примјене закона који је ступио на снагу не удовољавају захтјевима начела владавине права, а поготово принципу правне сигурности објективног правног поретка као његовог саставног дијела.

Рјешење
Број У-1/21 од 22. децембра 2021. године
„Службени гласник Републике Српске“ број 119/21

Уставни суд Републике Српске, на основу члана 115. Устава Републике Српске, члана 37. став 1. тачка г), члана 40. став 5. и члана 61. став 1. тачке г) и д) Закона о Уставном суду Републике Српске ("Службени гласник Републике Српске" бр. 104/11 и 92/12), на сједници одржаној 22. децембра 2021. године, д о н и о је

Р Ј Е Ш Е Њ Е

Не прихвата се иницијатива за оцјењивање уставности члана 16. став 2. Уредбе о стамбеном збрињавању породица погинулих бораца и ратних војних инвалида Одбрамбено-отаџбинског рата Републике Српске ("Службени гласник Републике Српске" бр. 26/19 и 77/20).

Не прихвата се иницијатива за покретање поступка за оцјењивање уставности члана 7. став 4. Уредбе о стамбеном збрињавању породица погинулих бораца и ратних војних инвалида Одбрамбено-отаџбинског рата Републике Српске ("Службени гласник Републике Српске" бр. 26/19 и 77/20).

О б р а з л о ж е њ е

Јованка Чакало из Бање Луке дала је Уставном суду Републике Српске иницијативу за покретање поступка за оцјењивање уставности члана 7. став 4. и члана 16. став 2. Уредбе о стамбеном збрињавању породица погинулих бораца и ратних војних инвалида Одбрамбено-отаџбинског рата Републике Српске ("Службени гласник Републике Српске" бр. 26/19 и 77/20). У иницијативи се наводи да су оспорене одредбе ове уредбе супротне начелу забране дискриминације

из члана 10. Устава Републике Српске. Давалац иницијативе, наиме, истиче да је чланом 54. раније важеће Уредбе о стамбеном збрињавању породица погинулих бораца и ратних војних инвалида Одбрамбено-отаџбинског рата Републике Српске ("Службени гласник Републике Српске" бр. 43/07, 73/08 и 18/11) било прописано да уколико ратни војни инвалид који је поднио захтјев за стамбено збрињавање и који се налази на коначној ранг-листи умре, право на стамбено збрињавање задржавају чланови породице који су заједно са њим рангирани. Међутим, према одредбама члана 7. став 4. и члана 16. став 2. оспорене уредбе, која је сада на снази, послје смрти ратног војног инвалида који је поднио захтјев за стамбено збрињавање, чланови његове породице могу наставити поступак само под условом да су заједно са подносиоцем бодовани по критеријуму утврђеног статуса члана породице погинулог борца, статуса ратног војног инвалида или статуса и категорије борца. Оваквим прописивањем су, по мишљењу даваоца иницијативе, породице ратних војних инвалида на које се примјењују оспорене норме дискриминисане и доведене у неравноправан положај у остваривању права на стамбено збрињавање у односу на лица која су то право остварила по раније важећој уредби. Слиједом наведеног, давалац иницијативе предлаже да Суд утврди да оспорене норме предметне уредбе нису у сагласности са Уставом Републике Српске.

У одговору на иницијативу који је доставила Влада Републике Српске наводи се да су оспорене одредбе Уредбе у сагласности са члановима 37, 55. и 75. Закона о правима бораца, војних инвалида и породица погинулих бораца Одбрамбено-отаџбинског рата Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“ бр. 134/11, 9/12 и 40/12). Овим законским нормама је, како се истиче, прописано да предност у стамбеном збрињавању, у складу са уредбом Владе, имају лица са статусом борца, ратног војног инвалида и члана породице погинулог борца, због чега је оспореним нормама Уредбе

предвиђено да се лица која се са подносиоцем захтјева заједно стамбено збрињавају бодују уколико имају утврђен такав статус. Из тог разлога је дата могућност да у случају смрти подносиоца захтјева поступак стамбеног збрињавања могу наставити само она лица која по основу свог личног статуса имају право на стамбено збрињавање у смислу наведених законских норми. Поред тога, у одговору се указује на члан 62. став 1. наведеног закона, којим је прописано да чланови породице умрлог ратног војног инвалида имају право на породичну инвалиднину и здравствену заштиту, дакле немају право на стамбено збрињавање. Доносилац оспорене уредбе, надаље, износи став да оспореним прописивањем није дошло до повреде члана 10. Устава, јер се на исти начин третирају сва лица која имају статус члана породице умрлог војног инвалида, односно лица која се налазе у истој правној ситуацији. Сходно наведеном, предлаже да Суд не прихвати дату иницијативу.

Уредбу о стамбеном збрињавању породица погинулих бораца и ратних војних инвалида Одбрамбено-отаџбинског рата Републике Српске ("Службени гласник Републике Српске" број 26/19 и 77/20) донијела је Влада Републике Српске на основу чл. 55. и 75. Закона о правима бораца, војних инвалида и породица погинулих бораца Одбрамбено-отаџбинског рата Републике Српске ("Службени гласник Републике Српске" бр. 134/11, 9/12 и 40/12) и члана 43. став 2. Закона о Влади Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“ број 118/08). Оспореним одредбама ове уредбе прописано је: да у случају смрти подносиоца захтјева за стамбено збрињавање поступак могу наставити лица која су са подносиоцем захтјева бодована по овој уредби (члан 7. став 4), те да се лица која се стамбено збрињавају заједно са подносиоцем захтјева бодују по критеријумима из става 1. тач. 2), 3) и 4. овог члана (члан 16. став 2).

Разматрајући наводе иницијативе, Суд је констатовао да је Одлуком овог суда број У-44/20 од 26. маја 2021. године ("Службени гласник Републике Српске" број 51/21) утврђено

да члан 7. став 4. Уредбе о стамбеном збрињавању породица погинулих бораца и ратних војних инвалида Одбрамбено-отаџбинског рата Републике Српске ("Службени гласник Републике Српске" број 26/19 и 77/20) није у сагласности са Уставом Републике Српске и Законом о Влади Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“ број 118/08). Имајући у виду наведено, на основу члана 37. став 1. тачка г) Закона о Уставном суду Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“ бр. 104/11 и 92/12), Суд у овом дијелу није прихватио иницијативу, јер је већ одлучивао о уставности и законитости члана 7. став 4. оспорене уредбе.

У поступку оцјењивања уставности и законитости члана 16. став 2. Уредбе о стамбеном збрињавању породица погинулих бораца и ратних војних инвалида Одбрамбено-отаџбинског рата Републике Српске Суд је имао у виду да је Уставом Републике Српске утврђено: да Република, поред осталог, уређује и обезбјеђује борачку и инвалидску заштиту и друге односе од интереса за Републику у складу са Уставом (тачке 12. и 18. Амандмана XXXII, којим је замијењен члан 68. Устава); да се уставно уређење Републике темељи на социјалној правди (члан 5. алинеја 3); да омладина, жене и инвалиди имају посебну заштиту (члан 40. став 3); да републички органи, у оквиру Уставом утврђених права и дужности Републике, утврђују политику, доносе и извршавају законе, друге прописе и опште акте, врше заштиту уставности и законитости (члан 67. став 1); да Влада доноси уредбе, одлуке и друге акте за извршавање закона (члан 90. тачка 4).

Одредбом члана 10. Устава, у односу на коју давалац иницијативе тражи оцјену уставности члана 16. став 2. Уредбе утврђено је да су грађани Републике равноправни у слободама, правима и дужностима, једнаки пред законом и уживају исту правну заштиту без обзира на расу, пол, језик, националну припадност, вјероисповијест, социјално поријекло, рођење, образовање, имовно стање, политичко и друго увјерење, друштвени положај или друго лично својство.

Поред тога, Суд је узео у обзир и релевантне одредбе Закона о правима бораца, војних инвалида и породица погинулих бораца Одбрамбено-отаџбинског рата Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“ бр. 134/11, 9/12 и 40/12), којим је прописано: да у права војних инвалида спада, поред осталог, предност у стамбеном збрињавању (члан 39. тачка з)), да ратни војни инвалиди имају предност у стамбеном збрињавању у односу на борце, у складу са уредбом Владе (члан 55), да члан породице погинулог борца има право на предност у стамбеном збрињавању (члан 60. тачка ј)), да члан породице умрлог војног инвалида од прве до четврте категорије има право на породичну инвалиднину и здравствену заштиту (члан 62. став 1), да чланови породице погинулог борца имају предност у стамбеном збрињавању у односу на друга лица која немају тај статус, у складу са Уредбом Владе (члан 75).

Законом о Влади Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“ број 118/08) прописано је да извршну власт у Републици Српској, у складу са Уставом, врши Влада Републике Српске (члан 1. став 1), а у дјелокругу послова Владе утврђено је да доноси уредбе, одлуке, смјернице, инструкције, рјешења, закључке и друге опште и појединачне акте за извршавање закона (члан 15. тачка г)), као и да се уредбом ближе уређују односи од значаја за извршавање закона, утврђују начела унутрашње организације министарстава и других републичких органа управе и формирају стручне службе Владе (члан 43. став (2)).

Сагласно наведеним уставним и законским одредбама, Влада Републике Српске је, по оцјени Суда, била овлашћена да донесе оспорену уредбу, којом је, са циљем извршавања релевантних одредаба Закона о правима бораца, војних инвалида и породица погинулих бораца Одбрамбено-отаџбинског рата Републике Српске, ближе уредила начин, услове, критеријуме и поступак за стамбено збрињавање лица

са статусом члана породице погинулог борца и ратног војног инвалида Одбрамбено-отаџбинског рата Републике Српске.

Оцјењујући уставност члана 16. став 2. предметне уредбе, Суд је утврдио да оваквим прописивањем нису нарушене гаранције равноправности и једнакости грађана пред законом из члана 10. Устава, како се то наводи у иницијативи. Давалац иницијативе, наиме, сматра да је ова норма супротна наведеном уставном начелу, јер не садржи могућност из члана 54. раније важеће Уредбе о стамбеном збрињавању породица погинулих бораца и ратних војних инвалида Одбрамбено-отаџбинског рата Републике Српске ("Службени гласник Републике Српске" бр. 43/07, 73/08 и 18/11), према којем су чланови породице ратног војног инвалида који је поднио захтјев за стамбено збрињавање и који је током поступка умро задржавали право на стамбено збрињавање. Чланом 16. став 1. оспорене уредбе прописани су критеријуми на основу којих се врши бодовање подносиоца захтјева за стамбено збрињавање (стамбена ситуација, статус члана породице погинулог борца, статус и категорија ратног војног инвалида и статус и категорија борца), док је оспореним ставом 2. овог члана прописано да се лица која се стамбено збрињавају заједно са подносиоцем захтјева бодују по критеријумима који се односе на њихов лични статус (члан породице погинулог борца, ратни војни инвалид или борац). По оцјени Суда, чињеница да су оспореном нормом на другачији начин уређени предметни критеријуми у односу на раније нормативно рјешење не доводи у питање начело из члана 10. Устава. Суд сматра да је предметно прописивање одраз цјелисходне процјене доносиоца овог акта и усвојених принципа и политике у уређивању ових правних односа у вријеме доношења оспорене уредбе.

У конкретном случају, давалац иницијативе погрешно ставља у исти контекст лица која су адресати уредбе која је престала да важи с адресатима уредбе која је на снази и која не прописује исте критеријуме за стицање права на стамбено збрињавање чланова породице ратног војног инвалида који је

након поднесеног захтјева преминуо. Пореде се, дакле, лица која одређено право не остварују у исто вријеме и на основу истог општег акта. Оспорена норма, по оцјени Суда, обезбјеђује једнак третман лица која имају статус породице умрлог војног инвалида и која се, према одредбама оспорене уредбе, стамбено збрињавају заједно са подносиоцем захтјева за остваривање овог права, тако да се ова лица не могу доводити у везу са лицима која су ово право остварила раније према уредби која више није на снази. У вези са наведеним, Суд сматра потребним указати на то да уставни принцип из члана 10. не подразумијева равноправност и једнакост грађана у апсолутном смислу, већ једнак третман лица која се налазе у истим или истоврсним околностима приликом реализације одређених права и обавеза.

Оспорено прописивање је, поред тога, у сагласности и са релевантном нормом члана 62. став 1. Закона о правима бораца, војних инвалида и породица погинулих бораца Одбрамбено-отаџбинског рата Републике Српске, којим је прописано која права имају чланови породице умрлог војног инвалида од прве до четврте категорије, те је предвиђено да ова лица имају право на породичну инвалиднину и здравствену заштиту, из чега, без дилеме, произлази да законодавац није предвидио стамбено збрињавање ове категорије лица.

Како је у току претходног поступка правно стање потпуно утврђено и прикупљени подаци пружају поуздан основ за одлучивање, Суд је, на основу члана 40. став 5. Закона о Уставном суду Републике Српске, у овом предмету одлучио без доношења рјешења о покретању поступка.

На основу изложеног одлучено је као у изреци овог рјешења.

Ово рјешење Уставни суд је донио у саставу: предсједник Суда мр Церард Селман и судије: Миленко Араповић, Војин Бојанић, Амор Букић, Златко Куленовић, проф. др Душко Медић, Ирена Мојовић, проф. др Марко Рајчевић и академик проф. др Снежана Савић.

Број: У-1/21
22. децембар 2021. године

ПРЕДСЈЕДНИК
УСТАВНОГ СУДА

Мр Церард Селман

Чињеница да су оспореном нормом на другачији начин уређени критеријуми у односу на раније нормативно рјешење не доводи у питање начело равноправности грађана, јер је предметно прописивање одраз цијелисходне процјене доносиоца овог акта и усвојених принципа и политике у уређивању ових правних односа у вријеме доношења оспорене уредбе.

Рјешење
Број У-3/21 од 22. децембра 2021. године
„Службени гласник Републике Српске“ број 119/21

Уставни суд Републике Српске, на основу члана 115. Устава Републике Српске, члана 37. став 1. тачка г), члана 40. став 5. и члана 61. став 1. тач. г) и д) Закона о Уставном суду Републике Српске («Службени гласник Републике Српске» бр. 104/11 и 92/12), на сједници одржаној 22. децембра 2021. године, д о н и о ј е

Р Ј Е Ш Е Њ Е

Не прихвата се иницијатива за оцјењивање уставности и законитости члана 3. ст. 2. и 3. Уредбе о борачком додатку ("Службени гласник Републике Српске" бр. 52/13, 53/14 и 6/19).

Не прихвата се иницијатива за покретање поступка за оцјењивање уставности и законитости члана 3. став 1. Уредбе о борачком додатку ("Службени гласник Републике Српске" бр. 52/13, 53/14 и 6/19).

О б р а з л о ж е њ е

Перо Даковић из Билеће, заступан по пуномоћнику Небојши Рудану, адвокату из Требиња, дао је Уставном суду Републике Српске иницијативу за оцјењивање уставности и законитости члана 3. Уредбе о борачком додатку ("Службени гласник Републике Српске" бр. 52/13, 53/14 и 6/19). Из садржине иницијативе која је прецизирана на захтјев Суда, те накнадно допуњена произлази да је оспорени члан 3. Уредбе у несагласности с чл. 10, 69. и 108. Устава Републике Српске, те чланом 31. став 2. Закона о правима бораца, војних инвалида и породица погинулих бораца Одбрамбено-отаџбинског рата Републике Српске ("Службени гласник Републике Српске" бр.

134/11, 9/12 и 40/12). Давалац иницијативе указује, прије свега, на Одлуку овог суда број: У- 50/12 од 24. априла 2014. године и с тим у вези наводи да је овом одлуком утврђено да је чланом 5. став 2. Уредбе о борачком додатку којим је Влада Републике Српске, поред два Законом прописана критеријума за стицање права на мјесечни борачки додаток - старосна доб и категорија борца, предвидјела и трећи критеријум, односно статус корисника личне пензије одређене од гарантованог пензијског основа до 31. јануара 2012. године, повријеђено начело подјеле власти из члана 69. Устава, начело законитости из члана 108. став 2. Устава, као и принцип равноправности грађана из члана 10. Устава. Наведене уставне одредбе је, како се даље наводи, Влада повриједила и оспореним прописивањем из члана 3. Уредбе с обзиром на то да је прописала нови критеријум за стицање одређених борачких права, дакле, критеријум који није прописан у Закону о правима бораца, војних инвалида и породица погинулих бораца Одбрамбено-отаџбинског рата Републике Српске. Имајући у виду да Влада, као носилац извршне власти, није овлашћена да уредбом, као подзаконским актом, додаје нове критеријуме за стицање борачких права, на начин како је то прописано у оспореном члану Уредбе, давалац иницијативе предлаже да Суд утврди да исти није у сагласности с Уставом Републике Српске и Законом.

Влада Републике Српске је у одговору на иницијативу, између осталог, истакла да је оспорено прописивање у функцији извршавања два закона – закона из области борачко-инвалидске заштите и закона из области пензијско-инвалидског осигурања, који комплементарно уређују остваривање права корисника инвалидске пензије код којег је узрок инвалидности повреда задобијена за вријеме вршења војне дужности у околностима оружаних сукоба, односно болест која се узрочно-последично односи на те сукобе. С тим у вези, у одговору се указује на одредбе чл. 157. и 158. став 1. тачка е), те члана 172. став 5. тачка а) Закона о пензијском и инвалидском осигурању ("Службени гласник Републике

Српске" бр. 134/11, 82/13 и 103/15) и наглашава да се оспореним нормирањем спречава да се по основу истог својства – припадника оружаних снага (борца), истовремено остварују новчана примања кроз пропис из области пензијско-инвалидског осигурања – у виду увећања инвалидске пензије која се одређује од гарантованог пензијског основа за ту категорију корисника и кроз прописе из области борачко-инвалидске заштите - у виду борачког додатка, јер би то значило двоструко кориштење права по истом основу (статусу борца). Такође, у одговору се истиче да оспорени члан Уредбе не угрожава права по основу статуса борца, јер се не може сматрати да се остваривањем права на инвалидску пензију кад је узрок инвалидности повреда задобијена за вријеме вршења војне дужности у околностима оружаних сукоба, односно болест која се узрочно-последично односи на те сукобе корисницима инвалидске пензије, неоправдано ускраћује остваривање права на борачки додаток јер новчани износ инвалидске пензије који је утврђен од гарантованог пензијског основа за наведену категорију, а не од личног пензијског основа осигураника, представља примање по основу статуса борца. Уколико би, како се даље истиче, наведена категорија корисника инвалидских пензија остваривала и борачки додаток, била би у повољнијем положају у односу на остале борце који по основу статуса борца остварују само борачки додаток. С обзиром на изложено, у одговору се закључује да је оспореним прописивањем Влада ближе развила законске одредбе ради адекватне и правичне примјене у пракси, при чему није изашла изван оквира својих законских овлашћења и нарушила начело подјеле власти из члана 69. Устава, као ни начело равноправности грађана из члана 10. Устава, те предлаже да Суд иницијативу не прихвати.

Уредбу о борачком додатку ("Службени гласник Републике Српске" бр. 52/13, 53/14 и 6/19) донијела је Влада Републике Српске на основу члана 31. став 4. Закона о правима бораца, војних инвалида и породица погинулих бораца

Одбрамбено-отаџбинског рата Републике Српске ("Службени гласник Републике Српске" бр. 134/11, 9/12 и 40/12) и члана 43. став 2. Закона о Влади Републике Српске ("Службени гласник Републике Српске" број 118/08), по претходно прибављеној сагласности Борачке организације Републике Српске. Овом уредбом уређују се услови и поступак за остваривање права на борачки додатак (члан 1). Оспореним одредбама члана 3. Уредбе је прописано да право на борачки додатак по овој уредби не може остварити борац - корисник права на инвалидску пензију код којег је узрок инвалидности повреда задобијена за вријеме вршења војне дужности у околностима оружаних сукоба, односно болест која се узрочно-последично односи на те сукобе (став 1), да ће се изузетно од одредбе става 1. овог члана борачки додатак признати кориснику инвалидске пензије код којег је за повреде задобијене за вријеме вршења војне дужности у околностима оружаних сукоба, односно за болест која се узрочно-последично односи на те сукобе, инвалидитет утврђен само дјелимично у односу на укупан инвалидитет, а највише 50% (став 2) и да ће општински, односно градски орган управе надлежан за послове борачко-инвалидске заштите (у даљем тексту: првостепени орган) за сваки претходни мјесец, по службеној дужности, прибавити податке од надлежне филијале Фонда за пензијско и инвалидско осигурање Републике Српске о корисницима права на инвалидску пензију из ст. 1. и 2. овог члана (став 3).

У поступку оцјењивања оспорених одредаба члана 3. Уредбе о борачком додатку ("Службени гласник Републике Српске" бр. 52/13, 53/14 и 6/19) Суд је, прије свега, утврдио да Уставни суд Републике Српске Рјешењем број: У-109/19 од 23. децембра 2020. године ("Службени гласник Републике Српске" број 1/21) није прихватио иницијативу за оцјењивање уставности и законитости члана 3. став 1. ове уредбе. Наиме, Суд је у овом предмету оцијенио да одредбом члана 3. став 1. Уредбе, којом је искључена могућност остваривања права на борачки додатак лицу коме је инвалидска пензија призната по

основу тјелесног оштећења по коме је признат војни инвалидитет, Влада није изашла из оквира овлашћења која су јој дата одредбом члана 31. став 4. Закона.

С обзиром на наведено, Суд је утврдио да се у погледу оцјењивања уставности и законитости оспореног члана 3. став 1. Уредбе о борачком додатку ради о ствари о којој је већ одлучивано, те на основу члана 37. став 1. тачка г) Закона о Уставном суду Републике Српске ("Службени гласник Републике Српске" број 104/11 и 92/12), у овом дијелу, иницијативу није прихватио.

У поступку оцјењивања осталих одредаба члана 3. Уредбе о борачком додатку Суд је имао у виду одредбе Устава којим је утврђено: да су грађани Републике равноправни у слободама, правима и дужностима, једнаки су пред законом и уживају исту правну заштиту без обзира на расу, пол, језик, националну припадност, вјероисповијест, социјално поријекло, рођење, образовање, имовно стање, политичко и друго увјерење, друштвени положај или друго лично својство (члан 10), да Република уређује и обезбјеђује, између осталог, борачку и инвалидску заштиту (тачка 12. Амандмана XXXII на Устав Републике Српске, којим је замијењен члан 68. Устава), да Влада обезбјеђује спровођење и извршава законе, друге прописе и опште акте, доноси уредбе, одлуке и друге акте за извршавање закона (члан 90. тач. 3. и 4), те да закони, статuti, други прописи и општи акти морају бити у сагласности са Уставом, односно да прописи и други општи акти морају бити у сагласности са законом (члан 108).

Поред наведених уставних одредаба Суд је имао у виду да је Законом о правима бораца, војних инвалида и породица погинулих бораца Одбрамбено-отаџбинског рата Републике Српске прописано да се овим законом уређују услови, начин и поступак за утврђивање статуса и права бораца, војних инвалида и чланова породица погинулих бораца и умрлих војних инвалида и чланова породица лица страдалих у вршењу војне службе или у вршењу активности у вези са том

службом, начин обезбјеђивања новчаних средстава, те друга питања од значaja за ostvarивање права прописаних овим законом (члан 1); да су мјесечна примања по овом закону: борачки додатак, лична инвалиднина, додатак за његу и помоћ, ортопедски додатак, допунско материјално обезбјеђење, породична инвалиднина, повећана породична инвалиднина као стечено право, увећана породична инвалиднина и посебно мјесечно примање, годишња борачки додатак и накнада за одликовање (члан 16), да је борачки додатак мјесечно, односно годишње новчано примање које борци из члана 2. ст. 1. и 2. овог закона могу да остваре по основу ангажовања у рату у зони борбених дејстава, као и да право на борачки додатак као мјесечно новчано примање могу да остваре борци с обзиром на старосну доб, а да борци који не могу остварити право на борачки додатак из става 2. овог члана остварују право на борачки додатак као годишње новчано примање, у складу са прописаним условима, те да ће Влада донијети уредбу којом се уређују услови и поступак за остваривање права на борачки додатак, уз претходно прибављену сагласност Борачке организације (члан 31).

Суд је, такође, имао у виду Закон о пензијском и инвалидском осигурању ("Службени гласник Републике Српске" бр. 134/11, 82/13 и 103/15) којим је, између осталог, прописано: да Република из буџета обезбјеђује Фонду средства за покриће обавеза насталих по основу права остварених по повољнијим условима, по основу већег обима права одређених категорија осигураника у односу на обим права осталих осигураника, као и по основу посебног стажа (у даљем тексту: средства по основу обавеза Републике) (члан 157), да се средства по основу обавеза Републике обезбјеђују, поред осталог, и за инвалидску пензију – у комплетном износу ако је узрок инвалидности повреда задобијена за вријеме вршења војне дужности у околностима оружаних сукоба или болест која је узрочно-последично везана за те околности, трајно (члан 158. став 1. тачка е)) и да се изузетно од става 4. члана

172. неће поново одређивати пензија кориснику пензије код кога је узрок инвалидности повреда задобијена за вријеме вршења војне дужности у околностима оружаних сукоба, као и болест тог лица која је узрочно-последично везана за те околности (члан 172. став 5. тачка а)).

Уз то, Суд је имао у виду Закон о Влади Републике Српске ("Службени гласник Републике Српске" број 118/08), којим је, између осталог, прописано да извршну власт у Републици Српској, у складу са Уставом, врши Влада Републике Српске (члан 1), да у вршењу власти из члана 1. овог закона Влада спроводи политику, извршава законе и друге прописе Народне скупштине и одговорна је за стање у Републици у свим областима из своје надлежности (члан 2. став 1), да у питањима из своје надлежности Влада доноси: уредбе, одлуке, смјернице, инструкције, рјешења, закључке и друге акте, у складу са законом, те да се уредбом ближе уређују односи од значаја за извршавање закона (члан 43. ст. 1. и 2).

Полазећи од изложеног, а имајући притом у виду да давалац иницијативе није навео посебне разлоге због којих оспорава одредбе члана 3. ст. 2. и 3. Уредбе, већ да су разлози дати у контексту разлога због којих се оспорава одредба члана 3. став 1. Уредбе, Суд је утврдио да је Влада Републике Српске на основу члана 31. став 4. Закона о правима бораца, војних инвалида и породица погинулих бораца Одбрамбено-отаџбинског рата Републике Српске била овлашћена да уреди ближе услове и поступак за остваривање права на борачки додатак. Оспореним прописивањем, по оцјени Суда, Влада није изашла из оквира овлашћења која су јој дата Законом, односно да је оспорено прописивање као норма спроведбеног подзаконског акта у функцији извршавања одредаба Закона о правима бораца, војних инвалида и породица погинулих бораца Одбрамбено-отаџбинског рата Републике Српске. При томе, оспореним одредбама се не повређује принцип равноправности из члана 10. Устава, будући да одредба члана

3. став 2. Уредбе подједнако важи за све кориснике инвалидске пензије код којих је за повреде задобијене за вријеме вршења војне дужности у околностима оружаних сукоба, односно за болест која се узрочно-последично односи на те сукобе, инвалидитет утврђен само дјелимично у односу на укупан инвалидитет, а највише 50%. Такође је у оквиру закона обавезивање општинског, односно градског органа управе надлежног за послове борачко-инвалидске заштите да за сваки претходни мјесец, по службеној дужности, прибави податке од надлежне филијале Фонда за пензијско и инвалидско осигурање Републике Српске о корисницима права на инвалидску пензију из ст. 1. и 2. овог члана, како је то утврђено чланом 3. став 3. Уредбе.

Из наведеног, по оцјени Суда, произлази и да су оспорене одредбе члана 3. ст. 2. и 3. Уредбе сагласне са уставним принципом сагласности прописа и других општих аката са законом, који је утврђен чланом 108. став 2. Устава.

Цијенећи да је у току претходног поступка правно стање потпуно утврђено и да прикупљени подаци пружају поуздан основ за одлучивање, Суду је, на основу члана 40. став 5. Закона о Уставном суду Републике Српске, у овом предмету одлучио без доношења рјешења о покретању поступка.

На основу изложеног одлучено је као у изреци овог рјешења.

Ово рјешење Уставни суд је донио у саставу: предсједник Суда мр Церард Селман и судије: Миленко Араповић, Војин Бојанић, Амор Букић, Златко Куленовић, проф. др Душко Медих, Ирена Мојовић, проф. др Марко Рајчевић и академик проф. др Снежана Савић.

Број: У-3/21
22. децембар 2021. године

ПРЕДСЈЕДНИК
УСТАВНОГ СУДА

Мр Церард Селман

Нема повреде уставног начела равноправности грађана будући да оспорена одредба подједнако важи за све кориснике инвалидске пензије код којих је за повреде задобијене за вријеме вршења војне дужности у околностима оружаних сукоба, односно за болест која се узрочно-посљедично односи на те сукобе, инвалидитет утврђен само дјелимично у односу на укупан инвалидитет, а највише 50%.

Не прихвата се иницијатива за покретање поступка за оцјењивање уставности акта у случају када је Уставни суд раније одлучио о истом уставноправном питању.

Рјешење
Број У-13/21 од 22. децембра 2021. године
„Службени гласник Републике Српске“ број 119/21

Уставни суд Републике Српске, на основу члана 115. Устава Републике Српске и члана 60. став 1. тачка д) Закона о Уставном суду Републике Српске ("Службени гласник Републике Српске" бр. 104/11 и 92/12), на сједници одржаној 22. децембра 2021. године, д о н и о је

О Д Л У К У

Одбија се приједлог за утврђивање незаконитости чланова 9. и 10. Одлуке о комуналним накнадама Општине Језеро („Службени гласник Општине Језеро“ број 3/14).

О б р а з л о ж е њ е

Рибњак Јањ д.о.о Бања Лука поднио је Уставном суду Републике Српске приједлог за оцјењивање уставности и законитости чл. 9. и 10. Одлуке о комуналним накнадама Општине Језеро („Службени гласник Општине Језеро“ број 3/14), коју је донијела Скупштина Општине Језеро. Иако је предлагач навео да тражи оцјену уставности и законитости оспорених норми, приједлог не садржи образложење у погледу повреде Устава Републике Српске, већ само закона. Предлагач сматра да оспорене одредбе предметне одлуке, којима су прописани основи и мјерила за утврђивање висине комуналне накнаде, нису у сагласности са Законом о комуналним дјелатностима („Службени гласник Републике Српске“ бр. 124/11 и 100/17). У вези са овим наводима, указује на одредбе члана 2. ст. 1. и 2, члана 3. тачка р), као и чланова 21, 22, 23, 24. и 25. став 1. овог закона, те истиче да основи и мјерила којима се утврђује висина комуналне накнаде зависе од степена опремљености насеља комуналним објектима и уређајима

заједничке комуналне потрошње, као и квалитета и стандарда комуналних производа и услуга. Поред тога, предлагач наводи да је доносилац оспорене одлуке у члану 9. овог акта извршио бодовање простора према његовој намјени, што је разрада већ једном бодованог простора по м² из члана 6. Одлуке, тако да је, по његовом мишљењу, извршено дупло бодовање по истом критеријуму. Исто тако, износи став да у вријеме доношења оспорене одлуке Општина Језеро није имала важећи регулациони план, тако да се нису могле јасно дефинисати зоне приликом утврђивања висине комуналне накнаде. Коначно, мишљења је да је комунална накнада која је, примјеном оспорених одредаба Одлуке, утврђена предлагачу за обављање његове пословне дјелатности веома висока, иако ова општина нема комуналну инфраструктуру којом би обезбиједила висок степен заједничке комуналне потрошње.

У одговору на приједлог који је доставила Скупштина Општине Језеро наводи се да је приједлог неуредан, да су наводи приједлога неосновани, те да предлагач погрешно и произвољно тумачи одредбе чланова 6, 9. и 10. оспореног акта. Истиче се да је у члану 6. Одлуке прописано да се комунална накнада плаћа за сваки квадратни метар нето корисне површине пословног, стамбеног или другог простора, што је кориговано утврђеним коефицијентом из става 2. овог члана. Чланом 9. овог акта су, како се даље наводи, објекти разврстани по врсти простора, те је на основу тога извршено бодовање, док је чланом 10. број бодова утврђен зависно од положаја простора у насељу, односно у складу са зоном у којој се налази. Дносилац оспорене одлуке даље наводи да су зоне на подручју ове општине јасно дефинисане, те да су се, према члану 27. Закона о измјенама и допунама Закона о уређењу простора и грађењу („Службени гласник Републике Српске“ број 84/19) у вријеме доношења предметне одлуке, примјењивали документи просторног уређења којима је истекао плански период, до доношења нових докумената. Поред тога, мишљења је да приједлог превасходно одражава

незадовољство предлагача утврђеном висином комуналне накнаде за обављање његове пословне дјелатности, те указује на то да висина накнаде није посљедица неуједначене примјене закона, већ метода обрачуна код којег се користе истоврсни улазни фактори код сваког појединачног случаја. Сходно наведеном, предлаже да Суд одбије приједлог.

Одлуку о комуналним накнадама Општине Језеро („Службени гласник Општине Језеро“ број 3/14) донијела је Скупштина Општине Језеро на основу члана 22. Закона о комуналним дјелатностима („Службени гласник Републике Српске“ бр. 124/11), члана 30. став 1. алинеја 2. и члана 50. Статута Општине Језеро („Службени гласник Општине Језеро“ број 2/12). Оспореним чланом 9. ове одлуке прописан је број бодова зависно од врсте простора: представништва, пословна удружења, банке, амбуланте, ПТТ услуге и сл. - 12 бодова, трговине и угоститељски објекти - 9 бодова, услужно занатство – 7 бодова, производна дјелатност – 6 бодова, стамбени и гаражни простор – 4 бода, те остали простор услужне дјелатности – 3 бода.

Према члану 10. ове одлуке број бодова из претходног члана се коригује зависно од положаја простора у насељу, као и степена опремљености насеља примјеном коефицијента, и то: у првој зони коефицијент за пословни простор је 2,50, а за стамбени и други простор 1,70. У другој зони је коефицијент за пословни простор 2,20, а за стамбени и други простор 1,50. Прва зона обухвата простор утврђен Регулационим планом општине Језеро, а друга зона обухвата остали простор општине Језеро изван простора утврђеног Регулационим планом.

У поступку оцјењивања законитости оспорених чл. 9. и 10. предметне одлуке Суд је имао у виду да је чланом 102. став 1. тачке 2. и 6. Устава Републике Српске утврђено да општина преко својих органа, у складу са законом, уређује и обезбјеђује обављање комуналних дјелатности, извршава законе и друге прописе и опште акте републике чије је извршење повјерено

општини, и да, према члану 108. став 2. Устава, прописи и други општи акти морају бити у сагласности са законом.

Поред наведених уставних одредаба, Суд је узео у обзир и релевантне норме Закона о локалној самоуправи (“Службени гласник Републике Српске” бр. 101/04, 42/05, 118/05 и 98/13), који је био на снази у вријеме доношења оспорене одлуке и који је престао да важи ступањем на снагу Закона о локалној самоуправи (“Службени гласник Републике Српске” број 97/16, 36/19 и 61/21) и то: одредбу члана 12. став 1. тачка б) алинеја 2. ранијег, односно члана 18. тачка 2, подтачка 2. важећег закона којим је прописано да самосталне надлежности општине обухватају, поред осталих, уређење и обезбјеђење обављања комуналних дјелатности; члан 30. став 1. алинеја 9. ранијег, односно члан 39. став 2. тачка 10, важећег закона према којем скупштина јединице локалне самоуправе, као орган одлучивања и креирања политике јединице локалне самоуправе, доноси одлуке о комуналним таксама и другим јавним приходима, када је овлашћена законом; те одредбу члана 65. тачка в) алинеја 4. ранијег, односно члан 74. тачка 3. подтачка 4. важећег закона којим је прописано да су локалне накнаде један од извора прихода јединице локалне самоуправе, односно да приходи и примици јединица локалне самоуправе укључују и накнаде за коришћење објеката и уређаја заједничке комуналне потрошње.

Суд је, такође, имао у виду и Закон о комуналним дјелатностима („Службени гласник Републике Српске” број 124/11 и 100/17) којим се утврђују комуналне дјелатности од посебног јавног интереса и начин обезбјеђивања посебног јавног интереса, организација обављања комуналних дјелатности и начин њиховог финансирања. Овим законом прописано је: да се средства за обављање комуналних дјелатности заједничке комуналне потрошње обезбјеђују из буџета јединице локалне самоуправе по основу прихода остварених из, поред осталог, комуналне накнаде (члан 21. став 1. тачка 1), да се одлуком скупштине јединице локалне

самоуправе којом се уводи обавеза плаћања комуналне накнаде одређују основи и мјерила којима се утврђује висина накнаде зависно од степена опремљености насеља комуналним објектима и уређајима заједничке комуналне потрошње и квалитета и стандарда комуналних производа и услуга (члан 22. став 2), да се комунална накнада одређује према јединици изграђене корисне површине (м²) за стамбени, пословни и помоћни простор и објекте друштвеног стандарда (члан 23), да су обвезници накнаде из члана 23. овог закона власници стамбеног, пословног или другог простора, носиоци станарског права, закупци стамбеног, пословног или другог простора, односно физичка и правна лица која су корисници објеката и уређаја заједничке комуналне потрошње (члан 24), те да се висина комуналне накнаде утврђује рјешењем органа јединице локалне самоуправе надлежног за комуналне послове (члан 25. став 1).

Како из наведених уставних и законских одредаба произлази, приходи јединице локалне самоуправе су уређени законом. Законодавац је, дакле, у конкретном случају Законом о комуналним дјелатностима уредио сва темељна питања која се односе на комуналне накнаде, те је истовремено дао овлашћење скупштини јединице локалне самоуправе да пропише обавезу плаћања комуналне накнаде за коришћење објеката и уређаја заједничке комуналне потрошње, односно да својом одлуком одреди основе и мјерила којима се утврђује висина ове накнаде зависно од степена опремљености насеља комуналним објектима и уређајима заједничке комуналне потрошње и квалитета и стандарда комуналних производа и услуга.

Имајући у виду изложено, Суд је оцијенио да је Скупштина Општине Језеро била овлашћена да донесе оспорену одлуку, којом је, сагласно својим законским овлашћењима, уредила комуналне накнаде на подручју ове општине. Начин на који су оспореним нормама чланова 9. и 10. Одлуке прописани основи и мјерила за утврђивање ове

накнаде, по оцјени Суда, није супротан релевантним законским нормама (члан 22. став 2. и члан 23. Закона о комуналним дјелатностима), тако да не доводи у питање начело законитости из члана 108, Устава, како то сматра предлагач. Доносилац оспорене одлуке је, сходно законским границама овлашћења, приликом утврђивања висине комуналне накнаде узео у обзир критеријуме који се односе на врсту простора (стамбени, пословни и др.), положај простора у насељу и степен опремљености насеља објектима и уређајима заједничке комуналне потрошње, те зависно од тога одредио број бодова за поједине дјелатности, а потом утврдио коефицијент према зони у којој се простор налази. Критеријуми који су прописани оспореним нормама Одлуке су, по оцјени Суда, у цијелости сагласни са релевантним нормама Закона о комуналним дјелатностима. Међутим, број бодова за поједине врсте простора и утврђени коефицијенти представљају одраз цјелисходне процјене доносиоца предметног акта, а цјелисходност и оправданост одређених нормативних рјешења, према члану 115. Устава, не могу бити предмет оцјене овог суда.

У вези са наведеним Суд сматра потребним указати на то да наводи предлагача и изражено незадовољство висином комуналне накнаде која је утврђена за обављање његове пословне дјелатности улазе у домен примјене оспорених одредаба, тако да Уставни суд, према члану 115. Устава, није надлежан да исте разматра и оцјењује оспорене норме у том смислу.

На основу изложеног одлучено је као у изреци ове одлуке.

Ову одлуку Уставни суд је донио у саставу: председник Суда мр Церард Селман и судије: Миленко Араповић, Војин Бојанић, Амор Букић, Златко Куленовић, проф. др Душко Медић, Ирена Мојовић, проф. др Марко Рајчевић и академик проф. др Снежана Савић.

Број: У-13/21
22. децембар 2021. године

ПРЕДСЈЕДНИК
УСТАВНОГ СУДА

Мр Церард Селман

Критеријуми одређени за утврђивање висине комуналне накнаде, који су прописани оспореним нормама подзаконског акта, у цијелости су сагласни са релевантним нормама закона, а број бодова за поједине врсте простора и утврђени коефицијенти представљају одраз цјелисходне процјене доносиоца предметног акта о чијој основаности Уставни суд није надлежан да одлучује.

II

ОДЛУКЕ ВИЈЕЋА ЗА ЗАШТИТУ

ВИТАЛНОГ ИНТЕРЕСА

УСТАВНОГ СУДА РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ

Одлука
Број: УВ-1/21 од 27. септембра 2021. године
„Службени гласник Републике Српске“ број 87/21

На основу Амандмана LXXXII тачка б) ст. 5. и 6. на Устав Републике Српске, члана 115. Устава Републике Српске и члана 60. став 2. Закона о Уставном суду Републике Српске ("Службени гласник Републике Српске" број 104/11 и 92/12), Вијеће за заштиту виталног интереса Уставног суда Републике Српске, на сједници одржаној 27. септембра 2021. године, д о н и ј е л о ј е

О Д Л У К У

Утврђује се да Законом о допуни Кривичног законика Републике Српске број 02/1-021-586/21 и Одлуком о пријевременом ступању на снагу Закона о допуни Кривичног законика Републике Српске број 02/1-021-585/21, које је Народна скупштина Републике Српске изгласала на сједници одржаној 30. јула 2021. године, није повријеђен витални национални интерес бошњачког народа.

О б р а з л о ж е њ е

Предсједавајућа Вијећа народа Републике Српске доставила је 23. августа 2021. године Уставном суду Републике Српске – Вијећу за заштиту виталног интереса (у даљем тексту: Вијеће) акт број: 03.1/I-390/21 од 23. августа 2021. године којим се, сагласно захтјеву Клуба делегата бошњачког народа, тражи утврђивање повреде виталног националног интереса бошњачког народа у Одлуци о пријевременом ступању на снагу Закона о допуни Кривичног законика Републике Српске број 02/1-021-585/21 и Закону о допуни Кривичног законика Републике Српске број 02/1-021-586/21,

које је Народна скупштина Републике Српске изгласала на сједници одржаној 30. јула 2021. године. Уз наведени акт достављени су предметна одлука и закон, Одлука о покретању поступка заштите виталног националног интереса бошњачког народа број: 03.2.5-133/21 од 6. августа 2021. године, са образложењем, те акт број 03.2.5-133/21-1 од 9. августа 2021. године, који садржи амандмане на оспорени закон и одлуку које је поднио Клуб делегата бошњачког народа, са образложењем. У акту предсједавајуће Вијећа народа се наводи да је Народна скупштина Републике Српске на Двдесетој посебној сједници одржаној 30. јула 2021. године изгласала Одлуку о пријевременом ступању на снагу Закона о допуни Кривичног законика Републике Српске број 02/1-021-585/21 и Закон о допуни Кривичног законика Републике Српске број 02/1-021-586/21, те су, сагласно Амандману LXXXII на Устав Републике Српске, ова одлука и закон достављени на разматрање Вијећу народа Републике Српске. Клуб делегата бошњачког народа је поменути акт одлучио да покрене процедуру заштите виталног националног интереса бошњачког народа, јер сматра да је овом одлуком и законом повријеђен витални национални интерес бошњачког народа. С обзиром на то да Вијеће народа Републике Српске није постигло сагласност свих клубова поводом оспорених аката, као ни Заједничка комисија Народне скупштине и Вијећа народа, питање је прослијеђено Уставном суду Републике Српске - Вијећу за заштиту виталног интереса да одлучи да ли је Одлуком о пријевременом ступању на снагу Закона о допуни Кривичног законика Републике Српске број 02/1-021-585/21 и Законом о допуни Кривичног законика Републике Српске број 02/1-021-586/21 повријеђен витални национални интерес бошњачког народа. Уз наведени акт предсједавајуће Вијећа народа од 23. августа 2021. године, Суду је достављен извод из стенограма са Двдесете посебне сједнице Народне скупштине Републике Српске одржане 30. јула 2021. године (дио који се односи на предметни закон и одлуку), извод из стенограма са

Тринаесте сједнице Вијећа народа Републике Српске одржане 17. августа 2021. године (дио који се односи на поменути закон и одлуку), те извод из стенограма са Седме сједнице Заједничке комисије Народне скупштине Републике Српске и Вијећа народа Републике Српске, одржане 20. августа 2021. године (дио који се односи на усаглашавање ставова поводом изгласаног закона и одлуке).

Одлучујући о прихватљивости захтјева, Вијеће је на сједници одржаној 30. августа 2021. године донијело Рјешење број УВ-1/21 којим је утврђено да је прихватљив захтјев Клуба делегата бошњачког народа у Вијећу народа Републике Српске за утврђивање повреде виталног националног интереса бошњачког народа у Закону о допуни Кривичног законика Републике Српске број 02/1-021-586/21 и Одлуци о пријевременом ступању на снагу Закона о допуни Кривичног законика Републике Српске број 02/1-021-585/21, које је Народна скупштина Републике Српске изгласала на сједници одржаној 30. јула 2021. године.

Сагласно члану 50. ст. 2. и 3. Пословника о раду Уставног суда Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“ бр. 114/12 и 29/13), Вијеће је 23. јуна 2020. године Клубу делегата српског народа и Клубу делегата хрватског народа у Вијећу народа Републике Српске, као и Народној скупштини Републике Српске доставило на одговор поменуто рјешење о прихватљивости захтјева Клуба делегата бошњачког народа.

У одговору на рјешење о прихватљивости захтјева Клуба делегата бошњачког народа Народна скупштина Републике Српске износи став да предметни захтјев за заштиту виталног националног интереса бошњачког народа није утемељен на Уставу и да у формалноправном смислу посједује много недостатака. Прије свега, истиче се да подносилац захтјева није навео релевантне чињенице које се односе на оспорене акте, да је изнио непотпун и нејасан захтјев, без елемената који су за такве захтјеве прописани, те да се исти, *de*

facto, односи на апстрактну оцјену уставности, што представља злоупотребу института заштите виталног националног интереса и кршење одредаба чл. 69. и 70. Устава. На овај начин се, како се даље наводи, уводи неуставна пракса да законодавац у поступку пред Вијећем за заштиту виталног интереса Уставног суда фактички брани уставну основаност својих аката. У вези с наведеним, Народна скупштина указује на то да је надлежност Вијећа народа у сфери заштите виталних националних интереса конститутивних народа, те да подношење оваквог захтјева представља самовољно и противправно проширење сопствених овлашћења. Надаље, у погледу материјалноправног аспекта предметног захтјева, у одговору се износи став да оспорени акти не доводе до повреде виталног националног интереса бошњачког народа. Народна скупштина, наиме, сматра да у захтјеву Клуба делегата бошњачког народа није видљиво на који начин је, у конкретном случају, повријеђен витални национални интерес, осим што се овај клуб неосновано позива на заштиту Босне и Херцеговине као одреднице идентитета бошњачког народа, те неаргументовано указује на праксу Уставног суда Босне и Херцеговине. Истиче да је намјера законодавца била да оспореним чланом 280а. предметног закона, који носи назив „Повреда угледа Републике Српске и њених народа“ заштити интересе свих народа који живе у Републици Српској и да је назив овог члана више него јасан када је ријеч о заштити виталног националног интереса било којег народа у Републици Српској. У погледу оспорене одлуке, у одговору се наводи да овакав акт, који је процедуралног карактера и одређује ступање на снагу закона, не може бити доведен у контекст питања повреде виталног националног интереса конститутивних народа, због чега је Вијеће за заштиту виталног интереса требало одлучити да захтјев у овом дијелу није прихватљив.

Клуб делегата српског народа и Клуб делегата хрватског народа у Вијећу народа Републике Српске нису доставили одговор на рјешење о прихватљивости захтјева Клуба делегата бошњачког народа.

Чланом 1. оспореног Закона о допуни Кривичног законика Републике Српске број 02/1-021-586/21 прописано је да се у Кривичном закону Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“ бр. 64/17, 104/18 и 15/21), послјије члана 280. додаје назив члана и нови члан 280а. који гласи:

„Повреда угледа Републике Српске и њених народа

Члан 280а.

- (1) Ко јавно изложи порузи, презиру или грубом омаловажавању Републику Српску, њен грб, амблем или химну, казниће се казном затвора до три године.
- (2) Ако је дјело из става 1. овог члана извршено на начин да се Република Српска означи као агресорска или геноцидна творевина или њени народи агресорским или геноцидним, учинилац ће се казнити казном затвора од шест мјесеци до пет година.
- (3) Ако је дјело из става 2. овог члана извршило службено или одговорно лице или лице у институцијама власти или органу који се финансира из јавног буџета, казниће се казном затвора од двије до десет година.
- (4) Ако су дјела из ст. 1. до 3. овог члана извршена у намјери промјене уставног уређења Републике Српске, њене територијалне цјеловитости или независности, учинилац ће се казнити казном затвора од три до петнаест година.

Чланом 2. је прописано да овај закон ступа на снагу наредног дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Српске“.

Одлуку о пријевременом ступању на снагу Закона о допуни Кривичног законика Републике Српске број 02/1-021-585/21 донијела је Народна скупштина Републике Српске на основу члана 70. став 1. тачка 2. и члана 109. Устава Републике Српске, те члана 177. став 2. и члана 181. став 3. Пословника Народне скупштине Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“ број 66/20). Овом одлуком прописано је да је у поступку доношења Закона о допуни Кривичног законика Републике Српске утврђено да постоје нарочито оправдани разлози да наведени закон ступи на снагу наредног дана од дана објављивања (тачка I), те да ова одлука ступа на снагу наредног дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Српске“ (тачка II).

У поступку одлучивања о захтјеву Клуба делегата бошњачког народа Вијеће је имало у виду да у складу са чланом 70. став 1. тачка 2. Устава Народна скупштина Републике Српске доноси законе, друге прописе и опште акте, те да према тач. 4. и 10. Амандмана XXXII, којим је замијењен члан 68. Устава, Република уређује и обезбјеђује уставност и законитост, организацију, надлежности и рад државних органа.

Поред тога, Вијеће је узело у обзир да је чланом 5. алинеја 2. Устава утврђено да се уставно уређење Републике темељи на обезбјеђивању националних равноправности и заштити виталних интереса конститутивних народа. Вијеће је, такође, имало у виду да је заштита виталних националних интереса конститутивних народа Амандманом LXXVII, којим је допуњен члан 70. Устава, утврђена као принцип заштите одређеног круга колективних права као што су остваривање права конститутивних народа да буду адекватно заступљени у законодавним, извршним и правосудним органима власти, идентитет једног конститутивног народа, уставни амандмани, организација органа јавне власти, једнака права конститутивних народа у процесу доношења одлука, образовање, вјероисповијест, језик, његовање културе, традиције и културно наслеђе, територијална организација,

систем јавног информисања, као и друга питања која би се третирали као питања од виталног националног интереса уколико тако сматрају двије трећине једног од клубова делегата конститутивних народа у Вијећу народа.

Истовремено, Вијеће је констатовало да је у Образложењу Одлуке о покретању поступка заштите виталног националног интереса бошњачког народа наведено да Клуб делегата бошњачког народа сматра да је Бошњацима, као конститутивном народу у Републици Српској, гарантовано право да било које питање могу третирати као витални национални интерес уколико тако сматрају двије трећине овог клуба, те да оспорени закон и одлука одговарају само једном конститутивном народу. Поред тога, указује се на то да је идентитет неког народа повезан са територијом, поријеклом (биолошким или генетским), језиком и политичко-економском организацијом одређеног простора. Како је припадницима бошњачког конститутивног народа Уставом Републике Српске гарантовано право да се изјасне о свом виталном националном интересу, Клуб делегата бошњачког народа истиче да је Босна и Херцеговина једна од одредница њиховог идентитета, тако да оспореним законским рјешењима треба заштитити како ентитет, тако и државу Босну и Херцеговину у чијем саставу је тај ентитет.

У поступку одлучивања у меритуму Вијеће је, прије свега, размотрило аргументацију Народне скупштине изнесену у одговору на рјешење о прихватљивости предметног захтјева, према којој је, са формалноправног аспекта, захтјев непотпун и нејасан и не садржи неопходне елементе за разматрање и одлучивање. У односу на ове наводе, Вијеће је утврдило да је о питањима формалноправне природе одлучено у поступку прихватљивости предметног захтјева за утврђивање повреде виталног националног интереса бошњачког народа, те се ова аргументација не може истицати у поступку доношења мериторне одлуке.

Полазећи од цитираних одредаба Устава, затим садржаја оспорених аката, те узимајући у обзир наводе Клуба делегата бошњачког народа, као и одговора Народне скупштине Републике Српске на рјешење о прихватљивости предметног захтјева, Вијеће је утврдило да предметним законом и одлуком није повријеђен витални национални интерес бошњачког народа.

Приликом ове оцјене Вијеће је, прије свега, имало у виду садржај аката који су оспорени, из којих, по мишљењу овог вијећа, не произлази да исти доводе у питање право било којег конститутивног народа у Републици Српској на уживање гаранција из круга виталних националних интереса дефинисаних одредбама Амандмана LXXVII, којим је допуњен члан 70. Устава, па тако ни права на идентитет бошњачког народа, на које се позива подносилац захтјева. Предметна нормативна рјешења, по оцјени Вијећа, немају националну димензију и подједнако се односе на све грађане Републике Српске који су адресати ових аката, без обзира на њихову националну припадност.

Дакле, оспорени закон и одлука, по оцјени Вијећа, не утичу ни директно ни индиректно на идентитет ниједног конститутивног народа у Републици Српској, те тако ни на идентитет бошњачког народа који се, према захтјеву Клуба делегата бошњачког народа, везује за државу Босну и Херцеговину. У вези с тим, указивање подносица захтјева на потребу допуне оспореног закона у смислу заштите Босне и Херцеговине, као одреднице идентитета Бошњака, по оцјени Вијећа не може бити предмет разматрања у поступку заштите виталног националног интереса, јер чињеница да овај закон не садржи неко нормативно рјешење, у конкретном случају, није релевантна за одлучивање.

Поред тога, Вијеће сматра да су наводи Образложења о повреди виталног националног интереса бошњачког народа паушални, јер не садрже правну аргументацију у смислу уставних гаранција о заштити виталних националних интереса,

односно на који начин је оспореним актима нарушен осјећај припадности бошњачког народа Босни и Херцеговини, који је, како се истиче, једна од одредница њиховог идентитета. Истовремено, Клуб делегата бошњачког народа се позива на одредбу алинеје 9. Амандмана LXXVII, којим је допуњен члан 70. Устава, али не даје образложење која су то, у конкретном случају, друга питања која се могу третирати као витални национални интерес уколико то сматрају двије трећине једног од клубова конститутивног народа у Вијећу народа. У вези с тим се једино наводи да оспорено законско рјешење одговара само једном од три конститутивна народа, али оваква формулација је, по оцјени Вијећа, паушална и нејасна, те се не може сматрати ваљаним образложењем о повреди виталног националног интереса конститутивног народа које би ово вијеће узело у разматрање.

Вијеће је мишљења да наводи Клуба делегата бошњачког народа изнесени у Образложењу Одлуке о покретању поступка заштите виталног националног интереса и Образложењу Амандмана које је овај клуб конститутивних народа предложио на предметни закон могу евентуално бити предмет апстрактне оцјене уставности пред Уставним судом Републике Српске, али не и питање повреде виталних националних интереса бошњачког народа.

Вијеће, такође, указује на то да захтјев за заштиту виталног националног интереса ово вијеће може оцјењивати само у односу на одредбе Устава Републике Српске којима су дефинисани витални национални интереси конститутивних народа, као и поступак пред овим вијећем за његову заштиту, због чега позивање подносиоца захтјева на одлуке Уставног суда БиХ није од значаја за одлучивање у овом предмету.

На основу изложеног Вијеће је одлучило као у изреци ове одлуке.

Ову одлуку Вијеће за заштиту виталног интереса је донијело у саставу: председавајући Златко Куленовић, председник Уставног суда мр Церард Селман и судије: Миленко Араповић, Амор Букић, Ирена Мојовић, проф. др Марко Рајчевић и академик проф. др Снежана Савић.

Број: УВ-1/21
27. септембар 2021. године

ПРЕДСЈЕДАВАЈУЋИ
Вијећа за заштиту
виталног интереса
Уставног суда Републике Српске

Златко Куленовић

Оспорени закон и одлука не утичу ни директно ни индиректно на идентитет ниједног конститутивног народа у Републици Српској, а који се наводима захтјева везује за државу Босну и Херцеговину, те не може бити предмет разматрања у поступку заштите виталног националног интереса.

Одлука
Број: УВ-2/21 од 27. септембра 2021. године
„Службени гласник Републике Српске“ број 87/21

На основу Амандмана LXXXII тачка б) став 5. и 6. на Устав Републике Српске, члана 115. Устава Републике Српске и члана 60. став 2. Закона о Уставном суду Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“ бр. 104/11 и 92/12), Вијеће за заштиту виталног интереса Уставног суда Републике Српске, на сједници одржаној 27. септембра 2021. године,
д о н и ј е л о ј е

О Д Л У К У

Утврђује се да Одлуком о пријевременом ступању на снагу Закона о непримјењивању Одлуке високог представника којом се доноси Закон о допуни Кривичног закона Босне и Херцеговине, број 02/1-021-583/21 и Законом о непримјењивању Одлуке високог представника којом се доноси Закон о допуни Кривичног закона Босне и Херцеговине, број 02/1-021-584/21, које је Народна скупштина Републике Српске изгласала на Двадесетој посебној сједници, одржаној 30. јула 2021. године, није повријеђен витални национални интерес бошњачког народа.

О б р а з л о ж е њ е

Предсједавајућа Вијећа народа Републике Српске доставила је 23. августа 2021. године Уставном суду Републике Српске - Вијећу за заштиту виталног интереса (у даљем тексту: Вијеће) акт број: 03.1/I-389/21 од 23. августа 2021. године којим се, сагласно захтјеву Клуба делегата бошњачког народа, тражи утврђивање повреде виталног националног интереса бошњачког народа у Одлуци о пријевременом ступању на

снагу Закона о непримјењивању Одлуке високог представника којом се доноси Закон о допуни Кривичног закона Босне и Херцеговине, број: 02/1-021-583/21 и Закону о непримјењивању Одлуке високог представника којом се доноси Закон о допуни Кривичног закона Босне и Херцеговине, број: 02/1-021-584/21, које је Народна скупштина Републике Српске изгласала на Двдесетој посебној сједници одржаној 30. јула 2021. године. Уз наведени акт достављени су предметни акти (Одлука и Закон), Одлука о покретању поступка заштите виталног националног интереса бошњачког народа са образложењем, број: 03.2.5-134/21 од 6. августа 2021. године, као и амандмани са образложењем под бројем: 03.2.5-134/21-1 од 9. августа 2021. године, које је Клуб делегата бошњачког народа поднио на Одлуку и Закон. У акту предсједавајуће Вијећа народа се наводи да је Народна скупштина Републике Српске на Двдесетој посебној сједници одржаној 30. јула 2021. године изгласала предметне акте те су, сагласно Амандману LXXXII на Устав Републике Српске, Одлука и Закон достављени на разматрање Вијећу народа Републике Српске. Клуб делегата бошњачког народа је поменути актом одлучио да покрене процедуру заштите виталног националног интереса бошњачког народа, јер сматра да је овим актима повријеђен витални национални интерес овог народа. С обзиром на то да Вијеће народа Републике Српске није постигло сагласност свих клубова поводом предметних аката, као ни Заједничка комисија Народне скупштине и Вијећа народа, питање је прослијеђено Уставном суду Републике Српске - Вијећу за заштиту виталног интереса да одлучи да ли је оспореним актима повријеђен витални национални интерес бошњачког народа.

На сједници одржаној 30. августа 2021. године Вијеће је донијело Рјешење број УВ-2/21, којим је утврђено да је прихватљив захтјев Клуба делегата бошњачког народа у Вијећу народа Републике Српске за утврђивање повреде виталног националног интереса бошњачког народа у Одлуци о

пријевременом ступању на снагу Закона о непримјењивању Одлуке високог представника којом се доноси Закон о допуни Кривичног закона Босне и Херцеговине, број: 02/1-021-583/21 и Закону о непримјењивању Одлуке високог представника којом се доноси Закон о допуни Кривичног закона Босне и Херцеговине, број: 02/1-021-584/21, које је Народна скупштина Републике Српске изгласала на Двадесетој посебној сједници одржаној 30. јула 2021. године.

Наиме, Вијеће је, на основу наведеног акта и приложене документације, утврдило да је обавјештење о покретању поступка за заштиту виталног националног интереса овом вијећу доставила предсједавајућа Вијећа народа Републике Српске, да је о покретању поступка за утврђивање постојања виталног националног интереса бошњачког народа одлучило седам делегата Клуба бошњачког народа у Вијећу народа, да се о захтјеву за утврђивање постојања виталног националног интереса бошњачког народа у оспореним актима (Одлука и Закон) гласало по процедури за заштиту виталног интереса, али да о томе није постигнута сагласност свих клубова конститутивних народа у Вијећу народа, као ни сагласност Заједничке комисије Вијећа народа и Народне скупштине Републике Српске.

Сагласно члану 50. ст. 2. и 3. Пословника о раду Уставног суда Републике Српске ("Службени гласник Републике Српске" бр. 114/12 и 29/13), Вијеће је 30. августа 2021. године Клубу делегата српског народа и Клубу делегата хрватског народа у Вијећу народа Републике Српске, као и Народној скупштини Републике Српске, доставило на одговор поменуто рјешење о прихватљивости захтјева Клуба делегата бошњачког народа.

У одговору Народне скупштине Републике Српске на рјешење о прихватљивости захтјева, који је достављен 6. септембра 2021. године, наводи се да исти није, ни са формалног ни са материјално-правног аспекта, утемељен на Уставу. Прије свега, у одговору се наводи да, посматрајући са

формалноправног аспекта, Клуб делегата бошњачког народа није навео релевантне правне чињенице које се односе на оспорене акте, те да је захтјев нејасан и непотпун, без елемената који су за овакве захтјеве неопходни, те да се у конкретном случају злоупотребљава институт заштите виталног националног интереса. По мишљењу Народне скупштине, посматрајући са материјалноправног аспекта, у овом предмету се не ради о повреди виталног националног интереса бошњачког народа. Наиме, у одговору се наводи да из образложења Одлуке о покретању поступка заштите виталног националног интереса бошњачког народа није видљиво на који начин је повријеђен витални национални интерес бошњачког народа осим што се неосновано позивају на заштиту Босне и Херцеговине као одреднице идентитета бошњачког народа, те неаргументовано на праксу Уставног суда Босне и Херцеговине. С тим у вези, у одговору се указује на амандмане које је овај клуб уложио на оспорене акте који се, како се наводи, не могу довести у контекст заштите виталног националног интереса, као и да се Клуб Бошњака таквим поступањем неосновано поставља у позицију својеврсног заштитника интереса Босне и Херцеговине. Оспорени акти, како се наводи у одговору, немају национални предзнак и подједнако се односе на све грађане, односно не садрже одредбе којима се дискриминишу или фаворизују припадници било којег конститутивног народа или припадника народа из реда осталих. На основу наведеног сматрају да захтјев Клуба Бошњака у Вијећу народа Републике Српске, којим се оспоравају предметни акти, није утемељен на Уставу Републике Српске, односно да предметним актима није повријеђен витални национални интерес ниједног конститутивног народа, па предлажу да се захтјев одбије као неоснован.

Клуб делегата српског народа и Клуб делегата хрватског народа у Вијећу народа Републике Српске нису

доставили одговор на рјешење о прихватљивости захтјева Клуба делегата бошњачког народа.

Одлуку о пријевременом ступању на снагу Закона о непримјењивању Одлуке високог представника којом се доноси Закон о допуни Кривичног закона Босне и Херцеговине, број: 02/1-021-583/21 од 30. јула 2021. године донијела је Народна скупштина Републике Српске на основу чл. 70. став 1. тачка 2. и 109. Устава Републике Српске и чл. 177. став 2. и 181. став 3. Пословника Народне скупштине Републике Српске ("Службени гласник Републике Српске" број 66/20). Овом одлуком је прописано да је у поступку доношења Закона о непримјењивању Одлуке високог представника којом се доноси Закон о допуни Кривичног закона Босне и Херцеговине утврђено да постоје нарочито оправдани разлози да наведени закон ступи на снагу наредног дана од дана објављивања (тачка I), те да ова одлука ступа на снагу наредног дана од дана објављивања у "Службеном гласнику Републике Српске" (тачка II).

Законом о непримјењивању Одлуке високог представника којом се доноси Закон о допуни Кривичног закона Босне и Херцеговине прописано је: да се Одлука високог представника којом се у Кривичном закону Босне и Херцеговине ("Службени гласник Босне и Херцеговине", бр. 3/03, 32/03, 37/03, 54/04, 61/04, 30/05, 53/06, 55/06, 32/07, 8/10, 47/14, 22/15, 40/15 и 35/18) у члану 145а, иза става 1. додају нови ставови 2. до 6., а важећи став 2. мијења и нумерише као нови став 7, неће примјењивати на територији Републике Српске (члан 1), да надлежни органи Републике Српске неће сарађивати са надлежним органима Босне и Херцеговине у погледу примјене Одлуке високог представника из члана 1, те да ће Влада Републике Српске ступањем на снагу овог закона обезбиједити примјену става 1. овог члана у циљу заштите грађана Републике Српске (члан 2), те да овај закон ступа на снагу наредног дана од дана објављивања у "Службеном гласнику Републике Српске" (члан 3).

У поступку одлучивања о захтјеву Клуба делегата бошњачког народа Вијеће је имало у виду да је заштита виталних националних интереса конститутивних народа утврђена чланом 70. Устава, који је допуњен Амандманом LXXVII на Устав Републике Српске, као принцип заштите одређеног круга колективних права, као што су остваривање права конститутивних народа да буду адекватно заступљени у законодавним, извршним и правосудним органима власти, идентитет једног конститутивног народа, уставни амандмани, организација органа јавне власти, једнака права у процесу доношења одлука, образовање, вјероисповијест, језик, његовање културе, традиције и културно наслеђе, територијална организација, систем јавног информисања и друга питања која би се третирали као питања од виталног националног интереса уколико тако сматрају двије трећине једног од клубова делегата конститутивних народа у Вијећу народа. Такође, Вијеће је имало у виду члан 5. став 1. алинеја 2. Устава, према коме се уставно уређење Републике темељи на обезбјеђивању националних равноправности и заштити виталних националних интереса конститутивних народа.

Истовремено, Вијеће је констатовало да је у Образложењу Одлуке о покретању поступка заштите виталног интереса бошњачког народа наведено да Бошњаци као конститутивни народ свој идентитет везују за државу Босну и Херцеговину која се овим законом и одлуком напада и негира, чиме се истовремено, по њиховом мишљењу, противуставно напада и негира и идентитет бошњачког народа. У вези с наведеним у овом образложењу се указује да је идентитет једног народа повезан с територијом, поријеклом, језиком и политичко-економском организацијом одређеног простора, као и да је припадницима бошњачког народа Уставом Републике Српске гарантовано право да се изјасне о свом виталном интересу. С обзиром на наведено, Клуб делегата бошњачког народа истиче да је Босна и Херцеговина једна од одредница њиховог идентитета, тако да оспореним законским рјешењима

треба заштитити како ентитет, тако и државу Босну и Херцеговину у чијем саставу је тај ентитет.

У поступку одлучивања о меритуму Вијеће је, прије свега, размотрило аргументацију Народне скупштине изнесenu у одговору на рјешење о прихватљивости предметног захтјева, према којој је, са формалноправног аспекта, захтјев непотпун и нејасан и не садржи неопходне елементе за разматрање и одлучивање. У односу на ове наводе Вијеће је утврдило да је о питањима формалноправне природе одлучено у поступку прихватљивости предметног захтјева за утврђивање повреде виталног националног интереса бошњачког народа, те да се ова аргументација не може истицати у поступку доношења мериторне одлуке.

Полазећи од цитираних одредаба Устава, затим садржаја оспорених аката (Одлуке и Закона), те узимајући у обзир наводе Клуба делегата бошњачког народа, као и одговор Народне скупштине Републике Српске на рјешење о прихватљивости предметног захтјева, Вијеће је утврдило да предметним актима није повријеђен витални национални интерес бошњачког народа.

Приликом овакве оцјене Вијеће је имало у виду садржај аката који су оспорени, из којих, по оцјени Вијећа, не произлази да исти дискриминишу или доводе у подређен положај било који конститутивни народ у Републици Српској у праву на уживање гаранција из круга виталних националних интереса дефинисаних одредбама Амандмана LXXVII на Устав Републике Српске, којим је допуњен члан 70. Устава, те тако ни права на идентитет бошњачког народа, на који се позива подносилац захтјева. Оспорени акти, по оцјени Вијећа, не утичу ни директно ни индиректно на идентитет ниједног конститутивног народа у Републици Српској, а чиљеница да не садрже нормативна рјешења у смислу захтјева Клуба делегата бошњачког народа не може бити предмет заштите виталног националног интереса.

Поред тога, Вијеће сматра да су наводи Образложења о повреди виталног националног интереса бошњачког народа у конкретном случају паушални, јер не садрже правну аргументацију у смислу уставних гаранција о заштити виталних националних интереса. Напротив, ово образложење је, у суштини, засновано на тврдњама подносиоца захтјева да предметни акти негирају Босну и Херцеговину, чиме је, како се наводи, нарушен идентитет бошњачког народа, који они везују за Босну и Херцеговину. Овако постављен захтјев за заштиту виталног националног интереса, у којем се превасходно износи став подносиоца захтјева о наводном утицају оспорених аката на државне атрибуте Босне и Херцеговине, не може се, по оцјени Вијећа, довести у везу са одредбама Амандмана LXXVII на Устав Републике Српске, којим је допуњен члан 70. Устава, а којим су дефинисани витални национални интереси конститутивних народа у Републици Српској. Због тога ови наводи нису релевантни за одлучивање Вијећа и не могу бити предмет његовог разматрања.

Вијеће сматра да наводи Клуба делегата бошњачког народа изнесени у Образложењу Одлуке о покретању поступка заштите виталног националног интереса и Образложењу Амандмана које је овај клуб конститутивних народа предложио на предметни закон могу евентуално бити предмет апстрактне оцјене уставности пред Уставним судом Републике Српске, али не и питање повреде виталних националних интереса бошњачког народа.

На основу изложеног одлучено је као у изреци ове одлуке.

Ову одлуку већином гласова донијело је Вијеће за заштиту виталног интереса у саставу: предсједавајућа Вијећа Ирена Мојовић, предсједник Суда мр Џерард Селман и судије: Миленко Араповић, Амор Букић, Златко Куленовић, проф. др Марко Рајчевић и академик проф. др Снежана Савић.

Број:УВ-2/21
27. септембар 2021. године

ПРЕДСЈЕДАВАЈУЋИ
Вијећа за заштиту
виталног интереса
Уставног суда Републике Српске

Ирена Мојовић

Будући да су наводи Образложења о повреди виталног националног интереса паушални, јер не садрже правну аргументацију у смислу уставних гаранција о заштити виталних националних интереса, већ су засновани на тврдњама да оспорени акти негирају Босну и Херцеговину, не могу се довести у везу са уставним одредбама којим су дефинисани витални национални интереси конститутивних народа, те стога нису релевантни за одлучивање Вијећа и не могу бити предмет његовог разматрања.

Одлука

Број: УВ-3/21 од 23. новембра 2021. године
„Службени гласник Републике Српске“ број 107/21

На основу Амандмана LXXXII тачка б) ст. 5. и 6. на Устав Републике Српске, члана 115. Устава Републике Српске и члана 60. став 2. Закона о Уставном суду Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“ бр. 104/11 и 92/12), Вијеће за заштиту виталног интереса Уставног суда Републике Српске, на сједници одржаној 23. новембра 2021. године, д о н и ј е л о ј е

О Д Л У К У

Утврђује се да је чл. 10. и 14. став 2. Закона о заштити, очувању и употреби језика српског народа и ћириличног писма број: 02/1-021-702/21, који је Народна скупштина Републике Српске изгласала на Двадесет и првој посебној сједници одржаној 15. септембра 2021. године, повријеђен витални национални интерес конститутивног хрватског и конститутивног бошњачког народа.

Утврђује се да чл. 3, 5, 8. и 9, као и одредбама осталих чланова Закона о заштити, очувању и употреби језика српског народа и ћириличног писма број: 02/1-021-702/21, који је Народна скупштина Републике Српске изгласала на Двадесет и првој посебној сједници, одржаној 15. септембра 2021. године, није повријеђен витални национални интерес конститутивног хрватског и конститутивног бошњачког народа.

О б р а з л о ж е њ е

Предсједавајућа Вијећа народа Републике Српске доставила је 19. октобра 2021. године Уставном суду Републике Српске – Вијећу за заштиту виталног интереса (у

даљем тексту: Вијеће) акт број: 03.1/I-467/21 од 18. октобра 2021. године којим се, сагласно захтјевима Клуба делегата хрватског народа у Вијећу народа Републике Српске и Клуба делегата бошњачког народа у Вијећу народа Републике Српске, тражи утврђивање повреде виталног националног интереса хрватског и бошњачког народа у Закону о заштити, очувању и употреби језика српског народа и ћириличног писма, који је Народна скупштина Републике Српске изгласала на сједници одржаној 15. септембра 2021. године. Уз наведени акт достављен је предметни закон, Одлука о покретању поступка заштите виталног националног интереса хрватског народа број: 03.2-4-27/21-1 од 23. септембра 2021. године, Образложење ове одлуке број: 03.2-4-27/21-2 од 23. септембра 2021. године, Одлука о покретању поступка заштите виталног националног интереса бошњачког народа број: 03.2-5-137/21 од 23. септембра 2021. године, Образложење ове одлуке број: 03.2-5-137/21 од 23. септембра 2021. године. У акту предсједавајуће Вијећа народа се наводи да је Народна скупштина Републике Српске на Двадесет и првој посебној сједници, одржаној 15. септембра 2021. године, изгласала Закон о заштити, очувању и употреби језика српског народа и ћириличног писма, број: 02/1-021-702/21, те је, сагласно Амандману LXXXII на Устав Републике Српске, овај закон достављен на разматрање Вијећу народа Републике Српске. Клуб делегата хрватског народа и Клуб делегата бошњачког народа су поменути актима одлучили да покрену процедуру заштите виталног националног интереса хрватског и бошњачког народа, јер сматрају да је овим законом повријеђен витални национални интерес ових народа. С обзиром на то да Вијеће народа Републике Српске није постигло сагласност свих клубова поводом предметног закона, као ни Заједничка комисија Народне скупштине и Вијећа народа, питање је прослијеђено Уставном суду Републике Српске – Вијећу за заштиту виталног интереса да одлучи да ли је Законом о заштити, очувању и употреби језика српског народа и

ћириличног писма повријеђен витални национални интерес хрватског и бошњачког народа.

Уз наведени акт предсједавајуће Вијећа народа од 18. октобра 2021. године, Суду је достављен извод из стенограма са Двадесет и прве посебне сједнице Народне скупштине Републике Српске одржане 15. септембра 2021. године, извод из стенограма са Четрнаесте редовне сједнице Вијећа народа Републике Српске одржане 7. октобра 2021. године, те извод из стенограма са 8. сједнице Заједничке комисије Народне скупштине Републике Српске и Вијећа народа Републике Српске, одржане 15. октобра 2021. године.

Одлучујући о прихватљивости захтјева, Вијеће је рјешењем број УВ-3/21 од 25. октобра 2021. године утврдило да су прихватљиви захтјеви Клуба делегата хрватског народа у Вијећу народа Републике Српске и Клуба делегата бошњачког народа у Вијећу народа Републике Српске за утврђивање повреде виталног националног интереса хрватског и бошњачког народа у Закону о заштити, очувању и употреби језика српског народа и ћириличног писма, број: 02/1-021-702/21, који је Народна скупштина Републике Српске изгласала на сједници одржаној 15. септембра 2021. године.

Сагласно члану 50. став 2. и 3. Пословника о раду Уставног суда Републике Српске ("Службени гласник Републике Српске" бр. 114/12, 29/13 и 90/14), Вијеће је Клубу делегата српског народа у Вијећу народа Републике Српске и Народној скупштини Републике Српске 25. октобра 2021. године доставило на одговор поменуто рјешење о прихватљивости захтјева Клуба делегата бошњачког народа и Клуба делегата хрватског народа.

У одговору који је на рјешење о прихватљивости захтјева Клуба делегата хрватског народа у Вијећу народа Републике Српске и Клуба делегата бошњачког народа у Вијећу народа Републике Српске доставила Народна скупштина Републике Српске између осталог је наведено: да предметни захтјев ни са формалног, ни са материјално-правног

аспекта није утемељен на Уставу Републике Српске, да Клуб Бошњака у Вијећу народа Републике Српске није формулисао свој приједлог амандмана на предметни закон те Заједничка комисија Народне скупштине Републике Српске и Вијећа народа Републике Српске, фактички, није имала предмет усаглашавања, да конкретан захтјев Клуба делегата бошњачког народа представља злоупотребу института заштите виталног националног интереса јер се односи на оцјену уставности Закона у цјелини, да се оваквим поступањем Клуба делегата бошњачког народа намеће пракса да законодавац пред Вијећем за заштиту виталног интереса Уставног суда брани уставну основаност својих аката, да оцјена уставности оспореног закона не може бити предмет одлучивања пред Вијећем за заштиту виталног интереса Уставног суда Републике Српске, да Вијеће народа Републике Српске самовољно проширује своја овлашћења будући да тражи оцјену усклађености предметног закона са Уставом, да је недопустиво да се Клуб делегата бошњачког народа поставља у позицију заштитника интереса Босне и Херцеговине, а штитећи је од намјера других конститутивних народа.

Поред тога, законодавац наводи да је уставни основ за оспорено прописивање садржан у тач. 6. и 12. Амандмана XXXII на Устав, којим је замијењен члан 68. Устава, као и да је у члану 7. Устава утврђено да језик српског народа представља један од службених језика у Републици Српској, а да су ћирилица и латиница службена писма, да у складу са Законом о културним добрима („Службени гласник Републике Српске“ бр. 11/95 и 103/08) културно добро може бити категорисано као културно добро од изузетног значаја ако има посебан значај за историјски и културни развој конститутивних народа и националних мањина. Такође, законодавац сматра: да је у надлежности Републике Српске да законом уреди предметну област, да дефинише одређено културно добро и да уреди начин на који ће се оно користити, да ово никако не представља дискриминацију језика других народа и другог

писма, да оспорени закон прописује јединствен приступ очувању српског језика и ћириличног писма кроз обавезу органа, организација и других правних лица да, приликом њихове употребе, користе стандардизован и нормиран тип српског језика и стандардизован облик ћириличног писма, тј. да обавеза постоји само у начину коришћења, а како би се овај језик и писмо сачували у изворном облику, да одредбе оспореног закона нису дискриминишуће према језицима других народа и латиничком писму, нити се њиме фаворизују припадници било којег конститутивног народа или припадници народа из реда осталих, већ су стимулативног и подстицајног карактера с циљем очувања културног наслеђа које је угрожено и потиснуто, као и да се Закон примјењује једнако на све грађане у истим ситуацијама, те да је анационалан.

На основу наведеног, у одговору се закључује да захтјев Клуба делегата хрватског народа у Вијећу народа Републике Српске и Клуба делегата бошњачког народа у Вијећу народа Републике Српске није утемељен на Уставу Републике Српске, односно да оспореним законом није повријеђен витални национални интерес ниједног конститутивног народа.

Клуб делегата српског народа у Вијећу народа Републике Српске није дао одговор на рјешење о прихватљивости захтјева.

Оспореним Законом о заштити, очувању и употреби језика српског народа и ћириличног писма број: 02/1-021-702/21 (у даљем тексту: Закон) је прописано: да се овим законом уређује систем заштите, очувања и начин коришћења језика српског народа и ћириличног писма у Републици Српској (у даљем тексту: Република) као нематеријалног културног наслеђа (члан 1), да се језиком српског народа, у смислу овог закона, сматра стандардизован и нормиран тип језика, с ијекавским и екавским књижевним изговором, као средство и опште добро националне културе (члан 2), да се

ћириличким писмом, у смислу овог закона, сматра стандардизован тип ћирилице језика српског народа, која представља темељ културног и националног идентитета (члан 3), да језик српског народа и ћирилично писмо представљају нематеријално културно добро од изузетног значаја за Републику (члан 4), да језик српског народа и ћирилично писмо, као нематеријално културно наслеђе, у смислу овог закона, представљају средство и опште добро за Републику, који пружају осјећај идентитета и континуитета српског народа на начин којим се уважава његов интегритет и штити његова културна вриједност (члан 5), да граматички изрази употријебљени у овом закону за означавање женског или мушког рода подразумијевају оба пола (члан 6), да систем заштите и очувања језика српског народа и ћириличног писма представља: јединствен приступ очувању језика српског народа и ћириличног писма као нематеријалног културног наслеђа, заштиту и очување језика српског народа и ћириличног писма као нематеријалног културног наслеђа и преношење будућим генерацијама у изворном облику, стварање неопходних услова за очување језика српског народа и ћириличног писма као нематеријалног културног наслеђа и предузимање потребних мјера за јачање свијести о значају његовог коришћења, ширење сазнања о вриједностима и значају језика српског народа и ћириличног писма као нематеријалног културног наслеђа, подстицање правилног изражавања, познавања и правилне употребе језика српског народа и ћириличног писма (члан 7), да јединствен приступ очувању језика српског народа и ћириличног писма као нематеријалног културног наслеђа подразумијева обавезу свих органа, организација и других правних лица да, приликом коришћења ћириличног писма у правном промету, користе стандардизован облик ћириличног писма, поштујући његов интегритет и штитећи његову културну вриједност (члан 8), да се републичким прописима и прописима јединица локалне самоуправе, у складу са посебним законима, могу установити

пореске и друге административне олакшице за привредне и друге субјекте који у свом пословању, односно у обављању своје дјелатности, одлуче да користе ћирилично писмо, што укључује и коришћење ћириличног писма у електронским медијима и приликом издавања штампаних јавних гласила (члан 9), да су културне и друге манифестације које се финансирају или суфинансирају из јавних средстава обавезне да, с циљем промовисања, очувања и његовања ћириличног писма, имају лого и назив манифестације исписан на ћириличком писму, да су манифестације из става 1. овог члана које имају лого и назив манифестације исписан на латиничком писму, обавезне да имају лого и назив манифестације исписан и на ћириличком писму (члан 10), да се друштвена брига о заштити и очувању језика српског народа и ћириличног писма нарочито огледа у: промовисању, очувању, његовању и обавезној примјени норме стандардизованог језика српског народа и ћириличног писма, очувању и ширењу поштовања за дијалекте у њиховој специфичној функционалној употреби, подршци проучавању и афирмацији српског писаног наслеђа и његовој заштити од присвајања и фалсификовања, подршци заштити и очувању језика српског народа и ћириличног писма у земљи и иностранству, да се о нормирању, његовању, унапређењу и заштити језика српског народа и ћириличног писма брине Савјет за стандардизацију језика српског народа и ћириличног писма (у даљем тексту: Савјет), у сарадњи са другим културним, научним и образовним институцијама и установама, да Влада Републике Српске, на приједлог министарства надлежног за послове културе, именује Савјет на период од четири године, да Савјет броји седам чланова, од којих су најмање два члана представници Одбора за стандардизацију српског језика (члан 11), да Савјет у свом раду: анализира и даје мишљења о стању језика српског народа и ћириличног писма, даје сугестије у креирању и спровођењу система заштите и очувања језика српског народа и ћириличног писма, даје приједлоге за развој и унапређење

стања језика српског народа и ћириличног писма, даје сугестије и приједлоге за унапређење других питања у области заштите, очувања и коришћења језика српског народа и ћириличног писма, подноси извјештај о раду Влади Републике Српске (члан 12), да управни надзор над спровођењем овог закона врши Министарство просвјете и културе, да инспекцијски надзор над примјеном овог закона врши Републичка управа за инспекцијске послове путем надлежних инспектора (члан 13), да ће се новчаном казном од 1.000 КМ до 5.000 КМ казнити за прекршај орган, организација и друго правно лице уколико приликом коришћења ћириличног писма у правном промету поступа супротно члану 8. овог закона, да ће се новчаном казном од 1.000 КМ до 5.000 КМ казнити за прекршај организатор културне и друге манифестације уколико поступа супротно члану 10. овог закона (члан 14), да овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Српске“ (члан 15).

У поступку одлучивања у меритуму, тј. оцјењивања да ли је оспореним Законом о заштити, очувању и употреби језика српског народа и ћириличног писма дошло до повреде виталног националног интереса хрватског и бошњачког народа, Вијеће је имало у виду одредбе Устава у односу на које Клуб делегата хрватског народа и Клуб делегата бошњачког народа у Вијећу народа Републике Српске оспоравају Закон, као и одредбе Устава које су према оцјени Вијећа од значаја за овај поступак. С тим у вези, Вијеће је узело у обзир: да према ставу 4. Амандмана LXVII на Устав, којим је замијењен члан 1. Устава, који је замијењен Амандманом XLIV на Устав, Срби, Бошњаци и Хрвати, као конститутивни народи, остали и грађани, равноправно и без дискриминације учествују у вршењу власти у Републици Српској, да су службени језици Републике Српске: језик српског народа, језик бошњачког народа и језик хрватског народа, а службена писма ћирилица и латиница (Амандман LXXI на Устав којим је замијењен став 1. члана 7. Устава), да су грађани Републике равноправни у

слободима, правима и дужностима, једнаки пред законом и уживају исту правну заштиту без обзира на расу, пол, језик, националну припадност, вјероисповијест, социјално поријекло, рођење, образовање, имовно стање, политичко и друго увјерење, друштвени положај или друго лично својство (члан 10. Устава), да се грађанину гарантује слобода изражавања националне припадности и културе и право употребе свог језика и писма (члан 34. став 1. Устава), да Република уређује и обезбјеђује, између осталог, остваривање и заштиту људских права и слобода, правни положај предузећа и других организација, образовање, културу и заштиту културних добара (тач. 5, 6. и 12. Амандмана XXXII на Устав Републике Српске, којим је замијењен члан 68. Устава), да Народна скупштина доноси законе, друге прописе и опште акте (члан 70. став 1. тачка 2. Устава).

Такође, Вијеће је имало у виду члан 5. став 1. аLINEЈА 2. Устава, према коме се уставно уређење Републике темељи на обезбјеђивању националних равноправности и заштити виталних националних интереса конститутивних народа. Поред тога, Вијеће је узело у обзир да је заштита виталних националних интереса конститутивних народа утврђена чланом 70. Устава, који је допуњен Амандманом LXXVII на Устав Републике Српске, као принцип заштите одређеног круга колективних права, као што су остваривање права конститутивних народа да буду адекватно заступљени у законодавним, извршним и правосудним органима власти, идентитет једног конститутивног народа, уставни амандмани, организација органа јавне власти, једнака права у процесу доношења одлука, образовање, вјероисповијест, језик, његовање културе, традиције и културно наслеђе, територијална организација, систем јавног информисања и друга питања која би се третирали као питања од виталног националног интереса уколико тако сматрају двије трећине једног од клубова делегата конститутивних народа у Вијећу народа.

Разматрајући предметне захтјеве Вијеће је констатовало да је у Образложењу Одлуке о покретању поступка заштите виталног националног интереса хрватског народа наведено да Клуб делегата хрватског народа сматра да је Закон о заштити, очувању и употреби језика српског народа и ћириличног писма у супротности са Уставом Републике Српске и Босне и Херцеговине, као и међународним правним нормама. Такође се наводи да, супротно члану 7. Устава Републике Српске, сам назив наведеног закона јасно указује на то да се језик српског народа и ћирилично писмо настоје фаворизовати у односу на језике других конститутивних народа и латиничко писмо. Посебно се указује на члан 5. наведеног закона, који језик српског народа и ћирилично писмо карактерише као опште добро за Републику Српску, чиме је, како се наводи, тенденцијски нарушена конститутивност народа у Републици Српској, јер су језик и писмо једног народа законом дефинисани као опште добро за Републику Српску, а језици и писмо других конститутивних народа то нису. Истиче се да се повреда виталног националног интереса хрватског народа уочава и у члану 10. наведеног закона, који обавезује културне и друге манифестације, које се финансирају из јавних средстава, да користе и ћириличке натписе и ћирилички лого, што би у пракси значило да би Хрвати, уколико желе јавна средства за организовање својих манифестација, морали употребљавати и ћирилично писмо, које нема додирних тачака са хрватским језиком и културом. Будући да Хрвати као конститутивни народ свој идентитет везују за хрватски језик и латиничко писмо, који се наведеним законом стављају у неравноправан положај, Клуб делегата хрватског народа овај закон сматра неуставним и неприхватљивим. Истиче се да је доношењем Закона о заштити, очувању и употреби језика српског народа и ћириличног писма ускраћена равноправност конститутивних народа и повријеђен витални национални интерес хрватског народа.

Надаље, Вијеће је констатовало да је у Образложењу Одлуке о покретању поступка заштите виталног националног интереса бошњачког народа наведено да се држава Босна и Херцеговина, као једна од одредница бошњачког идентитета, Законом о заштити, очувању и употреби језика српског народа и ћириличног писма напада и негира, стављајући у повољнији положај језик српског народа и ћирилично писмо у односу на језике других конститутивних народа и латиничко писмо. Клуб делегата бошњачког народа сматра да предметни закон није у складу са Уставом и законима Босне и Херцеговине, као ни са Уставом Републике Српске. Истиче се да је исти дискриминаторан за народе који живе у ентитету, а не говоре језиком српског народа и не пишу ћирилицу, јер то није дио њиховог идентитета и културе, а којих је према попису становништва из 2013. године преко 212.000, односно 17,34%. Наводи се да се предложеним законским рјешењем крше и одредбе Закона о забрани дискриминације, те се посебно указује на члан 3. и члан 5. предложеног закона, који ћирилично писмо дефинише као искључиви дио идентитета и континуитета српског народа. Истиче се да се у тексту овог закона поистовјећују језик српског народа и употреба ћириличног писма, што је у супротности са чланом 7. и чланом 34. Устава Републике Српске. Клуб делегата бошњачког народа сматра да чланови 8, 9. и 10. наведеног закона стављају употребу језика српског народа и ћириличног писма у повољнији положај у односу на језике других конститутивних народа, који су равноправни. Наводи се да члан 8. уско веже ћирилицу за језик српског народа, а члан 9. отвара могућност преференцијалног третмана коришћења ћириличног писма у виду пореских и других административних олакшица, чиме се ставља у неповољан положај употреба латиничког писма. Према мишљењу Клуба Бошњака, члан 10. наведеног закона је у супротности са одредбама Устава Републике Српске и Устава Босне и Херцеговине, које гарантују слободу изражавања, јер слобода изражавања подразумијева и заштиту грађана, да своју

ријеч, став и мишљење изнесу на писму које они изаберу. Такође се наводи да су казнене одредбе из члана 14. предложеног закона најочитији примјер намјере предлагача Закона да присили на употребу језика српског народа и ћириличног писма. На основу изложеног се закључује да се фаворизовањем само једног народа и само једног писма крше елементарна права гарантована Уставом Републике Српске и права конститутивних народа као таквих. Додатно се истиче да Закон није могуће поправити амандманским дјеловањем, због чега се исти у цијелости оспорава.

У поступку одлучивања у меритуму Вијеће је, на првом мјесту, размотрило аргументацију Народне скупштине Републике Српске изнесу у одговору на рјешење о прихватљивости захтјева, према којој, са формалноправног аспекта, захтјеви не садрже неопходне елементе за разматрање и одлучивање. У односу на ове наводе Вијеће је утврдило да је о питањима формалноправне природе одлучено у поступку прихватљивости захтјева за утврђивање повреде виталног националног интереса хрватског и бошњачког народа, те се ова аргументација не може истицати у поступку доношења мериторне одлуке.

Разматрајући наведене захтјеве Вијеће је утврдило да је у надлежности Народне скупштине Републике Српске да законом уреди систем заштите, очувања и начин коришћења језика и писма у Републици Српској, па тако и језика српског народа и ћириличног писма, као нематеријалног културног добра од изузетног значаја за Републику, као и да пропише друга питања у вези са овим.

Вијеће је исто тако утврдило да је легитимно право сваког конститутивног народа у Републици Српској да, кроз законодавне механизме, очува своју традицију, вјерски и национални идентитет. С обзиром на то да је смисао права на очување посебности у обезбјеђењу гаранција очувања националног идентитета припадника конститутивних народа, то сва три конститутивна народа, на Уставом утврђен начин и

под једнаким условима, остварују своја права, слободе и обавезе.

На основу наведених уставних одредаба, оспореног закона, навода из захтјева те узимајући у обзир одговор Народне скупштине Републике Српске на рјешење о прихватљивости захтјева, Вијеће је утврдило да је одредбама чл. 10. и 14. став 2. Закона о заштити, очувању и употреби језика српског народа и ћириличног писма повријеђен витални национални интерес конститутивног хрватског и конститутивног бошњачког народа.

Према оцјени Вијећа, прописивањем из члана 10. оспореног закона којим се за културне и друге манифестације које се финансирају или суфинансирају из јавних средстава одређује обигаторно коришћење ћириличног писма улогу и називу манифестације (као искључивог писма или кумулативно са латиничким писмом), као и нормирањем из члана 14. став 2. Закона којим се предвиђају казне за организатора културне или друге манифестације уколико поступа супротно обавези из члана 10. Закона, законодавац фаворизује употребу ћириличног у односу на латиничко писмо.

С обзиром на то да конститутивни хрватски и конститутивни бошњачки народ, када је ријеч о употреби писма, свој национални идентитет не повезују са ћириличким писмом, или га не повезују искључиво са овим писмом, већ дијелом свог идентитета сматрају и латиничко писмо, те како им је оваквим прописивањем ускраћена слобода у избору начина испољавања ове идентитетске одреднице, Вијеће је утврдило да је прописујући обавезујућом нормом као у чл. 10. и 14. став 2. оспореног закона, тј. фаворизујући употребу ћириличног у односу на латиничко писмо, када су предметне манифестације у питању, законодавац поступио супротно обавези да, на Уставом утврђен начин и под једнаким условима, обезбиједи гаранције очувања националног идентитета припадника свих конститутивних народа. У овом смислу, прописивање казни за непоступање у складу са

одредбама члана 10. Закона (члан 14. став 2. Закона), према становишту Вијећа, доводи конститутивни хрватски и конститутивни бошњачки народ у неравноправан положај у уживању права зајемчених Уставом, чиме су нарушене уставне гаранције из члана 5. став 1. алинеја 2. Устава.

Узимајући у обзир изложено Вијеће је утврдило да је чл. 10. и 14. став 2. оспореног закона повријеђен витални национални интерес конститутивног хрватског и конститутивног бошњачког народа из ал. 2. и б. Амандмана LXXVII на Устав којим је допуњен члан 70. Устава, којима су идентитет једног конститутивног народа, те образовање, вјероисповијест, језик, његовање културе, традиције и културно наслеђе тог народа утврђени као витални национални интереси једног конститутивног народа.

Надаље, Вијеће је утврдило да остали наводи из достављених образложења Клуба делегата хрватског народа и Клуба делегата бошњачког народа не указују на повреду ниједног права из оквира заштите виталног националног интереса било којег конститутивног народа посебно, који су утврђени чланом 70. Устава, који је допуњен Амандманом LXXVII на Устав Републике Српске.

У овом смислу Вијеће је утврдило да нису основани наводи Клуба делегата хрватског народа у Вијећу народа Републике Српске према којима је оспореним законом „тенденцијски нарушена конститутивност народа у Републици Српској“, јер су језик и писмо једног народа Законом дефинисани као опште добро за Републику Српску (члан 5. Закона), док језици и писмо других конститутивних народа нису обухваћени овом дефиницијом. Вијеће је становишта да чињеница што се законодавац определијелио да оспореним законом уреди одређено нематеријално културно наслеђе са којим се у потпуности идентификује један од конститутивних народа, те што је пропустио да истовремено и у оквиру јединственог законског рјешења уреди и одговарајуће нематеријално културно наслеђе са којим се идентификују

друга два конститутивна народа не представља, само по себи, повреду виталног националног интереса тих народа. Вијеће је становишта да оквир и обим прописивања, као и динамика поступања законодавца у заштити нематеријалног културног наслеђа, у конкретном случају језика српског народа и ћириличног писма, само по себи, не доводи конститутивне народе у Републици Српској у неравноправан положај, како се наводи у захтјеву Клуба делегата хрватског народа, већ то може бити резултат материјалноправног аспекта регулисања које мора удовољавати принципима из члана 5. став 1. алинеја 2. Устава.

У остатку захтјева Клуба делегата хрватског народа у Вијећу народа Републике Српске се, према мишљењу Вијећа, оспорава усаглашеност Закона са Уставом, што је предмет апстрактне контроле уставности Закона која није у надлежности овог вијећа.

Поред овога, Вијеће је утврдило да нису основани наводи Клуба делегата бошњачког народа према којима је прописивањем као у члану 3. и 5. Закона законодавац уредио супротно гаранцијама заштите виталног националног интереса конститутивних народа, јер је дефинисао ћирилично писмо као искључиви дио идентитета и континуитета српског народа, док је оно, дјелимично, дио идентитета и бошњачког и хрватског народа.

Наиме, у члану 3. оспореног закона законодавац је утврдио шта, у смислу овог конкретног закона, а с обзиром на његов предмет регулисања, подразумијева појам ћириличног писма. Законодавац у члану 3. оспореног закона није регулисао да је ћирилица писмо искључиво језика српског народа, већ је утврдио да се предмет уређивања овог закона односи на ћирилично писмо у оквиру његовог коришћења у језику српског народа. Законско регулисање заштите, очувања и коришћења ћириличног писма у оквиру његове употребе у језику српског народа, према становишту Вијећа, не искључује право других конститутивних народа да користе ћирилично

писмо у својим језицима, нити на било који начин задире у идентитетске повезнице које ови народи, у оквиру својих језика или на други начин, могу имати са ћириличким писмом.

Имајући у виду изложено, Вијеће је мишљења да ни у члану 5. оспореног закона законодавац не дефинише ћирилично писмо као искључиви дио идентитета и континуитета српског народа, како то сматра Клуб делегата бошњачког народа у Вијећу народа Републике Српске. Предметном одредбом Закона се, у смислу тог закона, уређује појам језика српског народа и ћириличног писма (у смислу члана 3. овог закона) као нематеријалног културног наслеђа, те утврђује да они представљају средство и опште добро за Републику, као и да пружају осјећај идентитета и континуитета српског народа. Чињеница да српски конститутивни народ свој национални идентитет, између осталог, заснива и на ћириличком писму никако не подразумева право на ексклузивитет у овој идентификацији, нити из предметне законске одредбе произлази икаква искључивост када је ријеч о могућој идентификацији других конститутивних народа са овим писмом.

Наводи Клуба делегата бошњачког народа, према којима је прописујући као у члану 3. и члану 5. Закона законодавац грађанима ускратио право на слободан избор језика и писма, због чега је поступио супротно одредбама чл. 7. и 34. Устава, према становишту Вијећа, постављају питање оцјене уставности наведених законских одредаба, што не може бити предмет одлучивања пред Вијећем за заштиту виталног интереса Уставног суда Републике Српске.

Надаље, уређујући овим законом, између осталог, начин коришћења ћириличног писма, законодавац је у члану 8. Закона прописао обавезу органа, организација и других правних лица да, када употребљавају ћирилично писмо, користе његов стандардизован облик, чиме је, у оквиру заштите, очувања и начина коришћења овог писма, утврдио обавезу правописне уједначености при његовој употреби.

Вијеће је утврдило да Закон у овом дијелу не даје предност ниједном народу, па тако ни српском, већ се једнако односи на све грађане Републике Српске, због чега наводи Клуба делегата бошњачког народа, у овом контексту, нису основани.

Такође, услови које, у смислу члана 9. Закона, морају испуњавати његови адресати не могу се довести у везу са Уставом утврђеним институтом заштите виталног националног интереса, јер се једнако односе на све грађане, због чега ниједан конститутивни народ оваквим прописивањем није доведен у неравноправан положај у уживању права зајемчених Уставом.

Вијеће, такође, указује на то да захтјев за заштиту виталног националног интереса ово вијеће може оцјењивати само у односу на одредбе Устава Републике Српске којима су дефинисани витални национални интереси конститутивних народа, као и поступак пред овим вијећем за његову заштиту, због чега указивање подносиоца захтјева на неусаглашеност оспореног закона са Уставом Босне и Херцеговине, Законом о забрани дискриминације, те неодређеним међународним правним нормама није од значаја за одлучивање у овом предмету.

На основу изложеног Вијеће је одлучило као у изреци ове одлуке.

Ову одлуку већином гласова донијело је Вијеће за заштиту виталног интереса у саставу: предсједавајући Вијећа проф. др Марко Рајчевић, предсједник Суда мр Церард Селман и судије: Миленко Араповић, Амор Букић, Златко Куленовић, Ирена Мојовић и академик проф. др Снежана Савић.

Број:УВ-3/21
23. новембар 2021. године

ПРЕДСЈЕДАВАЈУЋИ
Вијећа за заштиту
виталног интереса
Уставног суда Републике Српске

Проф. др Марко Рајчевић

С обзиром на то да конститутивни хрватски и бошњачки народ свој национални идентитет не повезују са ћириличким писмом, те како им је оспореним одредбама ускраћена слобода у избору начина испољавања ове идентитетске одреднице, законодавац је поступио супротно обавези да, на Уставом утврђен начин и под једнаким условима, обезбиједи гаранције очувања националног идентитета припадника свих конститутивних народа.

СУПРОТНО ИЗДВОЈЕНО МИШЉЕЊЕ
судије Златка Куленовића
у предмету Вијећа за заштиту виталног интереса
Уставног суда Републике Српске
број УВ-3/21

1. Ово мишљење дајем на основу одредбе члана 14. став 2. Закона о Уставном суду Републике Српске („Службени гласник РС“ број 104/11 и 92/12), и члана 31. став 5. и 6. Пословника о раду Уставног суда РС („Службени гласник РС“ број 114/12, 29/13 и 90/14).

2. Мишљење се односи на одлучивање Вијећа из става 2. изреке и пратеће образложење, у дијелу којим је одлучено да одредбама чланова 5. и 9. Закона о заштити, очувању и употреби језика српског народа и ћириличног писма није повријеђен витални национални интерес конститутивног хрватског и конститутивног бошњачког народа.

3. Сагласан сам са утврђењем Вијећа из става 1. изреке, те са утврђењем из дијела става 2. изреке, у дијелу којим је утврђено да одредбама чланова 3. и 8. оспореног Закона није дошло до повреде виталног националног интереса конститутивног хрватског и конститутивног бошњачког народа, као и са пратећим образложењем одлуке.

Сматрам да се разлози утврђења, дати у образложењу одлуке Вијећа - да је одредбама чланова 10 и 14. оспореног Закона: „...законодавац фаворизовао употребу ћириличног у односу на латинично писмо...“, „...да (им) је оспореним прописивањем ускраћена слобода у избору начина испољавања (ове) идентитетске одреднице“, па да је законодавац:“.. поступио супротно обавези да на Уставом утврђен начин и под једнаким условима, обезбиједи гаранције очувања националног идентитета припадника ових конститутивних народа..“, чиме се: „доводи конститутивни хрватски и конститутивни бошњачки народ у неравноправан положај у уживању права зајамчених Уставом, чиме да су нарушене гаранције из члана 5. став 1.

алинеја 2 Устава“ - могу, и треба их у потпуности примијенити и на садржај дијела одредбе члана 5. и члана 9. оспореног Закона и посљедично утврдити идентичну повреду и у погледу ових одредаба.

4. У свему се противим разлозима образложења за одлучење о члану 5. оспореног Закона. Они се могу свести на закључак да оквир и обим прописивања те динамика поступања законодавца у заштити нематеријалног културног наслијеђа, не доводи грађане у неравноправан положај.

Треба имати на уму да одредбом члана 70. Устава Републике Српске, допуњен Амандманом LXXVII утврђено шта се сматра виталним националним интересима конститутивних народа. Не постоје даља уставноправна утврђења обиљежја виталних националних интереса конститутивних народа, а –наравно- не постоји ни законско уредјење у овој области.

Код таквог стања ствари, сматрам да се питање да ли је нормативним дјеловањем законодавца дошло до повреде виталних националних интереса конститутивних народа, треба цијенити у свјетлу основних начела из Главе I Устава те Главе II Устава - људска права, а тако је и учињено у одлучивању и образлагању повреде виталног националног интереса у односу на чланове 10. и 14. став 2. оспореног Закона. То не сматрам доменом апстрактне уставноправне контроле, већ уставноправним оквиром оцјене о постојању или непостојању повреде виталног националног интереса конститутивног народа, у материјалноправном смислу.

5. Стога, за тврдњу да је и претходно наведеним дијелом текста члана 5. Закона дошло до повреде виталног националног интереса идентитета конститутивног хрватског и конститутивног бошњачког народа, јасну подлогу видим у одредби члана 7. Устава Републике Српске, којом је утврђено да су службени језици Републике Српске језик српског народа, језик бошњачког народа и језик хрватског народа, а да су службена писма ћирилица и латиница.

Дакле, језици сва три конститутивна народа у Републици су службени, што несумњиво подразумејева да морају имати у свему равноправан положај. Такође, по мом мишљењу, дата формулација из одредбе члана 7. Устава подразумејева да свако законско прописивање у вези ових језика, а због равноправног положаја, у односу на све њих мора бити истовремено.

Имајући у виду да се појам општег добра (*res communes omnium*) своди на "добро", које без подјеле припада свима у некој заједници, и сви га користе, те да се над општим добром не може конституисати право својине, слиједи да оспорено законско прописивање да је само језик српског народа и ћирилично писмо - опште добро, такође представља фаворизацију тог језика и писма у односу на језике бошњачког и хрватског народа и латинично писмо. Такво прописивање нема разумно и објективно оправдање, па оспореним нормирањем није испуњен тест пропорционалности. Таквим прописивањем је дошло до повреде виталних националних интереса идентитета и језика конститутивног бошњачког и конститутивног хрватског народа и повреде гаранција из члана 5. став 1. алинеја 2. Устава.

6. Противим се одлучивању и образложењу у погледу оспорене одредбе члана 9. Закона. Према мом мишљењу, она се ни у ком случају не односи на све грађане, како се то образлаже одлуком Вијећа, већ само на онај дио „грађана“-конкретно- на привредне и друге субјекте који одлуче да користе језик српског народа и ћирилично писмо. Околност која нека лица ставља у исту категорију није њихов правни статус („привредни и други субјект“), већ својство обвезника извршавања пореских и административних обавеза а с обзиром на језик и писмо које користе у правном саобраћају. Неспорно је да су сва лица дужна извршавати своје пореске и административне обавезе у складу са релевантним законима. Међутим, имајући у виду да је Уставом утврђен истовремено једнак и равноправан положај сва три језика и оба писма (члан

7. Устава), те да се виталним националним интересом сматрају, поред осталог, идентитет и језик конститутивног народа (Амандман LXXVII на члан 70. Устава), сматрам да нормирање из члана 9. оспореног Закона, према којем се у погледу тих обавеза може очекивати увођење пореских и административних олакшица у форми законских и подзаконских аката само ако се користи језик једног народа и једно писмо, такође представља недозвољену фаворизацију језика једног конститутивног народа и једног писма у односу на друга два језика конститутивних народа и друго писмо, чиме је такође дошло до повреде претходно наведених сегмената виталних националних интереса конститутивног бошњачког и конститутивног хрватског народа и повреде гаранција из члана 5. став 1. алинеја 2. Устава.

7. Имајући у виду да је предмет одлучивања Вијећа одлука у цјелини а не њени поједини елементи, те и околност да Вијеће није прихватило аргументе које сам овдје образложио, немам избора осим да гласам против одлуке, иако сам у свему сагласан са одлучивањем из става 1. изреке те и у погледу одлучивања о члановима 3. и 8. оспореног Закона и пратећим образложењем.

Златко Куленовић
судија

Рјешење
Број: УВ-4/21 од 13. децембра 2021. године
„Службени гласник Републике Српске“ број 114/21

На основу Амандмана LXXXII тачка б) ст. 5. и 6. на Устав Републике Српске, члана 115. Устава Републике Српске, члана 61. став 2. Закона о Уставном суду Републике Српске («Службени гласник Републике Српске» број 104/11 и 92/12) и члана 48. став 1. алинеја 2. Пословника о раду Уставног суда Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“ бр. 114/12 и 29/13), Вијеће за заштиту виталног интереса Уставног суда Републике Српске, на сједници одржаној 13. децембра 2021. године, д о н и ј е л о је

Р Ј Е Ш Е Њ Е

Није прихватљив захтјев Клуба делегата бошњачког народа у Вијећу народа Републике Српске за утврђивање повреде виталног националног интереса бошњачког народа у Закону о лијековима и медицинским средствима Републике Српске број 02/1-021-825/21, који је Народна скупштина Републике Српске изгласала на сједници одржаној 20. октобра 2021. године.

О б р а з л о ж е њ е

Предсједавајућа Вијећа народа Републике Српске доставила је 6. децембра 2021. године Уставном суду Републике Српске - Вијећу за заштиту виталног интереса (у даљем тексту: Вијеће) акт број: 03.1/I-551/21 од 6. децембра 2021. године којим се, сагласно захтјеву Клуба делегата бошњачког народа, тражи утврђивање повреде виталног националног интереса бошњачког народа у Закону о лијековима и медицинским средствима Републике Српске број 02/1-021-825/21 који је Народна

скупштина Републике Српске изгласала на сједници одржаној 20. октобра 2021. године. Уз наведени акт достављен је предметни закон, Одлука о покретању поступка заштите виталног националног интереса бошњачког народа број: 03.2-5-145/21 од 1. новембра 2021. године, као и Образложење ове одлуке број 03.2-5-145/21-1 од 8. новембра 2021. године. У акту предсједавајуће Вијећа народа се наводи да је Народна скупштина Републике Српске на Двадесет другој посебној сједници одржаној 20. октобра 2021. године изгласала Закон о лијековима и медицинским средствима Републике Српске број 02/1-021-825/21 те је, сагласно Амандману LXXXII на Устав Републике Српске, овај закон достављен на разматрање Вијећу народа Републике Српске. Клуб делегата бошњачког народа је поменути акт одлучио да покрене процедуру заштите виталног националног интереса бошњачког народа, јер сматра да је овим законом повријеђен витални национални интерес бошњачког народа. С обзиром на то да Вијеће народа Републике Српске није постигло сагласност свих клубова поводом предметног закона, као ни Заједничка комисија Народне скупштине и Вијећа народа, питање је прослијеђено Уставном суду Републике Српске - Вијећу за заштиту виталног интереса да одлучи да ли је Законом о лијековима и медицинским средствима Републике Српске број 02/1-021-825/21, који је Народна скупштина Републике Српске изгласала на сједници одржаној 20. октобра 2021. године, повријеђен витални национални интерес бошњачког народа. Уз наведени акт предсједавајуће Вијећа народа од 6. децембра 2021. године, Вијећу је достављен извод из стенограма са Двадесет друге посебне сједнице Народне скупштине Републике Српске одржане 20. октобра 2021. године (дио који се односи на предметни закон), извод из стенограма са Петнаесте редовне сједнице Вијећа народа Републике Српске одржане 18. новембра 2021. године (дио који се односи на овај закон), те извод из стенограма са Девете сједнице Заједничке комисије Народне скупштине Републике Српске и Вијећа народа Републике

Српске, одржане 2. децембра 2021. године (дио који се односи на усаглашавање ставова поводом изгласаног закона).

На основу поменутог акта предсједавајуће Вијећа народа и приложене документације, Вијеће је утврдило да је Клуб делегата бошњачког народа у Вијећу народа Републике Српске 1. новембра 2021. године, под бројем: 03.2-5-145/21, гласовима седам делегата донио Одлуку о покретању поступка заштите виталног националног интереса бошњачког народа у Закону о лијековима и медицинским средствима Републике Српске број 02/1-021-825/21, који је Народна скупштина Републике Српске изгласала на сједници одржаној 20. октобра 2021. године, да се у Вијећу народа о наведеном захтјеву Клуба делегата бошњачког народа гласало по процедури за заштиту виталног интереса, али није постигнута сагласност свих клубова у овом вијећу. Заједничка комисија Вијећа народа и Народне скупштине на сједници одржаној 2. децембра 2021. године такође није постигла сагласност поводом овог питања, па је предметни закон прослијеђен Уставном суду Републике Српске - Вијећу за заштиту виталног интереса, да одлучи да ли је у конкретном случају повријеђен витални национални интерес бошњачког народа.

Поред тога, Вијеће је констатовало да је у Образложењу Одлуке о покретању поступка заштите виталног националног интереса бошњачког народа, које не садржи назив предметног закона, наведено да Бошњаци, као конститутивни народ, свој идентитет везују за државу Босну и Херцеговину, која се оспореним законом негира и напада, чиме се истовремено негира и напада идентитет Бошњака, као њеног конститутивног народа. Надаље, истиче се да је предметни закон у цијелости усмјерен против државе Босне и Херцеговине, јер ентитет уређује област за коју нема уставни основ и на тај начин поступа супротно Уставу Босне и Херцеговине. Овим законом се, по мишљењу Клуба делегата бошњачког народа, негирају основна демократска начела и Уставом Босне и Херцеговине гарантоване вриједности као

што су суверенитет, територијални интегритет и политичка независност Босне и Херцеговине, као и подјела надлежности између државе и ентитета. На тај начин је, како се наводи, у смислу ал. 2. и 9. Амандмана LXXVII којим је допуњен члан 70. Устава повријеђен витални национални интерес бошњачког народа. Поред наведеног, у Образложењу се износи став да предложени закон представља опасност по уставноправни поредак државе Босне и Херцеговине, јер предвиђа формирање парадржавне институције – Агенције за лијекове и медицинска средства Републике Српске, којој су дате исте надлежности које има Агенција за лијекове и медицинска средства Босне и Херцеговине, због чега су норме ових закона у колизији. Коначно, у Образложењу се указује на уставне надлежности државе Босне и Херцеговине – искључиве и додатне, те се истиче да је надлежност Босне и Херцеговине у области лијекова и медицинских средстава изведена из члана I/7 Устава Босне и Херцеговине, те се поставља питање валидности дозволе за стављање лијекова у промет коју би издала ентитетска Агенција за лијекове и медицинска средства.

Имајући у виду наведено, Вијеће је утврдило да је у конкретном случају спроведена процедура сагласно Амандману LXXXII на Устав Републике Српске, којим је допуњен члан 70. Устава.

Приликом одлучивања о прихватљивости предметног захтјева, Вијеће је, такође, узело у обзир и одредбе члана 48. став 1. Пословника о раду Уставног суда Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“ бр. 114/12 и 29/13) којим је, поред осталог, прописано да ће уз захтјев за оцјену виталног националног интереса подносилац захтјева Вијећу обавезно доставити: доказ о спроведеној процедури у смислу одредаба из члана 70. Устава (алинеја 1) и образложење захтјева са назнаком повреде виталних националних интереса из члана 70. Устава Републике Српске (алинеја 2).

Када се имају у виду превасходно наводи Образложења Одлуке о покретању поступка заштите виталног националног

интереса Клуба делегата бошњачког народа, Вијеће је оцијенило да није прихватљив захтјев Клуба делегата бошњачког народа у Вијећу народа Републике Српске за утврђивање повреде виталног националног интереса бошњачког народа у Закону о лијековима и медицинским средствима Републике Српске број 02/1-021-825/21. Образложење је, по оцјени Вијећа, прије свега усмјерено на Устав Босне и Херцеговине, те се, у суштини, указује на повреду уставних вриједности гарантованих овим уставом и државних атрибута Босне и Херцеговине. Како из самог садржаја овог образложења произлази, подносилац захтјева првенствено наводи да је предметним законом повријеђен Устав Босне и Херцеговине, да су нарушени суверенитет, територијални интегритет и политичка независност Босне и Херцеговине, као и подјела надлежности између државе и ентитета, из чега посредно изводи закључак да је тиме дошло до повреде виталног националног интереса бошњачког народа, који свој идентитет везује за државу Босну и Херцеговину. Поред тога, Образложење садржи анализу надлежности Босне и Херцеговине утврђених Уставом Босне и Херцеговине, те у свјетлу релевантних одредаба овог устава подносилац захтјева износи свој став о уставном основу за доношење прописа из области која уређује питање лијекова и медицинских средстава. Дакле, како из наведеног произлази, подносилац захтјева није конкретизовао на који начин је, у смислу релевантних норми и гаранција Устава Републике Српске, повријеђен витални национални интерес бошњачког народа, тако да се садржај Образложења, по оцјени Вијећа, не може довести у везу са одредбама ал. 2. и 9. Амандмана LXXVII којим је допуњен члан 70. Устава Републике Српске, на које се указује у захтјеву.

Имајући у виду изложено, Вијеће је оцијенило да се у конкретном случају Образложење Одлуке о покретању заштите виталног националног интереса бошњачког народа не може сматрати образложењем у смислу одредбе члана 48. став 1.

алинеја 2. Пословника о раду Уставног суда Републике Српске, јер не садржи разлоге који се могу довести у везу са релевантним одредбама Устава Републике Српске о заштити виталних националних интереса конститутивних народа. Слиједом наведеног, Вијеће је одлучило да није прихватљив захтјев Клуба делегата бошњачког народа за заштиту виталног националног интереса у Закону о лијековима и медицинским средствима Републике Српске број 02/1-021-825/21 који је Народна скупштина Републике Српске изгласала на сједници одржаној 20. октобра 2021. године.

Имајући у виду изложено одлучено је као у изреци овог рјешења.

Ово рјешење Вијеће за заштиту виталног интереса донијело је у саставу: председавајућа Вијећа академик проф. др Снежана Савић, председник Суда мр Џерард Селман и судије: Миленко Араповић, Амор Букић, Златко Куленовић и проф. др Марко Рајчевић.

Број:УВ-4/21
13. децембар 2021. године

ПРЕДСЈЕДАВАЈУЋА
Вијећа за заштиту
виталног интереса
Уставног суда Републике Српске
Академик проф. др Снежана Савић

Није прихватљив захтјев за утврђивање повреде виталног националног интереса када је његово образложење усмјерено на Устав Босне и Херцеговине, те се суштински указује на повреду уставних вриједности гарантованих овим уставом и државних атрибута Босне и Херцеговине, јер подносилац захтјева није конкретизовао на који начин је повријеђен витални национални интерес конститутивног народа, па се садржај образложења не може довести у везу са релевантним одредбама Устава Републике Српске.

III

ПРЕДМЕТНИ РЕГИСТАР

ПРЕДСЈЕДНИК РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ

- Уредба са законском снагом о забрани изазивања панике и нереди за вријеме ванредног стања
("Службени гласник Републике Српске" број 32/20)
У-29/20 310
- Уредба са законском снагом о роковима и поступању у судским поступцима за вријеме ванредног стања за територију Републике Српске
("Службени гласник Републике Српске" број 32/20)
У-29/20 310
- Уредба са законском снагом о пореским мјерама за ублажавање економских посљедица насталих усљед болести COVID 19 изазване вирусом Sars-CoV-2
("Службени гласник Републике Српске" број 35/20)
У-29/20 310
- Уредба са законском снагом о роковима и поступању у управним поступцима и другим поступцима уређеним посебним материјалним прописима
("Службени гласник Републике Српске" број 35/20)
У-29/20 310
- Уредба са законском снагом о измјенама и допунама Закона о основном васпитању и образовању
("Службени гласник Републике Српске" број 35/20)
У-29/20 310
- Уредба са законском снагом о измјени и допунама Закона о средњем образовању и васпитању
("Службени гласник Републике Српске" број 35/20)
У-29/20 310

- Уредба са законском снагом о ослобађању плаћања накнада за приређивање игара на срећу
("Службени гласник Републике Српске" број 35/20)
У-29/20 310
- Уредба са законском снагом о Фонду солидарности за обнову Републике Српске
("Службени гласник Републике Српске" број 37/20)
У-29/20 310
- Уредбе са законском снагом о Фонду солидарности за обнову Републике Српске
("Службени гласник Републике Српске" бр. 37/20 и 53/20)
У-27/20 375
- Уредба са законском снагом о престанку важења Уредбе са законском снагом о забрани изазивања панике и нереди за вријеме ванредног стања
("Службени гласник Републике Српске" број 38/20)
У-29/20 310
- Уредба са законском снагом о допунама Закона о високом образовању
("Службени гласник Републике Српске" број 40/20)
У-29/20 310
- Уредба са законском снагом о измјенама и допунама Закона о заштити становништва од заразних болести
("Службени гласник Републике Српске" број 42/20)
У-29/20 310
- Уредба са законском снагом о допунама Закона о социјалној заштити
("Службени гласник Републике Српске" 42/20)
У-29/20 310

- Уредба са законском снагом о прихватању задужења Републике Српске према Свјетској банци - Међународној банци за обнову и развој за финансирање "хитног пројекта COVID 19 за БиХ" (П173809)
("Службени гласник Републике Српске"
број 42/20) У-29/20 310

- Уредба са законском снагом о измјенама и допунама Закона о посебном поступку експропријације ради изградње ауто-пута коридор 5Ц кроз Републику Српску и изградње дионице ауто-пута „9. јануар“ Бања Лука
- Добој ("Службени гласник Републике Српске" број 42/20)
У-29/20 310

- Уредба са законском снагом о допунама Закона о посебном поступку експропријације ради изградње ауто-пута и гасовода дионице Вуковавље
- Брчко и Брчко - Рача
("Службени гласник Републике Српске" број 42/20)
У-29/20 310

- Уредба са законском снагом о допунама Закона о Гарантном фонду Републике Српске
("Службени гласник Републике Српске" број 44/20)
У-29/20 310

- Уредба са законском снагом о допунама Закона о здравственом осигурању
("Службени гласник Републике Српске" број 44/20)
У-29/20 310

- Уредба са законском снагом о Компензационом фонду Републике Српске

("Службени гласник Републике Српске" број 46/20)
У-29/20 310

- Уредба са законском снагом о измјенама и допунама
Уредбе са законском снагом о пореским мјерама за
ублажавање економских посљедица насталих усљед болести
COVID-19 изазване вирусом Sars-coV-2
("Службени гласник Републике Српске" број 46/20)
У-29/20 310

НАРОДНА СКУПШТИНА РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ

- Закон о радио-телевизији Републике Српске
("Службени гласник
Републике Српске" бр. 49/06, 73/08, 42/10, 89/13 и 44/16)
У-1/20 13

- Закон о основном васпитању и образовању
("Службени гласник Републике Српске" број 44/17)
У-106/20 499

- Закон о основном васпитању и образовању
("Службени гласник
Републике Српске" бр. 44/17, 31/18, 123/18 и 84/19)
У-2/20 17

- Закон о основном васпитању и образовању
("Службени гласник
Републике Српске" бр. 44/17, 31/18, 84/19, 35/20 и 63/20)
У-4/20 35
У-78/20 463

- Кривични законика Републике Српске
("Службени гласник Републике Српске" број 64/17)
У-6/20 41

- Закон о пензијском и инвалидском осигурању ("Службени гласник Републике Српске" бр. 134/11, 82/13 и 103/15)	У-7/20	46
- Закон о полицији и унутрашњим пословима ("Службени гласник Републике Српске" бр. 57/16, 110/16, 58/19 и 82/19) У-8/20		53
- Закон о измјенама и допуни Закона о платама запослених у јавним службама Републике Српске ("Службени гласник Републике Српске" број 105/19)	У-10/20	61
- Закон о прекршајима Републике Српске ("Службени гласник Републике Српске" број 63/14 и 110/16)	У-42/20	166
- Закон о прекршајима Републике Српске ("Службени гласник Републике Српске" бр. 63/14, 110/16 и 100/17)	У-12/20 У-32/20 У-42/20 У-41/20	73 157 166 258
- Закон о легализацији бесправно изграђених објеката („Службени гласник Републике Српске“ број 62/18)	У-13/20	83
- Закон о премјеру и катастру Републике Српске ("Службени гласник Републике Српске" бр. 6/12, 110/16 и 62/18)	У-14/20	97

- Закон о извршном поступку ("Службени гласник Републике Српске" бр. 59/03, 85/03, 64/05, 118/07, 29/10, 57/12, 67/13 и 98/14)	У-14/20	97
- Закон о извршном поступку („Службени гласник Републике Српске“ бр. 59/03, 85/03, 64/05, 118/07, 29/10, 57/12, 67/13, 98/14 и 66/18)	У-32/20	157
- Закон о ванпарничном поступку („Службени гласник Републике Српске“ бр. 36/09 и 91/16)	У-32/20	157
- Закон о кривичном поступку („Службени гласник Републике Српске“ бр. 53/12, 91/17 и 66/18)	У-32/20	157
- Закон о ликвидационом поступку („Службени гласник Републике Српске“ број 82/19)	У-32/20	157
- Закон о парничном поступку („Службени гласник Републике Српске“ бр. 58/03, 85/03, 74/05, 63/07, 49/09 и 61/13)	У-32/20 У-101/20	157 490
- Закон о судовима Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“ бр. 37/12, 44/15 и 100/17)	У-32/20	157
- Закон о управним споровима („Службени гласник Републике Српске“ бр. 109/05 и 63/16)	У-32/20	157

- Закон о комуналним таксама („Службени гласник Републике Српске“ бр. 4/12 и 123/20)	У-34/20	216
- Закон о адвокатури ("Службени гласник Републике Српске“ број 80/15)	У-35/20	224
- Закон о посебном регистру лица правоснажно осуђених за кривична дјела сексуалне злоупотребе и искориштавања дјеце ("Службени гласник Републике Српске" број 31/18)	У-50/20	289
- Закон о оружју и муницији ("Службени гласник Републике Српске" бр. 26/16, 18/17 31/18 и 58/19)	У-37/20	333
- Закон о пензијском и инвалидском осигурању ("Службени гласник Републике Српске" бр. 134/11, 82/13 и 103/15)	У-58/20	356
- Закон о раду („Службени гласник Републике Српске“ бр. 1/16 и 66/18)	У-66/20	433
- Закон о накнадама за вршење услуга премјера и коришћења података катастра непокретности и катастра земљишта („Службени гласник Републике Српске“ број 92/09)	У-88/20	440
- Породични закон („Службени гласник Републике Српске“ бр. 54/02, 41/08 и 63/14)	У-102/20	522

- Закона о стварним правима
(„Службени гласник Републике Српске“ број 124/08)
У-105/20 528
- Закона о измјенама Закона о стварним правима
(„Службени гласник Републике Српске“ број 58/09)
У-105/20 528
- Одлука о проглашењу ванредног стања
за територију Републике Српске
("Службени гласник Републике Српске" број 31/20)
У-24/20 201
- Амандман LXVI-XCI на Устав Републике Српске
(„Службени гласник Републике Српске“ број 21/02)
У-45/20 286
- Одлука о измјенама и допунама Устава
Републике Српске број: 150/02
(„Службени гласник Републике Српске“ број 21/02)
У-45/20 286
- Амандман LXVI-XCII на Устав Републике Српске
(„Службени гласник Републике Српске“ број 21/02)
У-45/20 286
- Одлука о амандманима на Устав Републике Српске
број: 162/02 („Службени гласник Републике Српске“ број
31/02) У-45/20 286
- Одлука о измјенама и допунама Устава
Републике Српске број: 37/02
(„Службени гласник Републике Српске“ број 69/02)
У-45/20 286

- Одлука којом се доносе измјене и допуне Устава Републике Српске број: 131/03 („Службени гласник Републике Српске“ број 31/03) У-45/20 286

- Одлука о измјенама и допунама Устава Републике Српске број: 388/05, односно Амандмана на Устав Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“ број 115/05) У-45/20 286

- Пословник Народне скупштине Републике Српске ("Службени гласник Републике Српске" број 66/20) У-72/20 394

ВЛАДА РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ

- Одлука о покретању поступка додјеле концесије за изградњу мале хидроелектране „Каљина“ на ријеци Каљини, општина Соколац („Службени гласник Републике Српске“ број 111/19) У-18/20 108

- Уредба о стамбеном збрињавању породица погинулих бораца и ратних војних инвалида Одбрамбено-отаџбинског рата Републике Српске ("Службени гласник Републике Српске“ број 26/19 и 77/20) У-44/20 277
У-1/21 534

- Уредба о борачком додатку ("Службени гласник Републике Српске" бр. 52/13, 53/14 и 6/19) У-3/21 542

МИНИСТАРСТВА И ДРУГИ РЕПУБЛИЧКИ ОРГАНИ

- Правилник о нормативима и стандардима за финансирање основних школа (“Службени гласник Републике Српске“ бр. 74/19 и 77/19)
У-4/20 35
- Правилник о приређивању интернет игара на срећу („Службени гласник Републике Српске“ бр. 45/19, 64/19, 104/19)
У-9/20 65
У-22/20 130
- Правилник о техничким карактеристикама рачунарског система за надзор над приређивањем игара на срећу („Службени гласник Републике Српске“ број 45/20)
У-36/20 229
- Правилник о техничким карактеристикама рачунарског система за надзор над приређивањем игара на срећу („Службени гласник Републике Српске“ бр. 45/20 и 80/20)
У-36/20 229
- Правилник о дисциплинском поступку (“Службени гласник Републике Српске“ број 8/17)
У-39/20 229
- Правилник о поступању у земљишнокњижним стварима („Службени гласник Републике Српске“ бр. 105/03 и 23/07)
У-75/20 456
- Одлука о привременим мјерама банкама за ублажавање негативних економских посљедица узрокованих вирусним обољењем „COVID-19“ („Службени гласник Републике Српске“ бр. 89/20 и 22/21)
У-62/20 422

- Упутство о начину реализације програма,
пројеката и других активности у школама
(„Службени гласник Републике Српске" број 2/18)
У-106/20 499
- Закључак о ограничењу и забрани кретања на територији
Републике Српске број: 16-3/20 од 6. априла 2020. године
У-25/20 207
- Закључак о ограничењу и забрани кретања лица
на територији Републике Српске
број 05-1/20 од 21. марта 2020. године
У-40/20 244
- Закључак о ограничењу и забрани кретања
на територији Републике Српске
број 26-2/20 од 27. априла 2020. године
У-40/20 244
- Закључак о ограничењу и забрани кретања
на територији Републике Српске
број 31-9/20 од 5. маја 2020. године
У-40/20 244
- Закључак о ограничењу окупљања у вјерским објектима
број 05-2/20 од 21. марта 2020. године
У-40/20 244
- Закључак о формирању тима за праћење провођења мјера
Републичког штаба за ванредне ситуације
број 05-3/20 од 21. марта 2020. године
У-40/20 244

- Закључак број 04-3/20 од 20. марта 2020. године
У-40/20 244

ОПШТИНА – ГРАД

- Одлука о измјенама и допунама Статута Општине
Костајница број 01-022-145/19 од 31. децембра 2019. године
У-3/20 22

- Одлука о измјенама и допунама Пословника о раду
Скупштине Општине Костајница број 01-022-146/19
од 31. децембра 2019. године („Службени гласник
Општине Костајница“ број 13/19)
У-3/20 22

- Рјешење о разрјешењу дужности чланова Комисије за
културу,
заштиту околине, културног и природног наслеђа
број 01-022-127/19 од 18. децембра 2019. године
У-3/20 22

- Рјешење о разрјешењу дужности чланова Комисије за
послове из стамбене области број 01-022-129/19 од 18.
децембра 2019. године
У-3/20 22

- Рјешење о разрјешењу дужности чланова Комисије за
статутарна питања, пословник и прописе број 01-022-122/19
од 18. децембра 2019. године
У-3/20 22

- Рјешење о разрјешењу дужности чланова Етичког одбора
број 01-022-124/19 од 18. децембра 2019. године
У-3/20 22

- Рјешење о разрјешењу дужности чланова
Мандатско-имунитетске комисије број 01-022-121/19
од 18. децембра 2019. године
У-3/20 22
- Рјешење о разрјешењу дужности чланова Комисије за
борачка питања број 01-022-125/19 од 18. децембра 2019.
године У-3/20 22
- Рјешење о разрјешењу дужности чланова Комисије за спорт
и питања младих број 01-022-130/19 од 18. децембра 2019.
године У-3/20 22
- Рјешење о разрјешењу дужности чланова Комисије за избо
и именованја, награде и признања број 01-022-120/19
од 18. децембра 2019. године
У-3/20 22
- Рјешење о разрјешењу дужности чланова Комисије за буџет
и финансије, број 01-022-123/19 од 18. децембра 2019. године
У-3/20 22
- Одлука о општим и техничким условима за производњу
и снабдијевање града топлотном енергијом
("Службене новине Града Источно Сарајево" број 1/20)
У-23/20 22
- Тарифни систем са методологијом обрачуна испоручене
топлотне енергије ("Службене новине
Града Источно Сарајево" број 1/20)
У-23/20 22
- Одлука о паркирању у граду Бијељина („Службени гласник
Општине Бијељина“ бр. 22/06, 23/07, 3/11 и 7/14)
У-21/20 122

- *Правилник о јавним паркиралиштима у граду Бијељина („Службени гласник Општине Бијељина“ број 24/07 и „Службени гласник Града Бијељина“ бр. 17/15 и 21/17)*
У-21/20 122
- *Одлука о јавном водоводу и јавној канализацији општине Прњавор („Службени гласник Општине Прњавор“ број 24/17)*
У-28/20 143
- *Одлука о финансијској подршци породици за свако новорођено дијете на територији Општине Угљевик („Службени билтен Општине Угљевик“ број 1/20)*
У-31/20 150
- *Правилник о организацији и систематизацији радних мјеста Општинске управе Општине Станари ("Службени гласник Општине Станари" број 9/19)*
У-17/20 178
- *Одлука о комуналним таксама („Службени гласник Општине Шипово" бр. 13/18, 16/18 и 5/19)*
У-34/20 216
- *Одлука о комуналној накнади („Службени гласник Општине Нови Град" број 12/18)*
У-51/20 298
- *Одлука о прикупљању, одвожењу и депоновању комуналног отпада („Службени гласник Града Бијељина“ број 5/13)*
У-54/20 303
- *Одлука о водоводу и канализацији („Службени гласник Града Добој“ број 1/16)*
У-52/20 347

- Одлука о приступању изради Регулационог плана дијела централног подручја Приједора између десне обале Сане и дијелова улица Краља Петра I Ослободиоца, Радничке и Српских великана – Радни назив „Сана Б – I“ („Службени гласник Града Приједора“ број 14/19)
У-68/20 369

- Одлука о комуналним накнадама Општине Језеро („Службени гласник Општине Језеро“ број 3/14)
У-13/21 551

ЈАВНЕ УСТАНОВЕ, ПРИВРЕДНА ДРУШТВА

- Правилник о садржају, обиму и начину остваривања права на здравствену заштиту („Службени гласник Републике Српске“ бр. 102/11, 117/11, 128/11, 101/12, 28/16, 83/16, 109/17, 115/17, 17/18, 53/18, 59/18, 112/18, 17/19, 98/19, 21/20 и 19/21)
У-30/20 265

- Правилник о коришћењу здравствене заштите изван Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“ бр. 68/11, 72/12, 58/17 и 102/17)
У-30/20 265

- Општи услови пословања „Блицнет“ д.о.о. Бања Лука бр. 5575/14, 9287/15, 383/16, 1979/16 и 1-3472/20
У-73/20 402

- Одлука о накнади трошкова превоза код доласка на посао и повратка са посла за запослене у Заводу за физикалну медицину и рехабилитацију „Др Мирослав Зотовић“ Бања Лука број 135-24-10295/20 од 30. јула 2020. године
У-76/20 406
- Одлука о допуни Одлуке о накнади трошкова превоза код доласка на посао и повратка са посла за запослене у Заводу за физикалну медицину и рехабилитацију „Др Мирослав Зотовић“ Бања Лука број 135-24-12561/20 од 16. септембра 2020. године
У-76/20 406
- Општи и технички услови за испоруку топлотне енергије број 04-8237/2005 од 27. децембра 2005. године
У-99/20 487
- Одлука о висини накнаде која се плаћа за услуге Централног регистра хартија од вриједности а.д. Бања Лука („Службени гласник Републике Српске“ бр. 25/17, 29/17, 49/17, 90/18 и 63/21)
У- 87/20 508

УДРУЖЕЊА, ОРГАНИЗАЦИЈЕ, ФОНДАЦИЈЕ

- Статут Борачке организације Републике Српске број: I-01/I-04-350-О-6/19 од 4. септембра 2019. године
У-88/20 440
- Правилник о платама, накнадама и другим примањима у Борачкој организацији Републике Српске број: I-01/II-04-186-7/17 од 3. маја 2017. године
У-88/20 440

- *Правилник о рачуноводству и рачуноводственим политикама у Борачкој организацији Републике Српске*
број: I-02/II-04-378.6/17 од 17. октобра 2017. године
У-88/20 440

- *Одлука о висини трошкова уписа у Именик адвоката Адвокатске коморе Републике Српске*
број: ИО-11-07-4/2020 од 11. јула 2020. године
У-95/20 470

СУКОБ НАДЛЕЖНОСТИ

- *Основни суд у Бијељини, Одјељење Лопаре и Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде Републике Српске*
У-18/21 305

РАДНИ ОДНОСИ

- *Посебни колективни уговор о измјенама и допуни Посебног колективног уговора за запослене у области локалне самоуправе Републике Српске ("Службени гласник Републике Српске" број 21/20)*
У-65/20 385

- *Посебни колективни уговор за запослене у области здравства („Службени гласник Републике Српске“ бр. 72/16, 111/16)*
У-93/20 481

- *Посебни колективни уговор за запослене у области здравства („Службени гласник Републике Српске“ бр. 72/16, 111/16 и 19/19)*
У-93/20 481

- Посебни колективни уговор за запослене у области
образовања и културе Републике Српске
(„Службени гласник Републике Српске“ број 70/19)
У-91/20 514

**ВИТАЛНИ НАЦИОНАЛНИ ИНТЕРЕС
КОНСТИТУТИВНИХ НАРОДА**

- Закон о допуни Кривичног законика
Републике Српске број 02/1-021-586/21
УВ-1/21 561

- Одлука о пријевременом ступању на снагу
Закона о допуни Кривичног законика
Републике Српске број 02/1-021-585/21
УВ-1/21 561

- Одлука о пријевременом ступању на снагу Закона о
непримјењивању Одлуке високог представника којом се
доноси Закон о допуни Кривичног закона
Босне и Херцеговине, број 02/1-021-583/21
УВ-2/21 571

- Закон о непримјењивању Одлуке високог представника
којом се доноси Закон о допуни Кривичног закона
Босне и Херцеговине, број 02/1-021-584/21
УВ-2/21 571

- Закон о заштити, очувању и употреби језика
српског народа и ћириличног писма број: 02/1-021-702/21
УВ-3/21 580

- Закон о лијековима и медицинским средствима
Републике Српске број 02/1-021-825/21
УВ-4/21 602

